

ΕΥΘ. Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ

Δ' - Γ' ΠΑΥΛΔΙΩΝ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Δ' & Ε' τάξεως
τῶν Ἑξατάξιων Γυμνασίων κατὰ τὸ
ἐγκεκριμένον Βιβλίον τοῦ Ο.Ε.Δ.Β.

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ — ΚΑΤΑ ΛΕΞΙΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΑ —
ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ — ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΡΗ-
ΜΑΤΩΝ — ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ —
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ — ΑΝΑΛΥΣΙΣ — ΠΡΑΓΜΑΤΙ-
ΚΑ — ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ — ΗΘΙΚΑ — ΓΝΩΜΙΚΑ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ — ΝΟΗΜΑ — ΠΕ-
ΡΙΛΗΨΙΣ — ΕΠΙΓΡΑΦΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

(ΕΥΣΤ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ Γεν. Ἐπιθ.
— Ν. ΑΣΩΝΙΤΗ — Ε. ΚΟΥΖΕΛΗ
— Β. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ) .

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΕΥΘ. Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑ Ο.Ε

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 76 — ΤΗΛΕΦ. 632.894

ΑΘΗΝΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΥΘ. Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Αρ. ειλ. 45088

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ

Α' - Γ' ΡΑΨΩΔΙΩΝ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ
ΤΗΣ Ε' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΕΞΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο.Ε.Σ.Β.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ — ΜΕΤΡΟΝ ΚΑΤΑ ΣΤΙΧΟΝ — ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ —
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ — ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ — ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ — ΑΙΣΘΗ-
ΤΙΚΑ — ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ — ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ — ΧΑΡΑΚΤΗ-
ΡΙΣΜΟΙ ΠΡΟΣΩΠΩΝ — ΝΟΗΜΑ — ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ — ΕΠΙΓΡΑΦΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

(ΕΥΣΤ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ Γεν. Ἐπιθ.

— Ν. ΑΣΩΝΙΤΗ — Ε. ΚΟΥΖΕΛΗ

— Β. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ)

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΝΕΩΤΑΤΗ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΕΥΘ. Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 11 ΣΙΑ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 76—ΤΗΛΕΦ. 632 · 894
ΑΘΗΝΑΙ

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου καὶ τὴν ὑπογραφήν του.

A handwritten signature in Greek script, reading 'Ε. Χριστοπούλου'. The signature is written in a fluid, cursive style and is underlined with a single horizontal stroke.

Copyright by E. Christopoulos, ATHENS 1964

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἢ ἡ ἀνατύπωσις ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τοῦ περιεχομένου τοῦ παρόντος βιβλίου ἄνευ τῆς προγενεστέρως ἐγκρίσεως τοῦ Ἐκδοτικοῦ Οἴκου Ε.Δ. Χριστοπούλου, τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ πνευματικὴν ἰδιοκτησίαν.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ΜΕΤΡΟΝ ΤΩΝ ΟΜΗΡΙΚΩΝ ΕΠΩΝ

Μετρική ονομάζεται ή τέχνη, ή όποία εξετάζει τούς νόμους του ρυθμού του έμμέτρου λόγου.

Είς τήν άρχαίαν ποίησιν ό ρυθμός στηρίζεται είς τήν **προσώδιαν** δηλ. είς τήν διαφοράν μακρών και βραχειών συλλαβών, ένω ό ρυθμός είς τήν νέαν έλληνικήν ποίησιν στηρίζεται είς τήν διαφοράν τής τονιζομένης και άτόνου συλλαβής.

Βασικόν στοιχείον του άρχαίου ποιητικού λόγου εΐναι ό **ερυθμός ή τό μέτρον** δηλ. ή έπανάληψις των μακρών και βραχειών συλλαβών, μέ τάς όποίας σχηματίζονται οί στίχοι.

Τό μικρότερον μέρος του ρυθμού καλεΐται **πούς**, ό όποιος άποτελεΐται από δύο ή περισσότεράς συλλαβάς.

Έκαστος πούς άποικεΐται από τήν **θέσιν** και τήν **ἄρσιν**.

Θέσις ή βάσις ή κάτω χρόνος ονομάζεται ή συλλαβή έκεΐνη ή όποία εΐναι μακρά και εΐναι ισχυροτέρα κατά τήν άπαγγελίαν. **Ἄρσις** δέ ή **άνω χρόνος** ονομάζεται ή βραχεία ή αί δύο βραχείαι συλλαβαί, ή όποία ή αί όποΐαι δέν άπαγγέλλονται έντόνωσ.

Συνηθέστεροι πόδες είς τήν άρχαίαν έλληνικήν ποίησιν εΐναι οί έξής :

1) **Ό δάκτυλος**, ό όποιος άποτελεΐται από **μίαν μακράν συλλαβήν (θέσιν)** και **δύο βραχείας (ἄρσιν)** $\underline{\quad}\underline{\quad}$.

2) **Ό ανάπαιστος ή αντιδάκτυλος**, ό όποιος άποτελεΐται από **δύο βραχείας συλλαβάς (ἄρσις)** και **μίαν μακράν (θέσις)**, $\underline{\quad}\underline{\quad}$.

3) **Ό ἴαμβος**, ό όποιος άποτελεΐται από **μίαν βραχείαν συλλαβήν (ἄρσις)** και **μίαν μακράν (θέσις)** $\underline{\quad}$.

4) **Ό σπονδειος**, ό όποιος άποτελεΐται από **δύο μακράς συλλαβάς** $\underline{\quad}\underline{\quad}$.

5) **Ό τροχαΐος** ό όποιος άποτελεΐται από **μίαν μακράν συλλαβήν (θέσις)** και **μίαν βραχείαν (ἄρσις)**.

Διά νά δηλώσωμεν **μίαν μακράν συλλαβήν** χρησιμοποιούμεν τό σημεΐον $\underline{\quad}$, **μίαν δέ βραχείαν** τό σημεΐον $\underline{\quad}$.

Από τούς άνωτέρω πόδας ό **ἴαμβος** και ό **ανάπαιστος** αρχίζουν μέ τήν ἄρσιν και διά τοϋτο λέγονται **πόδες από ἄρσεως**, ένω ό **τροχαΐος** και ό **δάκτυλος** αρχίζουν από τήν θέσιν και διά τοϋτο ονομάζονται **πόδες από θέσεως**.

Τό μέτρον των έπων εΐναι τό **δακτυλικόν** δηλ. οί πόδες που άποτελοϋν αυτό εΐναι οί **δάκτυλοι** ($\underline{\quad}\underline{\quad}$).

Έκαστος στίχος του έπους έχει έξ δακτύλους, διά τοϋτο τό μέτρον του στίχου ονομάζεται **δακτυλικόν έξάμετρον**.

Όπως εΐπομεν άνωτέρω ό δάκτυλος αρχίζει μέ τήν μακράν συλλαβήν που άποτελεΐ τήν **θέσιν** και ακολουθοϋν δύο **βραχείαι συλλαβαί** που άποτελοϋν τήν **ἄρσιν**. Αί δύο αυτά βραχείαι συλλαβαί που άποτελοϋν τήν ἄρσιν εΐναι **ισοδύναμοι πρὸς μίαν**

μακράν. Οὕτω εἰς ὁποῖονδήποτε πόδα τοῦ στίχου δύναται νὰ ὑπάρξη ἀντὶ δακτύλου σπονδεῖος (—).
 Ὁ τελευταῖος πούς τοῦ ἑξαμέτρου δὲν εἶναι ποτε **δάκτυλος** ἀλλὰ εἰς τὴν θέσιν τοῦ δακτύλου ἔχομεν ἢ **σπονδεῖον** (—) ἢ **τροχαῖον** (—). Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὸ μέτρον τοῦτο λέγεται καὶ ἀκατάληκτον. Οἱ περισσότεροι στίχοι τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν εἶναι μικτοὶ δηλ. ἀποτελοῦνται ἀπὸ δακτύλους καὶ σπονδείου

π.χ. οὐλομε|νην. ἢ | μυρι "Α'χαιοις | ἄλγε' ἔ|θηκε
 — — — | — — — | — — — | — — — | — — —

Ἐὰν ἓνας στίχος ἔχη ὅλους τοὺς πόδας δακτύλους, πλήν τοῦ τελευταίου βεβαίως, τότε ὀνομάζεται **ὀλοδάκτυλος**, π.χ.

νοῦσον ἄ | νὰ στρατὸν | ὄρσε κα | κὴν ὄλε | κοντο δέ | λαοὶ
 — — — | — — — | — — — | — — — | — — —

Ὅταν ἓνας στίχος ἔχη ὅλους τοὺς πόδας **σπονδείου**, τότε ὀνομάζεται **ὀλοσπόνδειος**· οἱ στίχοι αὐτοὶ εἶναι ἐλάχιστοι, ἦτοι τρεῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα καὶ τρεῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν

ψυχὴν | κκλή | σκων Πα | τρόκλη | ος δει | λοῖο
 — — — | — — — | — — — | — — — | — — —

Κατὰ κανόνα ὁ πέμπτος πούς τοῦ δακτυλικοῦ ἑξαμέτρου εἶναι δάκτυλος· σπανίως ὅμως ὑπάρχει εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν σπονδεῖος· εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν ὁ στίχος ὀνομάζεται **σπονδειάζων** π.χ.

οὔνεκα | τὸν Χρῦ | σην ἢ | τίμασεν | ἄ ρη | τήρα
 — — — | — — — | — — — | — — — | — — —

Τομαί — εἶδη αὐτῶν

Τομὴ ὀνομάζεται ὁ χωρισμὸς τοῦ στίχου εἰς δύο μέρη.

Ἡ τομὴ ἐπενοήθη ἀπὸ τοὺς ποιητὰς διὰ τοὺς στίχους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦνται ἀπὸ πολλὰς συλλαβὰς ὅπως π.χ. ὁ δακτυλικὸς ἑξαμέτρος

Τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὅποιον γίνεται ἡ τομὴ εὐρίσκεται σχεδὸν εἰς τὸ μέσον τοῦ στίχου καὶ οὕτω τὰ δύο ἡμιστίχια ἔχουν κάποιαν ἀναλογίαν.

Ἡ τομὴ κατὰ κανόνα γίνεται εἰς τὸ **μέσον τοῦ στίχου** καὶ **εἰς τὸ τέλος λέξεως**.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰς κυρίας τομας ὑπάρχουν καὶ δευτερεύουσαι. Αἱ κύριαι τομαὶ τοῦ δακτυλικοῦ ἑξαμέτρου εἶναι αἱ ἑξῆς.

1) Ἡ **πενθημιμερής**· ἡ τομὴ αὐτὴ γίνεται **μετὰ τὴν θέσιν τοῦ τρίτου ποδός**· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖ συμβαίνει νὰ τελειωνοῦν πέντε ἡμιστὴ μέρη (θεηομένου ὅτι αἱ δύο βραχεῖαι συλλαβαὶ τοῦ δα-

κτύλου (ισοδυναμοῦν μὲ μίαν μακράν) ὀνομάζεται πενθημιμερής :

πολλῶν | δ' ἀνθρώ | πων || ἵ δέν | ἄ στεα | καὶ νόον | ἔ γνω.
 1 2 3 4 5

ἀλλ' οὐκ | Ἄτρεϊ | δη || Ἄγα | μέμονι | ἦνδανε | θυμῶ
 1 2 3 4 5

2) ἡ ἐφθημιμερής· ἡ τομὴ αὐτὴ γίνεται μετὰ τὴν θέσιν τοῦ τετάρτου ποδός. Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖ συμπληρώνονται ἑπτὰ ἡμίση μέρη διὰ τοῦτο ὀνομάζεται ἐφθημιμερής.

1 2 3 4 5 6 7

ἀρνύμε | νος ἦν | τε ψυ | χῆν || καὶ | νόστον ἐ | ταίρων
 1 2 3 4 5 6 7

νοῦσον ἄ | νὰ στρατον | ᾧρσε κα | κῆν || ὀλέ | κοντο δὲ | λαοί
 1 2 3 4 5 6 7

3) Κατὰ τρίτον τροχαῖον· ἡ τομὴ αὐτὴ γίνεται εἰς τὸν τρίτον πόδα καὶ μετὰ τὴν πρώτην βραχεῖαν συλλαβὴν, ἐπειδὴ ὁ τρίτος πούς μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τῆς τελευταίας συλλαβῆς γίνεται τροχαῖος, διὰ τοῦτο ὀνομάζεται κατὰ τρίτον τροχαῖον.

αὐτῶν | γὰρ σφετέ | ρησιν || ἄ | τασθαλί | ησιν ὀ | λοντο
 1 2 3

ὄμῃν | μὲν θεοί | δοῖεν || Ὅ | λύμπια | δώματ' ἔ | χοντες
 1 2 3

ἡ τομὴ αὐτὴ εἶναι πολὺ συχνὴ εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη.

4) Βουκολική· ἡ τομὴ αὐτὴ γίνεται μετὰ τὸ τέλος τοῦ τετάρτου ποδός.

1 2 3 4 5 6 7

τὸν δ' οἷ | ον νό | στον κε | χρημένον || ἦδ' εὐ | ναικός
 — — — | — — — | — — — | — — — || — — — | — — —
 ἐννῆ | μαρ μὲν ἄ | νὰ στρατόν | ὄχετο || κῆλα θε | οἶο
 — — — | — — — | — — — | — — — || — — — | — — —
 1 2 3 4

Ἡ τομή αὐτὴ χρησιμοποιεῖται κυρίως ἀπὸ τοὺς *βουκολικούς ποιητὰς* (Θεόκριτον, Βίωνα, Μόσχον) καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται βουκολικὴ· εἶναι ὅμως καὶ εἰς τὸν Ὅμηρον ἄρκετὰ συνήθης.

Εἰς τοὺς στίχους, ὅπου γίνεται βουκολικὴ τομή, ὁ τέταρτος πούς εἶναι κατὰ κανόνα *δάκτυλος*.

Ἀπὸ τὰ τέσσερα εἶδη τῶν τομῶν αἱ συχνότεραι εἰς τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα εἶναι ἡ *πενθημιμερῆς* καὶ ἡ *κατὰ τρίτον τροχαῖον*.

Εἰς πολλοὺς στίχους εἶναι δυνατόν νὰ συναντῶνται περισσότεραι τῆς μίας τομαί.

Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν προτιμᾶται ἡ τομή ἐκείνη, ἡ ὅποια ἀνταποκρίνεται περισσότερον εἰς τὸ νόημα τοῦ στίχου.

Ἡ ποσότης τῶν συλλαβῶν τοῦ ὁμηρικοῦ ἔπους.

Διὰ νὰ καθορίσωμεν τὴν ποσότητα (μακρὸν—βραχὺ) τῶν συλλαβῶν εἰς τὸ ὁμηρικὸν ἔπος πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ ἑξῆς :

1) *Φύσει μακρὰ* συλλαβὴ ὀνομάζεται ἐκείνη, ἡ ὅποια ἔχει ἢ μακρὸν φωνῆεν (η—ω) ἢ δίφθογγον,

2) *Θέσει μακρὰ* συλλαβὴ ὀνομάζεται ἐκείνη, ἡ ὅποια ἔχει βραχὺ φωνῆεν, καὶ ἀκολουθοῦν δύο ἢ περισσότερα σύμφωνα ἢ ἓν διπλοῦν σύμφωνον (ζ,ξ,ψ).

Τὰ σύμφωνα αὐτὰ εἶναι δυνατόν νὰ εὑρίσκωνται εἴτε μέσα εἰς τὴν ἰδίαν λέξιν εἴτε εἰς τὴν ἐπομένην.

3) *Βραχεῖα συλλαβὴ* ὀνομάζεται ἐκείνη, ἡ ὅποια ἔχει βραχὺ φωνῆεν (ε,ο) χωρὶς νὰ ἀκολουθοῦν δύο ἢ τρία σύμφωνα ἢ ἓν διπλοῦν (ζ,ξ,ψ).

4) *Κοινὴ συλλαβὴ* λέγεται ἐκείνη, ἡ ὅποια ἄλλοτε λαμβάνεται ὡς μακρὰ καὶ ἄλλοτε ὡς βραχεῖα. Αἱ συλλαβαὶ αἱ ὅποια λαμβάνονται ἄλλοτε ὡς βραχεῖαι καὶ ἄλλοτε ὡς μακραὶ εἶναι αἱ ἑξῆς :

α) *Τὸ τελικὸν μακρὸν* φωνῆεν ἢ ἡ δίφθογγος, ὅταν εὑρίσκεται εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ ποδός καὶ ἀκολουθῆ φωνῆεν, ὑπολογίζεται ὡς βραχεῖα.

πλάγχθη ἔ | πεί Τροί | ης ἰε | ρὸν πτολί | εθρον ἔ | περσεν
 — — — | — — — | — — — | — — — | — — — | — — —

β) **βραχεΐα συλλαβή**, όταν εύρϊσκεται έμπροσθεν συμπλέγματος άφώνου με ύγρόν, δέν έκτείνεται πάντοτε εις μακράν. 7

γ) **μία τελική βραχεΐα συλλαβή** έκλαμβάνεται ως μακρά ακόμη και όταν ή έπομένη συλλαβή αρχίζη από φωνήεν· τοϋτο συμβαίνει, διότι ή έπομένη λέξις ήρχιζεν από F ή σ.

δ) **μία τελική βραχεΐα συλλαβή** έκλαμβάνεται ένϊστε και ως θέσει μακρά, όταν ή έπομένη λέξις αρχίζη από τὰ σύμφωνα λ, ρ, μ, ν.

ε) **Τὸ μακρόν φωνήεν ή ή δίφθογγοσ** τήσ ληγούσησ μιάσ λέξεωσ έκλαμβάνεται και ως βραχεΐα, όταν ή έπομένη λέξις αρχίζη από φωνήεν.

στ) **αί δίφθογγοι αι και οι** εις τὸ τέλος τήσ λέξεωσ, όταν δέν ακολουθή σύμφωνον είναι βραχεΐαι· πολλὰσ φοράσ δμως παρά τὸν κανόνα έκλαμβάνονται και ως μακράι.

ζ) **Μερικαί συλλαβαί βραχεΐαι** προκειμένου να χρησιμοποιηθοῦν εις τὸν στίχον ως μακράι έκτείνονται· τὸ φαινόμενον αὐτὸ λέγεται **μετρική έκτασις** π.χ. οὐλομένην αντί ὀλομένην.

Συνίζησις

Ένϊστε δύο άλλεπάλληλα φωνήεντα προφέρονται ως μία συλλαβή· τὸ φαινόμενον αὐτὸ ὀνομάζεται συνίζησις π.χ. Πηληιάδεω.

Τὸ σύμβολον τήσ συνιζήσεωσ είναι τὸ \smile .

Ἡ συνίζησις συναντᾶται συχνότερον εις τήν ᾄρσιν παρά εις τήν θέσιν.

Σημείωσις: Οί πόδες χωρίζονται με μίαν γραμμήν· με δύο αϊ τομαί. Αϊ τομαί χαρακτηρίζονται Π=πενθημιμερής Ε=έφθημιμερής ΤΤ=κατά τρίτον τροχαῖον Β=Βουκολική.

Ι Λ Ι Α Δ Ο Σ

Ρ Α Ψ Ω Δ Ι Α Α'

Στ. 1—7 Μῆνιν ἀειδε, Θεῖά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος	Π
οὐλομένην, ἣ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε	ΤΤ
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν	Ε
ἠρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεύχε κύνεσσιν	ΤΤ
οἴωνοῖσι τε πᾶσι, Διὸς δ' ἔτελεετο βουλή,	ΤΤ
ἔξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε	ΤΤ
Ἄτρεΐδης τε ἀναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.	Ε

Στ. 1—7. Ἑρμηνευτικά: *μῆνις*, *ιος*—ἡ ὀργή, *ἀείδω*—τραγουδῶ, ψάλλω, *Πηληϊάδης*—ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως, *οὐλόμενος* (οὐλομένην)—ὁ καταραμένος, *μυρῖα* (μυρῖος)—ἄπειρος, *ἔθηκε* (τίθημι)—προξενῶ, *ἄλγος*—ἡ θλίψις, *δὲ*—καί, *ἰφθίμος*—γενναῖος, *προΐαψεν*, *προΐαπτω*—ἀποστέλλω, στέλλω, *ἐλώρια* (*τά*)—ἡ βορά, *τεύχω*—κάνω, *οἴωνός*—ὄρνεον, *ἔτελεετο* τοῦ *τελεῖω*—ἐκπληρῶ, *βουλή*—ἡ ἀπόφασις, *ἔξ οὗ δὴ*—ἀπὸ τότε ἀκριβῶς πού, *τὰ πρῶτα*—κατὰ πρώτην φοράν, *διεστήτην* τοῦ *δίσταμαι*—ἔρχομαι εἰς διάστασιν, *ἐρίσαντε* τοῦ *ερίζω*—φιλονικῶ, *δῖος*—ὁ ὑπέροχος, ὁ εὐγενής, ὁ θεῖος.

Στ. 1—7. Γραμματικά: *μῆνιν*—οὐσ. γ' κλ. αἰτ. ἐν. μῆνις, *ιος*, (μαίνομαι, μηνίω), *ἀείδε*—προστ. ἐνεστ. τοῦ *ἀείδω* (ἀπὸ τὸ προθεμ. α καὶ τὸ θέμα *Φειδ*) εἰς τὴν ἀττ. *ᾄδω*, *Πηληϊάδεω*—οὐσ. κυρ. γεν. ἐν. τοῦ Πηληϊάδης ἀττ. Πηλείδου, Ἀχιλλῆος με ἐν λ χάριν τοῦ μέτρου—γεν. ἐν. τοῦ κυρ. ὀνόμ. Ἀχιλλεύς ἀττ. Ἀχιλλέως, ἀπὸ τὸν τύπον Ἀχιλλῆος προῆλθε με ἀναπληρωματικὴν ἔκτασιν ὁ ἀττ. τύπος Ἀχιλλέως, *οὐλομένην ἀντὶ ὀλομένην* (οὐ ἀντὶ ὁ χάριν τοῦ μέτρου μετρικὴ ἔκτασις)—μετ. μέσ. ἀορί. β' τοῦ ὄλλυμαι, *μυρῖα*—εἰς τὸν Ὅμηρον εἶναι ἐπίθετον καὶ ὄχι ἀριθμητικὸν ὁ μυρῖος, μυρῖη, μυρῖον, *ἄλγεα*—οὐσ. γ' κλίσ. σιγμολ. ἄλγος, ους, ἀττ. ἄλγη (τὸ οὐσιαστ. εὐρίσκεται συνήθως εἰς τὸν πληθυντικόν), *ἔθηκεν*—γ' ἐν. ὄρ. ἀορί. β' τοῦ τίθημι. *ἰφθίμους*—ἐπίθ. β' κλίσ. ὁ ἰφθίμος, ἡ ἰφθίμη καὶ ἰφθίμος, τὸ ἰφθιμον (ἀπὸ τὸ ἐπίθρ. ἴφι ποῦ εἶναι ὀργανικὴ πτώσις τοῦ ἴς λατιν. *vis*—δύναμις). Ἄϊδι (ἀττ. Ἄδη) δοτ. ἐν. τοῦ ἀχρήστου οὐσ. Ἄϊς, Ἄϊδος, Ἄϊδι (τὸ ἄϊνομα προέρχεται ἀπὸ τὸ α στερητ. καὶ τὸ

ΙΛΙΑΔΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ Α'

Στ. 1—7. Τὴν ὄργην ψάλλε, θεά, τοῦ Ἀχιλλέως τοῦ υἱοῦ
 [τοῦ Πηλέως
 τὴν καταραμένην, διότι αὐτὴ ἀπείρους εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς θλί-
 [ψεις ἐπροξένησε
 καὶ πολλὰς γενναίας ψυχὰς εἰς τὸ Ἄδην ἔστειλεν
 ἥρωων, τὰ δὲ σώματα αὐτῶν ἔκαμε βορὰν τῶν σκύλλων.
 καὶ τῶν παντὸς εἶδους ὀρνέων,
 ἔτσι δὲ ἐξεπληροῦτο ἡ ἀπόφασις τοῦ Διός,
 ἀπὸ τότε ἀκριβῶς ποῦ διὰ πρώτην φοράν ἦλθον εἰς διάστασιν
 [κατόπιν φιλονικίας
 ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν
 καὶ ὁ ὑπέρροχος Ἀχιλλεύς.

Fiδ—[δεῖν), *προΐαψεν*—γ' ἐν. ἐνεργ. ἀορ. α' τοῦ προΐαπτω
 πρό+ιάπτω) (jacio)—ρίπτω, *ἐλώρια*—οὐσιαστ. μόνον εἰς πλη-
 θυντ. εἶναι ὑποκοριστ. τοῦ ἔλωρ, τὸ ὅποιον προέρχεται ἀπὸ τὸ
 ἐλεῖν), *τεῦχε*—γ' ἐν. παρατ. ἀναυξήτου τοῦ τεύχω, ἀντὶ ἔτευχε,
κύνεσσιν—δοτ. πληθ. ἀττ. κυσί (λατιν. canis, is), *οἰωνοῖσι*—
 δοτ. πληθ. τοῦ οἰωνός ἀπὸ τὸ οἶος—μόνος ἀττ. οἰωνοίς, *ἐτε-
 λείετο*—γ' ἐν. παθ. παρατ. τοῦ τελείω ἀττικ. ἐτελείτο (ἐνεκα
 τοῦ μέτρου ἐτελείετο, μερικὴ ἔκτασις), *τὰ πρῶτα*—ἐπιρρηματικῶς,
διαστήτην—γ' προσ. δυικοῦ ἀριθ. ἀορ. β' ἀναυξήτου τοῦ δίστα-
 μαι, *ἐρίσαντε*—μετοχ. ἀορ. α' τοῦ ἐρίζω, *ἄναξ*—οὐσ. γ' κλισ.
 κλητ. ἄνα, *δῖος*—ἐπιθ. δῖος, δῖα, δῖον.

Στ. 1—7. **Συντακτικά:** Ἀχιλλῆος—γεν. ὑποκ. εἰς τὸ μῆνιν,
 ἢ μυρὶ Ἀχαιοῖς... ἔθηκε... ἀναφορ. αἰτιολογ. προτάσεις, ἄλγεα
 Ἀχαιοῖς—ἀντικ. τοῦ ἔθηκεν, Ἄιδι—δοτ. τοπικὴ, τεῦχε αὐτοὺς
 ἐλώρια—αὐτοὺς ἀντικ. τοῦ τεῦχε, ἐλώρια—κατηγορ. τοῦ ἀντικ.
 αὐτοὺς (ἀντικειμενικὸ κατηγορούμενο), ἐξ οὗ δὴ—χρρρική πρό-
 τασις, ἐρίσαντε—χρονικὴ μετοχὴ, ἀναξ—παραθέσις εἰς τὸ Ἀ-
 τρεΐδης, ἀνδρῶν—γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ἄναξ.

Στ. 1—7. **Αἰσθητικά:** μῆνιν... οὐλομένην—σχῆμα ὑπερβατὸν
 (δηλ. ἡ ἐπιθετικὴ μετοχὴ οὐλομένην μετὴν παρεμβολὴν περισ-
 σοτέρων λέξεων ἀποχωρίζεται ἀπὸ τὸν ὄρον μῆνιν ποῦ προσδιο-
 ρίζει συντακτικῶς (Νέα Ἑλλην. «Πίνω τὸ ὀριοστάλακτο τῆς
 πλάκας τὸ φαρμάκι) μετὰ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξαίρεται ἡ ἔννοια τῆς
 λέξεως μῆνις). Μετὴν λέξιν μῆνιν ὁ ποιητὴς δηλώνει ὅτι δὲν πρό-
 κείται νὰ ἐξιστορήσῃ τὸν Τρωικὸν πόλεμον ἀλλὰ μόνον τὴν μῆ-

νιν, δηλ. τὴν ὄργην τοῦ Ἀχιλλέως, ἡ ὁποία ἐπροξένησε πολ-
λὰς καταστροφὰς εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, *οὐλομένην* ἀντὶ *ὀλομένην* =
μετρικὴ ἔκτασις, *μυρία ἄλγεα—πολλὰς ψυχὰς προΐαψεν—ἐλώρια*
τεῦχε κύνεσσιν = παραστατικώτατα ὁ ποιητὴς ἐκθέτει τὸ προοί-
μιον τοῦ ἔργου τοῦ εἰς τὰς προτάσεις αὐτὰς διακρίνομεν: συν-
τομίαν, τὴν γοργότητα τοῦ ὕφους καὶ τὴν ζωηρότητα τῆς ἐκφρά-
σεως. Ἀχιλῆος ἀντὶ Ἀχιλλῆος = μετρικὴ ἔκτασις, *ἰφθίμους ψυ-*
χὰς ἠρώων ἀντὶ *ψυχὰς ἰφθίμων ἠρώων* = σχῆμα ὑπαλλαγῆς (δηλ.
ὁ ἐπίθετ. προσδιορισμὸς ἰφθίμους δὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν γενικὴν
ἠρώων, τὴν ὁποίαν καὶ προσδιορίζει, ἀλλὰ συμφωνεῖ κατὰ πῶ-
σιν μὲ ἄλλο οὐσιαστικὸν τὸ: ψυχὰς, ἀπὸ τὸ ὁποῖον οὐσιαστικὸν
ἐξαρτᾶται ἡ γενικὴ ἠρώων). *ψυχὰς—αὐτοὺς*: πρόσεξε τὴν ἀντί-
θεσιν, Ἀτρεΐδης ἀντὶ Ἀγαμέμνων = σχῆμα ἀντονομασίας (δηλ.
κατὰ τὸ σχῆμα αὐτὸ εἰς τὴν θέσιν ἐνὸς κυρίου ὀνόματος χρη-
σιμοποιεῖται ἄλλη ἰσοδύναμος λέξις, ἢ φράσις π.χ. Νέα Ἑλλ.
ὁ γιὸς τῆς Καλόγριας ἀντὶ ὁ Καραϊσκάκης) *ἄναξ—δῖος*: τὰ
ὀνόματα αὐτὰ ἐτέθησαν εἰς σχῆμα χιαστὸν εἰς τὰ ὀνόματα
Ἀτρεΐδης—Ἀχιλλεύς.

Ἀτρεΐδης	X	ἄναξ
δῖος		Ἀχιλλεύς

Πρόσεξε τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα *μυρία—ἰφθίμους—δῖος*.

Στ. 1—7. **Πραγματικά: Μῆνιν...** Ἀχιλλεύς = Οἱ στίχοι αὐ-
τοὶ ἀποτελοῦν τὸ προοίμιον τῆς Ἰλιάδος ἐμπεριέχεται δὲ εἰς
αὐτὸ καὶ ἡ κεντρικὴ ἰδέα ὀλοκλήρου τοῦ ποιήματος, ἡ ὁποία
εἶναι ἡ μῆνις τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ στρατοῦ Ἀ-
γαμέμνονα καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας προῆλθον καταστρεπτικαὶ
συνέπειαι διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς. Θεά = ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς τὴν Μοῦσαν
τῆς ὁποίας ἐπικαλεῖται τὴν ἔμπνευσιν. Αἱ Μοῦσαι ἦσαν θυγατέ-
ρες τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης κατῴκουν εἰς τὸν Ὀλυμπον καὶ
μὲ τὰ ἄσματά των ἔτερπον τοὺς θεοὺς. Αἱ Μοῦσαι παρεῖχον τὸ
δῶρον τῆς ὠδῆς εἰς τοὺς ποιητὰς. Καὶ ὁ Ὅμηρος τόσον εἰς τὴν
Ἰλιάδα, ὅσον καὶ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν ἐπικαλεῖται αὐτὴν ἀορί-
στως. Αἱ Μοῦσαι ἦσαν ἐννέα: Κλειώ, Εὐτέρπη, Θάλεια, Μελπο-
μένη, Τερψιχόρη, Ἐρατώ, Πολύμνια, Οὐρανία, Καλλιόπη. Πρῶ-
τος ὁ Ἡσιόδος, ἐπικός ποιητὴς ποῦ ἤκμασε μετὰ τὸν Ὅμηρον,
ἀναφέρει τὰ ὀνόματα αὐτῶν εἰς τὸ ἔργον του Θεογονία. Αἱ
Μοῦσαι ἀναλόγως τοῦ κέντρου τῆς λατρείας των ὠνομάζοντο
Ὀλυμπιάδες, Πιερίδες, Ἐλικωνιάδες. Πηληιάδεω = Ὁ Πηλεὺς
ἦτο υἱὸς τοῦ Αἰακοῦ. Ἀχιλλῆος = Ὁ Ἀχιλλεύς ἦτο μυθικός ἥρωας
υἱὸς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς θαλασσίας θεότητος τῆς Θέτιδος ἡ
ὁποία ἦτο κόρη τοῦ θαλασσίου θεοῦ Νηρέως. Ἐτυχε ἐπιμελη-
μένης μορφώσεως καὶ ἀνατροφῆς ἔχων ὡς διδάσκαλον τὸν κέν-
ταυρον Χειρῶνα. Ὁ Ἀχιλλεύς ἦτο βασιλεὺς τῶν Μυρμιδόνων,
θρακικῆς φυλῆς ποῦ κατῴκει εἰς τὴν Φθιώτιδα (Φθίαν) τῆς Θεσ-

σαλίας· ἦτο ὁ ὠραιότατος καὶ ἀνδρειότατος τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ τὸν Ὅμηρον δὲ ψάλλεται ὡς τὸ κατ' ἐξοχήν ἥρωϊκὸν πρόσωπον τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. **Ἀχαιοῖς**—Ἔτσι ὀνομάζονται οἱ Ἕλληνες εἰς τὸν Ὅμηρον· ὅπως ἐπίσης καὶ Δαναοὶ καὶ Ἀργεῖοι. Ἕλληνες ὀνομάζονται κυρίως ἕνα μέρος τῶν κατοίκων τῆς Φθιώτιδος τῆς Θεσσαλίας. **Ἄιδι**—**Ἄιδης**—ἐννοεῖ τὸν βασιλέα τοῦ Ἄδου· εἰς τὸν Ὅμηρον εἶναι πάντοτε πρόσωπον καὶ ποτὲ τόπος. Μετὰ τὸν Ὅμηρον ὁ Ἄδης ἐσήμεναι τόπον, δηλαδὴ τὸ κάτω κόσμον. **Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή**—Ἐδῶ ἐννοεῖται ἡ ἀπόφασις ποῦ ἔλαβεν ὁ Ζεὺς ἔπειτα ἀπὸ παράκλησιν τῆς Θέτιδος, νὰ ἐκδικηθῇ τὴν προσβολὴν ποῦ ἐγένετο ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα εἰς τὸν Ἀχιλλέα. **Ἄτρεΐδης**—Οἱ Ἀτρεΐδαι ἦσαν δύο: ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν καὶ ὁ Μενέλαος, ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης καὶ σύζυγος τῆς Ἑλένης ποῦ τὴν ἀπήγαγεν ὁ Πάρις ἢ Ἀλέξανδρος, υἱὸς τοῦ Πριάμου βασιλεὺς τῆς Τροίας. Ὁ Ἀγαμέμνων ἦτο ὁ ἀρχιστράτηγος ὅλων τῶν Ἑλλήνων ποῦ ἐξεστράτευσαν εἰς τὴν Τροίαν. Οἱ Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος ἦσαν υἱοὶ τοῦ Ἀτρέως, ὁ δὲ Ἀτρέως ἦτο υἱὸς τοῦ Πέλοπος. **ἄναξ ἀνδρῶν**—Ἔτσι ὀνομάζεται ὁ Ἀγαμέμνων διότι εἶναι ὁ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀχαιῶν. Ὀνομάζεται ἀκόμη καὶ «κρείων» ἢ «εὐρὺ κρείων» ἢ «ποιμὴν λαῶν». **δίος**—Τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ἀποδίδεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον εἰς τοὺς ἀνθρώπους ποῦ ἔχουν θεῖαν καταγωγὴν.

Στ. 1—7. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ**: **Ψυχᾶς** = Οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν πιστεύουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖται ἀπὸ σῶμα καὶ ψυχὴν ἢ ὁποῖα ψυχὴ κυρίως εἶναι πνοή, ἀναπνοή. Ἡ ψυχὴ αὐτὴ κατὰ τὸν θάνατον ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ μεταβαίνει ταχέως εἰς τὸν Ἄδην ὅπου ἐκεῖ ζῆ, ὅπως καὶ κατὰ τὴν ζωὴν, καὶ ἔχει ἀναλόγους ἀνάγκας. Ἡ ψυχὴ ζῆ εἰς τὸν Ἄδην ὡσάν εἶδωλον τοῦ ἀνθρώπου καὶ σκιὰ αὐτοῦ καὶ δὲν ἐπανερχεται πλέον εἰς τὴν ζωὴν, ἀντιθέτως θλίβεται διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τῆς ἀπὸ τὸ σῶμα. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀντίληψιν τῶν ὀμηρικῶν ἀνθρώπων αἱ ψυχαὶ εἰς τὸν Ἄδην ἔχουν ἀνθρωπίνην μορφήν, καὶ ἄλλοτε μὲν ἔχουν συναισθήματα καὶ πάθη ἀνθρώπινα, ἄλλοτε δὲ ἔχουν στεροῦνται ἐντελῶς συνειδήσεως. **ἐλώρια τεύχε κνώεσσιν**—Κατὰ τὴν θρησκευτικὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων ἔθεωρεῖτο μεγάλη δυστυχία δι' ἕνα ἄνθρωπον νὰ μελνῆ ἕταφος· διότι ἐπεκράτει ἡ ἀντίληψις ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀτάφων δὲν ἤμποροῦσαν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν Ἄδην ἀλλὰ περιεπλανῶντο ἔξω αὐτοῦ καὶ δὲν εὕρισκον ποτὲ τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἡσυχίαν. Διὰ τοῦτο ἐγίνοντο σφοδραὶ μάχαι γύρω ἀπὸ τὰ πτώματα τῶν φονευθέντων ὅπου οἱ ἀντίπαλοι ἐφρόντιζον νὰ περισυλλέγουν τὰ πτώματα τῶν νεκρῶν πρὸς ταφήν. Μεγίστη συμφορὰ καὶ ἐντροπὴ ἔθεωρεῖτο διὰ τοὺς συγγενεῖς νὰ μὴ θάψουν τὸν νεκρὸν. Ἡ κα-

ταδίκη τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν μετὰ τὰς Ἀργινούσας, διότι δὲν περισυνέλεξαν τὰ πτώματα τῶν νεκρῶν δεικνύει τὴν μεγίστην σημασίαν ποῦ ἀπέδιδον οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ἀκόμα καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, εἰς τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν. *οἰωνοῖσι*—Οἰωνοὶ ἦσαν πτηνά, ἰδίως ἀρπακτικά. Ἀργότερον ἐσήμαινε τὸ πτηνὸν ποῦ προήγγειλε κάτι μετὰ τὴν πτῆσιν του καὶ τελικὰ ἐσήμαινε τὴν ἴδιαν τὴν προφητείαν. *Διὸς δ' ἐτελείετο βουλὴ*—Ἐδῶ ἐννοεῖται τὸ μοιραῖον, δηλ. ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἀντιδράσῃ εἰς τὴν θεϊκὴν θέλησιν.

Στ. 1—7. **Νόημα** : Εἰς τὸ προοίμιόν του ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται τὴν Μοῦσαν νὰ τὸν ἐμπνεύσῃ διὰ νὰ ψάλλῃ τὴν φοβερὰν ὄρ-

**Ἀσέβεια τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν ἱερέα Χρῦση
Λοιμὸς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν**

Στ. 8—21. Τίς τ' ἄρ | σφωε θεῖων || ἔρι|δι ξυνέ|ηκε μά|χεσθαι ; Π
 Λητοῦς | καὶ Διὸς | υἱός' || ὁ | γὰρ βασι|λῆι χο|λωθεῖς ΤΤ
 νοῦσον ἀ|νὰ στρατόν | ὤρσε κα|κὴν || , ὀλέ|κοντο δέ|λαοί, Ε
 οὔνεκα | τὸν Χρῦ|σην || ἠ|τίμασε | ἀρη|τῆρα Π
 Ἀτρεΐ|δης' ὁ γὰρ | ἦλθε || θο|άς ἐπὶ | νῆας Ἀ|χαιῶν ΤΤ
 λυσόμε|νός τε θύ|γατρα || φέ|ρων τ' ἀπε|ρεῖσι' ἄ|ποινα, ΤΤ
 στέμματ' ἔ|χων ἐν | χερσίν || ἐ|κηβό|λου Ἀπόλ|λωνος ΤΤ
 χρυσέω ἀ|νὰ σκή|πτρω | , καὶ | λίσσετο | πάντας Ἀ|χαιούς, Π
 Ἀτρεΐ|δα δὲ μά|λιστα δύ|ω || , κο|σμήτορε | λαῶν' Ε
 Ἀτρεΐ|δαι τε καὶ | ἄλλοι || ἐ|ύκνή|μιδες Ἀ|χαιοί, ΤΤ
 ὑμῖν | μὲν θεοὶ | δοῖεν || Ὀ|λύμπια | δώματ' ἔ|χοντες ΤΤ
 ἐκπέρ|σαι Πριά|μοιο πέ|λιν || , ἐϋ | δ' οἴκαδ' ἰ|κέσθαι' Ε
 παῖδα δ' | ἐμοὶ λύ|σαιτε φιλ|ην || , τὰ δ' ἄ|ποινα δέ|χεσθαι, Ε
 ἀζόμε|νοι Διὸς | υἱὸν || ἐ|κηβό|λον | Ἀπόλ|λωνα». ΤΤ

γὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος, ποῦ αἱ συνέπειαι τῆς ἦσαν ὀλέθρια διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς, διότι πολλοὶ ἥρωες ἐφονεύθησαν, ἐνῶ τὰ σώματά των κατεσπαράχθησαν ἀπὸ τὰ ὄρνεα. Ἰδίως ἐπικαλεῖται τὴν Μοῦσαν νὰ τὸν ἐμπνεύσῃ νὰ ἀρχίσῃ τὴν διήγησιν ἀπ' ἐκεῖνο τὸ σημεῖο ποῦ ἐξεδηλώθη ἡ διάστασις μεταξὺ τῶν δύο ἀνδρῶν δηλ. τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Ἀχιλλέως.

Στ. 1—7. **Περίληψις** : Ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται τὴν Μοῦσαν, προκειμένου νὰ ψάλῃ τὴν ὄργην τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς ὄργῆς αὐτῆς.

Στ. 1—7. **Ἐπιγραφή** : Ἐπὶ κλησις τῆς Μούσης καὶ δῆλωσις τῆς ὑποθέσεως τῆς Ἰλιάδος.

Στ. 8—21. **Ἀσέβεια τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν ἱερέα Χρῦσην. Λοιμὸς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.**

Καὶ ποῖος λοιπὸν ἀπὸ τοὺς θεοὺς ἔφερον εἰς σύγκρουσιν αὐ-
 [τοὺς ὥστε νὰ γίνουιν ἐχθροὶ ;
 ὁ υἱὸς τῆς Λητοῦς καὶ τοῦ Διὸς· αὐτὸς δηλαδὴ ἐπειδὴ ἐξωργισθῆ
 [ἐναντίον τοῦ βασιλέως
 ἐπροκάλεσε ἀσθένειαν θανατηφόρον εἰς ὅλον τὸν στρατὸν ὥστε
 ἀπέθνησκον οἱ στρατιῶται,
 διὰ τὸν λόγον ὅτι προσέβαλε τὸν Χρῦσην τὸν ἱερέα ὁ υἱὸς τοῦ
 Ἀτρέως· αὐτὸς δηλ. (ὁ Χρῦσης) ἦλθεν εἰς τὰ ταχέα πλοῖα τῶν
 [Ἀχαιῶν
 φέρων ἄπειρα λύτρα διὰ νὰ ἐξαγοράσῃ (μὲ αὐτὰ) τὴν θυγατέρα του,
 καὶ κρατῶν εἰς τὰ χέρια του τὰ ἱερά σύμβολα τοῦ ἀλάθητου
 [τοξότου Ἀπόλλωνος
 ἐπάνω (δηλ. ἀνηρημένα) εἰς τὸ χρυσὸν τοῦ σκῆπτρον καὶ
 [παρεκάλει ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς
 καὶ προπάντων τοὺς δύο Ἀτρείδας τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στρατοῦ·
 « Ἀτρείδαι καὶ (σεῖς) οἱ ἄλλοι Ἀχαιοὶ οἱ ἔχοντες καλὰς περικνη-
 [μίδας,
 εἰς σὰς μὲν οἱ θεοὶ οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀ-
 [λύμπου μακάρι νὰ ἐπιτρέψουιν
 νὰ κυριεύσετε τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου καὶ μὲ τὸ καλὸ νὰ φθά-
 [σετε εἰς τὴν πατρίδα σας·
 τὴν κόρην μου ὄμωσ τὴν ἀγαπητὴν εἶθε νὰ ἐλευθερώσετε καὶ
 [νὰ δεχθῆτε αὐτὰ τὰ λύτρα
 σεβόμενοι τὸν υἱὸν τοῦ Διὸς τὸν ἀλάθητον τοξότην Ἀπόλλωνα.

Στ. 8—21. **Ἑρμηνευτικά**: ἄρα=λοιπὸν (τοῦτο εὐρίσκεται πρὸ συμφώνου ἄρ καὶ πρὸ φωνήεντος ἄρα καὶ ρά καὶ ρ', σφωε=αὐτοῦς, ξυνέηκε τοῦ ξυνήμι=κινῶ, διεγείρω, ξυνήμι *ἔριδι*=φέρω εἰς σύγκρουσιν, δ=αὐτὸς (τὸ ἄρθρον ἐδῶ ἔχει ἀντωνυμικὴν σημασίαν), χολωθεῖς τοῦ χολοῦμαι=ἐξοργίζομαι, ὤρσε τοῦ ὄρνυμι=προκαλῶ, ὀλέκοντο τοῦ ὀλέκομαι=χάνομαι, καταστρέφομαι, ἀποθνήσκω, λαοὶ=οἱ στρατιῶται, κωδός=θανατηφόρος, οὕνεκα (οὗ ἔνεκα)=διότι, διὰ τὸν λόγον δι, *ἠτίμασεν* τοῦ ἀτιμάζω=προσβάλλω, ἀρητήρ=ὁ ἱερεὺς, θοός=ὁ ταχύς, λυσόμενος τοῦ λύομαι=ἐξαγοράζω μὲ λύτρα, *θύγατρα*=θυγατέρα, ἀπερείσιος, ἀπειρέσιος=ἄπειρος, ἄποινα=τὰ λύτρα, *σιέμματα*=σύμβολα ἱερά, *ἐκηβόλος*=ὁ ἀλάθητος τοξότης, ἀνά=ἀνηρημένα, ἐπάνω, *λίσσειτο* τοῦ *λίσσομαι*=παρακαλῶ, *κοσμήτωρ*=ὁ ἀρχηγός, *εὐκνήμιδες*=οἱ φέροντες καλὰς περικνημίδας, *δοῖεν* τοῦ *δίδομι*+ἀπαρέμφ.=ἐπιτρέπω, *ἐκπέρσαι* τοῦ *ἐκπέρθω*=κυριεύω *εὔ=εὔ*=μὲ τὸ καλόν, *δέχεσθαι* ἀντὶ προστακτικῆς=νά δεχθῆτε, *φίλος*=ὁ ἀγαπητός, *ἄζόμενοι* τοῦ *ἄζομαι*=σέβομαι.

Στ. 8—21. **Γραμματικά**: *τις*=ἔρωτ. ἀντων. *ἄρ*=μόριον *σφῶε*=αἰτιατ. δυικοῦ προσωπ. ἀντων. γ'. προσωπ. σφεῖς *ξυνέηκε*=γ'. ἐν. ὀριστ. ἀοριστ. β'. τοῦ ξυνήμι ἀττ. ξυνήκε *μάχεσθαι*=ὥστε μάχεσθαι δ=ἀντων. δεικτ. εἰς τὸν Ὅμηρον *βασιλῆι*=δοτ. ἐν. τοῦ βασιλεὺς ἀττ. βασιλεῖ *χολωθεῖς*=μετοχ. παθ. ἀορ. τοῦ χολοῦμαι (χολόομαι) *νοῦσος*=οὔσ. ἀττ. νόσος (νοῦσος μετρικὴ ἔκτασις) *ὤρσε*=γ'. ἐν. ὀριστ. ἀορ. τοῦ ὄρνυμι λατιν. ονιον (ὄρνις, ὄρθρος, ὄρος) *ὀλέκοντο*=γ'. πληθ. παρατατ. ἀναυξήτος τοῦ ὀλέκομαι ἀττ. ὄλλυμαι *οὕνεκα*=σύνδεσμος (οὗ ἔνεκα) *Χρῦσην*=κυρ. ὄνομα ἀ' κλίσεως *ἠτίμασεν*=γ'. ἐνικὸν ὄρ. ἀορ. ἀ'. τοῦ ἀτιμάζω *ἀρητήρα*=αἰτ. ἐν τοῦ ὄν. τῆς γ'. κλίσ. ἀρητήρ, ἦρος (ἀπὸ τὸ ἀράομαι=εὔχομαι) *θοός*=ἐπιθ. ὁ θοός, ἦ, ὄν (ἐκ τοῦ *θέω*=τρέχω) *νήας* (ἀττ. ναῦς)=αἰτ. πληθ. τοῦ νηῦς *λυσόμενος*=μετοχ. μέλλ. τοῦ λύομαι. *θύγατρα*=αἰτ. ἐν. τοῦ θυγάτηρ ἀττ. θυγατέρα *ἀπερείσια*=ἐπιθ. ἀπερείσιος, η,ον καὶ ἀπειρέσιος η,ον, α στερητ. καὶ πέρας) *ἄποινα*=οὔσιαστ. (ἀπὸ τὴν ἀπὸ καὶ ποινή ἀπόποινα, ἀποινα) *ἐκηβόλου*=ἐπιθ. ἐκηβόλος (ἐκάς καὶ βάλλω). *ἀνά*=προθ.=ἐπάνω, ἀνηρημένα *χρυσέω*=ἐπιθ. γεν. οὔδετ. χρύσεος καὶ χρύσειος, η,ον *σκήπτρω* (ἀπὸ τὸ σκήπτω=στήριζω) *λίσσειτο*=γ'. ἐν. παρατατ. ἀναυξήτου τοῦ λίσσομαι (λιτή, λιτανεῖα) *Ἀτρεΐδα*=αἰτιατ. δυϊκοῦ τοῦ Ἀτρεΐδης *κοσμήτορε*=αἰτιατ. δυικοῦ τοῦ κοσμήτωρ (ἀπὸ τὸ κοσμῶ) *εὐκνήμιδες*=ἐπιθ. διγενὲς καὶ μονοκατάληκτων εὐκνήμις-ιδος, *δοῖεν*=γ'. πληθ. εὐκτ. ἀορ. β'. τοῦ δίδομι. *δῶματα*=οὔσιαστ. δῶμα (ἀπὸ τὸ δέμω=κτίζω, δόμος, δομὴ νεόδημος) *ἐκπέρσαι*=ἀπαρ. ἀορ. τοῦ ἐκπέρθω, *Πριάμοιο*=γεν. ἐν. τοῦ Πρίαμος *εὔ=εὔ*=ἐπίρρ. ἀττικ. *εὔ οἴκαδε*=ἐπίρρ. τοπ. *ἰκέσθαι*

=άπαρ. άορ. β' τοῦ ἰκνοῦμαι (έομαι) μελλ. ἴξομαι, άορ. β' ἰκό-
 μην *παῖδα* =αἴτιατ. ἐνικοῦ θηλυκοῦ γένους ἢ παῖς, παιδός
λύσαιτε=β' πληθ. εὐκτ. άορ. α' τοῦ λύομαι. *φίλην*=ἐπιθ. ὁ φί-
 λος, η, ον. *τά*=δεικτ. άντων. εἰς τόν Ὅμηρον=ταῦτα *ἀζόμενοι*
 =μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ἄζομαι (άγιος, άγος, άγνός).

Στ. 8—21. **Συντακτικά** : *σφῶε*=άντικ. τοῦ ξυνέηκε, *ἐριδι*=
 δοτ. τοπική, *μάχεσθαι*=άπαρεμφ. τοῦ άποτελέσματος ἢ τοῦ σκο-
 ποῦ, *βασίληι*=άντικ. τοῦ χολῶθεις, *χολῶθεις*=μετοχ. αἰτιολογ-
οὔνεκα ἠτίμασεν=αἰτιολογ. πρότασις, *λυσόμενος*=μετοχ. τε-
 λική, *φέρων*=τροπ. μετοχή, *ἔχων*=τροπ. μετοχή, *κοσμήτορε*=
 παράθεσις εἰς τὸ Ἄτρεῖδα, *λαῶν*=γεν. άντικ. εἰς τὸ κοσμήτορε,
ὕμῖν=άντικ. τοῦ δοῖεν, *ἐκπέρσαι...ἰκέσθαι*=άπαρ. τελικά, *ὕμῖν*
 ὑποκ. τῶν άπαρεμφ. *ἔχοντες*=ἐπιθ. μετοχή (παραλείπεται τὸ ἄρ-
 θρον, διότι προηγεῖται τὸ ὑποκειμένον τῆς (βλέπε τὸ Συντακτικόν
 εἰς 55 ἀπλᾶ μαθήματα, ἔκδοσις Χριστοπούλου). *ἐμοι*=δοτ. χα-
 ριστική, *δέχεσθαι*=άντι προστακτικῆς, *ἀζόμενοι*=μετ. τροπική.

Στ. 8—21. **Αἰσθητικά** : *τίς τ' ἄρ...μάχεσθαι*=Μέ τὴν ἐρώ-
 τησιν ἐδῶ ὁ ποιητῆς καθιστᾷ τὴν ἀφήγησιν ζωηροτέραν. *Λητοῦς*
καὶ Διὸς υἱὸς=ἀπὸ τὴν φράσιν αὐτὴν ἀρχίζει ἢ ἀφήγησις τῆς
 Μούσης. Ἐδῶ ἔχομεν άντονομασίαν ἢ μετωνυμίαν (κατὰ τὸν λε-
 κτικόν αὐτὸν τρόπον (σχῆμα) εἰς τὴν θέσιν ἐνὸς κυρίου ὀνόμα-
 τος λαμβάνεται μία συνώνυμος λέξις ἢ περίφρασις. Λητοῦς καὶ
 Διὸς υἱὸς άντι Ἄπόλλων), *ἀνά*=μέ τὴν ἀνά δηλώνεται ἢ ἔκτα-
 σις τῆς συμφορᾶς εἰς ὀλόκληρον τὸ στρατόπεδον. *οὔνεκα...ἀρη-
 τήρα*=εἰς τὸν στίχον αὐτὸν πλην τοῦ α' ποδός οἱ ἄλλοι εἶναι
 σπονδειοὶ μέ αὐτοὺς δὲ ἐξάιρεται ἢ βαρύτης τοῦ άμαρτήματος
 τοῦ Ἄγαμέμνονος, *Ἄτρεΐδης*=ἡ λέξις ἐτέθη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ
 στίχου χάριν ἐμφάσεως. *στέμματα*=μέ τὸν πληθυντικόν ἢ πρᾶ-
 ξις παρουσιάζεται παραστατικώτερον. Ἐπὶ πλέον ἐδῶ μέ τὸ νά
 προσέρχεται ὁ Χρῦσης μέ ὄλα τὰ ἐνδεκτικά τοῦ ἀξιώματός του
 δηλοῦται καὶ τὸ μέγεθος τῆς άμαρτίας τοῦ Ἄγαμέμνονος ὁ
 ὁποῖος ἐφέρθη άσεβῶς πρὸς τὸν ἱερέα τοῦ θεοῦ. *ἔχων ἐν χερσίν*
 =ἐδῶ ἔχομεν πλεονασμόν (δηλ. ἔχομεν περισσότερα λεκτικά
 στοιχεῖα ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ άπαιτοῦνται διὰ νά ἐκφρασθῇ ἓνα
 νόημα, Νέα Ἑλλ. άντι τὸν εἶδα λέγομεν πλεοναστικῶς τὸν εἶδα
 μέ τὰ μάτια μου) *Χρυσέω*=ἐδῶ ἔχομεν συνίησιν. *Ἄτρεΐδα δῶ*
 =ἔχομεν πλεονασμόν. *θεοὶ*=συνίησις *ἐκπέρσαι Πριάμοιο πό-
 λιν*=τοὺς λόγους αὐτοὺς λέγει ὁ Χρῦσης 1) ἢ ἐπειδὴ μισεῖ τοὺς
 Τρῶας οἱ ὁποῖοι ἔνεκα τῆς άνοησίας τοῦ Πάριδος ἔγιναν αἴτιοι
 τῶν συμφορῶν του, 2) ἢ διὰ νά κολακεύσῃ τοὺς Ἑλληνας. Πάν-
 τως εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς διαβλέπομεν τὴν ὑπερβολικὴν ἀγά-
 πην τοῦ πατρός πρὸς τὴν κόρην. *παῖδα δ' ἐμοι* άντι *ἐμοὶ δὲ*
παῖδα=ἡ πρόταξις τῆς λέξεως *παῖδα* ἐγένετο διὰ νά τονισθῇ

έντονώτερον ἢ παράκλησις του. *λύσαιτε—δέχεσθαι*—ἔδω ἔχομεν σχῆμα πρῶθυστερον. Κατ' αὐτό εἰς τὴν σειράν τοῦ λόγου ἀπο δύο ἔννοια λέγεται πρῶτη ἐκείνη ἢ ὅποια καὶ χρονικῶς καὶ λογικῶς εἶναι δευτέρα. Νέα Ἑλλην. ξεντύθη ὁ νιός, ξεζώθηκε. *ῥοὰς* ==εἶναι σταθερὸν κοσμητικὸν ἐπίθετον τῶν πλοίων (νεῶν) διὰ τοῦτο ἔδω ἔνω τὰ πλοῖα εἶναι ἀνειλκυσμένα εἰς τὴν ἀκτὴν ὁ "Ὀμηρος χρησιμοποιεῖ τὸ ἐπίθετον. *κακὴν—ῥοὰς—ἀπερείσια—ἐκηβόλον*—ὠραιότατα κοσμητικὰ ἐπίθετα ποῦ καθιστοῦν ἐναργέστερα τὰ οὐσιαστικὰ εἰς τὰ ὅποια ἀναφέρονται *κακὴν νοῦσον, ῥοὰς νῆας, ἀπερείσια ἄποινα, ἐκηβόλον Ἀπόλλωνος. Ἀρτεῖ-δαι—Ἀπόλλωνα*—ὁ λόγος τοῦ ἱερέως Χρῦση ἔχει θαυμασίαν διάρθρωσιν καὶ ψυχολογίαν' ἀποτελεῖται δὲ ἀπὸ τὴν προσφώνησιν, τὴν εὐχὴν, τὴν παράκλησιν καὶ τοὺς λόγους μὲ τοὺς ὁποίους ἐλπίζει νὰ ἐπιτύχη τοῦ σκοποῦ του.

Στ. 8—21. **Πραγματικά :** *Δητοῦς καὶ Διὸς υἱὸς*—ἐννοεῖται ὁ Ἀπόλλων ποῦ ἦτο θεὸς τοῦ φωτός, τῆς μαντικῆς, τῆς μουσικῆς, τῆς ποιήσεως τῆς ᾠδῆς· ἐγεννήθη αὐτὸς καθὼς καὶ ἡ ἀδελφή του Ἄρτεμις εἰς τὴν νῆσον Δῆλον. Εἰς τὴν Ἰλιάδα εἶναι μὲ τὸ μέρος τῶν Τρώων καὶ προστάτης τοῦ Ἑκτορος. Ἐλατρεῦτο παντοῦ, εἰς δὲ τοὺς Δελφοὺς ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὀνομαστότατον μαντεῖον του. Ἐχει πλεῖστα ἐπίθετα εἰς τὸν Ὀμηρον. Ὁ Ἀπόλλων ὡς θεὸς τοῦ φωτός καλεῖται Φοῖβος. Φέρει τόξον καὶ βέλος διὰ νὰ ἐκδικῆται καὶ τιμωρῆ τὸς ἀνθρώπους. *βασιλῆι*—ἐννοεῖ τὸν Ἀγαμέμνονα, τὸν βασιλέα τῶν Μυκηναίων ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ κατ' ἐξοχὴν βασιλεὺς τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τὸν τρωικὸν πόλεμον. *Χρῦσην*—πρόκειται περὶ τοῦ ἱερέως τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Σμινθέως, ποῦ ἐλατρεῦτο εἰς Χρῦσην. *ἀρητῆρα*—Εἰς τὸ ἔπος τῆς Ἰλιάδος δὲν ἀναφέρονται πούθεν ἱερεῖς τῶν Ἀχαιῶν ἀλλὰ μόνον τῶν Τρώων. Φαίνεται ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ δὲν εἶχον ἀνάγκην ἀπὸ ἱερεῖς διότι τὰς εὐχὰς καὶ τὰς θυσίας εἰς τὸ στρατόπεδον τὰς ἐτέλουν οἱ ἡγεμόνες. *ῥοὰς ἐπὶ νῆας*—Οἱ Ἕλληνες κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρωικοῦ πολέμου εἶχον σύρει τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἶχον κατασκηνώσει εἰς μέγα στρατόπεδον ποῦ ἔκειτο μεταξὺ τῶν ἀκρωτηρίων Σιγείου καὶ Ροιτείου. *Θύγατρα*—δηλ. τὴν κόρην του Χρῦσηδα, ἡ ὅποια ἠχμαλωτίσθη κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως Θίσβης καὶ ἐδόθη εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς γέρας. *στέμματα*—ἄλλοι δέχονται ὅτι ὁ ἱερεὺς Χρῦσης ἐκράτει κλάδον στεφανωμένον μὲ λευκὰ μαλλιά καὶ δεμένον εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ σκήπτρου, ἄλλοι δέχονται ὅτι ἐκράτει δέσμη ἀπὸ λευκὰς ταινίας καὶ ἄλλοι ὅτι ἐκράτει τὸ στέμμα τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἀπόλλωνος. *σκήπτρον*—ἡ λέξις σημαίνει ράβδον ἢ βακτηρίαν ποῦ ἔφερον οἱ ὀδοίποροι καὶ οἱ ἐπαῖται, σκήπτρον δὲ μὴ ἔφερον οἱ ἱερεῖς, οἱ δικασταί, οἱ κήρυκες καὶ οἱ βασιλεῖς. Τὸ σκήπτρον ἦτο σύμβολον τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας καὶ ἦτο κοσμημένον μὲ

χρυσούς ήλους ή με άλλα κοσμήματα. **πάντας Ἄχαιοὺς**—δέν ἐννοεῖ βεβαίως ὄλους τοὺς Ἄχαιοὺς ἀλλὰ μόνον τοὺς ἡγεμόνας. **Ὀλύμπια δώματα**—κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν Ἑλλήνων οἱ θεοὶ κατώκουν εἰς τὸ ὑψηλότατον ὄρος τῆς Ἑλλάδος τὸν Ὀλυμπον, εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ ὁποῖου ὑπῆρχε τὸ μέγαρον τοῦ Διός. **Πριάμοιο πόλιν**—Ἐννοεῖται τὸ Ἴλιον ποῦ ἦτο πρωτεύουσα τῆς Τροίας. Τὸ Ἴλιον εὐρίσκετο παρὰ τὸ Χισσαρλίκ ὅπου σῶζονται σήμερον τὰ ἐρεῖπια τῆς ἀρχαιοτάτης αὐτῆς πόλεως. Ἄπειχε δὲ 1½ ὥραν ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντον.

Στ. 8—21. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ : εἰς θεῶν**—Οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὀμήρου πιστεύουν ὅτι τὰ πάντα προκαλοῦνται ἀπὸ τοὺς θεοὺς καὶ δέν παραδέχονται τυχαῖα γεγονότα. **ἄποινα**—προκειμένου νὰ ἐξαγοράσουν τὴν ἐλευθερίαν τῶν αἰχμαλώτων ἐχρησιμοποιοῦν λύτρα (ἄποινα)· αὐτὰ βεβαίως δέν ἦσαν νομίσματα, διότι δέν ὑπῆρχον ταιαῦτα κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν ἐποχὴν, ἀλλὰ ζῶα, πολυτελεῖ σκεύη, ὄπλα, δοῦλοι. **εὐκνημίδες**—αἱ κνημίδες ἦσαν κατεσκευασμένα ἀπὸ μέταλλον ἢ ἀπὸ δέρμα καὶ ἀπετελοῦντο ἀπὸ δύο τμήματα ποῦ συνήπτοντο μὲ πόρπας εἰς τὴν κνήμην. Αἱ κνημίδες ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ νὰ προστατεύουν τὴν κνήμην.

Στ. 8—21. **Νόημα** : Εἰς τοὺς στίχους 8—21 ὁ Ὀμηρος μᾶς φανερῶνει ὅτι ὁ Ἀπόλλων προεκάλεσε τὴν φιλονικίαν μεταξὺ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ἐπὶ πλέον ἔστειλε φοβερὰν ἀσθένειαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν διότι ὁ Ἀγαμέμνων ἐφέρθη ἀπρεπῶς πρὸς τὸν Χρῦσην, τὸν ἱερέα τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅταν αὐτὸς μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον μὲ ἄφθονα λύτρα, διὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς κόρης τοῦ Χρυσήιδος. Ὁ Χρῦσης ἴκετεύει τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἰδιαιτέρως τοὺς δύο Ἀτρείδας νὰ ἀποδώσουν τὴν αἰχμάλωτον κόρην του σεβόμενοι τὸν Ἀπόλλωνα.

Στ. 8—21. **Περίληψις** : Ὁ Ἀγαμέμνων συμπεριφέρεται μὲ ἀπρέπειαν πρὸς τὸν ἱερέα Χρῦσην. Ὁ Ἀπόλλων ὀργίζεται καὶ ἐξαποστέλλει φοβερὰν νόσον. Ὁ Χρῦσης ἔρχεται μὲ λύτρα εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ παρακαλῇ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀχαιῶν νὰ ἀπελευθερώσουν τὴν κόρην του.

Στ. 8—21. **Ἐπιγραφὴ** : Ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος Χρῦσης μεταβαίνει εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν καὶ μὲ λόγους ζητεῖ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς κόρης του.

Στ. 22—32. "Ενθ' ἄλ λοι μὲν πάντες ἐ πευφή μησαν 'Α χαιοί	ΤΤ
αἰδεῖ σθαι θ' ιερῆα και ἄγλαά δέχθαι ἄ ποινα'	ΤΤ
ἀλλ' αὐκ 'Ατρεῖ δη 'Αγα μέμονι ἦνδανε θυμῶ,	Π
ἀλλὰ κα κῶς ἀφί ει , κρατε ρόν δ' ἐπὶ μῦθον ἐ τελλεν·	Π
«μή σε, γέρον, κοί λῃσιν ἐ γὼ παρὰ νηυσὶ κι χείω	ΤΤ
ἢ νῦν δηθύ νοντ' ἢ ὕστερον αὖτις ἰ όντα,	Π
μὴ νύ τοι οὐ χραί σμη σκῆ πτρον και στέμμα θε οῖο·	Π
τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύ σω πρὶν μου και γῆρας ἐ πεισιν	Π
ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν "Αργεῖ , τηλόθι πάτρης,	ΤΤ
ἱστὸν ἐ ποιχομέ νην και ἐ μὸν λέχος ἀντιό ωσαν	Π
ἀλλ' ἴθι , μὴ μ' ἐρέ θιζε , σα ώτερος ὥς κε νέ ηαι».	ΤΤ

Στ. 22—32. Ἑρμηνευτικά : ἔνθα—τότε ἐπευφήμησαν τοῦ ἐπευφημῶ=προτρέπω διὰ βοῆς αἰδοῦμαι=σέβομαι ἀγλαός=λαμπρὸς ἀνδάνω=ἀρέσω, εὐχαριστῶ ἀνδάνω θυμῶ=εὐχαριστῶ εἰς τὴν ψυχὴν κακῶς=μὲ ὕβριστικὸν τρόπον ἀφίει τοῦ ἀφίημι=ἀποπέμπω κρατερός=ὁ σκληρὸς ἐπὶ—ἔτελλε τοῦ ἐπιτέλλω=δίδω προσταγὴν κιχείω τοῦ κίχημι, κιχάνω=συναντῶ δηθύνω=ἀργοπορῶ αὖτις—αὔτις=πάλιν ἰόντα τοῦ εἶμι, αὖτις εἶμι=ἐπανερχομαι νῦν=τώρα νυν=βέβαια, δὰ τοι=σοι χραίσμη τοῦ ἀχρήστου χραισμέω=ὠφελῶ μιν=αὐτὴν ἔπεισι μιν γῆρας=πρὶν γηράση ἐποίχομαι=πηγαινοέρχομαι ἱστὸς=ἀργαλειὸς ἐποίχομαι ἱστὸν=ὄφαινω ἐνὶ=ἐν τηλόθι=μακρὰν ἀντιάω=ἀντικρῶζω λέχος=ἡ κλίνη ἀντιάω λέχος=ἀντικρῶζω τὴν κλίνην, κοιμῶμαι εἰς τὴν κλίνην ἀλλὰ=λοιπὸν σαώτερος, τοῦ σάος, σόος=ἀβλαβῆς νέηαι τοῦ νέομαι=ἐπιστρέφω, πηγαίνω, φεύγω.

Στ. 22—32. Γραμματικά : ἔνθα=ἐπιρρ. χρον. ἐπευφήμησαν=ρῆμ. ἄορ. α'. τοῦ ἐπευφημῶ (έω), αἰδεῖσθαι=ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ αἰδοῦμαι (έομαι), θ' =τε=σύνδ. συμπλ., ἱερῆα=ἀττ. ἱερέα, ἀγλαά=ἐπιθ. (ἀγλαός, ἦ, ὄν), δέχθαι=ἀπαρ. ἄορ. β'. τοῦ δέχομαι, μέλλ. δέξομαι ἄορ. α'. ἐδεξάμην καὶ β'. ἐδέγμην τετελ. μέλλ. δεδέξομαι, Ἄτρεῖδη=ἀττ. Ἄτρεῖδη, ἦνδανε=ρῆμ. γ'. ἐν. παρατ. τοῦ ἀνδάνω (θέμα σΦαδ, ἦδύς, ἦδομαι) παρ. ἐάνδανε καὶ ἦνδανε ἄορ. εὔαδε μετοχ. παρακ. ἐάδοτα, θυμῶ=οὔσ. ὁ θυμὸς (ἀπὸ τὸ θύω=πνέω), ἀφίει=γ'. ἐν παρατ. τοῦ ἀφίημι, κρατερόν=ἐπιθ. κρατερός. ἦ, ὄν καὶ καρτερός, ἦ, ὄν (κρατῶ, κράτος ἢ κάρτος, κράτιστος). ἐπὶ+ἔτελλεν=παρατ. τοῦ ἐπιτέλλω παρατ. ἐπέτελλον ἄορ. ἐπέτειλας, κοίλῃσι νηυσί, ἀττ.=κόλαις ναυσί, κιχείω=ὄποι. ἐνεστ. τοῦ ἀχρήστου εἰς τὸν ἐνεστ. ρήματος κίχημι· τὸ ρῆμα εἶναι εὐχρηστον εἰς τὸν ἐνεστ. ὥς κιχάνω παρατ. ἐκίχανον. μέλλ.

Στ. 22—32. Τότε ὄλοι μὲν οἱ ἄλλοι Ἄχαιοι μετὰ βοῆς προέτρεψαν καὶ νὰ σεβασθοῦν τὸν ἱερέα καὶ νὰ δεχθοῦν τὰ λαμπρὰ δῶρα· ἀλλὰ (αὐτὸ) δὲν ἠύχαριστεί τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος τοῦ [υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως ἀλλὰ μὲ ὕβριστικὸν τρόπον (τὸν) ἀπέπεμπε, σκληρὰν δὲ προ- [σταγὴν ἔδιδε· «Γέροντα, νὰ μὴ σὲ συναντήσω κοντὰ εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα, ἢ τῶρα νὰ ἀργοπορήσῃς ἢ ὕστερα πάλιν νὰ ἐπανέλθῃς μῆπως δὰ δὲν σὲ ὠφελήσῃ τὸ σκηπτρον καὶ τὸ ἱερὸν σύμβολον [τοῦ θεοῦ· αὐτὴν ἐγὼ δὲν θὰ ἐλευθερώσω· πρωτύτερα θὰ εὔρῃ αὐτὴν τὸ [γῆρας εἰς τὸν οἶκόν μου, εἰς τὸ Ἄργος, μακρὰν ἀπὸ τὴν πατρίδα (τῆς) ἐνῶ θὰ ὑφαίνη καὶ θὰ κοιμᾶται εἰς τὴν κλίνην μου· πήγαινε λοιπόν, μὴ μὲ ἐρεθίζῃς, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃς ἀβλαβής.

κικήσομαι ἄορ. β'. ἔκικχον καὶ κίχον, *δηθύνοντα*—μετοχ. ἔνεστ. τοῦ δηθύνω (ἐκ τοῦ δηθᾶ=ἐπὶ πολὺ λατ. diu), *αὔτις*—ἄττ. αὔθις, *ἴδοντα*—μετοχ. ἔνεστ. τοῦ εἶμι, *νυν*—μόριον ἐγκλιτ., *τοι*—ἄττ. σοι (λατιν. tidi), *χραίσμη*—γ'. ἐν. ὑποτ. ἄορ. β'. τοῦ ἀχρήστου εἰς τὸν ἔνεστ. ρημ. χραισμέω (ἀπὸ τὸ ἴδιον θέμα μὲ τὸ χρῶμαι, χρήσις, χρήσιμος) μέλλ. χραισμήσει ἄορ. χραίσμησεν παρατ. ἔχραισμε (ὁ τύπος αὐτὸς λαμβάνεται ὡς ἄορ. β' τοῦ ρήματος) ὑποτακτ. χραίσμη, *θεοῖο*—γεν. ἐνικ. ἄττ. θεοῦ, *τῆν*—ἄρθρον ἀντί ἄντων.—ταύτην, *πρὶν*—ἐπιρρ. χρον., *μιν*—ἄντων. προσωπ. γ'. προσώπου γένος καὶ ἀριθμοῦ κοινοῦ—αὐτόν, αὐτήν, αὐτό, ἐδῶ *μιν*—αὐτήν, *γῆρας*—οὐσ. γ'. κλίσι. γεν. γῆρας, δοτ. γῆραϊ, *ἔπεισιν*—ρημ. γ'. ἐν. ὀριστ. μέλλοντος τοῦ ἔπειμι, *ἐνί*, προθεσ.—ἐν, ἄλλαι μορφαὶ τῆς προθέσεως ἐν, ἐνί, ἐνι, εἰν, εἰνί, *Ἄργεϊ*, ἄττ. —Ἄργεϊ, *τηλόθι*—ἐπιρρ. τοπ., *πάτρης*—οὐσ. γεν. ἐν. ἢ *πάτρη*, *ης* (πατήρ), *ἐποιοχόμενην*—μετ. ἔνεστ. τοῦ ἐποίχομαι, *ἰσίδον* (ἀπὸ τὸ ἴσθημι), *λέχος*—οὐσ. γ'. κλ. τὸ λέχος (θέμ. λέγ. ἀπὸ τὸ λέγω) δοτ. λέχει, λέχεα, λεχέων, λέχεσιν (λεχώ, λόχος, ἄλοχος, λέκτρον), *ἀντιώσαν*—μετοχ. ἔνεστ. ἄττ. ἀντιώσαν τοῦ ἀντιῶ, *ἔθι*—προστ. ἐνετ. τοῦ εἶμι, ἐδῶ ἔχει ἐπιρρ. σημασίαν καὶ δηλῶνει προτροπὴν—ἐμπρός, *σαώτερος*—ἐπιθ. συγκρ. βαθμοῦ τοῦ σῶος, ἄλλος τύπος τοῦ σῶος, *νέηαι*—β'. ἐν. ὑποτακ. ἔνεστ. τοῦ νέομαι ὑποτ. νέηαι, νέηται, νεώμεθα, εὐκτ. νεοίμην, προστ. νεέσθω ἄπαρ. νέεσθαι—νεῖσθαι, παρατ. νεόμην (ἀπὸ τὸ ἴδιον θέμα νόστος, νόστιμος), *πε*—μόριον ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὸ ἄν καὶ συν-οδεύει συνήθως τὴν δυνητικὴν εὐκτικὴν.

Στ. 22—32. Σύντακτικά : *ἐνθα*—ἐπιρρ. χρον. προσδιор. *αἰδεῖσθαι—δέχθαι*—τελ. ἄπαρ. ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ ἐπευφήμησαν, *ἱερῆα*—ἀντικ. τοῦ αἰδεῖσθαι, *ἄποινα*—ἀντικ. τοῦ δέχθαι.

Ἀγαμέμνονι—άντικ. τοῦ ἦνδανε, *θυμῷ*—δοτικ. τοπική, *ἀφεί-*
ρημ. (*Ἀγαμέμνων*)—ύποκ., *αὐτὸν*—άντικ., *ἐπέτελλε*—ρημ., (*Ἀ-*
γαμέμνων)—ύποκειμ., *μῦθον*—άντικ., *κρατερὸν*—έπιθ. προσ-
 διορ., *μη...κιχείω...λόγια*—δευτερ. ένδοιαστ. προτασ. έξαρτάται
 ἀπὸ ρήμα φόβου σημαντικόν, *σέ*—άντικ. τοῦ κιχείω, *παρὰ*
νηυσί—έμπρ. προσδ. τόπου, *κοίλῃσι*—έπιθ. προσδ., *δηθύνοντα-*
λόγια—κατηγορ. μετοχαί έκ τοῦ κιχείω, *νῦν—ὑστερον—αὐτίς*—
 έπιρρ. προσδιορ., *μη...οὐ χραίσμη...* *θεοῖο*—ένδοιαστ. πρότασις
 ὅπως ἡ άνωτέρω, *σκήπτρον—σίεμμα*—ύποκ., *τοι*—άντικ., *θεοῖο*
 —γεν. κτητ., *πρίν...* *έπεισιν*—άσύνδετος σύνταξις, *έπεισιν*—
 ρήμα, *γῆρας*—ύποκ., *μιν*—άντικ., *έν οἴκῳ*—έμπροθ. προσδ. τό-
 που, *ἡμετέρῳ*—έπιθ. προσδ. *έν Ἀργεῖ*—παράθεσις, *τηλόδι*—
 έπιρρ. προσδ. τόπου, *πάτριος*—γεν. συντακτ. ἀπὸ τὸ τηλόθι,
έποιομένην—άντιόωσαν—κατηγορ. μετοχαί, *ιστόν*—άίτιατ. δη-
 λούσα τόπον, *λέχος*—άντικ. τοῦ άντιόωσαν, *ὡς κε νέηαι*—τελικ.
 πρότασις, *νέηαι*—ρήμα, (*οὐ*)—ύποκ., *σαώτερος*—κατηγορού-
 μενον.

Στ. 22—32. **Αἰσθητικά :** *ἄλλοι μὲν έπευφήμησαν... ἄλλ'*
οὐκ—έδῶ παρατηρεῖται ζωηρά αντίθεσις. *Ἀγαμέμνονι θυμῷ*—
 σχήμα καθ' ὅλον καί μέρος τὸ ὅλον εἶναι τὸ Ἄτρεΐδῃ Ἀγαμέ-
 μνονι, τὸ μέρος εἶναι τὸ θυμῷ, κανονικῶς έπρεπε νά λεχθῆ
 Ἄτρεΐδῳ Ἀγαμέμνονος θυμῷ. *Ἀγαμέμνονι ἦνδανε*—δέν ύπάρ-
 χει χασμωδία, διότι πρὸ τοῦ ἦνδανε ύπῆρχε F (δίγαμα (F)ἦνδανε),
κρατερὸν δέ ἐπὶ μῦθον έτελλεν—έδῶ έχομεν τμησιν δηλ. χωρι-
 σμὸν τῆς προθέσεως ἀπὸ τὸ ρήμα. άντι έπέτελλεν. Αἱ προθέσεις
 παρ' Ὁμήρῳ έχουν έπιρρηματικήν σημασίαν καί δι' αὐτὸν τὸν
 λόγον πολλακίς δέν άποτελοῦν μὲ τὸ ρήμα μίαν λέξιν. *τήν δέ*
έγῶ οὐ λύσω—Έτέθη ἡ άντωνυμία τοῦ πρώτου προσώπου εἰς
 ὀνομαστικήν πτώσιν χάριν έμφάσεως (ὅπως εἰς τὴν νέαν γλῶσ-
 σαν ἐπὶ θυμοῦ : θά σοῦ δεῖξω έγω). *πρίν μιν έπεισιν*—μὲ τὸ άσύν-
 δετον σχήμα έξαιρεται ἡ αντίθεσις πρὸς τὰ προηγούμενα : τὴν
 δ' έγῶ οὐ λύσω· *ένι οἴκῳ*—καί έδῶ δέν έχομεν χασμωδία, διότι
 τὸ οἴκῳ εἶχεν έμπρὸς F. *μη μ' έρέθιζε*—ὁμοίως καί έδῶ έχομεν
 άσύνδετον σχήμα. *άγλαά, κρατερὸν, κοίλῃσι*—χαρακτηριστικῶ-
 τατα κοσμητικά έπίθετα.

Στ. 22—32. **Πραγματικά :** *έπευφήμησαν πάντες Ἀχαιοί,*
 ὅλοι οἱ Ἀχαιοί μηδέ τοῦ Μενελάου, άδελφοῦ τοῦ Ἀγαμέμνο-
 να, έξαιρουμένου, μὲ έπευφημίας προέτρεψαν τὸν Ἀγαμέμνονα
 νά σεβασθοῦν τὸν ἱερέα καί κατ' άκολουθίαν τὸν θεὸν ποῦ ύπη-
 ρέτει. *άποινα*—αὐτὰ ἦσαν λύτρα μὲ τὰ ὁποῖα έξηγοράζον νε-
 κρὸν ἢ αἰχμάλωτον ἢ άπεζημίωνον κάποιον διὰ βλάβην. *έν*
Ἀργεῖ—Ἀργος έδῶ έννοεῖται ἡ Ἀργολική Πεδιάς, ὅπου εύρί-
 σκετο τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἀγαμέμνονος καί εἶχε πρωτεύουσαν

τάς «Πολυχρύσους Μυκήνας». Ἄλλοῦ Ἄργος ὀνομάζεται ὀλόκληρος ἢ Πελοπόννησος καί ἄλλοῦ ἦτο ἡ πόλις Ἄργος, τῆς ὀποίας βασιλεὺς ἦτο ὁ Διομήδης.

Στ. 22—32. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ: κοίλῃσι παρὰ νηυσὶ** : τὰ πλοῖα καλοῦνται κοῖλα ἢ γλαφυρά, διότι κατεσκευάζοντο μὲ τὴν ἐσκαφὴν μεγάλων κορμῶν δένδρων κατὰ τὴν πρωτόγονον ἐποχὴν. Ἄργότερον ἐξηκολούθουν νὰ ὀνομάζωνται οὕτω, διότι ἐφαίνετο καθαρά ἡ κοιλότης τῶν πλοίων, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχον καταστρώματα· σανιδώματα (σέλματα) ὑπῆρχον μόνον εἰς τὴν πρύμνην καὶ τὴν πῶρραν. **Ἰστὸν ἐποιομένην**—ὁ ἀργαλειὸς εἰς τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν δὲν ἦτο ὀριζόντιος, ὀπως σήμερον, ἀλλὰ ὀρθίος καὶ ἐπομένως ἐκεῖνος τοῦ ὕφαινε ἔπρεπε νὰ εὐρίσκειται ὀρθίος πρὸ αὐτοῦ καὶ ὀχι καθιστός.

Στ. 22—32. **Χαρακτηρισμὸς προσώπων: μὴ σὲ γέρον... κίχελω** : Ἐδῶ εἰκονίζεται θαυμάσια ὁ χαρακτήρ τοῦ Ἄγαμέμνονος. Εἶναι ἀτότομος τραχύς, σκληρὸς καὶ ἀσεβὴς πρὸς τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ θεοῦ· στερεῖται ἀκόμη αὐτοκυριαρχίας μὴ δυνάμενος νὰ συγκρατήσῃ τὴν ὀργὴν του. Οὕτω διακρίνομεν τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ τῶν δύο προσώπων, τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ Ἄγαμέμνονος.

Στ. 22—32. **Νόημα** : Τὰ παρακλητικὰ λόγια τοῦ Χρύσου ὀλοὶ ἀνεξαιρέτως οἱ Ἄχαιοὶ ἀπεδέχθησαν καὶ μόνον ὁ Ἄγαμέμνων μὲ ὕβριστικὸν καὶ σκληρὸν τρόπον ἀπέκρουσε τὰς προτάσεις του καὶ τὸν ἀπέπεμψε ἀφοῦ τὸν ἠπέλησεν ὀτι εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἐπανεῖλθη εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἄχαιῶν, δὲν πρόκειται νὰ τὸν σώσουν οὕτε καὶ αὐτὰ τὰ ἱερά σύμβολα τοῦ θεοῦ Ἄπόλλωνος· τοῦ ἐδήλωσε κατηγορηματικῶς ὀτι ἡ Χρυσῆς θὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν πατρίδα του τὸ Ἄργος καὶ θὰ συζῆ μάζυ του μέχρι τὰ γηραιὰ τῆς.

Στ. 22—32. **Περίληψις** : Ἐνῶ ὀλοι οἱ ἄλλοι Ἄχαιοὶ ἀποδέχονται εὐμένως τὴν παράκλησιν τοῦ Χρύσου, ὁ Ἄγαμέμνων τὸν ἀποπέμπει ὕβριστικώτατα ἀπο τὸ στρατόπεδον.

Στ. 22—32. **Ἐπιγραφὴ** : ὁ Ἄγαμέμνων ἀποπέμπει τὸν Χρῦσον ἐκ τοῦ στρατοπέδου καὶ ἀπειλεῖ αὐτόν.

Στ. 33—42. "Ὡς ἔφατ', ἔδειξεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπειθετο μύθος:	E
βῆ δ' ἀκέων παρὰ θίνα πολυφλοισβοιο θαλάσσης:	ΤΤ
πολλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιῶν ἠῤῥαθ' ὁ γεραιὸς	E
'Απόλλωνι ἀνακτι, τὸν ἠῤῥοκομος τέκε Ἰητώ'	ΤΤ
«κλῦθι μευ ,ἀργυρότοξ', ὅς Χρῦσην ἀμφιβέβηκας.	Π
Κίλλαν τε ζαθέην Τενέδοιό τε Ἴφι ἀνάσσεις,	Π
Σμινθεῦ, εἷ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπί νηὸν ἔρεψα,	Π
ἦ εἰ δὴ ποτέ τοι κατὰ πίωνα μηρὶ' ἔκησ	Π
ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τόδε μοι κρήνηνον ἐέλωρ:	Π
τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν	Π ἢ Β.

Στ. 33—42. Ἑρμηνευτικά: ὧς=ἔτσι, οὕτω, ἔδειξεν=δείδω=φοβοῦμαι, πείθωμαι=ὕπακούω, μῦθος=λόγος, προσταγή, ἀκέων=σιωπηλός, θίνα, ὁ θίς=ἡ ἀκτὴ, ἡ ἀμμουδιά, ἡ παραλία, πολυφλοισβος=πολυτάραχος, ἀπάνευθε=μακρὰν, κιῶν=κίω=πορεύομαι, ἠῤῥαθ=ἀρῶμαι=προσεύχομαι, πολλὰ ἠῤῥατο=ἔκαμε ἐκτενῆ προσευχήν, γεραιὸς=ὁ γέρον, ἀναξ=ὁ δεσπότης, ὁ βασιλεύς, τὸν=ὄν=τὸν ὁποῖον, ἠῤῥοκομος=ἡ ἔχουσα ὠραίαν κόμην, τέκε=ἔτεκε=ἐγέννησε, κλῦθι=κλύω=ἀκούω, ἐπακούω, εἰσακούω, ἀργυρότοξος=ὁ ἔχων λαμπρὸν τόξον, ἀμφιβαίνω=προστατεύω, ζάθεος=ὁ κατ' ἐξοχὴν ἱερός, Ἴφι=κραταιῶς, ἰσχυρῶς, ἀνάσσω=βασιλεύω, χαρίεντα=χαρίεις=ὁ πρὸς εὐχαρίστησιν κάποιου, ὁ εὐχάριστος, ἐπι+ἔρεψα=ἐπερέφω=βάζω ὄροφὴν, στεγάζω ναόν, κτίζω ναόν, ἦ εἰ δὴ=ἦ ἐάν πράγματι, κατὰ+ἔκησ=κατακαίω=καίω, πίων=ὁ παχὺς, ἠδ=ἠδὲ=καί, κρήνηνον=κράνω=κραιαίνω=ἐκπληρῶ, ἐέλωρ=ἡ ἐπιθυμία, τίσειαν=τίνω=πληρώνω.

Στ. 33—42. Γραμματικά: ὧς=ἐπιρρ. ἀναφ. ἄλλη μορφή ὧς, ὧς, ἔφατ(ο)=γ'. ἐν. παρατ. τοῦ φημί, ἔδειξεν=γ'. ἐν. ἀορ. α'. τοῦ δείδω μέλλ. δεύσομαι ἀορ. ἔδεισα παρακ. δέδοικα καὶ δέδια. Εἰς τοὺς ἀττικοὺς δὲν ἐσώθη τὸ δίδω. ὁ γέρον=οὐσ. γ'. κλισ. κλητ. ὦ γέρον, ἐπειθετο=γ' ἐν. παρατ. τοῦ πείθωμαι, μύθος=δοκ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. ὁ μῦθος, βῆ=γ' ἐν. ἀορ. β' τοῦ βαίνω, ἀναύξητος ἀντὶ ἔβη, ἀκέων=τύπος μετοχῆς λαμβανόμενος πάντοτε ἐπιρρηματικῶς (θέμα ἀκ—ἀκην=σιωπηλῶς), θίνα=αἰτιατ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. ὁ θίς, θινός, θίνα, πολυφλοισβοιο ἀτι=πολυ-

Στ. 33—42. Ἔτσι εἶπε, ὁ δὲ γέρων ἐφοβήθη καὶ ὑπήκουσεν εἰς
 [τὴν προσταγὴν
 ἐβάδισε δὲ σιωπηλὸς κατὰ μῆκος τῆς ἀμμώδους παραλίας τῆς
 [πολυταράχου θαλάσσης·
 ἔπειτα δὲ ἀφοῦ ἐπορεύθη μακρὰν (τοῦ στρατοπέδου) ἔκαμε ἐκτενῆ
 [προσευχὴν ὁ γέρων
 εἰς τὸν βασιλέα Ἀπόλλωνα τὸν ὁποῖον ἐγέννησε ἡ ἔχουσα ὠραίαν
 [κόμην Λητώ·
 «εἰσάκουσέ με, ἀργυρότοξε ὁ ὁποῖος προστατεύεις τὴν Χρύσην
 καὶ τὴν κατ' ἐσοχὴν ἱεράν Κίλλαν καὶ τῆς Τενέδου κραταιῶς βα-
 [σιλευεῖς
 Σμινθεῦ, ἂν καμμίαν φορὰν σοῦ ἔκτισα ναὸν πρὸς εὐχαρίστη-
 [σίν σου
 ἢ ἂν πράγματι κάποτε ἔκαυσα πρὸς χάριν σου παχέα τεμάχια
 [μυρῶν
 ταύρων καὶ αἰγῶν, αὐτὴν μου τὴν ἐπιθυμίαν ἐκπλήρωσε·
 νὰ πληρώσουν οἱ Δαναοὶ τὰ δάκρμά μου μὲ τὰ βέλη σου·

φλοίσβου=γεν. ἐν. τοῦ ἐπιθετ. πολύφλοισβος ὁ, ἡ πολύφλοισβος, ον. *ἀπάνευθε*=ἐπιπρ., *κιῶν*=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ κίω παρατ. κίον καὶ ἔκιον, *ἡραῖ(ο)*=γ' ἐν. παρατ. τοῦ ἀρῶμαι (ἀομαι) (ἀρη-τήρ) παρατ. ἡρώμην, μέλλ. ἀρήσομαι μεσ. ἀορ. ἡρασάμην *γε-ραιῶς*=ἐπιθ. γεραῖός, ἡ, ὄν (γέρων, γέρας), *ἀνακτι*=δοτ. ἐν. τοῦ ὁ ἀναξ, ἀνακτος, ἀνακτι, ἀνακτα, ἀνα, δοτ. πληθ. ἀνάκτεσσι, θηλ. ἡ ἀνασσα, *τὸν*=ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ὄν, *ἡῦκομος*=ἐπιθ. ἡῦκομος, ος, ον, *ἡῦ=εὔ=εὔ, τέκε*=γ' ἐν. ὄριστ. ἀορ. β' ἀναυξήτου τοῦ τίκτω, *Λητώ*=οὔσ. κυρ. γεν. Λητοῦς, *κλυθι*=προστ. ἀορ. β' τοῦ κλύω ὁ ἐνεστῶς ἀχρηστος. ἀορ. β' ἔκλυον (τηλεκλυτός), *μευ*=προσωπ. ἀντων. α' προσώπου γεν. ἐν. μευ καὶ ἐμεῦ καὶ ἐμέθεν καὶ ἐμεῖο, *ἀργυρότοξε*=ἐπιθ., ἀργυρότοξος, ος, ον, *ἀμφιβέβηκας*=παρακ. μὲ σημασ. ἐνεστ. τοῦ ἀμφιβαίνω, *ζαθέην*=ἐπιθ. ζάθεος, η, ον, (ἀπὸ τὸ ζα=ἀχώριστον ἐπιτατικὸν μόριον καὶ σημαίνει πολὺ καὶ τὸ θεός) ὅπως ζάμπλυτος=πάρα πολὺ πλούσιος, ζάπυρος=ὁ διαπυρος, ζάκοτος=πολὺ ὠρ-γισμένος, ζαφλεγής=γεμάτος φωτιά). *Τενέδοιο* ἀτι.=Τενέδου, *ἴφι*=ἐπιπρ. (προέρχεται ἀπὸ τὴν δοτ. τοῦ ὀνόματος Ἴς (λατιν. *vis*=δύναμις), *ἀνάσσεις*=ρημ. ἐνεστ. β' ἐν. τοῦ ἀνάσσω παρατ. ἀνασσεσ μέλλ. ἀνάξει ἀπαρ. μεσ. ἀορ. ἀνάξασθαι, *Σμινθεῦ*=κλητ. τοῦ ὀνομ. Σμινθεὺς (ἀπὸ τὸ σμίνθος=ὁ ποντι-κὸς ὁ ἀρουραῖος), *τοί*=σοι, *χαρίεντα*=ἐπιθ. αἰτ. ἐν. τοῦ ἀρα. χαρίεις, εσσα, εν, *ἐπι+ἔρεψα*=ρημ. ἀορ. α' τοῦ ἐπερέφω (ἐρέφω, ὄροφος. ὑπηρεφής), *δῆ*=βεβαιωτικὸν μόριον, *τοί*=ἀντων. προ-σωπ. δοτ. πῶσις (τὸ τοι αὐτὸ μετέπεσεν εἰς σύνδεσμον), *κατὰ-ἔκηα*=εἰμῆσις=ρημ. ἀορ. α' τοῦ κατακαίω πρτ. κατέκαιον ἀορ.

κατέκη, *ἡδὲ*=σύνδεσμ. συμπλεκτικός=καί, *πίονα*=ἐπιθ. ὁ πίων, ἡ πείρα, τὸ πῖον (παραθ. πῖότερος, πῖότατος) *μηρία*=οὐσ. μόνον εἰς τὸν πληθ., *κρήνην*=ρῆμ. ἄορ. προστ. τοῦ κραταίνω πρτ. ἐκραταίνεν ἄορ. ἐκρήνηα, ἀπὸ τὸ θεμ. κρα-κραν-αῖ λέξεις κράτος, κάρη, κράν-ος, κραντήρ, κράντωρ, *τὸ ἐέλωρ*=οὐσ. οὐδεν. γεν. (ἀπὸ τὸ ἐέλωμαι ἐλωμαι ἀντιστ. λατιν. *vei-nolo*=ἐπιθυμῶ), *τίσειαν*=εὐκτ. ἄορ α' τοῦ τίνω μέλλ. τίσω καὶ τελίσω ἄορ. ἔτισα καὶ ἔτεισα, μεσ. τελίσομαι μεσ. ἄορ. ἔτεισάμην, *σοῖσι βέλεσσι*=ἄττ. σοῖς βέλεσι, *σοῖσι*=δοτ. πληθ. τῆς κλητ. ἀντων. ὄς, σή, σόν.

Στ. 33—42. **Συντακτικά :** (*Ἀγαμέμνων*)=ὑποκ. τοῦ ἔφατο, *μύθῳ*=ἀντικ. τοῦ ἐπέειθετο, (*ὁ γέρον*)=ὑποκ. τοῦ βῆ, *ἀκίων*=ἐπιρρ. κατηγορούμ., *πολλά*=σύστ. ἀντικ. τοῦ ἤρατο (τὸ πλήρες: πολλὰς ἀράς ἤρατο), *κίων*=μετοχ. χρον., *ἀπάνευθε*=ἐπιρρ. τοπ. προσδιор., *Ἀπόλλωνι*=ἀντικ. τοῦ ἤρατο, *ἀνακτι*=παραθ. εἰς τὸ Ἀπόλλωνι. *τὸν τέκε ἡύκομος Λητώ*=δευτερ. ἀναφ. πρότασις (ὄν τέκε ἡύκομος Λητώ). *μευ*=ἀντικ. τοῦ κλυθι, *δς Χρῦσην ἀμφιβέβηκας*=ἀναφορ. πρότασις, *Χρῦσην—Κίλλαν*=ἀντικ. τοῦ ἀμφιβέβηκας, *ζαθέην*=ἐπιθ. προσδ. εἰς τὸ Κίλλαν, *ἀνάσσεις*=ρῆμ (*σύ*)=ὑποκ. *Τενέδοιο*=ἀντικ. *Ἴφι*=ἐπιρρ. τροπικός προσδ. *εἴ ποτε τοι...ἔρεψα*=ὑποθ. πρότασις, *ἢ εἴ...ἔκηα*=ὑποθ. πρότασις, *ἐπέρεψα*=ρῆμα, *τοι*=δοτικ. ἠθική, *νηὸν*=ἀντικ. τοῦ ἐπέρεψα *χαρίεντα*=προληπτ. κατηγορούμενον, *κατέκηα*=ρῆμα, *μηρία*=ἀντικ. *τοι*=δοτ. ἠθική (χαριστική), *ταύρον—αἰγῶν*=γεν. τοῦ περιχομένου, *κρήνην*=ρῆμα, *ἐέλωρ*=ἀντικειμ. *μοι*=δοτ. ἠθική, *εἴ κατέρεψα... ἢ εἴ κατέκηα* (=ὑπόθεσις)—*κρήνην*(=ἀπόδοσις) σύνθετος ὑποθ. λόγος α' εἴδους (δηλῶν τὸ πραγματικόν), *τίσειαν*=ρῆμα (εὐχετική εὐκτική)=πρότασις ἐπιθυμίας, *Δαναοὶ*=ὑποκ. *δάκρυα*=ἀντικ., *βέλεσσι*=δοτικὴ τοῦ ὄργανου.

Στ. 33—42. **Αἰσθητικά :** *ἔδεισεν—ἐπέειθετο—βῆ*=ὠραιότατα δεικνύονται αἱ τρεῖς διαφορετικαὶ ψυχικαὶ καταστάσεις τοῦ ἱερέως. Ἐφοβήθη ὅπως ἦτο φυσικὸν ἀπὸ τὰ αὐστηρά καὶ προσβλητικὰ λόγια τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Ἀχαιῶν, ὑπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν καὶ σιωπηλὰ πορεύεται κατὰ μῆκος τῆς ἀμμουδιάς. *ἀκίων—πολυφλοίσβοιο*=ἐδῶ ἔχωμεν ζωηρὰν ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς ψυχικῆς διαθέσεως τοῦ γέροντος τοῦ ἐκφράζεται μὲν τὴν σιωπηλὴν πορείαν καὶ τῆς πολυταράχου θαλάσσης. *πολυφλοίσβοιο*=πρόκειται περὶ ἠχοποιήτου λέξεως (μιμείται δηλ. τὴν ποιότητα τοῦ ἤχου). *Ἀπόλλωνι ἀνακτι*=δὲν ὑπάρχει ἐδῶ χασμωδία μεταξὺ τῶν λέξεων, διότι ἡ λέξις ἀνακτι εἶχεν ἔμπρὸς τὸ F, *ἀργυρότοξε—δς ἀμφιβέβηκας Χρῦσην, Σμινθεῦ*=ὁ ἱερεὺς Χρῦσης χρησιμοποιεῖ κατὰ τὴν ἐπικλησὶν τοῦ ἐπιθετα καὶ ἄλλα ὀνόματα καθὼς καὶ ῥήματα τοῦ δηλώνουν τὴν ἰσχὺν τοῦ διὰ τὰ καταστήσει τὸν θεὸν περισσότερον εὐμενῆ ὥστε νὰ εἰσακούσῃ τὰς

παρακλήσεις του. *ἀμφιβέβηκας*—ἐδῶ τὸ ρῆμα χρησιμοποιεῖται μεταφορικῶς ἀπὸ τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα διὰ νὰ προστατεύσουν τὰ νεογνά των, ὡραν κινδύνου τὰ τοποθετοῦν κάτω ἀπὸ τὰ σκέλη των. "Ἔτσι καὶ ἐδῶ ὁ Ἄπολλων ἔχει ὑπὸ τὰ σκέλη του τὴν Χρῦση καὶ ἐτοιμένως τὴν προστατεύει. *ἐπι+ἔρεψα, κατὰ+ἔκηα*—τιήσεις, *εἴ ποτε... ἔρεψα, ἢ εἴ δή... ἔκηα*—ὁ ἱερεὺς Χρῦσης ἀποριθμεῖ τὰς εὐεργεσίας πού προσέφερον εἰς τὸν θεόν Ἄπολλωνα καὶ αὐταὶ εἶναι 1) ὅτι ἔκτισε ναὸν καὶ 2) προσέφερε θυσίας. *τίσειαν Δαναοί*: Κάπως περιέργως φαίνεται ἡ κατάρρα τοῦ ἱερέως Χρῦση ἐναντίον τῶν Δαναῶν, οἱ ὅποιοι ὅπως εἶδομεν συνεκινήθησαν ἀπὸ τὰ λόγια του, καὶ ὄχι μόνον ἐναντίον τοῦ Ἄγαμέμνονος. Φαίνεται ὅμως ὅτι τοὺς ὑπηκόους ἑθεώρουν ὑπευθύνους διὰ τὰς πράξεις τῶν ἡγεμόνων. *τίσειαν*—Ἡ εὐχετική εὐκτική ἐτέθη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ στίχου διὰ ἔμφασιν. *πολυφλοῖβοιο*—ἠύκομος, ἀργυρότοξε, ζαθέην, πλοῖνα—ὠραιότατα κοσμητικὰ ἐπίθετα λαὸν χαρακτηριστικὰ χρησιμοποιεῖ ὁ ποιητής.

Στ. 33—42. **Πραγματικά**: *ἀκείων*—Ὁ ἱερεὺς Χρῦσης ὅπως ἦτο φυσικὸν βαδίζων διὰ μέσου τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἑλλήνων ἐσιώπα ἀπὸ φόβον. *ἀπάνευθε κιῶν*—ἐννοεῖ ὅταν ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἔφθασεν εἰς τόπον ἀσφαλῆ. *Ἀπὸ*—ἦτο θεά, μήτηρ τῶν διδύμων ἀδελφῶν Ἄπολλωνος καὶ Ἀρτέμιδος. *ἀργυρότοξε*—οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι τὰ ὄπλα τῶν θεῶν ἦσαν κατεσκευασμένα ἀπὸ πολύτιμα ὑλικά. *Χρῦσην*—ἦτο πόλις παραθαλασσία τῆς Τροίας εἰς τὸν Ἀδραμύτιον κόλπον ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Τένεδον. Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἐλατρεύετο ὁ Ἄπολλων ὡς Σμινθέος δηλ. ἐξολοθρευτῆς τῶν ποντικῶν. *Τένεδος*—εἶναι νῆσος τοῦ Αἰγαίου πολὺ πλησίον τῆς τρωικῆς παραλίας. *Κίλλα*—ἦτο ἐπίσης καὶ αὐτὴ πόλις τῆς Τροίας εἰς τὸν Ἀδραμύτιον κόλπον. Καὶ ἡ πόλις αὐτὴ εἶχε ναὸν τοῦ Ἄπολλωνος. *Σμινθεὺς*—ονομάζεται οὕτως ὁ Ἄπολλων, διότι ἐπίστευετο ὅτι ἐξολόθρευε τοὺς σμίνθους δηλ. τοὺς ἀρουραίους. Εἰς τὴν Χρῦσην δὲ εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ἄπολλωνος ὑπῆρχε καὶ ἄγαλμα τοῦ Σμινθέως Ἄπολλωνος εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὁποίου παρίστατο μῦς. Τὸ ἄγαλμα αὐτὸ ἑθεωρεῖτο ὅτι ἦτο μεγάλου καλλιτέχνου τοῦ 4ου αἰῶνος. *εἴ τοι νηὸν ἔρεψα*—ὁ ἱερεὺς ὑπενθυμίζει εἰς τὸν Ἄπολλωνα τὰς ἐκδουλεύσεις πού τοῦ προσέφερον καὶ ὡς ἐκ τοῦτου ζητεῖ ἀπὸ τὸν θεόν ἀναπόδοσιν τῶν ἐκδουλεύσεων αὐτῶν. *νηὸν ἔρεψα*—κατὰ τὴν ὁμηρικὴν ἐποχὴν τόποι λατρείας τῶν θεῶν ἦσαν οἱ βωμοί, τὰ ἄλση, τὰ τεμένη. Σπανίως συναντῶνται εἰς τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα ναοί. Φαίνεται ὅμως ὅτι εἶχεν ἤδη ἀρχίσει ἡ χρῆσις τῶν ναῶν ὅπου εἰς αὐτὸν ἐφυλάσσετο τὸ ὄραϊσμα τοῦ θεοῦ, δικαίωμα δὲ εἰσόδου εἰς αὐτὸν εἶχον μόνον οἱ ἱερεῖς. *πλοῖνα μηρία*—πρόκειται διὰ τεμάχια ἀπὸ τοὺς μηροὺς τοῦ σφαγίου πού ἐτυλίσσοντο εἰς οἰπλὸ περικά-

λυμμα λίπους και έκαλοντο έπί του βωμοϋ προς τιμήν κάποιου θεοϋ, ό όποιος εύχαριστείτο μέ την άναδυομένην κνίσαν. Τό κρέας που έμενε έτρώγετο βεβαίως από τους τελούντας την θυσίαν και τους προσκαλεσμένους των. **Δαναοί**==έτσι ονομάζονται από τον Όμηρον οι Άργειοι, διότι ό Δαναός ήτο ίδρυτής του Άργους. Ό Όμηρος όμως κατ' έπέκτασιν καλεί ούτω όλους όσοι έξεστράτευσαν εις την Τροίαν. **βέλεσσι**==τό βέλος ή και όίστός άπετελείτο από τρία μέρη 1) την αίχμή, την άκίδα και 2) τό ξύλο και 3) τό πτερόν' ή άκίς κατά τους ήρωϊκούς χρόνους ήτο λιθίνη ή χαλκίνη.

Στ. 33—42. **Νόημα** : Ό Ιερεύς Χρύσης μετά τους προσβλητικούς λόγους και τάς άπειλάς του Άγαμέμνονος έφοβήθη και σιωπηλός έγκαταλείπει τό στρατόπεδον των Άχαιών. Άφου άπεμακρύνθη, ώστε να είναι μόνος, κάμνει θερμήν παράκλησιν εις τον θεόν Άπόλλωνα, τον προστάτην της πόλεως Χρύσης και της Κίλλης και της Τενέδου και ζητεί από αυτούς, εις τον όποιον προσέφερε πολλές εύργεσίας διότι και ναόν έκτισε προς τιμήν του και πλουσίας θυσίας έτέλεσε, να τιμωρήση σκληρά τους Δανούς διά την άδικον συμπεριφοράν των.

Στ. 33—42. **Περίληψις** : Ό Ιερεύς Χρύσης άπομακρύνεται

Στ. 43—52. "Ως έφατ' | εύχόμε|νος || , του|δ' έκλυε|Φοΐβος

[*Α]πόλλων, Π

βή δε κατ' | Ούλύμ|ποιο || κα|ρήνων | χωόμε|νος κήρ, ΤΤ

τόξ' ω|μοισιν έ|χων || άμ|φηρεφέ|α τε φα|ρέτρην, Π

έκλαγ|ξαν δ' άρ' ό|ιστοί || έπ'|ώμων|χωομέ|νοιο, ΤΤ

αύτου|κινη|θέντος|| ό|δ' ήιε|νυκτι έ|οικώς. ΤΤ

έζετ' έ|πειτ' άπά|νευθε νε|ών || , μετά|δ' Ιόν έ|ηκε· Ε

δεινή|δε κλαγ|γή || γένετ' |άργυρέ|οιο βι|οϊο. Π

Ούρη|ας μέν|πρωτον || έ|πόχετο|και κύνας|άργούς, ΤΤ

αύταρ|έπειτ' αύ|τοϊσι || βέ|λος έχε|πευκές έ|φιεις ΤΤ

βάλλ' α|εί δε πυ|ραι νεκύ|ων || κα|οντο θα|μειαί. Ε

φοβισμένος και σιωπηλός από τὸ στρατόπεδον τῶν Δαναῶν καὶ παρακαλεῖ τὸν Ἀπόλλωνα εἰς ἀνταπόδοσιν τῶν εὐεργεσιῶν πρὸς αὐτὸν νὰ τιμωρήσῃ σκληρὰ τοὺς Δαναοὺς διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν διαγωγὴν τῶν.

Στ. 33—42. **Ἐπιγραφή** : Ἀπομάκρυνσις τοῦ Χρύσου ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν στρατόπεδον καὶ δέησις αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ὅπως τιμωρήσῃ τοὺς Δαναοὺς.

Στ. 33—42. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ** : ἀργυρότοξε=Οἱ ὁμηρικοὶ ἄνθρωποι ἐπίστευον ὅτι καὶ τὰ ἀντικείμενα ποῦ ἐχρησιμοποιοῦν οἱ θεοὶ ἦσαν ἀπὸ πολυτίμα μέταλλα. **Σμίνθευς**=Ἐπίστευον καὶ τότε, ὅτι οἱ θεοὶ εἶχον θαυματουργὰς ἰκανότητας. Ἔτσι ἐδῶ ὁ Ἀπόλλων λατρεύεται ὡς ἐξολοθρευτὴς τῶν σμίνθων δηλ. τῶν ἀρουραίων, ἄλλοῦ λατρεύεται ὡ σαυροκτόνος. Καὶ σήμερον βλέπομεν εἰς ἐποχὰς θεομηνιῶν νὰ κἀμνον λιτανεῖας διὰ νὰ σταματήσῃ τὸ κακόν. **νηὸν ἔρεψα**=Βλέπομεν ἐδῶ ὅτι θὰ εἶχεν ἀρχίσει ἡ οἰκοδόμησις ναῶν πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν, ἐνῶ ἀρχαιότερον οἱ θεοὶ ἐλατρεύοντο εἰς ἄλση, κορυφὰς ὄρεων κλπ. **πίονα μηρία**=Διὰ νὰ εὐχαριστήσουν τοὺς θεοὺς ἔκαιαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τεμάχια μηρίων καὶ μὲ τὴν κνίσαν, δηλ. τὴν ὄσμην καὶ μὲ τὸν καπνὸν τοῦ ψηνομένου κρέατος ἐπίστευον ὅτι ἐτέρπετο ὁ θεός.

Στ. 43—52. Ἔτσι εἶπεν προσευχόμενος, καὶ ἤκουσεν αὐτὸν ὁ
 [φωτοδότης Ἀπόλλων,
 κατέβη δὲ ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου ὠργισμένος κατὰ
 [καρδα,
 κρατῶν εἰς τοὺς ὤμους τοῦ τὸ τόξον καὶ τὴν κλειστὴν ἀπὸ παν-
 [τοῦ φαρέτραν,
 ἐβρόντησαν δὲ φυσικὰ τὰ βέλη ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους τοῦ, διότι
 [ἦτο ὠργισμένος
 ὅταν αὐτὸς ἐκινήθη· αὐτὸς δὲ ἐπροχώρει φαινόμενος σὰν νύκτα.
 ἐκάθισε ἔπειτα μακρὰν ἀπὸ τὰ πλοῖα, καὶ ἔρριψε βέλος ἀνάμεσα
 [(εἰς αὐτὰ)·
 φοβερὸς ὑπῆρξε δὲ ὁ συριγμὸς (ποῦ βγῆκε) ἀπὸ τὸ ἀργυροῦν
 [τόξον.
 Τοὺς ἡμιόνους μὲν κατὰ πρῶτον προσέβαλε καὶ τοὺς ταχεῖς
 [κύνας
 ἔπειτα ὅμως ἐναντίον αὐτῶν τῶν ἀνδρῶν διευθύνων αἰχμηρὸν
 [βέλος
 ἐκτύπα· διαρκῶς δὲ ἐκαίοντο συνεχεῖς πυραὶ ἀπὸ νεκρούς.

Στ. 43—52. **Ἑρμηνευτικά :** Ὡς=ἔτσι, ἔφατο=εἶπε, εὐχομαι=προσεύχομαι, τοῦ=τούτου, ἔκλυε τοῦ κλύω=ἀκούω, Φοῖβος=ὁ φωτοδότης, βῆ τοῦ βαίνω=πορεύομαι, βῆ δὲ κατὰ=κατέβη δέ, κάρηνον=ἡ κορυφή, χωόμενος τοῦ χώομαι=ὀργίζομαι, κῆρ=καρδία, ἀμφηρεφής=ὁ κλεισμένος ἀπὸ παντοῦ, ἔκλαγξαν τοῦ κλάζω=ἀντηχῶ, βροντῶ, ἄρα=φυσικά, δῖστος=τὸ βέλος, ἦε—ἦει=εἶμι=βαδίζω, εἰκῶς=φαίνομαι σάν, ἔζετο—ἔζομαι=καθίζω, ἀπάνευθε=μακράν, νεῶν=τῶν πλοίων, μετὰ=ἀνάμεσα, ἰός=τὸ βέλος, ἔηκε—ἦκε τοῦ ἴημι=ρίπτω, δεινός=φοβερός, κλαγγή=ἦχος, ὁ βιός=τὸ τόξον, ὁ ὀρευς=ὁ ἡμίονος, ἐποίχομαι=εἰσβάλλω, προσβάλλω, ἀργούς, ἀργός=ὁ ταχύς, ἔχεπευκές=αἰχμηρόν, ἐφιεῖς, ἐφίημι=διευθύνω ἐναντίον κάποιου, αἰεῖ=διαρκῶς, θαμέες οἶ, θηλ. θ' αμειαι=συνεχεῖς, ὁ νέκυς=ὁ νεκρός.

Στ. 43—52. **Γραμματικά :** ἔφατο=γ' ἐν. μεσ. παρατατ. μέ ση. μασ. ἄορ. τοῦ φημί. ὥς=ἐπιρρ. τροπ., εὐχόμενος=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ εὐχομαι προστ. εὐχεο ἄπαρ. εὐχεσθαι μετ. εὐχόμενος τοῦ=γεν. δεικτ. ἀντων.=τούτου, ἔκλυε=γ' ἐν. ἄορ. β'. τοῦ κλύω, Φοῖβος=ἐπιθ. (ἀπὸ τὸ φαος—φῶς) τοῦ Ἀπόλλωνος, βῆ=γ' ἐν. ἄορ. β'. τοῦ βαίνω ἀντί ἔβη, ἐδῶ εἶναι χωρὶς αὐξησιν. Οὐλύμιοι=ἄττ. Ὀλύμπου, κάρηνων=οὐσ. οὐδ. τὸ κάρηνον, χωόμενος=μετ. ἐνεστ. τοῦ χώομαι, παρατ. χῶετο ἄορ. χῶσατο καὶ ἐχῶσατο, κῆρ=οὐδεν. τὸ κῆρ γεν. κῆρος (λατ. cor, cordis=ἡ καρδία), ὠμοισιν=ἄττ. ὠμοῖς, ἀμφηρεφέα=ἐπιθ. γεν. θηλ. ὁ ἀμφηρεφής, ἦς, ἐς=ἀπὸ τὸ ἀμφὶ καὶ ἐρέφω, φαρέτηρην=οὐσιαστ. ἄ. κλ. ἡ φαρέτηρ ἀπὸ τὸ φέρω, ἔκλαγξαν=ὄρ. ἄορ. ἄ'. τοῦ κλάζω, μέλλ. κλάγξω ἄορ. ἄ'. ἔκλαγξα καὶ β'. ἔκλαγον, παρακ. κέκλαγα ἢ κέκληγα (λατιν. clango), δῖστοι=οὐσ. ὁ δῖστος ἀπὸ τὴν ριζ. οἰσ—τοῦ φέρω, χωόμενιοι=μετοχ. ἐνεστ. γεν. ἐνικοῦ=χωόμενου τοῦ χώομαι παρατ. χῶετο, ἄορ. χῶσατο, ὄ=ἀντων. δεικτ. ἦε=γ' ἐν. παρατ. τοῦ εἶμι ἀντί ἦει, εἰκῶς=μετ. παρακ. τοῦ εἰκα, ἔζετο=γ' ἐν. παρατ. τοῦ ἔζομαι (ἀπὸ θεμ. σεδ—λατ. sedeo=κάθημαι) παρατ. ἔζετο ἄορ. ἔεσσατο, ἀπάνευθε=ἐπιρρ. τοπικ., νεῶν=οὐσ. γεν. πληθ. ἀντί νηῶν τοῦ ναῦς, μετὰ=προθ. μέ ἐπιρρηματ. σημασίαν, ἰδν=οὐσιαστ. ὁ ἰός, ἔηκε=γ' ἐν. ἄορ. β' τοῦ ἴημι (ἄττ. ἦκε), κλαγγή=οὐσ. ἀπὸ τὸ κλάζω λατ. clango, ἀργυρέοιο βιοῖο=ἄττ. ἀργυροῦ βιοῦ, βιοῖο=οὐσ. γεν. ἐν. ὁ βιός, οὐρῆας=οὐσιαστ. αἰτ. πληθ. τοῦ οὐρεῦς (ἄττ. ὄρευς ἀπὸ τὸ ὄρος), ἐπῶχετο=γ' ἐν. παρατ. τοῦ ἐποίχομαι, ἀργούς=ἐπιθ. ὁ ἀργός, αὐτοῖσι=ἀντων. δοτ. πληθ. ἄττ. αὐτοῖς, ἔχεπευκές=ἐπιθ. ἔχεπευκής, ἦς, ἐς, ἐφιεῖς=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ἐφίημι, βάλλε=γ' ἐν. παρατ. ἀναυξήτου τοῦ βάλλω, αἰεῖ=ἐπιρρ. χρον. ἄττ. αἰεῖ, πυραῖ=οὐσιαστ. ἡ πυρά, νεκύων=οὐσ. γεν. πληθ. ὁ νέκυς, vos (θέμα νεκ—νεκ—ρός, λατ. neco=φονεύω). καίοντο=γ' πληθ.

παρ.τ. ἀναυξήτου τοῦ καίομαι, *θαμειαί*=ἐπιθ. μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν (τῆς αὐτῆς ρίζης *θαμά*=συχνά, *θαμίξω*=συχνάζω, *θαμών*).

Στ. 43—52. **Συντακτικά** : *ἔφατο*=ρῆμα, (*Χρύσης*)=ὑποκ., *ὡς*=ἐπιρρ. προσδ. τρόπου, *ἔκλυε*=ρῆμα, *Ἀπόλλων*=ὑποκειμ. *Φοῖβος*=ἐπιθ. προσδιορ. τοῦ=ἀντικ., *βῆ*=ρῆμα, (*Ἀπόλλων*)=ὑποκ. *κατὰ καρῆνων*=προσδιορ. σημαίνων κινήσιν, *καρῆνων*=γεν. ἀφαιρετ. (ἢ κατὰ μὲ γενικὴν σημαίνει κινήσιν ἀπὸ κάποιου μέρους), *Οὐλύμποιο*=γεν. κτητικὴ, *χωόμενος*=μετοχὴ τροπ., *κῆρ*=αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. *ἔχων*=μετοχ. τροπικ., (*Ἀπόλων*)=ὑποκ., *τόξα*=ἀντικ. *ὤμοισιν*=δοτ. τοῦ τόπου, *φαρέτρην*=ἀντικ., *ἀμφηρεφέα*=ἐπιθ. προσδιορ., *ἔκλαγξαν*=ρῆμα, *δῖοστοι*=ὑποκειμ., *ἐπ' ὤμων*=προσδιορ. τόπου, *χωόμενοι*=γεν. ἀπόλυτος αἰτιολογικὴ μετ., *κινηθέντος*=γεν. ἀπολ. χρο. μετ., *αὐτοῦ*=ὑποκ. τοῦ κινηθέντος, *ἦε*=ρῆμα, *ὁ δέ*=ὑποκειμ., *ἔοικώς*=μετ. τροπ., *νυκτὶ*=ἀντικ. τοῦ ἔοικώς, *ἔζετο*=ρῆμα, (*ὁ δέ*) ὑποκ., *ἔπειτα*=ἐπιρρ. προσδ. χρόνου, *ἀπάνευθε*=ἐπιρρ. προσδ. τόπου, *νεῶν*=γεν. ἀφαιρετικὴ, *γένετο*=ρῆμα, *κλαγγή*=ὑποκ., *δεινῆ*=ἐπιθετ. προσδιορ., *βιοῖο*=γεν. ἀφαιρετικὴ, *ἀργυρέοιο*=ἐπιθ. προσδ. *ἐπώχετο*=ρῆμα, *οὐρῆας*=ἀντικ., *πρωτόν*=ἐπιρρ. προσδ. χρόνου, *καὶ κύνας*=ἀντικ., *ἀργούης*=ἐπιθ. προσδ., *βάλλε*=ρῆμα, (*Ἀπόλλων*)=ὑποκ., *ἐφίεις*=μετοχ. τροπικ., *βέλος*—*αὐτοῖσι*=ἀντικ. τοῦ ἐφίεις, *ἔχεπευκῆς*=ἐπιθ. προσδιορ. εἰς τὸ βέλος, *καίοντο*=ρῆμα, *πυραὶ*=ὑποκ., *θαμειαί*=ἐπιθ. προσδιορ., *νεκύων*=γεν. τῆς ὕλης εἰς τὸ πυραὶ, *αλεῖ*=ἐπιρρ. προσδιορ. χρόνου.

Στ. 43—52. **Αἰσθητικά** : *ὤμοισιν*—*ὤμων*=Οἱ ποιηταὶ χρησιμοποιοῦν συνήθως τὸν πληθυντικὸν ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ αὐτὸ δὲ γίνεται διὰ τὰ παρουσιασθῆναι πρᾶξις μὲ μεγαλυτέραν ζωηρότητα. Πολλὰς φορές ὁμοίως ἢ χρῆσις τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ γίνεται καὶ διὰ λόγους μετρικῆς ἀνάγκης. *ἔκλαγξαν*=ἔδω ἔχομεν ὀνοματοποιεῖται δηλ. ἢ λέξις μιμεῖται τὴν ποιότητα τοῦ ἤχου. *αὐτοῦ κινηθέντος*=χαρακτηριστικὴ ἔδω ἢ ἀντίθεσις τῆς λέξεως αὐτοῦ πρὸς τὸ ὄιστολ. *νυκτὶ ἔοικώς*=παρομοίωσις· μὲ αὐτὴν ὁ ποιητὴς παρομοιάζει τὴν σκοτεινότητα τῆς νυκτὸς μὲ τὸν ἐξωργισμένον θεὸν ποῦ κατέρχεται τιμωρὸς καὶ ἐκδικητὴς. *αὐτοῖσι*=ζωηρὰ ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὰ ζῶα δηλ. τοὺς οὐρῆας καὶ τοὺς κύνας. *βάλλε*=ἡ τοποθέτησις τοῦ ρήματος εἰς τὸ τέλος τῆς ἡμιπεριόδου καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ στίχου εἶναι χαρακτηριστικὴ καὶ γίνεται χάριν ἐμφάσεως. *πυραὶ νεκύων*=Εἰς τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα ἀναφέρεται πάντοτε ἢ καθύστε τῶν νεκρῶν. Ἡ ταφὴ βεβαίως, γνωστὴ ἀπὸ τοὺς παλαιότερους τοῦ Ὀμήρου χρόνου (εἰς τὴν Μυκηναϊκὴν ἐποχὴν) ἐπανέρχεται εἰς τοὺς ἱστορικοὺς ὁ ποιητὴς

ἐδῶ δὲν μᾶς παρουσιάζει τὸ ἄμεσον ἀποτέλεσμα δηλ. τὸν φόνον τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζῶων ἀλλὰ τὸ τελευταῖον δηλ. τὴν καθισιν τῶν νεκρῶν, βῆ... *θαμναι* = οἱ στίχοι αὐτοὶ εἶναι ὠραῖοι καὶ παραστατικώτατοι καὶ μᾶς ἐκφράζουν μὲ ζωντανὰς εἰκόνας τὴν τραγωδίαν ἢ ὅποια ἐκτυλίσσεται.

Στ. 43—52. **Πραγματικά** : *Οὐλύμποιο* = Καὶ ὁ Ἄπολλων ὅπως οἱ ἄλλοι θεοὶ ἔχει τὴν κατοικίαν του εἰς τὸν Ὀλυμπόν. *τόξα* = τὸ τόξον εἰς τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ μέρη: 1) ἀπὸ δύο τμήματα ἐκ κέρατος 2) ἀπὸ τὸν πῆχυν, ὃ ὁποῖος συνέδεε τὰ τμήματα τῶν κεράτων 3) ἀπὸ τὰς κορώνας αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀγκιστρα ἐπὶ τῶν ὁποίων προσεδένετο ἡ νευρὰ καὶ 4) ἡ νευρὰ δηλ. ἡ χορδὴ τοῦ τόξου ἢ ὅποια κατεσκευάζετο ἀπὸ δέρμα βοός. *διστός* = ὁ διστός ποῦ καλεῖται εἰς τὸν Ὀμηρον καὶ βέλος καὶ ἴδὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἐξῆς τρία μέρη: 1) ἀπὸ τὴν αἰχμὴν ἢ ἀκίδα 2) τὸ ξύλον καὶ 3) τὸ πτερόν· οἱ διστοὶ κατεσκευάζοντο ἢ ἀπὸ χαλκόν ἢ ἀπὸ λίθον. *φαρέτρη* = ἦτο θήκη ἐπιμήκης σὲ σχῆμα κυλίνδρου κατεσκευασμένη ἀπὸ δέρμα ἢ ξύλον ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐφυλάσσοντο τὰ βέλη.

Στ. 43—52. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ** : *πυραὶ νεκύων* = Ὁ Ὀμη-

Ἄγορὰ λαοῦ. Μαντεῖα Κάλχαντος

Στ. 53—67. Ἐννῆ|μαρ μὲν ἀ|νά || στρατὸν | ὦχετο | κῆλα
|θε|οῖο, Π
 τῆ δεκὸ|τη δ' ἀγο|ρήνδε || κα|λέσσατο || λαὸν Ἄ|χιλλεύς· ΤΤῆΒ
 τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ | θῆκε || θε|ᾶ λευ|κώλενος | Ἥρη· ΤΤ
 κῆδετο | γὰρ Δανα|ῶν || , ὅτι | ῥα θνή|σκοντας ὀ|ράτο. Π
 οἱ δ' ἐπεὶ | οὔν ἤ|γερθεν || ὀ|μηγερέ|ες τ' ἐγέ|νοντο, ΤΤ
 τοῖσι δ' ἀ|νιστά|μενος || μετέ|φη πόδας | ὠκὺς Ἄ|χιλλεύς· Π
 «Ἄ|τρετ|δη, νῦν | ἄ|με || πο|λιμπλαγ|χθέντας ὀ|τῶ ΤΤ
 ἄψ ἀπο|νοστή|σειν, || εἶ | κεν θάνα|τόν γε φύ|γοιμεν, Π
 εἰ δὴ ὀ|μοῦ πόλε|μός τε δα|μᾶ || καὶ || λοιμός Ἄ|χαιοῦς. Ε
 ἀλλ' ἄγε | δὴ τινα | μάντιν || ἐ|ρελομεν | ἢ ἰε|ρήα, ΤΤ
 ἣ καὶ ὀ|νειροπό|λου || , καὶ | γὰρ τ' ὄναρ | ἐκ Διός | ἐστιν, Π

ρος γνωρίζει μόνον τὴν καθυσιν τῶν νεκρῶν τὴν ὅποιαν καὶ ἀναφέρει εἰς τὰ ποιήματά του. Τὸ ἄλλο εἶδος, δηλ. τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν δὲν τὴν γνωρίζει.

Στ. 43—52. **Νόημα**: Ὁ Ἀπόλλων, ὅταν ἤκουσε τὰς δεήσεις τοῦ ἱερέως του Χρύσου, ὠργισμένος κατεβαίνει ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου ἔχων τὸ τόξον καὶ τὴν φαρέτραν. Ὁμοιάζει μὲ τὴν μαύρην νύκτα. Ἐπειτα κάθεται μακρὰν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν καὶ ἀρχίζει νὰ ρίπτῃ τὰ βέλη του ποῦ συρίζουν φοβερά. Καὶ κατὰ πρῶτον πλήττει τοὺς ἡμιόνους καὶ τοὺς σκύλους τοῦ στρατοπέδου, ἔπειτα καὶ τοὺς στρατιώτας εἰς τοὺς ὁποίους ἐπέφερε τὸν θάνατον. Οἱ νεκροὶ ἐκαίοντο κατὰ σωρούς.

Στ. 43—52. **Περίληψις**: Ὁ Ἀπόλλων ὠργισμένος καὶ πάνοπλος κατέρχεται ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου καὶ μὲ τὰ θανατηφόρα βέλη του φονεύει τὰ ζῶα καὶ τοὺς ἀνθρώπους τῶν Ἀχαιῶν.

Στ. 43—52. **Ἐπιγραφή**: Ὁ Ἀπόλλων ρίπτει τὰ βέλη του εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν καὶ σκορπίζει τὸν θάνατον.

Ἄγορὰ λαοῦ. Μαντεία Κάλχαντος

Στ. 53—67. Ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας εἰς τὸν στρατὸν ἐρρίπτοντο τὰ
[βέλη τοῦ θεοῦ,
κατὰ τὴν δεκάτην ὅμως ὁ Ἀχιλλεὺς προσεκάλεσε μὲ τοὺς κήρυ-
[κας τὸν στρατὸν εἰς συνέλευσιν·
διότι εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ ἔβαλε (αὐτὸ) ἡ θεὰ Ἥρα μὲ τοὺς λευ-
[κοὺς βραχίονας·
διότι ἔλυπεῖτο τοὺς Δαναοὺς, ἀφοῦ μάλιστα τοὺς ἔβλεπε νὰ
[ἀποθνήσκουν·
αὐτοὶ δὲ ὅταν πράγματι συνῆλθον εἰς συνέλευσιν καὶ εὐρέθη-
[σαν συγκεντρωμένοι,
τότε ἀνάμεσα εἰς αὐτοὺς ἀφοῦ ἐσηκώθη εἶπεν ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ τα-
[χὺς εἰς τὰ πόδια:
«Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, τῶρα νομίζω ὅτι ἡμεῖς χωρὶς νὰ ἐπιτύχωμεν
[τοῦ σκοποῦ μας
θὰ γυρίσωμεν ὀπίσω, ἐὰν βεβαίως ἠθέλομεν ἀποφύγει τὸν θά-
[νατον,
ἀφοῦ δὲ συγχρόνως καὶ ὁ πόλεμος θὰ ἀφανίσῃ καὶ ὁ λοιμὸς
[τοὺς Ἀχαιοὺς.
ἔλα τῶρα λοιπὸν ἄς ἐρωτήσωμεν κανένα μάντιν ἢ ἱερέα,
ἢ ἔστω καὶ ἐξηγητὴν ὄνειρων, διότι καὶ τὸ ὄνειρον ἀπὸ τὸν Δία
[προέρχεται,

δς κ' εἴ|ποι ὁ τι·| τόσσον || ἐ|χώσατο | Φοῖβος Ἄ·πόλλων, ΤΤ
 εἴτ' ἄρ' ὁ | γ' εὐχῶ|λῆς || ἐπι|μέμφεται || εἴθ' ἑκα|τόμβης, ΠήΒ
 αἴ κέν | πως ἀρ|νῶν κνι|σης || αἰ|γῶν τε τε·λειῶν Ε
 βούλεται | ἀντιά|σας || ἡ|μῖν ἀπό | λοι·γὸν ἀ·μῦναι». Π

Στ. 53—67. Ἑρμηνευτικά : ἐννήμαρ=ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας, ἀνά
 στρατὸν=εἰς τὸν στρατὸν ὄχετο τοῦ οἰχομαι=ρίπτομαι, κῆλα=
 τὰ βέλη, ἀγορήνδε=εἰς συνέλευσιν, καλέσσατο τοῦ καλομαι=
 προσκαλῶ με κήρυκας, ὁ λαὸς=ὁ στρατός, τῷ ἐπὶ φρεσὶ=ἐπὶ
 φρεσὶ τοῦ θῆκε=ἐπὶ φρεσὶ τινὶ τίθημι=βάζω εἰς τὸν νοῦν κά-
 ποιου, λευκώλενος=ἡ ἔχουσα λευκοὺς βραχίονας, κήδετο=τοῦ
 κήδομαι=μπαίνω εἰς φροντίδας, λυποῦμαι, ὅτι=διότι, ρα=μάλι-
 στα, δεῖτο ἀντὶ ἑώρα=ἔβλεπεν, ἤγερθεν τοῦ ἐγείρομαι=συνέρ-
 χομαι, συγκεντρώνομαι εἰς συνέλευσιν, ὀμηγερέες=ὀμηγερεῖς τοῦ
 ὀμηγερέης=ὁ πλήρης, ὀμηγερέες ἐγενόντο=εὐρέθησαν συγκεντρῶ-
 μένοι, ἀνιστάμενος τοῦ ἀνίσταμαι=σηκώνομαι, μετέφη τοῦ με-
 τάφημι=ὀμιλῶ, ὠκὺς=ὁ ταχύς, ἄμμε ἀντὶ ἡμᾶς, παλιμπλαγχθέν-
 τας τοῦ παλιμπλάζομαι=παρεκτρέπομαι, περιπλανῶμαι, ἀπο-
 τυγχάνω τοῦ σκοποῦ μου, δῖω ἀντὶ οἶομαι=νομίζω, ἄψ=ἠπίσω,
 ἀπονοστήσειν τοῦ ἀπονοστήω (έω)=ἐπιστρέφω, γυρίζω ὀπίσω
 κεν=ἄν, εἰ δὴ=ἀφοῦ δά, δαμᾶ τοῦ δάμνημι=δαμάζω, ἀφανίζω,
 λοιμὸς=ἡ πανώλης, ἡ ἐπιδημία, ἄγε=ἔλα, ἐρεῖομεν τοῦ ἐρεῖω
 καὶ ἐρέω=ἔρωτῶ, ὀνειροπόλος=ὁ ἐξηγητὴς ὀνείρων, ὄναρ=τὸ
 ὄνειρον, ὅτι=διὰ ποῖαν αἰτίαν, ἐχώσατο τοῦ χῶομαι=ὀργίζομαι,
 εἴτ' ἄρα=μήπως τάχα, ὁ γε=αὐτὸς δηλαδή, εὐχῶλῆ=ἡ εὐχή, τὸ
 τάξιμο, ἐπιμέμφεται τοῦ ἐπιμέμφομαι=παραπονοῦμαι, ἑκατόμ-
 βη=θυσία ἑκατὸν βοῶν, πολυτελής θυσία, αἴ κέν πως=μήπως
 ἴσως, κνίσης, ἡ κνίσα=ἡ ὁσμὴ καὶ ὁ καπνὸς τοῦ ψηνομένου λί-
 πους ἢ κρέατος, ἡ τσίκνα, τέλειος=ὁ ἄρτιος, ἀντιάσας τοῦ ἀν-
 τιῶ (άω)=ἀντικρύζω, αἰσθάνομαι, ἀπο—ἀμῦναι τοῦ ἀπαμύνω=
 ἀποσοβῶ, ἀποτρέπω, λοιγὸν=τὸν ὄλεθρον.

Στ. 53—67. Γραμματικά : ἐννήμαρ=ἐπίρρ. ἀπὸ τὸ ἑννέα καὶ
 ἡμαρ=ἡ ἡμέρα, ὄχετο=παρ. τοῦ οἰχομαι ὑποτ. οἰχῶμαι εὐκτ.
 οἰχοίτο ἀπαρ. οἰχεσθαι μετοχ. οἰχόμενος παρ. ὄχεο, ὄχετο,
 κῆλα=οὐδετ. οὐσιαστ. τὸ κῆλον, θεοῖο, γεν.=θεοῦ, ἀγορήνδε=
 ἐπίρρ. προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀγορῆν καὶ τὸ δέ τὸ ὄποιον εἶναι μό-
 ριον τιθέμενον εἰς τὸ τέλος τῆς αἰτιατικῆς τῶν ὀνομάτων καὶ
 δηλώνει κίνησιν (π.χ. Μεγαράδε=εἰς τὰ Μέγαρα ὅταν ἡ αἰτιατικὴ
 λήγῃ εἰς ζ τότε τὸ δε παρουσιάζεται μὲ τὴν μορφήν ζε π.χ. Ἀθή-
 νας δε, Ἀθήναζε), καλέσσατο=γ'. ἐν. ὄριστ. μεσ. ἄορ. α'. τοῦ
 καλέομαι ἄττ. ἐκαλέσατο, τῷ=δείκτικόν=τούτῳ, φρεσὶ=οὐσ.

ὁ ὁποῖος θὰ μπορούσε νὰ εἶπη διὰ ποίαν αἰτίαν τόσον ὠργίσθη
 | ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων,
 μήπως τάχα αὐτὸς δηλαδὴ παραπονεῖται διὰ τάξιμον εἶτε διὰ
 θυσίαν πολυτελή (τοῦ δὲν ἔγινε),
 μήπως ἴσως τῶν ἀρτίων ἀρνίων καὶ αἰγῶν τὴν κνίσαν
 θέλει ἀφοῦ αἰσθανθῆ νὰ ἀποτρέψη ἀπὸ ἡμᾶς τὸν δλεθρον.

δοτ. πληθ. τοῦ φρήν, φρενός, *θῆκε* = γ' ἐν. ὀριστ. ἀορ. β' τοῦ
 τίθημι, ἀττ. *ἔθηκε*, *λευκώλενος* = ἐπιθ. ἀπὸ τὸ ἐπιθ. λευκός καὶ τὸ
 ὠλένη (= ὁ πῆχυς τῆς χειρός), *Ἥρη* ἀττ. *Ἥρα*, *κῆδετο* = γ' ἐν.
 παρατ. τοῦ κῆδομαι ἀττ. ἐκῆδετο ἀπὸ τὴν ἰδίαν ρίζαν καὶ τὰ : τὸ
 κῆδος = ἡ φροντίς, κηδεμών, *ἔτι* = συνδ. αἰτιολ. *ρα* = ἐγκλιτικόν
 μόριον τὸ ὁποῖον τίθεται συνήθως μετὰ ἀπὸ μονοσύλλαβον λέξιν,
θνήσκοντα = μετοχ. ἐνεστ. τοῦ θνήσκω, *ῥάτω* = γ' ἐν. παρατ. τοῦ
 ῥῶμαι ἀττ. ἔωρατο, ἀντί τοῦ ἐνεργητ. ἔωρα, *οἶ* = δεικτ. = οὐτοι,
ἡγερθεν = γ' πληθ. ὀριστ. παθητ. ἀορ. τοῦ ἀγείρω ἀττ. ἠγέρθη-
 σαν, *ὄμηγερέες* = ἐπιθ. ἀττ. ὄμηγερεῖς, *ὄμηγερέας*, *ἦς*, *ἔς*, *τοῖσι* =
 τούτοις, *ἀνιστάμενος* = μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ἀνίσταμαι, *μετέφη* = γ'
 ἐν. παρατ. τοῦ μετάφημι, *ὠκύς* = ἐπιθ. ὠκύς, ὠκεῖα, ὠκύ, *ἄμμι* =
 αἰτίατ. πληθ. τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας ἡμᾶς, αἱ λικὸς τύπος
 ἀττ. = ἡμᾶς, *παλιμπλαγχθέντας* = μετοχ. παθ. ἀορ. τοῦ ἀχρήστου
 ρήματος παλιμπλάζομαι, *ὄτω* = ἐνεστ. ὀριστ. τοῦ ὄτω καὶ ὄτομαι
 ἀττ. οἶομαι καὶ οἶμαι, *ἄψ* = ἐπίρρ. *ἀπονοστήσειν* = ἀπαρέμφ. μέλλ.
 τοῦ ἀπονοστέω, *κεν* = ἄν (δυνητικός), *φύγοιμεν* = εὐκτ. ἀορ. β'.
 τοῦ φεύγω, *ὄμοῦ* = ἐπίρρ., *δαμᾶ* = γ' ἐν. ὀριστ. μέλλοντος τοῦ
 δάμνημι, μέλλ. *δαμᾶ*, ἀορ. δάμασσαν, μεσ. ἐνεστ. δάμνεται πα-
 ρατ. δάμνατο, μεσ. ἀορ. δαμάσασατο, παθ. ἀορ. α' ἐδαμάσθη
 παθ. ἀορ. β' ἐδάμην, ὑποτ. δαμείω, εὐκτ. δαμείη, παθ. παρακ.
 μετοχ. δεδημημένος, *ἄγε* = προστ. ἐνεστ. τοῦ ἄγω ἀλλὰ ἔχει κα-
 ταντήσει παρακελευσματικόν μόριον, *ἔρειομεν* ἀντί ἐρέωμεν =
 ὑποτακτ. ἐνεστ. τοῦ ἐρέω καὶ ἐρέω ὑποτ. ἐρείομεν καὶ ἐρήομεν,
 εὐκτ. ἐρέοιμι, μετοχ. ἐρέων, *ὄνειροπόλον* = οὐσ. ὁ ὄνειροπόλος ἢ
 λέξις παράγεται ἀπὸ τὸ ὄνειρον καὶ πέλομαι = κινεῖσθαι (ὄπως
 αἱ — πόλος, θαλαμη — πόλος), *ὄναρ* = οὐσιαστ. οὐδέντερον εὐρίσκε-
 ται μόνον εἰς ὄνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν, *τόσσον* = ἐδῶ ἐπιρρη-
 ματικῶς, *ἔχῶσατο* = γ' ἐν. μεσ. ἀορ. α'. τοῦ χῶομαι μετοχ. χῶδ-
 μενος, παρατ. χῶετο, ἀορ. α' χῶσατο, ὑποτακ. χῶσεται, μετοχ.
 χῶσάμενος, *ὄ* = δεικτ. = αὐτὸς *εὐχολῆς* = οὐσ. γεν. ἐν. ἢ εὐχολῆ,
ἐπιμέμφεται = γ' ἐν. ὀρ. ἐνεστ. τοῦ ἐπιμέμφομαι, *ἐκατόμβης* =
 οὐσιαστ. ἢ ἐκατόμβη (προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀπόλυτον ἀριθμητ. ἑκα-
 τὸν καὶ τὸ βη τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ τὸ βοῦς), *εἰθ'* = σύνδε-
 σμος διαζευκτ. εἶτε, *αἶ* = σύνδεσμ. ὑποθετ., *ἀρνῶν* = οὐσιαστ. γεν.
 πληθ. τοῦ οὐσιαστ. ὁ ἀρήν, αἶτ. ἄρνα, πληθ. ἄρνες, ἀρνῶν, ἄρνεσι,
 ἄρνας, *κνίσης* = οὐσιαστ. γεν. ἐν. ἢ κνίση, *τελείων* = ἐπιθ. ὁ

τέλειος, τὸ τέλειον· τὸ θηλ. ἔχει μόνον γεν. πληθυντικοῦ ὑπερθ. βαθμοῦ τελειότατον, *βούλειαι*=ὑποτακτ. ἐνεστ. τοῦ βούλομαι (ἐδῶ βλέπομεν νὰ ἔχη θεματικὸν φωνήεν ε ἀντὶ η), *ἀντιάσας*=μετοχ. ἐνερ. ἀορ. α'. τοῦ ἀντιάω· ὁ ἐπικὸς τύπος εἶναι καὶ ἀντιώω, ὑποτακτ. ἀντιώω, προστακτ. ἀντιώντων, ἀπαρ. ἀντιάαν μετοχ. ἀντιώωσα, μελλ. ἀντιάσω ἀορ. α'. ἦντίασα, *ἀπό—ἀμῦναι*=ἀπαρέμφ. ἀορ. α'. τοῦ ἀπαμύνω παρατ. ἀπήμυγεν μεσ. ἀορ. ἀπαμυναίμεσθα, ἀπαρ. ἀπαμύνασθαι, *λοιγόν*=οὐσίαστ. ὁ λοιγὸς (ἀπὸ τὸ θέμα λυγ—ἐξ οὗ λυγρὸς=ὁ λυπρὸς ὁ δυσάρεστος).

Στ. 53—67. **Συντακτικά**: *ῥχετο*=ρῆμα, *κῆλα*=ὑποκ. (ἀττ. σύνταξις), *θεοῖο*=γεν. κτητ., *ἐννήμαρ*=ἐπιρρ. προσδ. χρόνου, *ἀνὰ στρατόν*=ἐμπροθ. προσδ. τόπου, *καλέσσατο*=ρῆμα, *Ἀχιλλεύς*=ὑποκ., *λαόν*=ἀντικ., *τῆ δεκάτη*=δοτ. τοῦ χρόνου, *ἀγορῆδε*=ἐπιρρ. προσδ. τόπου, *θῆκε*=ρῆμα, *θεά*=ὑποκ., *Ἥρη*=παράθεσις, *λευκώλενος*=ἐπιθ. προσδιор., *ἐπὶ φρεσὶ*=ἐμπροθ. τοπικὸς προσδ, *τῷ ἀντὶ τοῦ*=γεν. κτητ., *κῆδετο*=ρῆμα, *θεά*=ὑποκ., *Δαναῶν*=ἀντικ., *ὄ τι...ὄρατο*=αἰτιολογ. πρότασις, *ὄρατο*=ρῆμα, *θεά*=ὑποκ., *(τοὺς Δαναοὺς)*=ἀντικ., *θνήσκοντας*=κατηγορημ. μετοχή, *οἱ δ' ἐπεὶ... ἤγερθεν... ἐγένοντο*=χρονικαὶ προτάσεις, *ἤγερθεν—ἐγένοντο*=ρημ. *οἱ δὲ*=ὑποκ. *ὀμηγερέες*=κατηγορ. εἰς τὸ οἱ δὲ ἔνεκα τοῦ ἐγένοντο, *μετέφη*=ρῆμα *Ἀχιλλεύς*=ὑποκ. *ὠκὺς*=ἐπιθ. προσδ., *πόδας*=αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι *ἀνιστάμενος*=μετοχ. χρονικὴ *τοῖσι*=δοτικὴ τοπικὴ καὶ εἰς τὸ ἀνιστάμενος καὶ εἰς τὸ μετέφη. *νῦν... ἀπονοστήσειν*=κυρίᾳ πρότασις ἢ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων ἔχει οὕτω: νῦν ὅτω ἄμμε ὅψ ἀπονοστήσειν παλιμπλαγχθέντας *δίω*=ρῆμα (*ἐγὼ*)=ὑποκ. *ἀπονοστήσειν*=ἀντικ. εἰδ. ἀπαρεμφ. *ἄμμε*=ὑποκ. τοῦ ἀπονοστήσειν (ἑτεροπροσωπία) *παλιμπλαγχθέντας*=τροπικὴ μετοχή. *εἴ κεν... φύγοιμεν*=ὑποθετικὴ πρότασις *φύγοιμεν*=ρῆμα *ἡμεῖς*=ὑποκ. *θανάτου*=ἀντικ. *εἰ φύγοιμεν*=(ὑποθ.) ἀποδ. *ἀπονοστήσειν*=(γ' εἶδος). *εἰ δὴ... Ἀχαιοὺς*=ὑποθ. πρότ. *δαμᾶ*=ρῆμα *πόλεμος καὶ λοιμὸς*=ὑποκ. *Ἀχαιοὺς*=ἀντικ. *εἰ... δαμᾶ*=(ὑποθ.) *δίω... ἀπονοστήσειν*=(ἀπόδοσ.) α' εἶδος (πραγματικόν). *ἄλλ' ἄγε... ἐρελομεν... ὄνειροπόλον*=κυρίᾳ πρότασις *ἐρελομεν*=ρῆμα (βουλητικὴ ὑποτακτικὴ) *μάντιν—ἱερῆα—ὄνειροπόλον*=ἀντικ. *καὶ γὰρ... ἐστίν*=κυρίᾳ *ἐστίν*=ρῆμα *τὸ ὄναρ*=ὑποκ. *ἐκ Διὸς*=ἐμπροθ. προσδ. δηλῶν τὴν προέλευσιν ἢ καταγωγὴν. *ὅς κεν εἴποι*=ἀναφορ. ὑποθετικὴ πρότασις. *ὅτι τόσον ἐχώσατο... Ἀπόλλων*=πλαγία ἐρωτηματ. πρότασις ἐξαρτωμένη ἀπὸ τὸ κεν εἴποι. *ἐχώσατο*=ρῆμα *Φοῖβος Ἀπόλλων*=ὑποκ. *τόσον*=ἐπιρρ. προσδ. ποσοῦ. *εἴτ' ἄρ... ἐπιμέμφεται... ἐκατόμβης*=πρότασις ἐπεξηγηματικὴ τῆς πλαγίας ἐρωτήσεως *ὅτι... ἐχώσατο. ἐπιμέμφεται*=ρῆμα *δ*=ὑποκ. *εὐχολῆς—ἐκατόμβης*=γενικαὶ τῆς αἰτίας *αἴ κεν πῶς ἀρνῶν... βούλειαι... ἀμῦναι*=πλαγία ἐρωτηματ. πρό-

τασις *βούλειαι*=ρήμα (*Ἄπολλων*)=ύποκ. *άπαμῦναι*=άντικ. τοῦ *βούλειαι* (τελικόν άπαρέμφ.) *λοιγόν-ήμιν*=άντικ. τοῦ άπαμῦναι *άντιάσας*=χρον. μετοχή *κνίσης*=άντικ. τοῦ άντιάσας *τελείων*=έπιθ. προσδ. εἰς τό άρνών και άλγών.

Στ. 53—67. *Αἰσθητικά*: *έννημαρ... ὄχετο κήλα θεοῖο*= 'Εδῶ παρατηροῦμεν ὅτι μολονότι ἐπί έννέα ήμέρας τό «θανατικό» άποδεκατίζει τοὺς Ἄχαιοὺς, ὁ Ἄγαμέμνων, ὁ ήγέτης τοῦ στρατοῦ οὐδεμίαν φροντίδα λαμβάνει διὰ νά άποτραπή τό κακόν. *ὄχετο*=προσωποποιία διὰ νά παρουσιάση ὁ ποιητής τά πράγματα ζωηρότερα. *κήλα*=έχομεν σχήμα συνεκδοχῆς κατ' αὐτόν τόν λεκτικόν τρόπον χρησιμοποιεῖται εἰς τόν λόγον ή ὄλη άντί έκείνου τό ὅποιον εἶναι κατεσκευασμένον άπ' αὐτήν (π.χ. «νά τρώη ή σκουριά τό σίδηρο» άντί τά σιδερένια ὄπλα). *τῷ ἐπὶ φρεσὶ*=έδῶ εἶναι σχήμα καθ' ὄλον και μέρος *τῷ* άντί τοῦ=εἶναι τό ὄλον *ἐπὶ φρεσὶ*=εἶναι τό μέρος. *ήγερθεν-δημυγερέες τ' ἐγίνοντο*=έδῶ δέν έχομεν συνωνυμίαν αλλά διὰ μέν τοῦ ήγερθεν δηλοῦται ή συγκέντρωσις διὰ δέ τοῦ δευτέρου ὅτι ή συνεδρία ήτο πλήρης και έπομένως ήδύναντο πλέον νά συζητήσουν. *λευκώλενος-Φοῖβος-ώκύς-τελείων*=ώραιότατα και έκφραστικώτατα κοσμητικά έπίθετα.

Στ. 53—67. *Πραγματικά*: *Ἥρη*=Ἡ Ἥρα ήτο θυγάτηρ τοῦ Κρόνου και τῆς Ρέας άδελφή έπομένως τοῦ Διός αλλά και σύζυγος αὐτοῦ· ή Ἥρα ήτο προστάτις τῶν Ἑλλήνων κατὰ τόν Τρωϊκόν πόλεμον, διότι ὑπερηγάπα τό Ἄργος, άντιθέτως έτρεφε μῖσος έναντίον τῶν Τρώων διὰ τήν γνωστήν «κρίσιν τοῦ Πάριδος» περί τοῦ μήλου τῆς έριδος. *Ἄτρεῖδῃ*=Εδῶ ὁ Ἀχιλλεύς άπευθύνεται πρὸς τόν Ἄγαμέμνονα, διότι αὐτός ήτο ὁ πρῶτος μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν ὡς άρχιστράτηγος αὐτόν. *ἐπὶ φρεσὶ*=μέ τήν λέξιν δηλώνεται τό διάφραγμα δηλ. ὁ μῦς πού χωρίζει τό κύτος τοῦ θώρακος άπό τό κύτος τῆς κοιλίας. Ἡ λέξις εἰς τόν Ὅμηρον έχει πολλὰς σημασίας και λαμβάνεται και ὡς έδρα τῆς ψυχῆς· έθεωρεῖτο ὑπό τοῦ Ὁμήρου και ὡς κέντρον τῆς αἰσθητικῆς άντιλήψεως, τῆς νοήσεως και τῆς γνώσεως. Ἐπίσης ὡς έδρα συναισθημάτων και παθῶν. *μάντις*=Ὁ μάντις εἶχεν ὡς έργον νά έρμηνεύη εἰς τοὺς ανθρώπους τά σημεῖα τά ὅποια έδίδοντο ὑπό τῶν θεῶν και προέλεγον δι' αὐτῶν τό μέλλον τῶν ανθρώπων. Τοιαῦτα σημεῖα ήσαν βρονταί, κεραυνοί, πέταγμα πτηνῶν κτλ. έκαλοῦντο δέ μάντις διότι έμαίνοντο, ένεπνέοντο δηλ. ὑπό τῶν θεῶν και ιδιαιτέρως ὑπό τοῦ Ἄπολλωνος. *Ιερεῖα*=Οἱ Ιερεῖς ήσαν λειτουργοί ὠρισμένου θεοῦ· οἱ Ιερεῖς έργον εἶχον άφ' ένός νά άπευθύνουν δεήσεις πρὸς τόν θεόν, άφ' έτέρου δέ νά προσφέρουν θυσίας. Κατώκουν ή έντός ή πλησίον τοῦ Ιεροῦ και ήσαν μεσάζοντες μεταξὺ θεῶν και ανθρώ-

πων. Ὡς ἐκ τούτου ἦσαν πρόσωπα ἱερά. Ἐδῶ μὲ τὴν λέξιν ἱερῆα ἔννοεῖ πιθανῶς ἱερέα τῆς Τροίας ἢ καὶ αὐτὸν τὸν Χρῦστον, διότι ὅπως γνωρίζομεν δὲν παρηκολούθουν τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν ἱερεῖς ἐξ Ἑλλάδος. *ἐκ Διός* = Τὸ δνειρον ἔθεωρειτο θεῖα ὑποβολή καὶ ἐστελλετο ἀπὸ τὸν Δία κυρίως ἐνίοτε ὕμῳ καὶ ἀπὸ ἄλλους θεοῦς. *Ἀπόλλων* = Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐδῶ ὀμιλεῖ μετὰ πεποιθήσεως ὅτι ὁ Ἀπόλλων εἶναι ὠργισμένος, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ἀσθενείας καὶ λοιμοὺς ἐστελλεν ὁ Ἀπόλλων εἰς τοὺς ἄνδρας καὶ ἡ Ἄρτεμις εἰς τὰς γυναῖκας. *αἴ κεν πως... ἀπὸ ἀμῦναι* = Ἐπεκράτει τότε ἡ ἀντίληψις ὅτι οἱ θεοί, ὅταν εἶναι ὠργισμένοι, δύνανται νὰ ἐξιλεωθοῦν μὲ θυσίας. *τελείων* = Τὰ ζῶα ποὺ ἐθυσιάζοντο εἰς τοὺς θεοὺς συμφώνως πρὸς τὴν ἀντίληψιν τῶν Ὀμηρικῶν ἀνθρώπων ἔπρεπε νὰ εἶναι τέλεια δηλ. ἀρτιμελῆ, διότι μόνον τοιαῦτα θύματα ἦσαν εὐπρόσδεκτα ἀπὸ τοὺς θεοῦς.

Στ. 53—67. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ: ἀγορῆνδε καλέσσατο λαὸν** = Ἡ λέξις ἀγορὰ εἰς τὸν Ὅμηρον ἔχει τρεῖς σημασίας 1) συνέλευσις, συνάθροισις 2) ὁ λόγος ὃ ὁποῖος ἐξεφωνεῖτο ἐνώπιον τοῦ πλήθους καὶ 3) ὁ τόπος τῆς συγκεντρώσεως. Εἰς τὴν Ὀμηρικὴν ἐποχὴν, ὡς γνωστὸν, ἐπεκράτει ὁ θεσμὸς τοῦ βασιλείως· οἱ βασιλεῖς ἐκάλουν τὸν λαὸν εἰς ἀγορὰν διὰ κηρύκων μόνον εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, ὡσάκις ἐπρόκειτο νὰ συσκεφθῆ καὶ νὰ λάβῃ ἀποφάσεις ἐπὶ σοβαρῶν ζητημάτων. Ἐνίοτε εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ἐπειγούσης ἀνάγκης τὴν ἀγορὰν τὴν συνεκάλει καὶ ἄλλος βασιλεὺς, ὅπως ἐδῶ ὁ Ἀχιλλεὺς, χωρὶς βεβαίως αὐτὸ νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀντιποίησις τῆς ἀρχῆς. *δναε* = Βλε-

Στ. 68—83. Ἦ τοι ὀγ' ὡς εἰ|πῶν||κατ' ἄρ' ἔξετο| τοῖσι δ' ἀ|νέστη Π
 Κάλχας | Θεστορί|δης || , οἰ|ωνοπό|λων ὄχ' ἄ|ριστος, Π
 ὅς ἤ|δη τὰ τ' ἐ|όντα || τὰ | τ' ἐσσό|με|να πρό τ' ἐ|όντα, ΤΤ
 καὶ νή|εσσ' ἠ|γῆσατ' || Ἄ|χαιῶν | Ἰ|λιον | εἶσω ΤΤ
 ἦν διὰ | μαντοσύν|ην || , τὴν | οἱ πό|ρε | Φοῖ|βος Ἄ|πόλλων· Π
 ὃ σφιν ἐ|ϋ φρονέ|ων || ἀγο|ρήσατο | καὶ μετέ|ειπεν· Π
 «ὦ Ἀχιλ|λεῦ, κέλε|αί με, || δι|φιλε|, μυθῆ|σασθαί ΤΤ
 μῆνιν Ἄ|πόλλω|νος || ἐκα|τηβελέ|ταο δ'ινακτος· Π
 τοιγὰρ ἐ|γὼν ἐρέ|ω' || σὺ δὲ | σύν|θεο | καὶ μοι ὀ|μοσσον Π

πομεν ὅτι εἰς τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν ἐπίστευον εἰς τὰ ὄνειρα καὶ πρὸς τοῦτο εἶχον τοὺς *ὄνειροπόλους* δηλ. τοὺς ὄνειροκρίτας, τοὺς ἐρμηνευτὰς τῶν ὀνείρων· οἱ ὄνειροπόλοι αὐτοὶ ἢ οἱ ἴδιοι ἐλάμβανον θείας εἰσηγήσεις ὄνειρευόμενοι ὅτι εἶχον τὴν ἰκανότητα νὰ ἐρμηνεύουν τὰ ὄνειρα τῶν ἀνθρώπων· *εὐχολῆς ἐπιμέμφεται*—Βλέπομεν νὰ ἐπικρατῆ ἡ ἀντίληψις ὅτι αἱ ὑποσχέσεις καθὼς καὶ αἱ θυσίαι πρὸς τοὺς θεοὺς ἔπρεπε νὰ μὴ παραμελοῦνται, ἄλλως οἱ θεοὶ ὠργίζοντο.

Στ. 53—67. **Νόημα** : Ἐπὶ ἑννέα ἡμέρας ὁ φοβερὸς λοιμὸς ἀποδεκατίζει τὸν στρατὸν τῶν Ἀχαιῶν. Τέλος ὁ Ἀχιλλεύς, ἔπειτα ἀπὸ εἰσηγήσιν τῆς Ἥρας, ἡ ὁποία συμπαθεῖ τοὺς Ἀχαιοὺς, συνεκάλεσε τὸν στρατὸν εἰς συνέλευσιν εἰς τὴν ὁποίαν λέγει ὅτι ὁ πόλεμος καὶ ὁ λοιμὸς θὰ ἐπιφέρουν τελείαν καταστροφὴν εἰς τὸν στρατὸν καὶ ἐπομένως ὅσοι τυχὸν σωθοῦν, θὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα ἄπρακτοι. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ἐρωτήσωμεν δι' αὐτὸ κανένα μάντιν ἢ ἱερέα ἢ ὄνειροκρίτην διὰ νὰ ἐξακριβώσωμεν τὰ αἷτια τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅπως ἐπίσης καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐξευμενίσεώς του.

Στ. 53—67. **Περίληψις** : Ὁ Ἀχιλλεύς συγκαλεῖ συνέλευσιν τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀχαιῶν καὶ προτείνει εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ ἐρωτηθῆ μάντις ἢ ἱερεὺς ἢ ὄνειροπόλος διὰ νὰ διαπιστωθοῦν τὰ αἷτια τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀπόλλωνος.

Στ. 53—67. **Ἐπιγραφὴ** : ὁ Ἀχιλλεύς συγκαλεῖ συγκέντρωσιν τοῦ στρατοῦ καὶ προτείνει νὰ διαπιστωθοῦν τὰ αἷτια τοῦ λοιμοῦ.

Στ. 68—83. Πράγματι αὐτὸς μὲν ἀφοῦ ἔτσι ὠμίλησε ἐκά-
[θισε· ἔπειτα δὲ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ἐσηκώθη
ὁ Κάλχας, ὁ υἱὸς τοῦ Θέστορος, ὁ ἐξαιρετικὰ ἄριστος ἀπὸ τοὺς
[ἐρμηνευτὰς τῶν οἰωνῶν
ὁ ὁποῖος ἐγνώριζεν καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα καὶ τὰ πα-
[ρελθόντα
καὶ τὰ πλοῖα ὠδήγησε τῶν Ἀχαιῶν μέχρι τοῦ Ἰλίου
μὲ τὴν προφητικὴν του δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ
[Φοῖβος Ἀπόλλων·
αὐτὸς πρὸς αὐτοὺς μὲ συνετὴν σκέψιν ἔλαβε τὸν λόγον ἐπισή-
[μως καὶ εἶπεν·
«Ἀχιλλεῦ, ἀγαπητὲ εἰς τὸν Δία, μὲ παρακινεῖς νὰ ἐρμηνεύσω μὲ
[τὸν λόγον
τὴν ὀργὴν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἀλάθητου τοξότου βασιλέως·
λοιπὸν ἐγὼ θὰ ὀμιλήσω· σὺ ὅμως πρόσεξε καὶ ὀρκίσου μου

ἡ μὲν | μοι πρόφρων || ἔπεισιν καὶ | χερσὶν ὀρήξιν· Π
 ἡ γὰρ ὀτομαι | ἄνδρα χολωσέμεν || , ὅς μέγα | πάντων Β
 Ἄργείων κρατέει || καὶ | οἱ πελθονται Ἄχαιοί. Π
 Κρείσων | γὰρ βασιλεύς || , ὅτε | χώσεται | ἀνδρὶ χέρι. Π
 εἴπερ | γὰρ τε χόλον γε || καὶ | αὐτῆμαρ καταπέψη, ΤΤ
 ἀλλὰ τε | καὶ μετόπισθεν || ἔχει κότονι, ὄφρα τελέσση, ΤΤ
 ἐν στήθεσιν ἐοῖσι || σὺ | δὲ φράσαι | εἴ με σαώσεις». ΤΤ

Στ. 68—83. Ἑρμηνευτικά: ἡ=βεβαίως, πράγματι δ=αὐτὸς ὡς=ἔτσι ἄρα=ἔπειτα, κατὰ—ἔζετο=ἐκαθέζετο=ἐκάθισε τοῖσι—ἐνώπιον αὐτῶν ἀνέσιη—ἀνίσταμαι=σηκώνομαι οἰωνοπόλος=ἑρμηνευτῆς ὀνείρων ὄχ'=ὄχα=ἔξαιρετικά ἦδη τοῦ οἶδα=γνωρίζω τὰ ἐόντα=τὰ παρόντα τὰ ἐσόμενα ἄτι. ἐσόμενα=τὰ μέλλοντα πρὸ-ἐόντα=τὰ παρελθόντα ἠγήσατο νήεσσι—ἠγοῦμαι ναυσὶ=ὀδηγῶ τὰ πλοῖα. εἴσω=μέσα, μέχρι ἦν διὰ μαντισύνην=μὲ τὴν ἰδικὴν τοῦ προφητικῆς δύναμιν τὴν=ἦν=τὴν ὁποῖαν οἶ=αὐτῷ=εἰς αὐτὸν πόρε=ἔδωκε δ=αὐτὸς σφιν—σφισιν=πρὸς αὐτοὺς εὔ=εὔ=συνετῶς φρονῶ=σκέπτομαι ἀγορήσατο=ἀγοράομαι=λαμβάνω ἐπισήμως τὸν λόγον μετέειπε τοῦ μετάφημι=λέγω κέλει τοῦ κέλομαι=παρακινῶ διίφιλος=ὁ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Δία μυθήσασθαι τοῦ μυθέομαι=ἔρμηνεύω μὲ λόγον, ἐξηγῶ ἐκατηβελέτης=ὁ ἀλάθης τοῦ τοξότης τοιγὰρ=λοιπὸν ἐρέω τοῦ εἴρω=ὀμιλῶ σύν-θεο τοῦ συντίθεμαι=προσέχω ὁμοσσον τοῦ δμνυμι=ὀρκίζομαι ἡ μὲν=πραγματικά πρόφρων=ὁ πρόθυμος ἀρήξιν τοῦ ἀρήγω=βοηθῶ ἡ=ἀλήθεια, ἀληθῶς ὀτομαι=οἶομαι=νομίζω χολωσέμεν τοῦ χολῶω=ἐξοργίζω μέγα κρατέει=ἄσκει μεγάλην ἐξουσίαν οἶ=αὐτῷ=εἰς αὐτὸν κρείσων ἐστίν=ὑπερισχύει χώσεται τοῦ χῶομαι=ὀργίζομαι χέρι τοῦ χέρης=ὁ κατώτερος χόλος=ὀργή (στιγμιαία) αὐτῆμαρ=προσωρινὰ καταπέψη τοῦ καταπέσσω=χωνεύω, καταστέλλω μετόπισθεν=κατόπιν, εἰς τὸ μέλλον, ἔχω=διατηρῶ κότος=ἡ ὀργή, ἡ μνησικακία ὄφρα τελέσση=ἕως ὅτου ἐκτελέσση (τὴν ἐκδίκησιν) φράσαι τοῦ φράζομαι=σκέπτομαι σαώσεις τοῦ σαῶω=σῶζω.

Στ. 68—83. Γραμματικά: ἡ τοι=βεβαιωτικά μόρια δ=δεικτ.=οὗτος ὡς=ἐπίρρ. τροπ. ἄρα=ἐπίρρ. τοῖσι=τοῖς δεικτ. κατὰ—ἔζετο=καθέζετο=γ' ἐν. παρατ. τοῦ καθέζομαι παρατ. καθέζετο ἄορ. ἐνεργ. καθῆσεν οἰωνοπόλων=οὐσιαστ. ὁ οἰωνοπόλος (οἰωνός καὶ πέλομαι) ὄχα=ἐπίρρ. ἴσως προέρχεται ἐκ τοῦ ἔχω' συνοδεύει πάντα τὸ ἄριστος ἦδη=γ' ἐν. ὑπερσυντ. μέ.

διτι πραγματικά θά μὲ βοηθήσῃς μὲ προθυμία καὶ μὲ λόγια καὶ
 | μὲ ἔργα
 διότι ἀληθῶς νομίζω ὅτι θά ἐξοργίσω ἄνδρα, ὁ ὁποῖος ἀσκεῖ
 | μεγάλην ἐξουσίαν
 ἀπὸ ὄλους τοὺς Ἀργεῖους καὶ εἰς αὐτὸν ὑπακούουν οἱ Ἀχαιοί.
 διότι ὑπερισχύει ὁ βασιλεὺς, ὅταν ὀργισθῇ ἐναντίον ἀνδρὸς
 | κατωτέρου.
 Διότι καὶ ἂν τὴν ὀργὴν του βέβαια καὶ προσωρινὰ καταστείλῃ
 ὁμῶς καὶ εἰς τὸ μέλλον διατηρεῖ τὴν μνησικακίαν του μέσα εἰς
 | τὸ στήθος του ἕως ὅτου ἐκτελέσῃ (τὴν ἐκδίκησίν του).
 διὰ τοῦτο σὺ σκέψου ἂν θά μὲ σώσῃς».

σημασ. παρατατ. τοῦ οἶδα τὰ ἔοντα ἄττ. τὰ ὄντα πρὸς=ἐπιπρ.
 νήεσσι=δοτ. πληθ. ἄττ. ναυσί ἠγήσατο=γ' ἐν. μεσ. ἄορ. τοῦ
 ἠγοῦμαι Ἰλιον=οὐσ. κυρ. πάντοτε θηλυκὸν εἰς τὸν Ὀμηρον ἢ
 Ἰλιος εἶσω=ἐπιπρ. ἦν=κτητικ. ἀντωνυμ. γ' προσώπου ὅς, ἦ.
 ὃ ἄττ. ἐός, ἐή, ἐόν μαντισύνην=οὐσιαστ. γεν. θηλυκοῦ ἢ μαν-
 τισύνη σί=ἀντωνυμ.=αὐτῷ πόρε=ρῆμα ἄορ. β' ἀπὸ ἄχρηστον
 ἐνεστῶτα, ἄορ. β' πόρον ὑποτακτ. πόρη εὐκτ. πόροις προστ.
 πόρε μετοχὴ πορῶν παρακ. πέπρωται μετοχ. πεπρωμένον σφίν
 ἄττ. σφίσιν=ἀντων. προσωπ. δοτικὴ πληθυντ. εὔ=ἐπιπρ. ἄττ.
 εὐ φρονέων=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ φρονέω παρατατ. φρόνεον ἀγο-
 ρήσατο=γ' ἐν. μεσ. ἄορ. α' τοῦ ἀγοράομαι παρατ. ἠγοράσασθε
 ἄορ. ἀγορήσατο. μετέειπε=γ' ἐν. ὄρ. ἄορ. β' τοῦ μετάφημι κέ-
 λλαι=β' ἐν. ὄριστ. ἐνεστῶτος τοῦ κέλομαι παρατ. κελόμεν μέλλ.
 κελήσεται ἄορ. κέκλετο καὶ ἐκέκλετο δίφιλε=ἐπιθ. ὁ δίφιλος,
 ὃν μυθήσασθαι=ἀπαρ. μεσ. ἄορ. α' τοῦ μυθεομαι μῆνιν=οὐ-
 σιαστ. αἰτ. ἐν. ἢ μῆνις, ἰος ἐκατηβελέται=ἐκατηβελέτου=γεν.
 ἐν. τοῦ ἐκατηβελέτης τοιγὰρ=σύνδεσμ. συμπερασμ. ἐγῶν=ἐγὼ
 ἐρέω=ἄττ. ἐρῶ=μέλλ. τοῦ εἶρω (ἀπὸ τὸ θέμα αὐτὸ παράγον-
 ται οἱ παρακ. εἶρηκα, εἶρημαι καὶ ὑπερσ. εἰρήμην) σύνθεο ἄττ.
 σύνθεου=β' ἐν. προστ. ἄορ. β' τοῦ συντίθεμαι ὄμοσον=β' ἐν.
 προστ. ἄορ. α' τοῦ ὄμνυμι ἢ μὲν=βεβαιωτικὰ μόρια πρόφρων=
 ἐπιθ. ὁ πρόφρων, ἢ πρόφρων ἀρῆξειν=ἀπαρέμφ. μελλ. τοῦ
 ἀρῆγω ἐπεσιν καὶ χερσίν=δοτ. πληθυντ. τῶν οὐσιαστ. τὸ ἔπος
 καὶ ἡ χεὶρ ἢ=βεβαιωτικὸν μόριον δίομαι=ἄττ. οἶομαι χολώσε-
 μεν ἄττ. χολώσειν=ἀπαρέμφ. μελλ. τοῦ χολῶω μέγα=ἐπιπρ.
 ποσοτ. κρατέει=γ' ἐν. ὄρ. ἐνεστ. τοῦ κρατέω οἶ=ἀντων. προ-
 σωπ. δοτ. ἐν. χῶσεται=ὑποτακτ. ἄορ. τοῦ χῶομαι (ἔχει θεματ.
 φωνῆεν ε ἀντὶ η) χέρηι=ἐπιθ. δοτ. ἐν. τοῦ ἀχρήστου χέρης αὐ-
 τήμαρ=ἐπιπρ. χρονικὸν καταπέψη=γ' ἐν. ὑποτακτ. ἄορ. τοῦ
 καταπέσσω (ἐκ τοῦ πέσσω=ψήνω, χωνεύω καὶ πέψις) μετόπι-
 σθεν=ἐπιπρ. κότιον=οὐσιαστ. ἄρσεν. ὁ κότος ὄφρα=σύνδεσμ.
 τελικὸς τελέσση=γ' ἐν. ὑποτ. ἄορ. τοῦ τελέω εἰοῖσι=ἄττ. εἰοῖς

=κτητ. άντων. γ' προσ. φράσαι=β' έν. προστ. άορ. τοϋ φράζομαι σαώσεις=β' έν. όριστ. μελλ. τοϋ σαώ.

Στ. 68—83. **Συντακτικά** : κατὰ—έξετο=ρήμα δ=ύποκ. εἰ-
 πῶν=χρον. μετοχ. ἀνέστη=ρήμα Κάλχας=ύποκ. Θεστορίδης=
 παράθεσις τοῖσι=δοτική τοπική ἄριστος=παράθεσις εἰς τὸ Κάλ-
 χας ὄχ=έπιρρ. προσδ. ποσοϋ οἰωνοπόλων=γεν. διαιρετική δς
 ἤδη... ἠγήσατο., εἴσω=άναφορκαί προτάσεις ἤδη=ρημ. δς=
 ύποκ. τά τ' ἔόντα, τά τ' ἔσόμενα, πρὸ τ' ἔόντα=άντικ. ἠγήσατο
 =ρήμα νήεσι=άντικ. Ἀχαιῶν=γεν. κτητ. δι' ἦν μαντισύνην
 =έμπροθ. προσδ. τοϋ μέσου τὴν ἦν πόρε... Ἀπόλλων=άναφ.
 πρότασις πόρε=ρήμα τὴν—οἶ=άντικ. τοϋ πόρε ἀγορήσατο—με-
 τέειπεν=ρημ. δ=ύποκ. σφῖν=άντικ. τοϋ μετέειπε εὐ φρονέων
 =τροπ. μετοχή κέλει=ρήμα μέ=άντικ. μυθήσασθαι=άντικ.
 τοϋ κέλει μέ=ύποκ. τοϋ μυθήσασθαι μῆνιν=άντικ. τοϋ μυθή-
 σασθαι Ἀπόλλωνος=γεν. ύποκειμ. ἀνακτος=παράθεσις σύνθεο
 —δμοσσον=ρήματα μοι=άντικ. τοϋ δμοσσον ἀρήξειν=άντικ.
 τοϋ δμοσσον (εἰδ. άπαρεμφ.) μοι=άντικ. τοϋ ἀρήξειν πρόφρων
 =έπιρρ. κατηγορούμενον δηλοϋν τρόπον ἔπεισιν καὶ χερσίν=
 δοτικά τοϋ ὀργάνου δῖομαι=ρήμα χολωσέμεν=άντικ. ἄνδρα=
 άντικ. τοϋ χολωσέμεν δς μέγα... κρατέει=άναφορ. πρότασις
 καὶ οἱ πείθονται λαοὶ=κυρία κρατέει=ρήμα Ἀργείων=άντικ.
 πάντων=έπιθ. προσδ. μέγα—σύστοιχον άντικ. εἰς τὸ κρατέει
 οἶ=άντικ. τοϋ πείθονται κρείσσων γὰρ βασιλεὺς (ἔστι)=κυρ.
 πρότασις ἔστι=ρήμα βασιλεὺς=ύποκ. κρείσσων=κατηγορούμ.
 ὅτε χῶσεται... χέρη=χρονική πρότασις ἄνδρῶν=άντικ. τοϋ χῶ-
 σεται εἴ περ... καταπέψη=ένδοτική πρότασις καταπέψη=ρήμα
 ἀνῆρ=ύποκ. χόλον=άντικ. αὐτήμαρ=έπιρρ. προσδ. χρόνου
 ὄφρα τελέσση... ἐοῖσι=χρονική πρότασις εἴ με σαώσεις=πλαγ.
 έρώτησις άντικ. τοϋ φράσαι.

Στ. 68—83. **Αἰσθητικά** : κατ' ἔξετο=καθέξετο=τμήσις τὰ
 τ' ἔόντα πρὸ τ' ἔόντα=έδῶ ἔχομεν σχῆμα έπαλληλίας με παρο-
 νομασίαν. Κατὰ τὸ σχῆμα τοϋτο, τὸ ὅποιον εἶναι σύνηθες εἰς
 τὸν Ὅμηρον, παρατάσσονται λέξεις ἔχουσαι τὴν αὐτὴν ρίζαν.
 μῆνιν=βραχυλογία άντι τοϋ πλήρους αἴτλαν μῆνιδος. ἢ γὰρ δῖο-
 μαι... πάντων=ὁ στίχος αὐτὸς εἶναι ὀλοδάκτυλος άποτελεῖται
 δηλ. ἀπὸ δακτύλους μόνον ὁ ὀλοδάκτυλος αὐτὸς στίχος φανε-
 ρώνει τὴν ταραχὴν ἀπὸ τὴν ὅποιαν κατέχεται ὁ μάντις, έπειδὴ
 φοβεῖται νὰ ὀνομάσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα. εἴ περ... καταπέψη=
 τὸ ρήμα έδῶ τίθεται μεταφορικῶς διότι κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν
 τροφῶν. ἐν σιτήθεσιν ἐοῖσι=εἰς τὸν ποιητικὸν λόγον χρησιμο-
 ποιεῖται πολλαῖς φορές ὁ πληθυντικός ἀριθμὸς άντι τοϋ ένικού.
 Τοϋτὸ δὲ γίνεται διὰ δύο λόγους ἢ διὰ νὰ παρουσιάζεται μία
 πρᾶξις με μεγαλυτέραν ένάργειαν ἢ ένλοτε καὶ χάριν τοϋ μέ-
 τρου. διήφιλε—έκατηβελέταο=ώραιότατα κοσμητικά έπίθετα.

Στ. 68—83. **Πραγματικά :** *Κάλχας*—'Ο Κάλχας, ὁ υἱὸς τοῦ Θέστορος, ἦτο διάσημος μάντις. Μὲ τὴν μαντικὴν του δύναμιν κατώρθωσε νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὸ Ἴλιον. Λόγω τῶν ὑπηρεσιῶν του αὐτῶν ἐξετιμᾶτο πολὺ ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς. *πρὸ τ' ἔδνα*—Τὸ παρελθὸν εἶναι σκοτεινὸν πολλὰς φορές καὶ ἄγνωστον εἰς τοὺς ἀνθρώπους· διὰ τοῦτο καὶ μὲ τὴν γνῶσιν τοῦ παρελθόντος ἠσχολεῖτο ἡ μαντικὴ. Οὕτω γνωρίζομεν ὅτι ὁ Οἰδίπους καταφεύγει εἰς τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν διὰ νὰ μάθῃ ποῖοι ἦσαν οἱ γονεῖς του. *Ἴλιον*—'Εδῶ δὲν ἐννοεῖται ἡ πόλις Ἴλιον, ἡ πρωτεύουσα δηλ. τοῦ βασιλείου τοῦ Πριάμου, ἀλλὰ ὀλόκληρος ἡ τρωϊκὴ ἐπικράτεια. *ἦν διὰ μαντισοῦνην*—Εἶναι γνωστὸν ὅτι χωρὶς τὴν μαντικὴν δύναμιν τοῦ Κάλχαντος, ὁ ὁποῖος ἡρμήνευσεν τὴν αἰτίαν τῆς «ἀπνοίας», ὁ στόλος τῶν Ἀχαιῶν δὲν θὰ ἀπέπλεεν ἀπὸ τὴν Αὐλίδα. *τὴν οἱ πόρε Ἀπόλλων*—'Ο Ἀπόλλων ἐθεωρεῖτο ὁ θεὸς τῆς μαντικῆς τὴν ὅποian καὶ δίδει εἰς τοὺς ἀνθρώπους. *κέλεαι με μυθήσασθαι*—'Ο Ἀχιλλεὺς δὲν ἀπηρθύνθη πρὸς τὸν μάντιν διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ὄργην τοῦ Ἀπόλλωνος. 'Ο Κάλχας ὅμως νομίζει ὅτι αὐτὸν ὑπονοεῖ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ διὰ τοῦτο λαμβάνει τὸν λόγον· *δίφιλε*—Οἱ βασιλεῖς καλοῦνται εἰς τὸν Ὀμηρον *δίφιλοι, δῖοι, διοτρεφεῖς, διογενεῖς*, διότι ἐπιστεῦετο, ὅτι ὁ Ζεὺς ἀρχικῶς κατέστησε τὴν βασιλείαν καὶ ἐπροστάτευεν αὐτήν. *ἄνδρα χολωσέμεν*—'Ο Κάλχας ὀμιλεῖ ἐδῶ ἀορίστως ἀποφεύγων νὰ ἀναφέρῃ τὸν Ἀγαμέμνονα, διότι φοβεῖται. Μόνον ὅταν τὸν διαβεβαιώσῃ ὁ Ἀχιλλεὺς ὅτι θὰ τὸν βοηθήσῃ πρᾶττει τοῦτο. *Ἀργείων*—'Αργεῖοι ἐδῶ εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς Πελοποννήσου. *Ἀχαιοὶ*—'Αχαιοὶ ἐδῶ ἐννοοῦνται ὅλοι ὅσοι ἐξεστράτευσαν εἰς τὴν Τροίαν ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος. *κρείσσων γὰρ βασιλεύς, στε χῶσεται ἀνδρὶ χέρη*—'Ο στίχος αὐτὸς εἶναι γνώμη καθολικοῦ κύρους.

Στ. 68—83. **Νόημα :** Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸν λόγον του ὁ Ἀχιλλεὺς, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ ὀνομαστὸς μάντις Κάλχας ποῦ μὲ τὴν μαντικὴν του δύναμιν κατώρθωσε νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἀχαιοὺς μέχρι τὸ Ἴλιον· εἶπε λοιπὸν ὅτι θὰ ἐρμηνεύσῃ τὴν αἰτίαν τῆς ὄργης τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐφ' ὅσον ὅμως ἀναλάβει ὁ ἴδιος ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν προστασίαν του· διότι ὕποσδῆποτε μὲ τοὺς λόγους του θὰ ἐξοργίσῃ ἄνδρα ὁ ὁποῖος ἔχει μεγάλην δύναμιν εἰς τοὺς Ἀργεῖους καὶ Ἀχαιοὺς· καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ὑπερισχῶει πάντοτε ὁ ἀνώτερος.

Στ. 68—83. **Περίληψις :** Ὁ μάντις Κάλχας ἀναλαμβάνει νὰ ἐξηγήσῃ τὰ αἷτια τῆς ὄργης τοῦ Ἀπόλλωνος ἐναντίον τῶν Ἀχαιῶν, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι θὰ προστατευθῇ ἀπὸ τὴν ὄργην ἰσχυροτάτου προσώπου.

Στ. 68—83. **Ἐπιγραφή :** Λόγος τοῦ Κάλχαντος.

Στ. 84—91. Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος || προσέφη πόδας | ὠκύς
 | Ἄχιλλεύς· Π
 «Θαρσήσας μάλα | εἶπε || θεοπρόπιον ὅτι | οἶσθα· ΤΤ
 οὐ μὰ γὰρ | Ἄπολλωνα || διφιλον | , ᾧ τε σύ, | Κάλχαν, ΤΤ
 εὐχόμενος Δαναοῖσι || θεοπροπίας ἀναφαίνεις, ΤΤ
 οὐ τις ἔμευ ζῶντος || καὶ ἐπὶ χθονὶ | δερκομένοιο Π
 σοὶ κίλλης παρὰ | νηυσὶ || βαρείας | χεῖρας ἐποίησε ΤΤ
 συμπάντων Δαναῶν || , οὐδ' | ἦν Ἄγαμέμνονα | εἴπης. Π
 ὅς νῦν | πολλὸν ἄριστος || Ἄχαιῶν | εὔχεται | εἶναι». ΤΤ

Στ. 84—91. Ἑρμηνευτικά : δὲ=τότε ἀπαμειβόμενος τοῦ ἀπαμειβομαι=ἀποκρίνομαι, ἀπαντῶ θεοπρόπιον=ἡ προφητεία οἶσθα τοῦ οἶδα=γνωρίζω ᾧ τε=εἰς τὸν ὁποῖον ἀναφαίνω=ἀποκαλύπτω ἔμευ=ἐμοῦ χθονὶ τοῦ χθῶν=ἡ γῆ δερκομένοιο τοῦ δέρκομαι=βλέπω ἐποίησε τοῦ ἐπιφέρω=βάζω ἐπάνω πολλῶν=πολύ ἄριστος=ὁ κραταῖος εὔχεται τοῦ εὔχομαι=καυχῶμαι.

Στ. 84—91. Γραμματικά : τὸν—δεικτ.=τοῦτον ἀπαμειβόμενος=μετοχ. ἔνεστ. τοῦ ἀπαμειβομαι προστ. ἔνεστ. ἀμείβεο παρατ. ἀμείβετο καὶ ἡμείβετο ἀορ. ἡμείψατο μετοχ. ἀμείψαμενοι (ἀμείβω ἀλλὰ ἀμοιβή, ἀργυραμοιβός) προσέφη—γ' ἔν. παρατ. τοῦ πρόσφημι ὠκύς=ἐπιθ. ὁ ὠκύς, ἡ ὠκεία, τὸ ὠκύ θαρσήσας=μετοχ. ἀορ. α' τοῦ θαρσέω προστακτ. θάρσει ἀορ. θάρσησεν παρακ. τεθαρσήκασι μάλα=ἐπιρρ. (τὸ μάλα ἐπιτελεῖ τὴν ἔννοιαν τοῦ εἶπε καὶ ὄχι τοῦ θαρσήσας) εἶπε=προστ. ἀορ. β' θεοπρόπιον=οὐσ. οὐδέτερον τὸ θεοπρόπιον ἢ ἡ θεοπροπιή (ἴδε κατωτέρω) (ὡς δεῦτερον συνθετικὸν τοῦ θεοπρόπιον φαίνεται διεῖναι ρίζα τις λατινικῆ grecog, grex, procus=ὁ μνηστήρ) μὰ=βεβαιωτικὸν μόριον χρησιμοποιοῦμενον ἐπὶ ὄρων, κυρίως ἐπὶ ἀρνήσεως Κάλχαν=κλητ. τοῦ ὀνόματος Κάλχας Δαναοῖσι=ἄττ. Δαναοῖς θεοπροπίας=θηλυκ. οὐσιαστ. ἡ θεοπροπιή καὶ τὸ θεοπρόπιον ἔμευ=ἄττ. ἐμοῦ ζῶντος=μετοχ. τοῦ ζῶω, ζῶ παρατ. ἔζων χθονὶ=δοτ. ἔν. τοῦ οὐσιαστ. χθῶν, χθονός δερκομένοιο ἄττ. δερκομένου=μετοχ. ἔνεστ. τοῦ δέρκομαι ἀορ β' ἔδρακον μετοχ. ὁ δρακῶν ἐξ οὗ καὶ ὁ δράκων παρακ. δέδορκεν (δξύδερκῆς, δέρξιος, δέργμα=βλέμμα δορκάς, ὑπόδρα) κίλλης νηυσὶ=ἄττ. κίλλαις ναυσὶ ἐποίησε=γ' ἔν. ὀριστ. μελλ. τοῦ ἐπιφέρω ἦν=ὑποθετ. σύνδεσμ. πολλὸν=ἐπιρρ. ἀντὶ πολὺ (σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ἀρσεν. πολλῶς) εὔχεται=γ' ἔν. ὀριστ. ἔνεστ. τοῦ εὔχομαι.

Στ. 84—91. Πρὸς αὐτὸν τότε ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ταχὺς ὡς πρὸς
 | τοὺς πόδας Ἄχιλλεὺς:
 «μέθαρρος εἶπέ με παρρησίαν ὅποιαν προφητεῖαν γνωρίζεις»
 διότι ὄχι μὰ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν ἀγαπημένον εἰς τὸν Δία, εἰς
 | τὸν ὅποιον σύ, Κάλχας
 προσευχόμενος ἀποκαλύπτεις εἰς τοὺς Δαναοὺς προφητείας,
 οὐδεὶς, ἐφ' ὅσον ἐγὼ ζῶ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς βλέπω
 ἐπάνω σου κοντὰ εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα τὰ βαριά του χέρια θά
 | βάλῃ
 (οὐδεὶς) ἀπὸ ὅλους γενικὰ τοὺς Ἀχαιοὺς, οὔτε ἐάν εἴπῃς τὸν
 | Ἄγαμέμνονα
 ὁ ὅποιος τῶρα κατ' ἐξοχὴν κραταιὸς ἐκ τῶν Ἀχαιῶν καυχᾶται
 | ὅτι εἶναι».

Στ. 84—91. **Συντακτικά**: προσέφη=ρῆμ. Ἄχιλλεὺς=ὑποκ. ὠκύς=ἐπιθ. προσδ. πόδας=ἀίτ. τοῦ κατὰ τι ἀπαμειβόμενος=τροπ. μετοχ. τὸν=ἀντικ. εἰπέ=ρῆμα θαρσήσας=τροπ. μετοχ. δι οἶσθα=πλαγια ἐρωτηματ. πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ εἶπέ ᾧτε... ἀναφαίνεις=ἀναφορ. πρότασις ἀναφαίνεις=ρῆμα σὺ=ὑποκ. θεοπροσίας=ἀντικ. ἄμεσον τοῦ ἀναφαίνεις Δαναοῖσι=ἀντικ. ἔμμεσον τοῦ ἀναφαίνεις εὐχόμενος=τροπικὴ μετοχὴ ᾧ=ἀντικ. τοῦ εὐχόμενος οὐ μὰ γὰρ... διίφιλον οὐ τις ἐμεῦ ἐποίσει Δαναῶν=κυρία πρότασις ἐποίσει=ρῆμα τις=ὑποκ. χεῖρας=σολ=ἀντικ. τοῦ ἐποίσει (ἄμεσον—ἔμμεσον) παρὰ κοίλης νηυσὶ=ἐμπροθ. προσδιор. τόπου ζῶντος=δερμομένοιο=γεν. ἀπόλυτοι χρονικοῦποθετικά μετοχαὶ Δαναῶν=γεν. διαιρετικὴ ἦν... εἵπης=ὑποθετικὴ πρότασις δε... εὐχεταὶ εἶναι=ἀναφορ. πρότασις εὐχεταὶ=ρῆμα δε=ὑποκ. εἶναι=εἰδικ. ἀπαρεμφ. ἄριστος=κατηγ. πολλὸν=ἐπιπρρ. ποσοτ. προσδιор. νῦν=χρον. προσδιор.

Στ. 84—91 **Αἰσθητικά**: οὐ μὰ... καὶ εἰς τὸν στίχον 88 οὐ τις=ἐπαναλαμβάνεται ἢ ἄρνησις χάριν ἐμφάσεως. ζῶντος=ἐπίχθονι δερμομένοιο=ἔδῳ πρόκειται περὶ συνωνυμίας πράγμα πού γίνεται διὰ μεγαλυτέραν ἔμφασιν. βαρείας χεῖρας ἐποίσει=ἔδῳ ὁ ποιητὴς ἐχρησιμοποίησεν τὴν συγκεκριμένην διατύπωσιν ἀντὶ τῆς ἀφηρημένης «κακῶς ποιήσει». ὠκύς—διίφιλον—κοίλης—βαρείας=ἐκφραστικώτατα κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 84—91. **Πραγματικά**: διίφιλος=Τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ἀποδίδεται εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, διότι πράγματι ὁ θεὸς αὐτὸς ὑπέκουσε πάντοτε εἰς τὸν πατέρα του Δία καὶ ὡς ἐκ τούτου ἦτο ἀγαπητότατος εἰς αὐτόν. ᾧ τε εὐχόμενος=Ἐννοεῖ τὸν Ἀπόλλωνα.

τὸν θεὸν τῆς μαντικῆς δυνάμεως εἰς τὸν ὁποῖον ἠϋχετο ὁ Κάλχας. *Δαναῶν*—Οἱ ἐκστρατεύσαντες εἰς Τροίαν Ἕλληνες ὀνομάζονται Ἀργεῖοι, Ἀχαιοὶ καὶ Δαναοί. *ἦν Ἀγαμέμνονα*—Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐδῶ ἀναφέρει συγκεκριμένα τὸν Ἀγαμέμνονα, διότι ἀσφαλῶς αὐτὸς εἶναι ὁ ἀνὴρ «ὄς μέγα πάντων κρατέει» τὸν ὁποῖον ὑπηνίχθη εἰς τοὺς λόγους τοῦ ὁ Κάλχας. *εϋχεταί εἶναι*—Οἱ Ὀμηρικοὶ ἄνθρωποι δὲν διστάζουν καθόλου νὰ διακηρύττουν οἱ ἴδιοι δημοσίᾳ τὴν ἀξίαν των. Αὐτὸ κάνουν πολλοὶ ὁμηρικοὶ ἥρωες.

Στ. 84—91. **Χαρακτηρισμοί** : Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐδῶ χαρακτηρίζεται ἀπὸ αὐτοπεποιθῆσιν καὶ τόλμην. Διακηρύττει δημοσίᾳ ὅτι θὰ προστατεύῃ τὸν Κάλχαντα ἀπὸ κάθε εἴδους ἀδικίαν ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα.

Στ. 92—100. Καὶ τότε | δὴ θάρ|σησε || καὶ | ἠϋδα μάντις
[ἀ|μύμων· TT
 «οὔτ' ἄρ' ὃ | γ' εὐχῶ|λῆς || ἐπι|μέμφεται || οὔθ' ἐκα|τόμβης, Π ἢ Β
 ἀλλ' ἔνε|κ' ἀρη|τῆρος || , δν | ἠτί|μησ' Ἀγα|μέμων. TT
 οὐδ' ἀπέ|λυσε θύ|γατρα || καὶ | οὐκ ἀπε|δέξατ' ἄ|ποινα, TT
 τοῦνεκ' ἄρ' | ἄλγε' ἔ|δωκεν || ἐ|κηβόλος | ἠδ' ἔτι | δώσει· TT
 οὐδ' ὃ γε | πρὶν Δανα|οῖσιν || ὄ|ζικέα | λαιγὸν ἀ|πώσει, TT
 πρὶν γ' ἀπὸ | πατρὶ φ|λω || δόμε|ναι ἐλι|κῶπιδα | κούρην Π
 ἀπριά|την ἀνά|ποινον, || ἄ|γειν θ' ἰέ|ρην ἐκα|τόμβην TT
 ἔς Χρύ|σην' τότε | κέν μιν || ἰ|λασσάμε|νοι πεπί|θοιμεν». TT

Στ. 92—100. **Ἑρμηνευτικά** : *δὴ*—πλέον *θάρασησε* τοῦ *θαρσέω*—παίρνω θάρρος *ἠϋδα* τοῦ *αὐδάω*—ὄμιλῶ, λέγω *ἀμύμων*—ὁ ἄμεμπτος *οὔτ' ἄρα*—οὔτε λοιπὸν *εὐχολῆς*—τὸ τάξιμον *ἐπιμέμφομαι*—παραπονοῦμαι *ἀρητῆρ*—ὁ ἱερεὺς *ἠτίμησε* τοῦ *ἀτιμάω*—προσβάλλω *ἀπέλυσε* τοῦ *ἀπολύω*—ἀπολυτρῶναι, ἐλευθερῶναι *ἄποινα*—τὰ λύτρα *τοῦνεκα*—δι' αὐτὸν τὸν λόγον *ἄλγεα*—αἱ λύπαι *ἐκηβόλος*—ὁ ἀλάθευτος τοξότης *ἀεικέα* τοῦ *ἀεικέης*—ὁ φρικτὸς *λαιγὸν*—ὁ *λοιγὸς*—ὁ ὄλεθρος *ἀπώσει* τοῦ *ἀπωθέω*—ἀπομακρύνω *ἀπο-δόμεναι* τοῦ ἀποδιδῶμι—δίδω ὀπίσω, ἀποδίδω *ἐλικῶπιδα* τοῦ *ἐλικῶπις*—ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου τὸ κοῖλον τῶν

Στ. 84—91. **Νόημα** : Ὁ Ἀχιλλεύς ἀπαντᾷ εἰς τὸν μάντιν Κάλχαντα καὶ τὸν προτρέπει νὰ εἶπῃ μὲ θάρρος ὅποιαν προφητείαν γνωρίζει· ὀρκίζεται δὲ ὅτι ἐφ' ὅσον αὐτὸς θὰ εἶναι ζωντανὸς κανεὶς δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ χρησιμοποιοῦσθαι βίαν ἐπ' αὐτοῦ ἀκόμα καὶ ἂν πρόκειται διὰ τὸν ἴδιον τὸν ἀρχιστράτηγον Ἀγαμέμνονα.

Στ. 84—91. **Περίληψις** : Προτροπὴ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὸν Κάλχαντα νὰ εἶπῃ μὲ θάρρος τὴν μαντείαν του καὶ ρητὴ διαβεβαίωσις αὐτοῦ ὅτι οὐδεὶς, ὅσον ὑψηλὰ καὶ ἂν ἴσταται, θὰ τὸν βλάψῃ.

Στ. 84—91. **Ἐπιγραφὴ** : Ὁ Ἀχιλλεύς προτρέπει τὸν Κάλχαντα νὰ ἀνακοινώσῃ τὴν μαντείαν του χωρὶς φόβον.

Στ. 92—100. Καὶ τότε πλέον ἐπῆρε θάρρος καὶ εἶπεν ὁ ἀμμε-
[πτος μάντις·
«οὔτε λοιπὸν αὐτὸς (ὁ Ἀπόλλων) διὰ ταῖσιμον παραπονεῖται
[οὔτε διὰ (πλουσίαν) θυσίαν·
ἀλλὰ διὰ τὸν ἱερέα, τὸν ὁποῖον προσέβαλε ὁ Ἀγαμέμνων
καὶ οὔτε ἤλευθέρωσε τὴν θυγατέρα καὶ οὔτε ἐδέχθη τὰ λύτρα·
δι' αὐτὸν τὸν λόγον λοιπὸν ἔδωκε λύπας ὁ ἀλάθευτος τοξότης
| καὶ ἀκόμη θὰ δώσῃ·
οὔτε αὐτὸς βέβαια πρωτύτερα ἀπὸ τοὺς Δαναοὺς τὸν φρικτὸν
| ὄλεθρον θὰ ἀπομακρύνῃ
προτοῦ βέβαια ἀποδώσωμεν εἰς τὸν ἀγαπητὸν (τῆς) πατέρα τὴν
| ὥραιαν κόρην
δωρεάν, χωρὶς λύτρα, καὶ (προτοῦ) νὰ φέρωμεν ἱεράν (πλου-
|σίαν) θυσίαν
εἰς τὴν Χρύσην· τότε μόνον αὐτὸν ἀφοῦ ἐξιλεώσωμεν, θὰ τὸν
ἐπειθαμεν».

ὀφθαλμῶν παρουσιάζει καμπήν, ὁ ὥραιος *κούρην* = κόρην *ἀπριά-
την* = δωρεάν *ἀνάποιον* = χωρὶς λύτρα *κέν* = ἂν *μιν* = αὐτὸν
ἱλασσάμενοι τοῦ *ἱλαμαι* ἢ *ἱλάσκομαι* = ἐξιλεώνω *πεπίθοιμεν* τοῦ
πείθω = μεταπειθῶ.

Στ. 92—100. **Γραμματικά** : *θάρασησε* = ἄορ. α' ὀριστ. τοῦ
θαρσέω ἄορ. θάρασησεν παρακ. τεθαρσῆκασιν *ἠῦδα* = γ' ἐν. πα-
ρατ. τοῦ αὐδάω προστακτ. αὔδα παρατ. ἠῦδα μετοχ. ἄορ. α'
αὐδήσαντος *ἀμύμων* = ἐπιθ. ἀμύμων, ὄν γεν. ἀμύμονος (παράγε-
ται ἀπὸ τὸ α στερητ. καὶ τὸ μῦμος — μῶμος = ψόγος μὲ τροπήν·

τοῦ ω εἰς υ εἰς τὴν αἰολικὴν) ἀρητῆρος=γεν. τοῦ ἀρητῆρ ἠτίμησε=γ' ἐν. ὀριστ. ἄορ. τοῦ ἀτιμάω, παρατ. ἀτίμα μελλ. ἀτιμήσει ἄορ. ἠτίμησας ἀποινα=οὐσιαστ. ἐκ τοῦ ἀπόποινα (χάριν ἀνομοιώσεως ὅπως ἀμφορεὺς ἐκ τοῦ ἀμφιφορεὺς, ἀποφοιτήριον ἐκ τοῦ ἀποφοιτητήριον) τοῦνεκα=ἀπὸ τὸ τοῦ—ἐνεκα μὲ κρᾶσιν ἄλγεα=οὐσιαστ. ἀττ. ἄλγη ἡδὲ=σύνδεσμος συμπλεκτ. πρὶν=ἐπιπρ. Δαναοῖσι=δοτ. πληθ. ἀττ. Δαναοῖς ἀεικέα=ἐπιθ. αἰτιατ. ἐν. ἀττ. ἀεικῆ τοῦ ἐπιθ. ἀεικῆς, ἡς, ἐς ἀπώσει=γ' ἐν. ὀρ. μελλ. τοῦ ἀπωθέω μελλ. ἀπώσω ἄορ. ἀπέωσεν μεσ. μελλ. ἀπώσεται μεσ. ἄορ. ἀπώσατο ἀπὸ—δόμεναι=ἀπαρ. ἄορ. β' τοῦ ἀποδίδωμι ἀττ. ἀποδοῦναι ἐλικῶπιδα=αἰτ. ἐν. τοῦ ἐπιθ. ἐλικῶψ, ἐλικῶπος θηλ. ἐλικῶπις, ἐλικῶπιδος (ἀπὸ τὸ ἐλίσσω καὶ ὤψ) κούρην=αἰτ. ἐν. τοῦ κούρη τὸ ὅποιον εἶναι θηλ. τοῦ κοῦρος ἢ κούρη=ἡ κόρη ἀπριάτην=ἐπιπρ. (παράγεται ἀπὸ τὸ α στερητικόν καὶ τὸ πρίασθαι=ἀγοράζειν) ἀνάποινον=ἐπιπρ. (ἀπὸ τὸ α στερητ. καὶ τὸ ἄποινα μὲ τὴν προσθήκην τοῦ εὐφωνικοῦ ν) θ'=τε σύνδεσμος συμπλεκτικός κέν=ἄν=δυνητικόν μιν : ἄντων. προσωπ. γ' προσώπου καὶ διὰ τὰ τρία γένη οὐτόν, αὐτήν, αὐτὸ ἰλασσάμενοι=μετοχ. ἄορ. α' τοῦ ἴλαμαι πεπίθοιμεν =εὐκτ. ἄορ. β' μὲ ἀναδιπλασιασμόν τοῦ πείθω παρ. ἔπειθον καὶ πείθον μελλ. πείσεις ἄορ. εὐκτ. πείσειε καὶ μὲ ἀναδιπλ. πεπίθοιμεν μελλ. πεπιθήσω παρακ. πέποιθα ὑπερσ. ἐπεποιθεῖν.

Στ. 92—100. Συνακτικὰ : θάρσησε καὶ ἠῦδα=ρήματα μάνεις=ὑποκ. ἐπιμέμφεται=ρήμα δ=ὑποκ. εὐχολῆς—ἐκατόμβης=γεν. τῆς αἰτίας ἐνεκ' ἀρητῆρος=ἐμπροθ. προσδ. ἀναγκαστ. αἰτίου ὄν ἠτίμησ' Ἀγαμέμνων=ἀναφορ. πρότασις οὐδ' ἀπέλυσε... ἀπεδέξατο=κύριαι πρότασις· ἀξιοπρόσεκτος ἢ μετάβασις ἀπὸ τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν ὄν ἠτίμησε εἰς τὰς κυρίας οὐδ' ἀπέλυσε... τοῦνεκα=ἐμπροθ. προσδ. τοῦ ἀναγκαστ. αἰτίου οὐδ' ὄγε... ἀπώσει=κύρια πρότασις ἀπώσει=ρήμα δ=ὑποκ. λοιγὸν=ἀντικ. ἀεικέα=ἐπιθ. προσδ. Δαναοῖσιν=ἀντικ. πρὶν=ἐπιπρ προσδ. χρόνου· πρὶν γὰρ ἀπὸ... δόμεναι... ἀνάποινον καὶ (πρὶν) ἄγειν... Χρῦσην=χρονικαὶ πρότασις ἀπαρεμφατικά, διότι ἡ προηγουμένη πρότασις εἶναι καταφατικὴ. ἀποδόμεναι - ἄγειν=τὰ ρήματα (ἡμᾶς) ὑποκ. κούρην πατρί=ἀντικ τοῦ ἀποδόμεναι ἀπριάτην ἀνάποινον=ἐπιπρ. προσδ. τρόπου ἐκατόμβην=ἀντικ. τοῦ ἄγειν, ἐς Χρῦσην=ἐμπροσθ. προσδ. δηλῶν τὴν εἰς τόπον κίνησιν. κεν πεπίθοιμεν=δυνητ. εὐκτ. (ἡμεῖς)=ὑποκ. τότε=ἐπιπρ. χρον. προσδ. ἰλασσάμενος=χρον. μετοχ. μιν=ἀντικ. τοῦ ἰλασσάμενος.

Στ. 92—100. Αἰσθητικὰ : εὐχολῆς - ἐκατόμβης ἀλλ' ἐνεκα ἀρητῆρος=Αἱ πρῶται γενικαὶ τῆς αἰτίας ἐνῶ ἐπεριμένομεν καὶ ἀρητῆρος δηλ. γενικὴν πάλιν ὁ ποιητὴς θέτει ἐμπρόθετον προσδιορισμόν· τοῦτο ἀσφαλῶς γὰρ κάνει διὰ τὰ ἐξάρη ὅπως ἰδιαίτε-

πως τὸ ἀξίωμα τοῦ Χρύσου. ἀπὸ τὸν στίχον 95 μέχρι τοῦ στίχου 99 δηλ. ἀπὸ τὸ οὐδ' ἀπέλυσε μέχρι τὸ ἑκατόμβην ἔχομεν στίχους ὁλοδακτύλους μὲ τοὺς ὁποίους ὁ ποιητὴς ἐπιδιώκει νὰ καταστήσῃ τὸν λόγον ζωηρότερον. *ἐκηβόλος* = χρησιμοποιεῖ ἐδῶ ὁ ποιητὴς τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ 'Απόλλων' τὸ σχῆμα αὐτὸ τοῦ λόγου ὀνομάζεται ἀντονομασία. Συμφώνως πρὸς τὸν λεκτικὸν αὐτὸν τρόπον εἰς τὴν θέσιν ἑνὸς κυρίου ἢ προσηγορικοῦ ὀνόματος τίθεται μίᾳ ἄλλῃ συνώνυμος ἢ ἰσοδύναμος λέξις. π.χ. ὁ πορθητὴς ἀντὶ τοῦ *Μωάμεθ Β'*. δώσει - ἀπόσει = ἔχομεν σχῆμα ὁμοιοτέλετον ἢ *ὁμοιοκατάληκτον*. Κατὰ τὸ σχῆμα αὐτὸ εἰς τὸ τέλος ἐπαλλήλων προτάσεων ἢ καὶ περιόδων ἢ στίχων ποιήματος τίθενται λέξεις ἔχουσαι ὁμοίαν κατάληξιν· τοῦτο ἀσφαλῶς γίνεται διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ὁ λόγος μεγαλυτέραν ἁρμονίαν. (π.χ. Νὰ σὰς τὸ πῶ ψηλὰ βουνά; φοβοῦμαι μὴ ραῖστε· νὰ σὰς τὸ πῶ ψηλὰ κλαριά; τὸ Μάη δὲ θ' ἀνθίστε)· ἀπὸ - δόμεναι = ἐδῶ ἔχομεν τμησιν. *Ἀπριάτην ἀνάποιον* = ὁ ποιητὴς μεταχειρίζεται ἐδῶ ἀσύνδετον σχῆμα χάριν ἐμφάσεως. *ἀμύμων, ἀεικέα, ἐλικώπιδα, ἱερῆν* = ὠραῖα καὶ χαρακτηριστικώτατα κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 92—100. **Πραγματικά :** *ἀμύμων* = Τὸ ἐπίθετον αὐτὸ δηλώνει τὸν εὐγενικὸν ὄχι κατὰ τὸν χαρακτήρα ἀλλὰ κατὰ τὴν καταγωγήν. Οὕτως ὁ Ὅμηρος ἀποκαλεῖ ἀμύμονα τὸν Αἴγισθον ὁ ὁποῖος ὡς γνωστὸν δὲν ἦτο καθόλου ἀμύμων ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα. *ἐλικώπιδα* = Τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ὁ Ὅμηρος τὸ χρησιμοποιεῖ καὶ διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς διὰ νὰ δηλώσῃ ἀφ' ἑνὸς τὴν τοξοειδῆ γραμμὴν τοῦ κοίλου τῶν ὀφθαλμῶν τῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ τὴν γοργότητα τῆς κινήσεως τῶν ὀφθαλμῶν τῶν. Τὸ ἐπίθετον χρησιμοποιεῖ ὁ Ὅμηρος κυρίως ἐπὶ τῶν γυναικῶν. *ἐς Χρύσην* = Πρόκειται ἐδῶ διὰ τὴν πόλιν Χρύσην, ἢ ὁποία εὕρισκετο νοτίως τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Σιγείου. Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν, ὅπως εἶδομεν ἀνωτέρω, ὑπῆρχεν ναὸς τοῦ Σμινθέως Ἀπόλλωνος. *Ἰλασσάμενοι* = Ἡ ἐξιλέωσις τοῦ θεοῦ θὰ ἐγένετο διὰ θυσιῶν καὶ προσευχῶν.

Στ. 92—100. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ :** *ἄποινα* = Χαρακτηριστικὸν τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς ἦτο ὅτι ἠλευθέρωνον τοὺς αἰχμαλώτους μὲ λύτρα. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ὁμηρικὴν ἐποχὴν δὲν ὑπῆρχον νομίσματα, ὡς λύτρα ἐχρησιμοποιοῦν ζῶα, ὄπλα ἢ καὶ δούλους ἀκόμη.

Στ. 92—100. **Νόημα :** Ὁ μάντις Κάλχας, μετὰ τὴν ρητὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Ἀχιλλέως ὅτι θὰ τὸν βοηθήσῃ, παίρνει θάρρος καὶ λέγει ἐνώπιον τῶν Ἀχαιῶν ὅτι ὁ θεὸς Ἀπόλλων εἶναι ὠργισμένος ὄχι διὰ τὴν παράλειψιν κάποιου ταξίματος ἢ θυσίας

ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπρεπῆ συμπεριφορὰν τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν ἱερέα Χρῦσῆν καθὼς καὶ διὰ τὴν ἄρνησίν του νὰ ἀπελευθερώσῃ τὴν κόρην τοῦ ἱερέως. Ἐπομένως μόνον ἐάν ἀποδοθῇ χωρὶς λύτρα, δωρεάν, ἢ νέα εἰς τὸν πατέρα της καὶ ἐάν προσφερθῇ πλοῦσια θυσία εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὴν πόλιν Χρῦσῆν, μόνον τότε ὁ θεὸς θὰ ἔδιδε τέρμα εἰς τὸν φοβερὸν λοιμὸν.

Στ. 92—100. **Περίληψις** : Ὁ ἱερεὺς Χρῦσῆς ἀποφαίνεται ὅτι

Στ. 101—120. Ἦ τοι γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ ἔζετο' τοῖσι	
	δ' ἀ νέστη Π
ἦρως Ἀτρεῖ δης εὐ ρῦ κρεῖ ων Ἀγα μέμωνων	Π
ἀχγύ με νος· μένε ος δὲ μέ γα φρένες ἀμφιμέ λαιναι	ΤΤ
πι μπλαντ', ὄσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετό ωντι ἐ ἴκτην.	Π
Κάλχαν τα πρῶ τιστα κάκ' ὀσσομέ νος προσέ ειπε·	ΤΤ
«μάντι κα κῶν, οὐ πῶ ποτέ μοι τὸ κρή υον εἶπας.	Ε
αἰεί τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φί λα φρεσὶ μαντεύ εσθαι,	Ε
ἐσθλὸν δ' οὔτε τί πω εἶ πας ἔπος οὔτ' ἐτέ λεσσας.	Π ἢ Β
καὶ νῦν ἐν Δανο οῖσι θε οπρεπέ ων ἀγο ρεύεις	ΤΤ
ὡς δὴ τοῦδ' ἔνε κά σφιν ἐ κηβόλος ἄλγεα τεύχει,	ΤΤ
οὔνεκ' ἐ γὼ κού ρης Χρυ σηΐδος ἀγλά' ἀ ποινα	Π ἢ Β
οὐκ ἔθε λον δέ ξασθαι , ἐ πεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν	ΤΤ
οἴκοι ἔ χειν· καὶ γὰρ ῥα Κλυ ταιμῆ στρης προβέ βουλα	ΤΤ
κουριδί ης ἀλό χου , ἐπει οὐ ἔθεν ἐστὶ χει ρείων,	Π
οὐ δέμας οὐδὲ φύ ην , οὔτ' ἄρ' φρένας οὔτε τι ἔργα.	Π
ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθέ λω δόμε ναι πάλιν, εἰ τὸ γ' ἀ μεινον·	Π
βούλομ' ἐ γὼ λα ὸν σόον ἔμμεναι ἢ ἀπο λέσθαι	Π
αὐτὰρ ἐ μοὶ γέρας αὐτίχ' ἐτοιμά σας' , ὄφρα μὴ οἶος	ΤΤ
Ἀργε ων ἀγέ ραστος ἐ ω , ἐπει οὐδὲ ἔ οικε·	Ε
λεύσσετε γὰρ τό γε πάντες , ὁ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλη».	ΤΤ

αίτια τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι ἡ ἀπρεπὴς συμπεριφορὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν Χρῦσην καθὼς καὶ ἡ μὴ ἀπελευθέρωσις τῆς κόρης του· μόνον ἐπιστροφή τῆς Χρυσηίδος καὶ προσφορά πλουσίας θυσίας εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ θέλει ἀποτρέψει τὴν καταστροφήν.

Στ. 92—100. Ἐπιγραφή: Ἀποκάλυψις ὑπὸ τοῦ Κάλχαντος τῆς αἰτίας τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ καὶ ὑπόδειξις ὑπ' αὐτοῦ τοῦ τρόπου τῆς καταπαύσεως τοῦ λοιμοῦ.

Στ. 101—120. Αὐτός μεν ἔτσι ἀφοῦ ὠμίλησεν ἐκάθισεν ὄπως
 | ἦτο φυσικόν· μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐσηκώθη
 ὁ ἥρωσ Ἀτρεΐδης ὁ μέγα κράτος ἔχων Ἀγαμέμνων
 κατεχόμενος ἀπὸ ἀγανάκτησιν· ἀπὸ πάθος δὲ ἡ ψυχὴ του ἡ
 | μαύρη πολὺ
 εἶχε φουσκώσει, καὶ τὰ μάτια του μὲ λάμπον πῦρ ἔμοιαζαν.
 Πρῶτα-πρῶτα εἰς τὸν Κάλχαντα ἀγρίως προσβλέπων εἶπε:
 «Μάντι κακῶν, οὐδέποτε ἕως τώρα μοῦ εἶπες κάτι ποῦ νὰ εἶναι
 | καλόν.

Πάντοτε σοῦ ἀρέσει τὰ κακὰ νὰ προφητεύης
 καὶ ἓνα καλόν λόγον οὔτε ἕως τώρα εἶπες οὔτε ἕκαμες νὰ ἐκ-
 | πληρωθῇ.
 Ἐπίσης τώρα ἐνώπιον τῶν Δαναῶν προφητεύων λέγεις ἐπι-
 | σήμως
 ὅτι δῆθεν ἔνεκα τούτου εἰς αὐτοὺς· ὁ ἀλάθευτος τοξότης προξε-
 | νεῖ θλίψεις,
 ἐπειδὴ ἐγὼ διὰ τὴν νεαράν θυγατέρα τοῦ Χρῦσου τὰ λαμπρὰ
 | λῦτρα
 δὲν ἤθελα νὰ δεχθῶ, διότι πολὺ ἐπιθυμῶ αὐτὴν
 νὰ ἔχω εἰς τὴν οἰκίαν μου· διότι ἀληθῶς τὴν προτιμῶ ἀπὸ τὴν
 | Κλυταιμῆστραν
 τὴν νόμιμον σύζυγόν μου, ἐπειδὴ δὲν εἶναι κατώτερη ἀπὸ αὐτὴν
 οὔτε στὴν κορμοστασιὰ οὔτε στὴ χάρι, οὔτε ἀλήθεια στὸν νοῦν
 | οὔτε κάπως στὰ ἐργόχειρα.
 Ἄλλὰ παρ' ὅλα αὐτὰ διατίθεμαι νὰ τὴν ἀποδώσω, ἐάν πρά-
 | γματι αὐτὸ εἶναι καλύτερον·
 ἐγὼ προτιμῶ νὰ εἶναι ὁ στρατὸς σώος παρά νὰ χαθῇ.
 Ἄλλὰ εἰς ἐμέ ἐτοιμάσετε ἀμέσως τιμητικὸν δῶρον, διὰ νὰ μὴ
 | εἶμαι μόνος
 ἀπὸ τοὺς Ἀργεῖους χωρὶς γέρας, ἐπειδὴ δὲν ἀρμόζει καν'·
 διότι ὅλοι βλέπετε αὐτὸ βέβαια, ὅτι τὸ γέρας μοῦ πηγαίνει
 | ἄλλοῦ».

Στ. 101—120. Ἑρμηνευτικά: ἦ τοι ὄγε=αὐτὸς μὲν ὡς ἔτοι κατ' ἔξετο=καθέξετο=ἐκάθισε ἄρα=ὅπως ἦτο φυσικὸν τοῖσι δὲ=μεταξὺ δὲ αὐτῶν εὐρὺ κρείων=ὁ μέγα κράτος ἔχων ἀχνύμενος τοῦ ἀχνυμαι=κατέχομαι ἀπὸ ἀγανάκτησιν μένος=τὸ παθος μέγα=πολὺ πίμπλαντο τοῦ πίμπλημι=γεμίζω, φουσκώνων φρένας τοῦ φρήν=ἡ ψυχὴ ἀμφιμέλας=ὁ μαῦρος ὅσσε=τὰ μάτια οἶ=αὐτῷ λαμπετόωντι τοῦ λαμπετάω=λάμπω εἴκητην τοῦ ἔοικα=ὀμοιάζω πρώτιστα=πρῶτα—πρῶτα κάκ'=κακῶς=ἀγρίως ὀσσόμενος τοῦ ὄσσομαι=προσβλέπω προσέειπε τοῦ πρόσφημι=λέγω εἰς κάποιον οὐ πῶ ποτε=οὐδέποτε ἕως τῶρα νό κρήγγον=τὸ καλὸν αἰεὶ=αἰεὶ=πάντοτε τοι=σοι ἐστί τοι φίλα=σοῦ ἀρέσει μαντεύεσθαι τοῦ μαντεύομαι=προφητεύω ἐσθλὸν=καλὸν ἐτέλεσας τοῦ τελέω=ἐκπληρώνω θεοπροπέων τοῦ θεοπροπέω=προφητεύω, διδω χρησμούς ἀγορεύεις τοῦ ἀγορεύω=λέγω ἐπισήμως ὡς δῆ=ὅτι δῆθεν τεύχει τοῦ τεύχω=προξενῶ οὐνεκα=ἐπειδὴ ἀγλαὰ=τὰ λαμπρὰ οἴκοι=εἰς τὴν οἰκίαν ἔα=ἀληθῶς προβέβουλα=προτιμῶ κουριδίη ἄλοχος=ἡ νόμιμος σύζυγος. ἔθεν=αὐτῆς χερσίων=κατώτερος δέμας=ἡ κορμοστασιὰ ἢ φυῆ=ἡ χάρις ἔργα=τὰ ἐργόχειρα δόμεναι πάλιν=ἀποδοῦναι=νὰ ἀποδώσω αὐτὰρ=ἀλλὰ γέρας=τὸ τιμητικὸν δῶρον οἶος=μόνος ἀγέραστος=χωρὶς γέρας ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε=διότι δὲν ἀρμόζει κἂν λεύσσετε τοῦ λεύσσω=βλέπω δ=ὅτι ἄλλη=ἄλλοῦ.

Στ. 101—120. Γραμματικά: ἦ τοι=βεβαιωτικὰ μόρια ὡς=ἐπίρρ. τροπικὸν κατ' ἔξετο=καθέξετο=παρ. τοῦ καθέζομαι εὐρὺ=ἐπίρρ. κρείων, κρείουσα=μετοχὴ οὐσιαστικοποιημένη ἀχνύμενος=μετοχ. ἔνεστ. τοῦ ἀχνυμαι παρ. ἀχνυτο μένος=γεν. ἔν. τοῦ μένος μέγα=ἐπίρρ. φρένες=οὐσ. τοῦ φρήν, φρενὸς ἀμφιμέλαιναί=ἐπίθ. γεν. θηλ. τοῦ ἀμφιμέλας, ἀμφιμέλαινα, ἀμφιμέλαν. πίμπλαντο=παρ. ἀναύξητος μὲ σημασιὰ ὑπερσυντελ. τοῦ πίμπλημι, ὅσσε=οὐσιαστ. δυϊκοῦ ἀριθ. γένους οὐδετ οἶ=ἀντων. προσωπ. γ' προσώπου δοτ. ἔν. λαμπετόωντι=μετοχ. ἔνεστ. τοῦ λαμπετάω εἴκητην=ὑπερσυντ. μὲ σημασ. παρ. τοῦ ἔοικα, δυϊκοῦ ἀριθμοῦ. πρώτιστα=ἐπίρρ. κάκ'=ἐπίρρ.=κακῶς ὀσσόμενος=μετοχ. ἔνεστ. τοῦ ὄσσομαι προσέειπε=γ' ἔν. ἀορ. β' τοῦ πρόσφημι πῶ ποτε=ἐπίρρ. κρήγγον=ἐπίθ. οὐδ. γένους κρήγγου τοι=σοὶ ἐσθλὸν=ἐπίθ. ὁ ἐσθλός, ἢ, ὄν ἐτέλεσας=ἀορ. ὄριστ. τοῦ τελέω, παρ. τέλεον, μέλλ. τελέω, ἀορ. τέλεσσα, παθ. ἀορ. τελέσθη, παρακ. τετέλεσται. θεοπροπέων=μετοχ. ἔνεστ. τοῦ θεοπροπέω μόνον ἢ μετοχὴ ἔνεστ. εὐχρηστος τεύχει=γ' ἔν. ὄριστ. ἔνεστ. τοῦ τεύχω παρ. τευχε καὶ ἔτευχεν μελλ. τεύξω ἀορ. ἔτευξα ἀπαρεμ. ἀορ. β' τετυκεῖν οὐνεκα=συνδ. αἰτιολογ. ἔθειλον=παρ. ὄριστ. τοῦ ἐθέλω οἴκοι=ἐπίρρ. τοπικὸν προβέβουλα=παρακ. μὲ σημασ. ἔνεστ. κουριδίης=ἐπίθ.

κουριδῖος, κουριδίη, κουριδῖον (ἀπό τὸ κουρος) ἔθεν=γεν. ἐν. τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμ. τοῦ γ' προσώπου. *χειρῶν*=ἐπιθ. συγκρ. βαθμοῦ ἀττ. χείρων *δέμας*=οὐσιαστ. μόνον εἰς τὴν αἰτιατ. ἐνικοῦ *φυὴν*=αἰτ. ἐν. ἢ *φυή* (ἐκ τοῦ φύω) *τὸ*=τοῦτο *σόνον*=ἐπιθ. ὁ σός, ἡ σή, τὸ σόνον *ἔμμεναι*=ἀττ. εἶναι *ἀπολέσθαι*=ἀπαρ. μέσ. ἀορ. β' τοῦ ἀπόλλυμαι *γέρας*=οὐσιαστ. οὐδεν. γένους *αὐτίχ*=αὐτίκα=ἐπίρρ. *ἐτοιμάσατε*=προστ. ἀορ. α' *ῥα*=τελ. σύνδεσμος=ἵνα, *οἶος, οἴη, οἶον*=ἐπιθ. μόνος, *ἀγέραστος*=ἐπιθ. ὁ ἀγέραστος, ὃν ἔω=ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ εἰμί ἀντί ὧ, *λεύσσετε*=ἐνεστ. τοῦ λεύσσω παρατ. λεύσσειν (ἀπό τὴν ρίζαν λευκ- τοῦ λευκός) *ῥ*=σύνδεσμος εἰδικ. *ἄλλη*=ἐπίρρ.

Στ. 101—120. **Συντακτικά:** *καί*'-ἔξετο=καθῆξετο=ρῆμα ῥ=ὑποκ. *εἰπὼν*=μετοχ. χρον. ὡς=ἐπίρρ. προσδ. τρόπου *ἀνέστη*=ρῆμα *Ἀτρεΐδης*=ὑποκ. *εὐρὺν κρείων*=παράθεσις *ἀχνύμενος*=τροπ. μετοχ. *πίμπλαντο*=ρῆμα *φρένες*=ὑποκ. *ἀμφιμέλαιναί*=προληπτικὸν κατηγοροῦμ. *μένεος*=ἀντικείμενον *μέγα*=ἐπίρρ. προσδ. ποσοῦ *εἰκτιην*=ρῆμα *ῥασσε*=ὑποκ. *πυρὶ*=ἀντικ. *λαμπεϊώωντι*=ἐπιθ. μετοχὴ *οἶ*=δοτικὴ ἠθικὴ *προσέειπε*=ρῆμα (*Ἀτρεΐδης*)=ὑποκ. *Κάλχαντα*=ἀντικ. *δοσόμενος*=τροπ. μετοχ. *πρωΐσια*=ἐπίρρ. προσδ. χρόνου *εἵπας*=ρῆμα *τὸ κρήνον*=ἀντικ. *μάντι*=κλητ. πρόσφ. *κακῶν*=γεν. ἀντικ. εἰς τὸ μάντι. *ἔστι*=ρῆμα *τὰ κακὰ*=ὑποκ. *φίλα*=κατηγορ. *μαντεύεσθαι*=τελ. ἀπαρέμφατον (ἢ σύνταξις ἐδῶ εἶναι προσωπικὴ ἀντί τῆς ἀπροσώπου φίλα ἔστι τὰ κακὰ μαντεύεσθαι ἀντί φίλον ἔστι τὰ κακὰ μαντεύεσθαι) *εἵπας*-*εἰτέλεσσας*=ρῆμ. (*σὺ*)=ὑποκ. *ἔπος*=ἀντικ. *ἀγορεύεις*=ρῆμα *ἐν Δαναοῖσι*=ἐμπροθ. προσδ. δηλῶν τὸ ἐνώπιον *θεοπροπέων*=τροπικὴ μετοχὴ ὡς δὴ... *τεύχει*=εἰδικὴ πρότασις *τεύχει*=ρῆμα *ἐκηβόλος*=ὑποκ. *ἄλγεα*=ἀντικ. *τοῦδ' ἔνεκα*=ἐμπροθ. προσδιор. τοῦ ἀναγκαστικοῦ αἰτίου *σφιν*=ἔμμεσον ἀντικ. τοῦ τεύχει *σὺνεν' ἐγὼ*... *ἔθελον δέξασθαι*=αἰτιολ. πρότασις *ἔθελον*=ρῆμα *ἐγὼ*=ὑποκ. *δέξασθαι*=ἀντικ. τοῦ ἔθελον (τελ. ἀπαρεμφ.) *ἄποινα*=ἀντικ. τοῦ δέξασθαι *κούρης Χρῆσιδος*=γεν. τῆς αἰτίας εἰς τὸ ἄποινα *ἐπει*... *βούλομαι*... *ἔχειν*=αἰτιολογ. πρότασις *βούλομαι*=ρῆμα *ἔχειν*=ἀντικ. (τελ. ἀπαρεμφ.) *αὐτήν*=ἀντικ. τοῦ ἔχειν *οἴκοι*=ἐπίρρ. προσδ. τόπου *προβέβουλα*=ρῆμα *Κλυταιμῆστρης*=γεν. συγκριτικὴ *κουριδίης ἀλόχου*=παράθεσις εἰς τὸ Κλυταιμῆστρης *ἐπει*... *ἔστι*... *ἔργα*=αἰτιολ. πρότασις *ἔστι*=ρῆμα (*ἢ Χρῆσις*)=ὑποκ. *χειρῶν*=κατηγοροῦμενον *ἔθεν*=γεν. συγκρ. *δέμας*-*φυήν*-*φρένας*-*ἔργα*=αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι *ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθέλω*... *πάλιν*=κυρία πρότασις *εἰ τὸ γ' ἄμεινόν (ἔστι)*=ὑποθετ. πρότασις *ἔμμεναι*=τελ. ἀπαρεμφ. *λαδν*=ὑποκ. τοῦ ἔμμεναι *σόνον*=κατηγ. *ἢ ἀπολέσθαι*=β' ὁρος τῆς συγκρίσεως *αὐτὰρ*... *ἐτοιμάσατε*=κυρία πρότασις *ἐτοιμάσατε*=ρῆμα *γέρας*=ἀντικ. *ἐμοί*=δοτ. χαριστ. *αὐτίκα*=ἐπίρρ. προσδ.

χρόνου *ὄφρα μὴ*... ἔω=τελική πρότασις ἔω=ῤῥημα (*ἐγὼ*)=ὑποκειμ. *οἶος* = κατηγορημ. προσδ. *ἀγέραςτος* = κατηγορούμενον *ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε*=αἰτιολ. πρότασις *λεύσσετε γὰρ τό γε πάντες*=κυρία πρότασις *λεύσσετε*=ῤῥημα *πάντες*=ὑποκ. *τὸ*=ἀντικ. *ὀμοι*... *ἔρχεται ἄλλη*=ειδικ. πρότασις *ἔρχεται*=ῤῥημα *γέρας*=ὑποκ. *μοι*=δοτ. ἀντιχαριστική *ἄλλη*=ἐπιρρ. προσδ. τόπου.

Στ. 101—120. **Αἰσθητικά**: *κατ'* - *ἔζητο*=καθέζετο=τιῆσις *ἀχνύμενος—μένεος* — *ἀμφιμέλαινοι πίμπλαντο*—*ῶσσε δὲ πυρὸν λαμπετόωντι εἴκτιν*=μέ τὰς λέξεις αὐτὰς παρουσιάζεται παραστατικώτατα ἡ ὀργὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἀκόμη διὰ τῆς παρηχίσεως τῆς συλλαβῆς *με* (μένεος—μέγα—ἀμφιμέλαινοι) ἀρχικὴ συλλαβὴ τῆς λέξεως μένεος παρουσιάζεται ἀκόμη ἐντονώτερον τὸ μέγεθος τῆς ὀργῆς του. *αἰεὶ τοι τὰ κακὰ ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι, ἐσθλὸν δ' οὔτε τι εἴπας ἔπος οὔτ' ἐτέλεσσας*=ἔδῶ ἔχομεν ἀφ' ἐνὸς ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ συσσωρευσιν ἀρνήσεων καὶ τὰ δύο χρησιμοποιεῖ ὁ ποιητὴς διὰ νὰ δεῖξη τὴν ψυχικὴν ταραχὴν καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος. *σύνεκα... οὐκ ἔθελον—ἐπεὶ πολὺ βούλομαι—καὶ γὰρ προβέβουλα—ἐπεὶ... ἐστὶ χρεῖων*=συσσωρευσις αἰτιολογικῶν προτάσεων με τὰς ὅποιας δηλοῦται ἐπίσης ἡ ψυχικὴ ταραχὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος *αἰεὶ τοι τὰ κακὰ—ἐσθλὸν οὔτ' ἐτέλεσσας*=οἱ λόγοι αὐτοῖ λέγονται καθ' ὑπερβολὴν, ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶναι ὠργισμένος *ἐκηβόλος*=ἔχομεν τὸ σχῆμα τῆς ἀντονομασίας ὅπως εἶδομεν ἀνωτέρω εἰς τὸν στίχον 96. *σύνεκα ἐγὼ οὐκ ἔθελον δέξασθαι*=ὁ Ἀγαμέμνων εἰς τὸν στίχον αὐτὸν προσπαθεῖ νὰ ἀποσιωπήσῃ τὴν ἄκρως ὕβριστικὴν του στάσιν ἐναντι τοῦ ἱερέως Χρύσου καὶ διὰ νὰ ἐλαφρωθῇ κάπως ἡ θέσις του διατείνεται ὅτι ὁ Ἀπόλλων ὠργίσθη ἐπειδὴ δὲν ἐδέχθη τὰ λύτρα τοῦ ἱερέως· *Κλυταιμῆστρον προβέβουλα*=ἔδῶ ὁ Ἀγαμέμνων με σκοπιμότητα ὑπερβάλλει τὴν ἀξίαν τῆς Χρυσίδος ἀκριβῶς διὰ νὰ ἐξαρθῇ ἡ συγκατάβασις του εἰς τὸν στίχον 116 ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθέλω δόμεναι πάλιν εἰ τό γ' ἄμεινον... *δέμας—φύην, φρένας, ἔργα*=μέ τὰς αἰτιατικὰς αὐτὰς ὁ ποιητὴς μέσα εἰς ἓνα στίχον κατῶρθωσε νὰ συμπεριλάβῃ ὄχι μόνον τὰς ἀρετὰς τῆς Χρυσίδος ἀλλὰ καὶ κάθε γυναικός. *βούλομαι... ἢ ἀπολέσθαι*=χαρακτηριστικὸν ἔδῶ τὸ ἀσύνηδες σχῆμα. *εὐρὸν κρείων—ἀμφιμέλαινοι—ἀγλαὰ*=χαρακτηριστικώτατα κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 101—120. **Πραγματικά**: *εὐρὸν κρείων*=Ὀνομάζεται ἔτσι ὁ Ἀγαμέμνων, διότι πράγματι ἡ ἐξουσία του ἐξετείνετο εἰς τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Πελοποννήσου. Εἶχε δηλ. ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του τὰς Μυκῆνας, τὴν Κόρινθον, τὴν Σικυῶνα, τὴν Πελλήνην, τὸ Αἴγιον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀγαμέμνων ὡς βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν, εἶχε μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῆς λοιπῆς Ἑλ-

λάδος, διὰ τοῦτο καὶ τοῦ ἀνετέθη ἡ ἀρχιστρατηγία τῆς ἐκστρατείας εἰς τὴν Τροίαν. *φρένες*—Μὲ τὴν λέξιν αὐτὴν ὁ Ὅμηρος δηλώνει τὸ διάφραγμα δηλ. τὸν μῦν ποῦ διαχωρίζει τὸν θώρακα ἀπὸ τὴν κοιλίαν. Ἡ λέξις ὅμως αὐτὴ λαμβάνεται εἰς τὸν Ὅμηρον καὶ ἐπὶ γενικωτέρας ἔδρας τῆς ψυχῆς· ἔτσι θεωρεῖται κέντρον τῆς ἀντιλήψεως, τῆς νοήσεως καὶ τῆς γνώσεως. Ἐπίσης ἔδρα τῶν διανοημάτων καθὼς καὶ τῶν ποικίλων συναισθημάτων καὶ παθῶν. Ὁ Ὅμηρος ἀποδίδει εἰς τὰς φρένας τὸ μόνιμον ἐπιθετον ἀμφιμέλαιναί ἀκριβῶς ἐπειδὴ εὐρίσκονται εἰς τὸ σκοτεινὸν βάθος μεταξύ θώρακος καὶ κοιλίας. *μάντι κακῶν*—Πράγματι καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν ὁ Κάλχας εἶχεν ἐπιφέρει συμφορὰς μὲ τὴν μαντείαν τοῦ εἰς τὸν Ἄγαμέμνονα. Τοῦτο ὡς γνωστὸν ἔγινεν εἰς τὴν Αὐλίδα ὅπου ὁ Κάλχας συνέστησεν τὴν θυσίαν τῆς κόρης τοῦ Ἴφιγενείας, διὰ νὰ καταστῇ δυνατὸς ὁ ἀπόπλους. Εἶναι γνωστὸν ὅτι καὶ τότε ὁ Ἄγαμέμνων εἶχεν ἀσεβῆσαι πρὸς τὴν θεάν Ἄρτεμιν φονεύσας τὴν ἱεράν ἔλαφον. *Κλυταιμῆστρα* καὶ *Κλυταιμνήστρα*—Ἦτο κόρη τοῦ Τυνδάρεω, τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης, καὶ τῆς Λήδας, καὶ δίδυμος ἀδελφὴ τῆς Ἑλένης. *ἔργα*—Ἔργα τῶν γυναικῶν ἦσαν κυρίως αἱ οἰκιακαὶ ἐργασίαι δηλ. ὁ ἀργαλειός, τὸ κέντημα καὶ ἄλλα.

Στ. 101—120. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ**: *οἴκοι ἔχειν*—Σύμφωνα μὲ τὰ ἔθιμα τῆς ὀμηρικῆς ἐποχῆς ἡδύνατο ὁ οἰκοδεσπότης ἐκτὸς ἀπὸ τὴν νόμιμον σύζυγον νὰ ἔχη καὶ ἄλλας. *δέμας—φυὴν—φρένας—ἔργα*—Ἐδῶ βλέπομεν ὅτι καὶ εἰς τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν διὰ νὰ χαρακτηρισθῇ μιὰ γυναῖκα τελεία ἔπρεπε νὰ ἔχη 1) σωματικὰ χαρίσματα 2) ψυχικὰς ἀρετὰς καὶ 3) ἐπιμέλειαν εἰς τὴν ἐργασίαν. *γέρας*—Ἡ λεία ἢ προερχομένη ἐκ τῶν πολέμων κατὰ τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν διενέμετο μεταξύ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἀρχηγῶν· οἱ ἀρχηγοὶ ὅμως ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἀναλογοῦν μερίδιον ἔπαιρναν καὶ τιμητικὸν δῶρον ποῦ ὠνομάζετο γέρας Σπουδαιότατον γέρας ἦτο ἡ παραχώρησις εὐγενοῦς γυναικός.

Στ. 101—120. **Χαρακτηρισμὸς προσώπου**: Ἀπὸ τοὺς λόγους ποῦ θέτει ὁ Ὅμηρος εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἄγαμέμνονος διαφαίνεται ὅτι αὐτὸς ἦτο ἐγωϊστής, λίαν εὐρέθιστος καθὼς καὶ ἀσεβὴς πρὸς τὸν ἱερέα Χρῦσην.

Στ. 101—120. **Νόημα**: Ὅταν ὁ Κάλχας ἀνεκοίνωσε τὴν μαντείαν, ὁ Ἄγαμέμνων μὲ ἐκδηλον τὸ συναίσθημα τῆς ὀργῆς λέγει πρὸς τὸν μάντιν ὅτι οὐδέποτε μέχρι τοῦδε ἤκουσε ἀπὸ αὐτὸν κάτι καλόν. ἐνῶ ἀντιθέτως πάντοτε ἀρέσκειται νὰ προφητεῖ κακά. Ἔτσι καὶ τώρα προφητεύει ὅτι αἰτία τοῦ λοιμοῦ εἶναι ἡ μὴ ἀπελευθέρωσις τῆς Χρυσηίδος. Αὐτὸ, λέγει ὁ Ἄγαμέμνων, τὸ ἔκαμε, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖ νὰ τὴν ἔχη πλῆσιον τοῦ διὰ τὰ σωμα-

τικά, πνευματικά καὶ ψυχικά της χάρισμα τὰ ὅποια εὕρσκει ἀνώτερα καὶ ἀπὸ αὐτὰ τῆς συζύγου τοῦ Κλυταιμῆστρας. Ὅμως παρ' ὄλα αὐτὰ διὰ τὸ συμφέρον τοῦ στρατοῦ εἶναι διατεθειμένος νὰ τὴν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν πατέρα της, ἐφ' ὅσον οἱ Ἄχαιοὶ τοῦ παραχωρήσουν ἄλλο τιμητικὸν δῶρον.

Στ. 101—120. **Περὶληψις** : Ὁ Ἀγαμέμνων πλήρης ὀργῆς

Στ. 121—129. Τὸν δ' ἤμειβετ' ἔπειτα || ποδάρκης| δίος
 [Ἄχιλλεύς· ΤΤ
 «Ἄτρετ|δη κύ|διστε, || φιλοκτε|ανώτατε | πάντων, ΤΤ
 πῶς γάρ | τοι δώ|σουσι || γέ|ρας μεγά|θυμοι Ἄ|χαιοί ; ΤΤ
 οὐδέ τι | που ἴδ|μεν || ξυ|νήια | κείμενα | πολλὰ, Π
 ἀλλὰ τὰ | μὲν πολ|ίων || ἐξεπράθ|ομεν, τὰ δέ|δασται, Π
 λαοὺς | δ' οὐκ ἐπέ|οικε || πα|λίλλογα | ταῦτ' ἐπα|γείρειν. ΤΤ
 ἀλλὰ σύ | μὲν νῦν | τήνδε || θε|ῶ πρόες· | αὐτὰρ Ἄ|χαιοὶ ΤΤ
 τριπλῆ| τετρα|πλῆ || τ' ἀπο|τίσομεν, | αἶ κέ πο|θι Ζεὺς Π
 δῶσι πό|λιν Τρο|ίην || εὐ|τείχεον | ἐξαλα|πάξαι». Π

Στ. 121—129. **Ἑρμηνευτικά** : ἡμείβετο τοῦ ἀμείβομαι= ἀπαντῶ ποδάρκης=ὁ ταχύπους κύδιστε=πανένδοξε φιλοκτεανώτατε τοῦ φιλοκτέανος=ὁ πλεονέκτης, ὁ ἀπληστος πῶς γάρ= πῶς λοιπὸν γέρας=τὸ τιμητικὸν βραβεῖον, τὸ τιμητικὸν δῶρον μεγάθυμοι τοῦ μεγάλθυμος=ὁ μεγαλόψυχος, ὁ γενναϊόκαρδος οὐδέ τι=καὶ καθόλου που=βέβαια ἴδμεν=ἴσμεν=γνωρίζομεν ξυνήια τοῦ ξυνήιος=ὁ κοινός, εἰς τὸν πληθ. ὡς οὐσιαστικὸν τὰ ξυνήια=τὰ κοινὰ λάφυρα κείμενα=προωρισμένα διὰ διανομὴν τὰ μὲν=ὄσα βέβαια ἐξεπράθομεν τοῦ ἐκπέρθω=ἐκπορθῶ πολλῶν ἐξεπράθομεν=ἀπέκτησαμεν ἀπὸ κυριευθείσας πόλεις δέδασται τοῦ δατέομαι=μοιράζομαι οὐκ ἐπέοικε=δὲν ταιριάζει, δὲν ἀρμόζει παλίλλογα=ἐκεῖνα ποῦ συλλέγει κάποιος διὰ δευτέραν φοράν ἐπαγείρειν τοῦ ἐπαγείρω=συναθροίζω πρόες τοῦ προΐημι=ἀφήνω, ἀπολύω τριπλῆ-τετραπλῆ=τριπλασίως-τετραπλασίως ἀποτίσομεν τοῦ ἀποτίνω=πληρώνω, ἀποζημιώνω αἶ κέ ποθι=ἐὰν ἴσως εὐτείχεος=ὁ ὄχυρός, ὁ ἔχων ὄχυρά τείχη ἐξαλαπάξαι τοῦ ἐξαλαπάξω=κυριεύω καὶ θιάραπάξω.

ἐπιτίθεται δριμύτατα κατὰ τοῦ Κάλχαντος. Ἐκθέτει τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους προτιμᾷ τὴν Χρυσήϊδα καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ τὴν ἀποδώσῃ, ἐφ' ὅσον λάβῃ τιμητικὸν δῶρον.

Στ. 101—120. **Ἐπιγραφή:** Ὁ Ἀγαμέμνων πλήρης ὀργῆς ἀπαντῶν εἰς τὸν Κάλχαντα δηλώνει ὑπὸ ποίας προϋποθέσεις θὰ ἀποδώσῃ τὴν Χρυσήϊδα.

Στ. 121—129 Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἔπειτα ὁ ταχύπους θεῖος
| Ἄχιλλεύς·
«Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως πανένδοξε, ἀπληστότατε ἀπὸ ὄλους,
πῶς λοιπὸν θὰ σοῦ δώσουν γέρας οἱ γενναϊοκαρδοὶ Ἀχαιοί;
καὶ καθόλου βέβαια δὲν γνωρίζομεν προωρισμένα διὰ διανομὴν
| πολλὰ κοινὰ λάφυρα
ἀλλὰ ὅσα βέβαια ἐλάβομεν ὡς λειαν ἀφοῦ ἐκυριεύσαμεν πόλεις,
| αὐτὰ ἔχουν μοιρασθῆ,
δὲν ἀρμόζει δὲ ὁ στρατὸς νὰ τὰ συγκεντρώσῃ πάλιν διὰ νέαν
| διανομὴν,
ἀλλὰ σὺ μὲν τώρα ἄφησε αὐτὴν ἐδῶ κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ θεοῦ
| ἔμεῖς δὲ οἱ Ἀχαιοὶ
τριπλασίως καὶ τετραπλασίως θὰ σὲ ἀποζημιώσωμεν, ἐὰν ἴσως
| ὁ Ζεὺς
ἐπιτρέψῃ τὴν ὄχυρὰν Τρωϊκὴν πόλιν νὰ κυριεύσωμεν καὶ νὰ
| διαρπάσωμεν».

Στ. 121—129. **Γραμματικά:** ἡμείβετο=γ' ἐν. παρατ. τοῦ ἀμείβομαι *ποδάρκης*=ἐπιθετ. πάντοτε ὁ Ὅμηρος τὸ ἐπίθετον τὸ προτάσσει τοῦ διὸς Ἄχιλλεύς· ποδάρκης διὸς Ἄχιλλεύς, παράγεται ἀπὸ τὸ *πούς* καὶ *ἀρκέω*=ἀποκρούω, ἀπομακρύνω, προστατεύω. *κύδιστε*=ἐπιθ. ὑπερθ. βαθμοῦ *κύδιστος*, η, ον τοῦ ἐπιθέτου κυδρός τὸ ὁποῖον πάλιν ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὴν λέξιν κύδος =τιμὴ, δόξα *φιλοκτεανώτατε*=ἐπιθ. ὑπερθ. βαθμοῦ τοῦ ἐπιθ. φιλοκτέανος (ἀπὸ τὸ φίλος καὶ *κτέανον*=κτῆμα. *τοι*=σοι *γέρας*=οὐσιαστ. γ' κλίση. τὸ γέρας πληθ. τὰ γέρα. *μεγάθυμοι*=ἐπιθ. μεγάθυμος, ος, ον (ἀπὸ τὸ μέγας καὶ θυμός) *που*=ἐπίρρ. *ἴδμεν*=α' πληθ. τοῦ οἶδα ἀντὶ ἴσμεν *ξυνήια*=ἐπιθ. ξυνήιος, η, ον (ἀπὸ τὸ *ξυνός*=κοινός) *τά*=ἀναφ. ἃ *πολίων*=γεν. πληθ. τοῦ πόλις διατηρεῖται τὸ ι ἀντὶ πόλεων (τὸ ὄνομα πόλις κλίνεται ὡς ἐξῆς εἰς τὸν Ὅμηρον· πόλις, γεν. πόλιος δοτ. πόλει καὶ πόλιι αἰτ. πόλιν ὄνομ. πληθ. πόλιες καὶ πόληες, γεν. πολίων δοτ. πολύεσσιν αἰτ. πόλεις καὶ πόληας *ἐξεπράθομεν*=α' πληθ. ἀορ. β' τοῦ ἐκπέρθω μελλ. ἐκπέρσω ἀορ. α' ὑποτακ. ἐκπέρσης ἀπαρ. ἐκπέρ-

σαι μετοχ. ἐκπέρας ἀορ. β' ἐξεπράθομεν. τὰ -δεικτ. = ταῦτα δέδασται = ὄριστ. παθ. παρακ. τοῦ δατέομαι παρατ. δατεῦντο καὶ δατέοντο μελλ. δάσσονται ἀορ. ἐδάσατο ἀπαρ. δάσασθαι καὶ δάσασθαι παρακ. γ' ἐν. δέδασται ἐπέοικε = γ' ἐν. παρακ., ὑπερσ. ἐπέωκει. παλίλλογα = ἐπιθ. ἀπὸ τὸ πάλιν καὶ τὸ λέγω = συλλέγω (λατιν. lego) παλίλλογος, ος, ον. ἐπαγείρειν = ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ἐπαγείρω πρόες = β' ἐν. προστ. ἀορ. β' τοῦ προΐημι τριπλή - τετραπλή = δοτικοφανῆ ἐπιρρήματα. ἀποτίσομεν = α' πληθ. ὄριστ. μέλλοντος τοῦ ἀποτίνω μελλ. ἀποτείσω καὶ ἀποτίσω ἀορ. ἀπέτεισα καὶ ἀτέισα. αἶ = ὑποθ. σύνδ. εἰ κε = δυνητ. ἂν ποθι = ἐπίρρ. ἐγκλινόμενον δῶσι = ἀττ. δῶ = γ' ἐν. ὑποτ. ἀορ. β' τοῦ δίδωμι ἐὔτειχεον = ἐπιθ. αἰτ. ἐν. τοῦ ἐὔτειχος, ος, ον (ἀπὸ τὸ ἐὔ = εὖ καὶ τεῖχος). ἐξαλαπάξαι = ἀπαρ. ἀορ. τοῦ ἐξαλαπάζω μελλ. ἀπαρ. ἐξαλαπάξιν, ἀορ. ἐξαλάπαξεν ὑποτακτ. ἐξαλαπάξῃ ἀπαρ. ἐξαλαπάξαι, μετοχ. ἐξαλαπάξας.

Στ. 121—129. **Συντακτικά**: ἡμείβετο = ρῆμα Ἀχιλλεύς = ὑποκ. τὸν = ἀντικ. πάντων = γεν. διαιρετ. δώσουσι = ρῆμα Ἀχαιοὶ = ὑποκ. τοι - γέρας = ἀντικ. τοῦ δώσουσι (τὸ πρῶτον ἔμμεσον καὶ τὸ β' ἄμεσον) ἴδμεν = ρῆμα ἡμεῖς = ὑποκ. ξυνήμα = ἀντικ. κείμενα = κατηγορημ. μετοχὴ πολλὰ = κατηγορ. τὰ μὲν πολλῶν ἐξεπράθομεν = ἀναφορ. πρότασις ἐξεπράθομεν = ρῆμα πολλῶν = γεν. διαιρετ. τὰ = ἀντικ. τὰ δέδασται = κυρία πρότασις δέδασται = ρῆμα τὰ = ὑποκείμενον. ἐπέοικεν = ρῆμα ἐπαγείρειν = ὑποκ. λαοὺς = ὑποκ. τοῦ ἐπαγείρειν ταῦτα = ἀντικ. τοῦ ἐπαγείρειν παλίλλογα = προληπτικὸν κατηγορούμενον πρόες = ρῆμα σὺ = ὑποκ. τήνδε = ἀντικ. θεῶ = δοτ. χαριστικὴ ἀποτίσομεν = ρῆμα ἡμεῖς = ὑποκ. Ἀχαιοὶ = παράθεσις τριπλή - τετραπλή = ἐπίρρ. προσδ. ποσοῦ. αἶ κε... .. δῶσι... .. ἐξαλαπάξαι = ὑποθ. πρότασις δῶσι = ρῆμα Ζεὺς = ὑποκ. ἐξαλαπάξαι = τελ. ἀπαρέμφ. (ἡμᾶς) = ὑποκ. τοῦ ἐξαλαπάξαι Τροίην = ἀντικ. αἶ κε... δῶσι Ζεὺς ἀττ. ἐὰν δῶ Ζεὺς... ἀποτίσομεν = δ' εἶδος ὑποθ. λόγου δηλῶν τὸ προσδοκώμενον.

Στ. 121—129. **Αἰσθητικά**: κύδιστε = ὁ Ἀχιλλεύς προσφωνεῖ τὸν Ἀγαμέμνονα μὲ τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ὄχι εἰρωνικῶς ἀλλὰ εἰλικρινῶς· διότι οἱ ὁμηρικοὶ ἄνθρωποι μὲ κάποιαν ἀφέλειαν πού τοὺς διακρίνει ἀποδίδουν τὰς ιδιότητες ὅπως παρουσιάζονται. φιλοκτεανώτατε = ζωηρὰ ἀντίθεσις πρὸς τὴν προηγουμένην λέξιν μὲ τὴν ὁποῖαν ὁ ποιητὴς θέλει νὰ ἐξάρῃ τὴν πλεονεξίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος πῶς γὰρ ... = μὲ τὸν στίχον αὐτὸν ὁ Ἀχιλλεύς μὲ χαρακτηριστικὴν ψυχραιμίαν ἐκφράζει τὴν ἀδυναμίαν τοῦλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς ἀξιώσεως τοῦ Ἀγαμέμνονος· πολλῶν ἐξεπράθομεν = ἔχομεν βραχυλογίαν· τὸ πλήρες θὰ ἦτο «ἐλάβομεν ἐκ πολλῶν ἐκπέρασντες πόλεις» λαοὺς = ἡ λέξις προετάχθη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ στίχου καὶ χάριν

ἐμφάσεως συμπίπτει ὁμως καὶ μὲ μετρικὴν ἀνάγκην *τριπλῆ—τε-
τραπλῆ*—ἐδῶ ἔχομεν παρήχησιν *ποδάρκης—δῖος—κύδιστε—φι-
λοκτεανώτατε—μεγάθυμοι—ἐϋτείχεον* — *παλίλλογα*—ὠραιότατα
καὶ ἐκφραστικώτατα κοσμητικά ἐπίθετα.

Στ. 121—129. **Πραγματικά :** *πολίων ἐξεπράθομεν*—Οἱ Ἄ-
χαιοὶ κατὰ τὴν πολυετῆ πολιορκίαν τῆς Τροίας ἔκαμνον ἐπιδρο-
μὰς καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς περιοχῆς ἰδίως παραθαλασσίους,
ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀπεκόμιζον ἄφθονα λάφυρα. Μεταξὺ τῶν λαφύ-
ρων ἦσαν πολλάκις καὶ εὐγενεῖς γυναῖκες. Ἡ παράδοσις ἀνα-
φέρει ὅτι μόνος ὁ Ἄχιλλεὺς εἶχεν ἐκπορθῆσαι εἴκοσι τρεῖς τοι-
αύτας πόλεις. *Θεῶ*—Ἐννοεῖται ἐδῶ ὁ Ἀπόλλων *Τροίην*—Τροία
εἰς τὸν Ὀμηρον ὀνομάζεται καὶ ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις Τροία, ἡ
ὁποία ἄλλως καλεῖται καὶ Ἰλιος. Ἀπὸ τὰ συμφραζόμενα ἐν-
νοοῦμεν πότε πρόκειται περὶ τῆς χώρας καὶ πότε περὶ τῆς πό-
λεως· *ἐϋτείχεον*—Ὀντως τὸ τεῖχος τῆς Τροίας ἦτο ἰσχυρότατον,
διότι ἐπὶ δέκα ὀλόκληρα ἔτη κατῴρθωσε νὰ ἀντιστῆ εἰς τὰς πο-
λυαριθμούς ἐφόδους τῶν Ἀχαιῶν. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὅτι
τὸ τεῖχος αὐτὸ τὸ ἔκτισαν οἱ θεοὶ Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν οἱ
ὁποῖοι εἶχον ἐκδιωχθῆ ἀπὸ τὸν Δία ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔμεναν
πλησίον τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Λαομέδοντος.

Στ. 121—129. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ :** *ξυνημία*—Ἀντιθέτως
πρὸς ὅτι συμβαίνει σήμερον ὅπου τὰ λάφυρα εἶναι κτήμα τοῦ
ἔθνους πού διεξάγει τὸν πόλεμον, εἰς τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν ἦσαν
κτήμα τοῦ στρατοῦ καὶ ἐμοιράζοντο. Ὅσακις δὲ μεταξὺ τῶν
λαφύρων εὐρίσκοντο καὶ εὐγενεῖς γυναῖκες, αὐταὶ ἐδίδοντο ὡς
βραβεῖον (γέρας) εἰς τοὺς ἀρχηγούς τοῦ στρατοῦ.

Στ. 121—129. **Χαρακτηρισμὸς προσώπων :** Εἰς τὸ τμήμα
τοῦτο βλέπομεν ἀντιθέτως πρὸς τὸ προηγούμενον τὸν ἥρεμον,
τὸν ἥπιον καὶ τὸν λογικὸν Ἄχιλλεα, ὁ ὁποῖος προσπαθεῖ μὲ
ἀτράνταχτα ἐπιχειρήματα νὰ πείσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ ὑπο-
χωρήσῃ εἰς τὴν θέλησιν τοῦ θεοῦ καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν Χρυ-
σηίδα.

Στ. 121—129. **Νόημα :** Ὁ Ἄχιλλεὺς μὲ ἡρεμίαν ἀπαντᾷ εἰς
τὸν Ἀγαμέμνονα ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ
ἰκανοποιηθῆ ἡ ἀξίωσις του δηλ. νὰ ἀντικατασταθῆ ἡ Χρυσῆς μὲ
ἄλλην, διότι δὲν ὑπάρχουν πλέον λάφυρα διὰ διανομὴν οὕτε
εἶναι σωστὸν καὶ λογικὸν νὰ συγκεντρωθοῦν τὰ λάφυρα ἐκ νέου
καὶ νὰ ξαναμοιρασθοῦν. Διὰ τοῦτο προτείνει εἰς τὸν Ἀγαμέ-
μνονα νὰ ἀπελευθερώσῃ τώρα ἀμέσως τὴν Χρυσῆδα καὶ ἐφ'
ὅσον θελήσῃ ὁ Δίας καὶ κυριευθῆ ἡ Τροία, τότε θὰ ἀνταμειφθῆ

μέ πλουσιώτατα καὶ τιμητικὰ δῶρα.

Στ. 121—129. **Περίληψις**: Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπαντῶν τονίζει ὅτι εἶναι ἀδύνατος ἢ ἱκανοποίησις τοῦ Ἀγαμέμνονος, λόγῳ τῆς μὴ ὑπάρξεως λαφύρων πρὸς διανομὴν καὶ κάνει τὴν σύστασιν

Στ. 130—147. Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος || προσέφη κρείων
 | Ἀγαμέμνων· Π
 «μὴ δὴ οὐ|τως, ἀγα|θός περ ἐ|ών, || θεο|εἰκελ' Ἀ|χιλλεῦ, Ε
 κλέπτε νό|ω, ἐπεὶ | οὐ παρε|λεύσειαι || οὐδέ με | πείσεις. Β
 ἦ ἐθέ|λεις, ὄφρ' | αὐτὸς ἐ|χης γέρας, || αὐτάρ ἔμ | αὐτως Β
 ἦσθαι | δευόμε|νον, || κέλειαι δέ με| τὴν δ' ἀπο|δοῦναι ; Π
 ἀλλ' εἰ | μὲν δώ|σουσι γέ|ρας || μεγά|θυμοι Ἀ|χαιοί, Ε
 ἄρσαν|τες κατὰ | θυμόν || , ἐ|πως ἀν|τάξιον | ἔσται· ΤΤ
 εἰ δέ κε | μὴ δώ|ωσιν, || ἐ|γὼ δέ κεν | αὐτὸς ἐ|λωμαι ΤΤ
 ἦ τεὸν | ἦ Αἴ|αντος || |ῶν γέρας | , ἦ Ὀδυ|σῆος ΤΤ
 ἄξω ἐ|λῶν· ὁ δέ | κεν || κεχο|λώσεται || , ὄν κεν ἴ|κωμαι Π ἢ Β
 ἀλλ' ἦ | τοι μὲν | ταῦτα || με|ταφρασό|μεσθα καὶ | αὔτις, ΤΤ
 νῦν δ' ἄγε | νῆα μέ|λαιναν || ἐ|ρύσσομεν | ἐς ἄλα | διῖαν, ΤΤ
 ἐν δ' ἐρέ|τας ἐπι|τηδὲς ἀ|γείρομεν, || ἐς δ' ἐκα|τόμβην Β
 θείωμεν, | ἂν δ' αὐ|τὴν || Χρυ|σηίδα | καλλιπύ|ρρον Π
 βήσομεν | , εἷς δέ τις | ἀρχός || ἀ|νὴρ βου|ληφόρος | ἔστω, ΤΤ
 ἦ Αἴ|ας ἦ | Ἴδομε|νεὺς || ἦ | διὸς Ὀ|δυσσεὺς Ε
 ἦέ σύ, | Πηλεΐ|δη, || πάν|των ἐκ|παγλότατ' | ἀνδρῶν, Π
 ὄφρ' ἡ|μῖν ἐκά|εργον || |λάσσειαι | ἱερά | ρέξας». ΤΤ

Στ. 130—147. **Ἑρμηνευτικά**: ἀπαμειβόμενος τοῦ ἀπαμείβομαι=ἀποκρίνομαι, ἀπαντῶ κρείων=ὁ ἄρχων μὴ δὴ οὕτως=μὴ δὴ ἔτσι ἀγαθός=ὁ ἀνδρεῖος θεοεἰκελε τοῦ θεοεἰκελος=ὁ ὁμοῖος μὲ θεόν κλέπτω νόω=σκέπτομαι νὰ ἀπατήσω παρελεύσειαι τοῦ παρέρχομαι=προσπερνῶ κάποιον, ξεγελῶ, ἐξαπατῶ

νά ἀποδώσῃ τὴν Χρυσήϊδα, μελλοντικῶς δὲ θὰ ἀποζημιωθῆ με πλοῦσια δῶρα.

Στ. 121—129. **Ἐπιγραφή:** Ἀπάντησις τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀγαμέμνονος.

Στ. 130—147. Πρὸς αὐτὸν τότε ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ἄρχων, Ἀγα-
 [μέμνων]
 «Μὴ δὰ ἔτσι παρ' ὄλην τὴν ἐξαιρετικὴν σου ἀνδρείαν, ὅμοιε με
 [θεὸν Ἀχιλλεὺ
 σκέπτεσαι νά με ἀπατήσῃς, διότι δὲν θὰ με ἐξαπατήσῃς οὔτε θὰ
 [μὲ πείσῃς]
 ἀλήθεια θέλεις, νά ἔχῃς σὺ διὰ τὸν ἑαυτὸν σου τιμητικὸν βρα-
 [βεῖον ἐνῶ ἐγὼ ἔτσι
 νά κάθωμαι στερούμενος καὶ με παρακινεῖς νά ἀποδώσω αὐτήν;
 Ἀλλὰ ἂν μὲν θὰ δώσουν (εἰς ἐμέ) τιμητικὸν βραβεῖον οἱ μεγαλό-
 [ψύχοι Ἀχαιοὶ
 προσαρμόσαντες αὐτὸ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν μου, διὰ νά εἶναι
 [ἰσάξιον (πρὸς ἐκεῖνο ποῦ ἔχω καὶ χάνω) (ἔχει καλῶς)-
 ἐὰν ὅμως δὲν θὰ δώσουν (εἰς ἐμέ), τότε ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ πάρω
 ἀφοῦ ἔλθω ἢ τὸ ἰδικόν σου ἢ τοῦ Αἴαντος ἢ τοῦ Ὀδυσσεὺς
 [τὸ γέρας
 θὰ φέρω ἀφοῦ τὸ πάρω] πιθανῶς δὲ θὰ θυμώσῃ ἐκεῖνος εἰς τὸν
 [ὅποιον θὰ ἔλθω]
 ἀλλὰ ὅπωςδήποτε μὲν αὐτὰ θὰ τὰ σκεφθῶμεν κατόπιν καὶ
 [πάλιν-
 τώρα ὅμως ἐμπρὸς ὅς σύρωμεν ἓνα μαῦρον πλοῖον εἰς τὴν
 [θεῖαν θάλασσαν
 καὶ με ἐπιμέλειαν ἅς συγκεντρώσωμεν μέσα εἰς αὐτὸ κωπηλά-
 [τας πλουσίαν δὲ θυσίαν
 ἅς θέσωμεν μέσα, τὴν ἰδίαν δὲ τὴν ὥραϊαν Χρυσήϊδα ἅς
 ἐπιβιβάσωμεν ἓνας δὲ ὅποιοςδήποτε ἐπίσημος ἀνὴρ ἅς εἶναι ἀρ-
 [χηγός,
 δηλ. ἢ ὁ Αἴας ἢ ὁ Ἰδομενεὺς ἢ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς,
 ἢ σὺ, υἱὲ τοῦ Πηλέως, φοβερῶτατε ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄνδρας,
 διὰ νά μᾶς ἐξιλεώσῃς τὸν δεινὸν τοξότην, ἀφοῦ τελέσῃς θυσίας».

ἦ=ἀλήθεια ὄφρα=ἵνα αὐτως=οὕτως, ἔτσι ἦσθαι τοῦ ἦμαι=
 κάθωμαι δευόμενον τοῦ δεύομαι=στεροῦμαι κέλει τοῦ κέλομαι
 =παρακινῶ **μεγάθυμος**=ὁ μεγαλόψυχος ἄρσαντες τοῦ ἀραρίσκω
 =προσαρμόζω ἄρσαντες κατὰ θυμὸν=ἀφοῦ προσαρμόσουν
 πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν μου **ἀντάξιος**=ὁ ἰσάξιος **κε**=δυνητ. ἂν **ἔλω**

μαι τοῦ αἰροῦμαι=λαμβάνω, παίρνω τερν=σόν=τὸ ἰδικόν σου
 ἰών τοῦ εἶμι=πορευομαι κεχολώσεται τοῦ χολόομαι=δρυγίζομαι.
 θυμώνω ἴκωμαι τοῦ ἰκάνω=ἔρχομαι ἢ τοι=βεβαιο, ὀπωσδή-
 ποτε μεταφρασοῦμεσθα τοῦ μεταφράζομαι=σκέπτομαι αὐτις=
 πάλιν ἄγε=ἐμπρός ἐρῦσσομεν τοῦ ἐρῦω=καθελκύω, σύρω ἔλα
 τοῦ ἄλς=ἡ θάλασσα ἐς=εἰς=μέσα ἐν=μέσα, ἐντὸς ἐρέτας τοῦ
 ἐρέτης=ὁ κωπηλάτης ἀγείρω=συλλέγω, συγκεντρῶνών θείομεν
 τοῦ τίθημι=θέτω ἐπιτηδῆς=μέ ἐπιμέλεια καλλιπάρηος=ἡ ὠραία
 βήσομεν τοῦ βαίνω=βάζω, θέτω ἀρχὸς=ἀρχηγὸς βουλευφόρος=
 ἐπίσημος ἐκπαγλότατε τοῦ ἐκπαγλος=ὁ φοβερὸς ἐκάεργον τοῦ
 ἐκάεργος=ὁ ἐνεργῶν κατὰ βούλησιν· ἐδῶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ
 ἐκηβόλος ἰλάσσει τοῦ ἰλαμαι καὶ ἰλάσκομαι=ἐξιλεῶνών ρέξας
 τοῦ ρέξω=πράττω· ἱερὰ ρέζω=τελῶ θυσίας.

Στ. 130—147. **Γραμματικά** : ἀπαμειβόμενος=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ἀπαμειβομαι προσέφη=παρ. τοῦ πρόσφημι κρείων=μετοχ. οὐσιαστικοποιημένη περ=μόριον ἐὼν=ἄττ. ὦν=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ εἶμι θεοεἰκελε=ἐπιθ. ὁ θεοεἰκελος, ος, ον (ἀπὸ τὸ θεὸς καὶ εἶκελος τὸ ὁποῖον εἶκελος προέρχεται ἀπὸ τὸ εἰοικα) κλέπτε=προστακτ. ἐνεστ. τοῦ κλέπτω νόφ=ἄττ. νῶ=οὐσιαστ. δοτ. ἐν. τοῦ νόος παρελεύσει=ἄττ. παρελεύσει ἢ παρελεύση =β' ἐν. μελλ. τοῦ παρέρχομαι πείσεις=β' ἐν. μελλ. τοῦ πείθω ἢ=βεβαιωτικὸν μόριον ὄφρα=σύνδεσμος τελικὸς αὐτως=ἐπιρρ. τροπ. ἦσθαι=ἀπαρεμ. ἐνεστ. τοῦ ἦμαι (ἀπὸ θέμα ἦσ—ἡ δασεῖα ἐτέθη κατὰ τὸ συνώνυμον ἔζομαι) προστ. ἦσο ἀπαρ. ἦσθαι μετοχ. ἦμενος παρ. ἦμην δευόμενον=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ δεύομαι παρ. ἐδεύετο μελλ. δεύσει κέλει=ρῆμα ἐνεστ. β' ἐν. πρόσωπον τῷ κέλομαι παρ. κελόμεν μελλ. κελήσεται ἀόρ. κέκλετο ἄρσαντες=μετοχ. ἀόρ. τοῦ ἀραρίσκω (ἀπὸ θεμ. αρ π.χ. ἀρετή, ἀρέσκω, ἄριστος, ἄρα) παρ. ἀράρισκε ἀόρ. α' ἄρσε προστ. ἄρσον μετοχ. ἄρσας ἀόρ. β' ἦραρεν ὑποτ. ἀράρη μεσ. ἀόρ. β' μετοχ. ἄρμενος παθ. ἀόρ. γ' πληθ. ἄρθεν παρακ. ἄρθηρα μετοχ. ἀρῆρος ὑπερ. ἀρῆρει ἀντάξιον=ἐπιθ. ἀντάξι-ος, ος, ον κε=δυνητ. δώωσιν=ἄττ. δῶσιν=ὑποτ. ἀόρ. β' τοῦ δίδωμι ἔλωμαι=ὑποτ. ἀόρ. β' τοῦ αἰροῦμαι τερν=κτητ. ἀντωνυμ. τεός, ἡ, ὄν (λατ. tuus, a, um ὅπερ ἀρχαιότερον ἦτο τονος) ἰών=μετοχ. τοῦ εἶμι Ὀδυσῆος ἄττ. Ὀδυσσέως ἄξω=μελλ. τοῦ ὄγω ἔλων=μετοχ. ἀόρ. β' τοῦ αἰρέω δ=δεικτ.=οὗτος κεχολώσεται=γ' ἐν. τετελ. μελλ. τοῦ χολοῦμαι μελλ. χολώσεται ἀόρ. χολώσατο παθ. χολώθη παρακ. κεχόλωται ὑπερ. κεχόλωσο τετελ. μελλ. κεχολώσεται ἴκωμαι=ὑποτ. ἀόρ. β' τοῦ ἰκνέομαι παρ. ἰκνεύμεσθα μελλ. ἴξομαι ἀόρ. β' ἰκόμην ἢ τοι=βεβαιωτικά μόρια μεταφρασοῦμεσθα=ὀριστ. μελλ. τοῦ μεταφράζομαι μόνον ὁ μέλλων μεταφρασοῦμεσθα· αὐτις=ἐπιρρ. ἄγε=προστ. τοῦ ἄγω ἢ ὅπως κατήνησε παρακλεωσθητικὸν μόριον ἐρῦσσο-

μεν=ύποτακτ. άορ. (τό ο άντι τοϋ ω) τοϋ έρω καί έρωμι πα-
ρατ. έρωον, μελλ. έρώουσιν άορ. έρωσεν ύποτακτ. έρώσση έρώσ-
σωμεν παθ. παρακ. ειρύαται ύπερσυντ. ειρυντο *άλα*=αίτ. έν.
τοϋ ή άλς, άλός *έν*=έπιρρ. *έπιτηδές*=έπιρρ. *άγειρόμεν*=ύπο-
τακτ. ένεστ. άντι άγειρωμεν *ές*=έπιρρ. *θειόμεν*=ύποτακτ. άορ.
τοϋ τίθημι άντι θειωμεν-θώμεν *άν*=συγκεκομ. τύπος τοϋ άνά
τό όποιον είναι έπιρρ. *καλλιπάρηον*=αίτ. έν. τοϋ έπιθ. καλλι-
πάρηος, ος, ον *βήσομεν*=ύποτακτ. άορ. τοϋ βαίνω *βουληφόρος*
=έπιθ. (άπό τό βουλή καί φέρω) *ήέ*=διαζευτικ. μόριον *έκπα-
γλότατε*=έπιθ. τοϋ έκπαγλος, ος, ον (άπό τό έκπλαγος τοϋ έκ-
πλήτιω) *δφρα*=τελ. σύνδ. *έκάεργον*=έπιθ. ό έκάεργος, ος, ον
=(άπό τό έκά ύπερ έκ τοϋ έκών καί έργον), *ιλάσσειαι*=ύποτ. άορ.
β' έν. τοϋ ίλαμαι ή ίλάσκομαι *ρέξας*=μετοχ. ένεστ. τοϋ ρέζω.
(άπό θεμ. Φεργ-έργον) παρατ. ρέζον μελλ. ρέξω άορ. έρεξα.
μετοχ. παθ. άορ. ρεχθέν.

Στ. 130—147. **Συντακτικά**: *τόν*=άντικ. τοϋ προσέφη. *κλέ-
πτε*=ρήμα *νόω*=δοτική τοϋ όργάνου. *έών*=έναντιωμ. μετοχ.
έπει... *πεισεις*=δευτερ. αίτιολ. πρότασις *με*=άντικ. τών παρε-
λεύσει καί πείσεις *ή έθέλεις αύταρ έμ αύτως ήσθαι δευόμενον*=
κυρία πρότασις *δφρ' αύτός έχης γέρας*=τελική *έθέλεις*=ρήμα
ήσθαι=τελ. άπαρ. έκ τοϋ έθέλεις *έμέ*=ύποκ. τοϋ ήσθαι *δευόμε-
νον*=μετοχ. τροπική *αύτως*=έπιρρ. προσδ. τρόπου *έχης*=ρήμα
σύ=ύποκ. *γέρας*=άντικ. *αύτός*=κατηγορημ. προσδ. εις τό σύ.
κέλει δέ με τήνδ' άποδοϋναι=κυρία πρότασις άντι δευτερευ-
ούσης *δπως άνεμένετο άλλά (καλώς έχει)*=κυρία πρότασις *εί'
δώσουσι...* *Άχαιοί άρσαντες κατά θυμόν*=ύποθετ. (α' είδος)
δπως άντάξιον έσται=τελική πρότασις. *δώσουσι*=ρήμα
=ύποκ. *γέρας*=άντικ. *άρσαντες*=μετοχ. τροπική *έσται*=ρήμα
τό γέρας=ύποκ. *άντάξιον*=κατηγορούμενον. *εί δέ κε μή δώωσιν*
=ύποθ. πρότασις *έγώ δέ κεν αύτός έλωμαι*=κυρία πρότασις δι'
είδος προσδοκώμενον *τό κεν έλωμαι*=αίρήσομαι *ίών*=χρον. με-
τοχή *έρώσσομεν*—*άγειρόμεν*—*θειόμεν*—*βήσομεν*=ύποτακτ. πα-
ρακελευσματικά ή βουλητικά *αύτην*=κατηγορ. προσδ. *έστω*=
ρήμα *εις τις*=ύποκ. *αρχός*=κατηγορ. *άνηρ βουληφόρος*=παρα-
θεσις εις τό εις τις *ή Αίλας...* *Πηλειδην*=έπεξήγησις *άνδρών*=
γεν. διαιρετ. *ιλάσσειαι*=ρήμα *έκάεργον*=άντικ. *ήμιν*=δοτ. ήθική
ρέξας=χρον. μετοχ.

Στ. 130—147. **Αισθητικά**: *δή ούτως*=συνίζησις *κλέπτε*=
μεταφορικώς *έδω ή λέξις παρελεύσειαι*=μεταφορά· ή λέξις κυ-
ριολεκτείται δι' εκείνους οι όποιοι αγωνίζονται εις άγώνα δρό-
μου· *εί μέν δώσουσι...* *εί δέ κεν μή δώωσιν...* *έγώ έλωμαι*—*άξω*.
έλών=εις τούς στίχους αυτούς έχομεν μικράς προτάσεις, έπα-
ναλήψεις τών αύτών καθώς καί ύποθετικούς λόγους χωρίς από-

δοσιν. "Όλα αὐτὰ δεικνύουν τὴν ταραχὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος. ἡ *τεὸν*—ὁ Ἀγαμέμνων φαινομενικῶς δεικνύει ἀμεροληψίαν καὶ ἀναφέρει καὶ δύο ἄλλους ἥρωας εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως ἔχει κατὰ νοῦν μόνον τὸν Ἀχιλλέα. *Ὀδυσῆος*—μὲ ἔν σ λόγω μετρικῆς ἀνάγκης *ἀλλ' ἡ τοι μὲν*—ὁ Ἀγαμέμνων ἐπίτηδες διὰ τὴν ἀποσπᾶσιν τὴν προσοχὴν ἀπὸ τὸ κύριον θέμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἀρπαγὴ τοῦ γέρατος τοῦ Ἀχιλλέως ὁμιλεῖ διὰ τὸ ταξιδιὸν τῆς Χρυσῆιδος. *ἐρύσσομεν—ἀγείρομεν—θείομεν—βήσομεν*—εἰς τὰς προτάσεις αὐτάς ἔχομεν ἀφ' ἑνός ἀσύνδετον σχῆμα καὶ ἀφ' ἐτέρου ὁμοιοτέλευτον *θεοεἰκελε—μεγάθυμοι—μέλαιναν—καλλιπάρηον—βουληφόρος—διὸς—ἐκπαγλότατε—ἐκάεργον*—λίαν ἐκφραστικά κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 130—147. **Πραγματικά:** *θεοεἰκελος*—Παρομοιάζει ὁ Ἀγαμέμνων τὸν Ἀχιλλέα μὲ θεοῦς, πρᾶγμα ποῦ ἐθεωρεῖτο δι' ἓνα θνητὸν ὑψίστη τιμὴ νὰ παρομοιάζεται πρὸς θεοῦς. *ἀντάξιον*—Σημαίνει ἴσης ἀξίας πρὸς τὴν Χρυσῆϊδα. *τεὸν*—Ἐδῶ ὁ Ἀγαμέμνων ἔννοεῖ τὴν Βρισηίδα. *Αἴας*—Ἦτο βασιλεὺς τῆς Σαλαμῖνος υἱὸς τοῦ Τελαμῶνος, ἀδελφὸς τοῦ Τεύκρου καὶ ἐξάδελφος τοῦ Ἀχιλλέως, ἐπειδὴ ὁ Πηλεὺς καὶ ὁ Τελαμῶν ἦσαν ἀδελφοί. Ὁ Αἴας εἶχε λάβει ὡς γέρας τὴν Τέκμησσαν. *Ὀδυσῆος*—Ὁ Ὀδυσσεὺς ἦτο υἱὸς τοῦ Λαέρτου καὶ βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης. Ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε λάβει ὡς γέρας τὴν Λαοδίκην. *διᾶν*—Τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ἀποδίδεται καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, διότι ἐπιστεύετο ὅτι αὕτη ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τοὺς θεοῦς. *Ἰδομενεὺς*—Ὁ Ἰδομενεὺς ἦτο ἑγγονος τοῦ Μίνως καὶ βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἦτο εἰς ἀπὸ τοὺς ἀνδρειοτέρους ἀρχηγοὺς τοῦ Τρωικοῦ Πολέμου.

Στ. 130—147. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ.** *νῆα μέλαιναν*—Τὰ πλοῖα τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων ἐβάφοντο ἢ μὲ χρῶμα ἢ μὲ πῖσσαν. Ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει καὶ πολλὰ ἄλλα κοσμητικὰ ἐπίθετα τῶν πλοίων, πρᾶγμα ποῦ δεικνύει ὅτι ἡ ναυτικὴ τέχνη ἦτο ἀρ-

Ἔρις Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως

Στ. 148 — 171. Τὸν δ' ἄρ' ὑ|πόδρα |ιδῶν || προσέ|φη πῶ-
[δας | ὠκύς· Ἀ|χιλλεύς· Π
«ὦ μοι, ἀ|ναιδε|ῖην ἐπι|ειμένε || , κερδαλε|όφρον, Β
πῶς τις | τοι πρό|φρων || ἔπε|σιν πει|θῆται Ἀ|χαιῶν Π
ἡ ὁδὸν | ἐλθέμε|ναι || ἢ | ἀνδράσιν | Ἴφι μό|χεσθαι ; Π
οὐ γὰρ ἐ|γὼ Τρώων || ἔνεκ' | ἤλυθον | αἰχμη|τάων Π

κετά προηγμένη κατά την εποχήν εκείνην. Τοιαῦτα ἐπίθετα εἶναι κυανόπρωροι, φοινικοπάρηροι διότι ἔβαφον τὴν πρῶραν με χρώμα κυανοῦν ἢ κόκκινον, μιλοπάρηροι νῆες=τὰ πλοῖα ποῦ εἶχον τὴν πρῶραν κοκκίνην. εὐσσελμοι νῆες=τὰ πλοῖα ποῦ εἶχον καλὸν κατάστρωμα, ὠκύποροι νῆες=τὰ ταχύπλοα πλοῖα. βουληφόρος=βουληφόρος ἀνὴρ ἦτο ὁ βουλευτὴς δηλ. τὸ μέλος τῆς βουλῆς τῶν γερόντων. Εἰς τὴν ὁμηρικὴν ἐποχὴν μαζί με τὸν βασιλέα συσκέπτονται οἱ εὐγενεῖς διὰ τὰ κοινά.

Στ. 130—147. **Νόημα.** Ὁ Ἀγαμέμνων λαμβάνων τὸν λόγον καὶ ἀπαντῶν εἰς τὸν Ἀχιλλέα λέγει εἰς αὐτὸν νὰ μὴ προσπαθῇ νὰ τὸν ἀπατήσῃ ὥστε αὐτὸς νὰ στερηθῇ τοῦ τιμητικοῦ δώρου, δηλ. τῆς Χρυσηίδος, διότι εἰς καμμίαν περίπτωσιν δὲν θὰ τὸν πείσῃ. Συγχρόνως ἀπειλεῖ ὅτι δὲν θὰ μείνῃ χωρὶς γέρας, ἀλλὰ ἂν οἱ Ἀχαιοὶ δὲν τοῦ προσφέρουν ἰσάξιον τῆς Χρυσηίδος γέρας, τότε αὐτὸς θὰ πάρῃ ὁ ἴδιος διὰ τῆς βίας ἢ τοῦ Αἴαντος ἢ τοῦ Ὀδυσσεύος ἢ ἀκόμη καὶ τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀχιλλέως. Ἐν συνεχείᾳ δηλώνει ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι τῆς στιγμῆς ἀλλὰ θὰ συζητηθοῦν κατόπιν. Τώρα προέχει νὰ ἐπιβιβάσουν τὴν Χρυσηίδα ἀμέσως εἰς πλοῖον καὶ νὰ τὴν ἀποδώσουν εἰς τὸν πατέρα της. Ταυτοχρόνως νὰ πάρουν μαζί πλουσίαν θυσίαν διὰ νὰ ἐξιλεώσουν τὸν Ἀπόλλωνα. Εἰς τὴν ἀποστολὴν αὐτὴν ἄς ἡγηθῇ ἢ ὁ Ἴδομενεὺς ἢ ὁ Ὀδυσσεὺς ἢ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ἀχιλλεύς.

Στ. 130—147. **Περίληψις.** Ἀπόκρουσις τῆς προτάσεως τοῦ Ἀχιλλέως ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ ἀπειλητικὴ δήλωσις αὐτοῦ. Πρότασις τοῦ ἴδιου ὅπως προετοιμασθῇ ἡ ἐπιστροφή τῆς Χρυσηίδος με συνοδείαν πλουσίας θυσίας πρὸς ἐξευμενισμόν τοῦ Ἀπόλλωνος.

Στ. 130—147. **Ἐπιγραφή:** Ὁ Ἀγαμέμνων ἀπειλεῖ καὶ ταυτοχρόνως προτείνει τὴν ἐπιστροφήν τῆς Χρυσηίδος.

Ἔρις Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως.

Στ. 148—171. Πρὸς αὐτὸν τότε ἀφοῦ ἐκοίταξε με λοξὸν ἄγριον
|βλέμμα εἶπεν ὁ ταχὺς εἰς τοὺς πόδας Ἀχιλλεύς
Ἄ, ἀναιδέστατε, κερδοσκόπε
πῶς κανεῖς ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς προθύμως εἰς τοὺς λόγους σου
|νὰ ὑπακούσῃ
ὥστε ἢ νὰ μεταβῇ εἰς κάποιαν ἀποστολὴν ἢ γενναίως νὰ πολε-
|μήσῃ πρὸς ἄνδρας;
Διότι ἐγὼ δὲν ἦλθον ἐξ αἰτίας τῶν πολεμιστῶν Τρώων

δευρο μσ|χησόμε|νος || , ἐπει| οὐ τί μοι | αἴτιοί | εἰσιν· Π
 οὐ γάρ | πω ποτ' ἐ|μάς βοῦς | ἤλασαν || οὐδὲ μὲν | Ἴππους, Β
 οὐδέ ποτ' | ἐν Φθ|ηη || , ἐρι|βῶλακι | βωτια|νείρη Π
 καρπὸν ἐ|δηλή|σαντ', || ἐπει | ἦ μάλα | πολλὰ με|ταξὺ Π
 οὐρεά | τε σκιο|έντα || θά|λασσά τε | ἠχή|εσσα· ΤΤ
 ἀλλὰ σοί, | ὦ μεγ' ἀ|ναιδέες | , ἄμ' | ἐσπό|μεθ' | , ὄφρα σὺ |
 | χαίρης, ΤΤ
 τιμὴν | ἀρνύ|μενοι || Μενε|λάω | σοί τε, κινῶ|πα, Π
 πρὸς Τρώ|ων· τῶν | οὐ τι || με|τατρέπη | οὐδ' ἀλε|γίζεις· ΤΤ
 καὶ δὴ | μοι γέρας | αὐτὸς || ἀ|φαιρή|σεσθαι ἀ|πειλεῖς, ΤΤ
 ᾧ ἔπι | πολλὰ μό|γησα || , δό|σαν δέ μοι | υἷες Ἄ|χαιῶν. ΤΤ
 οὐ μὲν | σοί ποτε | Ἴσον ἔ|χω γέρας, || ὀππότ' Ἄ|χαιοί Β
 Τρώων | ἐκπέρ|σησ' || ἐῦ | ναιό|μενον πτολι|εθρον· Π
 ἀλλὰ τὸ | μὲν πλεῖ|ον || πολυ|ἀί|κος πολέ|μοιο Π
 χεῖρες ἐ|μαί διέ|πους', || ἀτάρ | ἦν ποτε | δασμὸς ἴ|κηται, Π
 σοί τὸ γέ|ρας πολὺ | μεῖζον, || ἐ|γὼ δ' ὀλί|γον τε φί|λον τε ΤΤ
 ἔρχομ' ἐ|χων ἐπὶ | νῆας, || ἐ|πεὶ κε κά|μω πολε|μίζων· ΤΤ
 νῦν δ' εἴ|μι Φθ|ηηνδ', || ἐπει | ἦ πολὺ | φέρτερόν | ἐστιν Π
 οἴκαδ' ἴ|μεν σὺν | νησι|κο|ρωνίσιν, || οὐδὲ σ' ὀίω Β
 ἐνθάδ' ἀ|τιμος ἐ|ὼν ἄφε|νος || καὶ | πλου|τον ἀ|φύξειν». Ε

Στ. 148—171. Ἑρμηνευτικά: ὑπόδρα=ἀγρίως, βλοσυρῶς, με λοξὸν ἄγριον βλέμμα ἐπιειμένε τοῦ ἐπιειμένος=ἐνδεδυμένος ἐπιειμένε ἀναιδείην=ἀναιδέστατε κερδαλεόφρων=ὁ κερδοσκοπὸς πρόφρων=προθύμως ἔρχομαι ὁδὸν=μεταβαίνω εἰς κάποιαν ἀποστολήν ἴφι=γενναίως αἰχμητῶν τοῦ αἰχμητῆς=ὁ πολεμιστῆς οὐ τι=καθόλου αἴτιος εἰμί τινι=βλάπτω κάποιον πῶποτε=ποτέ μέχρι τώρα βοῦς, ἢ βοῦς=ἢ ἀγελάς ἤλασαν τοῦ ἐλαύνω=ἀπάγω οὐδέ μὲν=οὔτε βέβαια ἐριβῶλαξ=ὁ εὐφορος βωτιάνειρα=ἡ τροφὸς τῶν ἡρώων. καρπός=τὰ γεννήματα ἐδηλήσαντο τοῦ δηλέομαι=βλάπτω, καταστρέφω ἐπει ἦ=διότι ἀλήθεια οὔρεα σκιοέντα=σκιερά βουνά, δασώδη βουνά ἠχέεσσα θάλασσα=πολυτάραχος θάλασσα ἐσπόμεθα τοῦ ἔπομαι=ἀκο-

διὰ νὰ πολεμήσω ἐδῶ, διότι καθόλου δὲν μὲ ἐβλαίψαν·
 διότι ποτὲ μέχρι τώρα ἀπήγαγον τὰς ἀγελάδας μου οὔτε βέβαια
 | τὰ ἄλογά μου
 οὔτε ποτὲ εἰς τὴν εὐφορον Φθίαν τὴν τροφὸν τῶν ἡρώων μου
 τὰ γεννήματά μου κατέστρεψαν, διότι ἀλήθεια πάρα πολλά με-
 | ταξὺ (ὑπάρχουν)
 σκιερὰ βουνὰ καὶ πολυτάραχος θάλασσα·
 ἀλλὰ μαζὶ μὲ σένα ἤλθομεν, ἀναιδέστατε, διὰ νὰ χαίρης σὺ,
 ἐπιδιώκοντες νὰ λάβωμεν ἐκδίκησιν πρὸς χάριν τοῦ Μενελάου
 | καὶ πρὸς χάριν σου ἀναιδέστατε
 ἀπὸ τοὺς Τρῶας· αὐτὰ δὲν τὰ λαμβάνεις καθόλου ὑπ' ὄψιν σου
 | οὔτε φροντίζεις (δι' αὐτά)
 καὶ νὰ ἀπειλεῖς ὅτι σὺ ὁ ἴδιος θὰ μοῦ ἀφαιρέσης τὸ γέρας
 διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ὀποίου πολὺ ἐκουράσθην, μοῦ τὸ ἔδωσαν
 | δὲ οἱ Ἀχαιοί.
 Καὶ ὅμως οὐδέποτε παίρνω γέρας ἴσον μὲ τὸ ἰδικόν σου, ὅσάκις
 | οἱ Ἀχαιοί
 κυριεύσουν κάποιαν εὐτυχή καὶ πλουσίαν πόλιν τῶν Τρῶων
 ἀλλὰ τὸ μὲν μεγαλύτερον μέρος τοῦ πολυταράχου πολέμου
 αἱ ἰδικαὶ μου χεῖρες διεξάγουν, ἐν τούτοις ἂν κάποτε ἔλθῃ δια-
 | νομῆ λαφύρων
 διὰ σέ τὸ τιμητικὸν δῶρον (εἶναι) πολὺ μεγαλύτερον ἐγὼ δὲ
 | μικρὸν ἀλλ' ἄρκετὸν
 ἔχων ἔρχομαι εἰς τὰ πλοῖα, ὅσάκις κουρασθῶ πολεμῶν·
 τώρα ὅμως θὰ φύγω διὰ τὴν Φθίαν, διότι βέβαια εἶναι πολὺ
 | καλύτερον
 νὰ πορευθῶ εἰς τὴν πατρίδα μὲ τὰ πλοῖα (μου) ποὺ ἔχουν κυρτὰ
 | ἄκρα, καὶ δὲν σκέπτομαι
 —ἐνῶ ἐδῶ εἶμαι περιφρονημένος— νὰ ἐπισωρεύω πρὸς χάριν σου
 | περιουσίαν καὶ πλοῦτον.

λουθῶ μέγα ἀναιδὲς = ἀναιδέστατε ἄρνημαι τιμὴν = ἐπιδιώκω νὰ
 λάβω ἐκδίκησιν κινῶπα = ἀναιδέστατε μετατρέπη τοῦ μετατρέ-
 πομαι = στρέφω τὴν προσοχὴν μου εἰς κάτι ἀλεγιζῶ = φροντίζω
 καὶ δῆ = καὶ νὰ ᾤπι = διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ὀποίου μόγησα
 τοῦ μογέω = κουράζομαι ἐκπέρθω = κυριεύω εὐ ναιόμενον = εὐ-
 τυχή καὶ πλουσίαν πτολίεθρον = πόλις πολυαῖκος τοῦ πολυαῖξ
 = ὁ ὀρητικῶς διεῖπω = διεξάγω ἀτάρ = ἐν τούτοις δασμὸς = δια-
 νομῆ λαφύρων ὀλίγον τε φίλον τε = μικρὸν καὶ ἄρκετὸν κάμω
 τοῦ κάμνω = κουράζομαι φέριτερον = καλύτερον νηυσὶ κορωνίσι
 = τὰ πλοῖα ποὺ ἔχουν κυρτὰ τὰ ἄκρα δῖω = σκέπτομαι ἄτιμος =
 περιφρονημένος τὸ ἀφενος = ἡ περιουσία ἀφύξειν τοῦ ἀφύσσω
 = ἐπισωρεύω.

Ε. Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ : 'Ὁμήρου Ἰλιάδος Α' καὶ Γ'.

Στ. 148—171. **Γραμματικά:** *ὑπόδρα*—ἐπίρρ. (ἀπὸ τὴν ὑπό καὶ τὴν ρίζαν δρακ· τοῦ ἀορίστου β' τοῦ δέρομαι ἔ· δρακ·-ον). *ὠκύς*—ἐπιθ. ὠκύς, ὠκεῖα, ὠκύ. *ὦ μοι*—ἐπιφώνημα ποῦ ἐκφράζει θαυμασμόν ἢ λύπην συνήθως ἐκφέρεται μαζί με τὸ μοι ἢ τὸ πόποι *ἀναιδείην*—οὐσιαστ. ἢ ἀναιδείη ἐκ τοῦ ἀναιδῆς *ἐπιειμένε*—μετοχ. παθ. παρακ. τοῦ *ἐπιέννυμι* ἄορ. ἐπιέσσαμεν μετοχ. παθ. παρακ. ἐπιειμένος *κερδαλέοφρον*—κλιτ. ἐν. τοῦ ἐπιθ. ὁ κερδαλέοφρων, ον (ἀπὸ τὸ κερδαλέος καὶ τὸ φρήν) *τοί=σοι πρόφρων*—ἐπιθ. ὁ πρόφρων θηλ ἢ πρόφρασσα· ἐδώ τίθεται ἐπίρρηματικῶς. *ἔπεισιν*—δοτ. πληθ. τοῦ οὐσιαστ. τὸ ἔπος *πειθῆται=γ'* ἐν. ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ πειθομαι. *ἐλθέμεναι*—ἀπαρ. ἄορ. β' τοῦ ἔρχομαι ἄττ. ἐλθεῖν *Ἴφι*—ἐπίρρ. ἐδώ τὸ ἐπίρρ. αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ τὴν ὀργανικὴν δοικὴν τοῦ οὐσιαστικοῦ ἴς γεν. ἴνος ἀντιστ. λατιν. vis). *ἤλυθον*—α' ἐν ὀριστ. ἄορ. β' τοῦ ἔρχομαι ἄττ. ἤλυθον *αἰχμητάων*—γεν. πληθ. τοῦ οὐσιαστ. αἰχμητῆς *δεῦρο*—ἐπίρρ. τοπικόν *μαχησόμενος*—μετοχ. μελλ. τοῦ μάχομαι *βοῦς*—οὐσιαστ. αἴτ. πληθ. *ἦ βοῦς, ἤλασαν=γ'* πληθ. ὄρ. ἄορ α' τοῦ ελαύνω καὶ ἐλάω παρατ. ἐλων μελλ. ἐλώσι ἀπαρέμφ. μελλ. ἐλάαν ἄορ. ἤλασα παθ. ἄορ ἤλασάμεσθ· παρακ. ἐλήλαται ὑπερσ. ἐλήλατο *Φθίη*—Φθία ἢ *ἐριβώλακι* δοτ. ἐν. τοῦ ἐπιθ. ἐριβώλαξ (ἀπὸ τὸ ἐπιτατικόν ἐρι=πολύ, λίαν καὶ τὸ βώλαξ=βῶλος=βῶλος γῆς). *βωτιανείρη*—δοτ. ἐν. τοῦ ἐπιθ βωτιάνειρα (τὸ πρῶτον συνθητικόν εἶναι παράγωγόν τοῦ βόσκω τὸ δὲ δεῦτερον τὸ ἀνήρ). *ἐδηλῆσαντο*—γ' πληθ. ὀριστ. μέσ. ἄορ. τοῦ δηλέομαι (ἀντιστοιχ. λατιν. deleo) μελλ. δηλήσομαι ἄορ. ἐδηλῆσαμη· ἀπὸ τὸ δηλέομαι παράγεται ἡ λέξις δηλητήριον *ἦ*—ἐπίρρ. *οὔρεα*—ἵττ ὄρη *σκιόεντα*—ἐπίθ. τοῦ σκίοεις, ἢ σκίοι-σσα τὸ σκιοεν *ἠχῆεσσα*—ἐπιθ. ὁ ἠχῆεις, ἢ ἠχῆεσσα, τὸ ἠγῆεν *μέγα*—ἐπίρρ *ἀναιδῆς*—κλιτ. ἐν. τοῦ ἀναιδῆς *ἄμα* ἐπίρρ. *ἐσπόμεθα*—x' πληθ. ὀριστ. μέσ. ἄορ. β' τοῦ ἔπομαι παρατ. ἐπόμην μελλ. ἔψομαι ἄορ. β' ἔσπεο, ἔσπετο *χαίρης*—β' ἐν ὑποτακτ. ἐνεστ. τοῦ χαίρω παρατ. χαίρην καὶ ἔχαιρε μελλ. ἀπαρέμφ. χαιρήσιν μέσ. ἄορ. α' χήρατο μέσ. ἄορ. β' κεχάρντο μέσ. μέλλ. κεχαρήσεται παθ. ἄορ. β' χάρη, ἐχάρη. *ἀρνύμενοι*—μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ἀρνυμαι παρατ. ἀρνύσθην ἄορ. ἦρατο καὶ β' ἀρόμην *κινῶπα*—ἐπίθ. εὐχρηστον μόνον εἰς τὴν κλητικὴν ἀπὸ τὸ κύων καὶ τὸ θ-μα ωπ— *μετατρέπη*—β' ἐν. ὀριστ. ἐνεστ. τοῦ μετατρέπομαι· *ἀλεγίζεις*—β' ἐν. ὀριστ. ἐνεστ. τοῦ ἀλεγίζω ἀπὸ τὸ ἀλέγω (λατ. nec-lego=ἄμιλω) *ῶ ἔπι*—ἐπί *ῶ=ἐφ' ῶ· μόγησα*—x' προσ. ὄρ. ἄορ. τοῦ μογέω ἄορ. μογησα *δόσαν*—γ' πληθ. ἄορ. β' ὀριστ. τοῦ δίδωμι *νῆες*—κατὰ τὴν γ' κλισίαν ἀπὸ τὸ νιεύς. *ἐκπέρωσι*—γ' πληθ. ὑποτ. ἄορ. τοῦ ἐκπέρθω *ἔθ*—ἐπίρρ. ἄττ. εὐ *ναίόμενον*—μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ναίω *πολιέθρον*—οὐσιαστ. οὐδέτερον *Πολυάϊκος*—γεν. ἐν. τοῦ ἐπιθέτ. πολυάϊξ ἀπὸ τὸ πολὺ καὶ τὸ ρῆμα αἴσσω, ἄσσω καὶ ἄττω—ὄρμῳ πηδῶ, φέρομαι ὀρμητικῶς ἐξ οὗ καὶ διαττων *διέπνουσι=γ.* πληθ. ὀριστ.

ένεστ. τοῦ διέπω *ἀτάρ*—σύνδεσμος ἀντιθετικός *δασμός*—οὐσιαστικ. ἀπό τὸ δαλομαι—διανέμω *κάμω*—ὑποτακτ. ἀορ. β' τοῦ κάμνω παρατ. κάμνω ἀορ. β' ἕκαμον καὶ κάμον παρακ. κέκμηκας μετοχ. κέκμηκας μέσ. μέλλ. καμείται μέσ. ἀορ. ἐκάμοντο. *πολεμίζων*—μετ. ένεστ. τοῦ πολεμίζω *Φθίηνδε*—ἐπίρρ. τοπικόν *ἄ*—βεβαιωτ. μόριον *φέρτερον*—ἐπίθ. οὐδ. γένους ὁ φέρτερος, ἦ, ον *οἴκαδε*—ἐπίρρ. τοπικόν *ἴμεν*—ἀπαρ. ένεστ. τοῦ εἶμι ἄττ.—ἴναί *νηυσί κορωνίσιν*—δοτ. πληθ. τοῦ νῆες κορωνίδες· κορωνίς, ἴδος ἀπὸ θέμα κορ—(κόραξ, κορώνη λατ. *corvus*—κόραξ) *δῖω*—ἄττ. οἴω, οἴομαι *σ'*—σοὶ *ἔων*—μετ. ένεστ. τοῦ εἶμι ἄττ.—*ῶν ἄφενος*—οὐσιαστ. οὐδεν. γένους τὸ ἄφενος (ἀπ' αὐτὸ τὸ ἄφνειος—ὁ πλούσιος), *ἀφύξειν*—ἀπαρ. μέλλ. τοῦ ἀφύσσω παρατ. ἀφυσσον μέλλ. ἀπαρ. ἀφύξειν ἀορ. ἀφυσσεν.

Στ. 148—171. **Συντακτικά :** *τόν*—ἀντικ. τοῦ προσέφη *ὑπόδρα*—ἐπίρρ. προσδ. *ἰδῶν*—μετοχ. χρον. *πόδας*—αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι *ἐπιειμένε*—ἐπίθ. μετοχ. *ἔπεισιν*—ἀντικ. τοῦ πείθηται *Ἀχαιῶν*—γεν. διαιρετ. *πρόφρων*—ἐπίρρ. κατηγ. *ἐλθέμεναι*—μάχεσθαι—τελ. ἀπαρέμφατα τοῦ σκοποῦ *ὁδόν*—ἀντικ. συστοιχόν τοῦ ἐλθέμεναι *ἀνδράσιν*—ἀντικ. τοῦ μάχεσθαι *Ἰφι*—ἐπίρρ. προσδ. τρόπου *ἤλυθον*—ρῆμα *μαχησόμενος*—τελική μετοχή *δεῦρο*—ἐπίρρ. προσδ. τόπου *ἔνεκα Τρώων*—ἐμπροθ. προσδ. αἰτίας *ἐπει...* *εἰσίν*—αἰτιολογ. πρῆτασις *αἴτιοι*—κατηγορ. *ἐπει ἢ μάλα πολλὰ μεταξὺ (ἔστι)*—δευτερ. αἰτιολογ. *ἐσόμεθα*—ρῆμα σοὶ—ἀντικ. *ῥφα σὺ χαιρῆς*—τελ. πρότασις *ἀρνύμενοι*—τροπ. μετοχ. *Μενελάω*—σοι—δοτικαὶ χαριστικαὶ *τῶν*—ἀντικ. εἰς τὰ ρήματα μετατρέπη καὶ ἀλεγιζεῖς *μοι*—*γέρας*—ἀντικ. τοῦ ἀφαίρησθαι *αὐτὸς*—κατηγορημ. προσδ. *πολλὰ*—σύστοιχ. ἀντικ. τοῦ μογησα *μοι*—ἀντικ. τοῦ ὄσαν *ὄσαν δέ μοι νῆες Ἀχαιῶν*—κυρία πρότασις καὶ ὄχι ἀναφορική *σοι*—δοτ. ἀντικ. τοῦ ἴσσυ *ὀππότε* *Ἀχαιοί...* *ἐκπέρσωσι...* *πιολίεθρον*—χρονική πρότασις *ναϊόμενον*—ἐπίθ. μετοχή *τὸ πλεῖον*—ἀντικ. τοῦ διέπουσι *πολέμοιο*—γεν. διαιρετ. *ἦν ποτε δασμός ἴκηται*—ὑποθ. πρότασις *σοὶ τὸ γέρας πολὺ μείζον (ἔστιν)*—ἀποδοσις (δ' εἶδος ἀόριστος ἐπανάληψις εἰς παρὸν ἢ μέλλον) *ἔστι*—ρῆμα *τὸ γέρας*—ὑποκ *μείζον*—κατηγορ. *σοι*—δοτ. προσωπική κτητική *ἔχων*—τροπ. μετοχή *ἐπεὶ κε κάμω πολεμίζων*—χρον. πρότασις *πολεμίζων*—κατηγορημ. μετοχή ἔνεκα τοῦ κάμω *Φθίηνδε*—ἐπίρρ. προσδ. τόπου *ἐπει ἢ πολὺ φέρτερόν ἐστιν...* *κορωνίσιν*—αἰτιολ. πρότασις *φέρτερόν ἐστιν*—ρῆμα *ἴμεν*—ὑποκ. *σοι*—δοτ. χαριστική *ἄτιμος*—κατηγορ. *ἔων*—τροπ. μετοχή *ἄφενος*—*πλοῦτιον*—ἀντικ. τοῦ ἀφύξειν.

Στ. 148—171. **Αἰσθητικά :** *ἀναιδείην ἐπιειμένε*—'Εδῶ ἔχομεν σχῆμα μεταφορᾶς. *τοι*—*ἔπεισιν*—σχῆμα καθ' ὄλον καὶ μέρος· κατὰ τὸ σχῆμα αὐτὸ ὄρος μιᾶς προτάσεως ποῦ φανερώνει ὄλον

ἀντί νά τεθῆ εἰς πτώσιν γενικήν τίθεται εἰς τὴν ἴδιαν πτώσιν μὲ μὲ ἓνα ἄλλον ὄρον τῆς προτάσεως πού φανερώνει μέρος τοῦ ὄλου. Ἔτσι ἐδῶ ἀντί νά λεχθῆ σοῦ πού φανερώνει τὸ ὄλον ἐλέχθη σοι δηλ. εἰς τὴν ἴδιαν πτώσιν πρὸς τὸ ἔπεισιν πού φανερώνει μέρος Νέα Ἑλλην. : τὴν Κυριακὴ τὸ δειλινοῦ ἀντί τὸ δειλινοῦ τῆς Κυριακῆς. *Πῶς εἰς τοὶ πρόφρων ἔπεισιν πείθεται Ἀχαιῶν*—εἰς τὸν στίχον αὐτὸν ἔχομεν παρήχησιν τοῦ π. *ἐπεὶ ἡ μάλα πολλὰ οὖρεά τε σκιδόντα θάλασσα τε ἠχῆεσσα*—ὠραιότατος στίχος δηλῶν τὴν ἀπόστασιν. *μετατρέπη—ἀλεγίσεις*—συνωνυμία. *Φῆ ἔπι*—ἀναστροφή τῆς προθέσεως ἀντί ἐφ' ὧ. *νῆες Ἀχαιῶν*—περίφρασις ἀντί Ἀχαιοὶ καὶ κατὰ τὸ σχῆμα αὐτὸ ἐνῶ μία ἔννοια μπορεῖ νά ἐκφρασθῆ μὲ μίαν μόνον λέξιν ἐκφράζεται μὲ δύο καὶ γίνεται ἔτσι παραστατικωτέρα ἢ ἐκφρασις. Νέα Ἑλλην. : ὁ Γέρος τοῦ Μωριά ἀντί ὁ Κολοκοτρώνης. *οὐ μὲν σοὶ ποτε ἴσον*—ἐδῶ ἔχομεν βραχυλογία· τὸ πλήρες θά ἦτο ἴσον σὺ γέραϊ ὡκὺς—*ἐριβόλακι βωτιανείρη—σκιδόντα—ἠχῆεσσα—πολυάϊκος—κορωνίσιν*—ὠραιότατα καὶ ἐκφραστικώτατα κοσμητικὰ ἐπίθετα.

στ. 148—171. **Πραγματικά :** *ὑπόδρα ἰδῶν*—Μὲ τὸ ἐπίρρημα αὐτὸ δεικνύεται ἡ φοβερὴ ὀργή τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα. *Φθία*—Ἦτο κυρίως ἡ πρωτεύουσα τῶν Μυρμιδόνων κειμένη παρὰ τὸν Σπερχειὸν ποταμὸν εἰς τὴν Θεσσαλίαν. Ἀλλὰ ἡ λέξις ἐσήμαινε καὶ ὀλόκληρον τὴν χώραν εἰς τὴν ὁποίαν βασιλεὺς ἦτο ὁ Πηλεὺς, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀχιλλέως. Ἐδῶ σημαίνει τὴν χώραν. *οὖρεά σκιδόντα θάλασσα ἠχῆεσσα*—Πράγματι τὴν χώραν τοῦ Ἀχιλλέως τὴν Φθίαν ἀπὸ τὴν χώραν τῶν Τρώων τὴν χωρίζουν τὰ ὑψηλὰ καὶ δύσβατα βουνὰ τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης. Ὀνομάζονται σκιδόντα διότι εἶχον πυκνὰ δάση. *Μενελάω σοὶ τε*—Πράγματι ἡ Τρωϊκὴ ἐκστρατεία καὶ γενικὰ ἡ αἰτία τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἦτο ἡ προσβληθεῖσα τιμὴ τοῦ Μενελάου ὑπὸ τοῦ Πάριδος λόγω τῆς ἀρπαγῆς τῆς Ἑλένης. Ἐπομένως ἡ ἐκστρατεία ἔγινε χάριν τῶν Ἀτρείδων. *κυνῶπα*—Ὁ κύων ἦτο σύμβολον ἀναιδείας καὶ ἰταμότητος καὶ διὰ τοῦτο ἔθεωρεῖτο ὡς βαρεῖα ὕβρις ὁ τοιοῦτος χαρακτηρισμὸς. Καὶ σήμερον ἀκόμη μεταφορικῶς ἡ λέξις κύων ἔχει κακὴν σημασίαν (π.χ. σκύλλε). *τῶν οὐ τι μετατρέπη*—Ἐννοεῖ ἐδῶ τοὺς ἀγῶνας πού προηγουμένως ἐμνημόνευσεν ἐναντίον τῶν Τρώων.

Στ. 148—171. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ :** *ἐμὰς βοῦς ἤλασαν*—Κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους μία αἰτία πολέμου ἦτο ἡ ἀρπαγὴ ζώων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν· ἐπομένως ἦσαν πόλεμοι ὄχι διὰ ἐδαφικὴν ἐπέκτασιν ἀλλὰ διὰ ληστείαν. Ἐὰν κατὰ τοὺς πολέμους αὐτοὺς οἱ ὀφιστάμενοι τὴν ἐπίθεσιν κατῶρθωνον νά διασώσουν τὰς πόλεις των, ἕκαμνον μὲ τὴν σειρά των πόλεμον ἐκδικήσεως

έναντίον τῶν ἐπιδρομῶν. *νηυσὶ κορωνίσιν*—Τὰ ἀρχαῖα πλοῖα ἦσαν καμπύλα εἰς τὴν πρόραν καὶ τὴν πρύμνην. Ἡ καμπυλότης αὐτῆ ἐφαίνετο μακρόθεν, διὰ τοῦτο ὁ Ὅμηρος χρησιμοποιεῖ διὰ τὰ πλοῖα τὸ σταθερὸν ἐπίθετον κορωνίς μόνον εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ.

Στ. 148—171. *Παροιμιακαὶ ἐκφράσεις* : *μάλα πολλὰ μεταξὺ οὐρεά τε σκιδέντα θάλασσά τε ἠχήμεσσα*—Λέγεται διὰ νὰ δειχθῇ μία μεγάλη ἀπόστασις, *ὀλίγον τε φίλον τε*—λίγο ἀλλὰ ἀγαπητό· καὶ αὐτὴ ἡ παροιμία λέγεται καὶ σήμερον.

Στ. 148—171. *Νόημα* : Ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ βαρείας καὶ ὕβριστικὰς ἐκφράσεις ἀπαντᾷ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα. Τονίζει κατηγορηματικῶς ὅτι εἰς τὸ μέλλον κανένας Ἀχαιὸς δὲν θὰ ὑπακούσῃ εἰς αὐτὸν ἀκόμη δὲ καὶ ὁ ἴδιος (ὁ Ἀχιλλεὺς), διότι δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐκστρατεῖαν ἐξ αἰτίας τῶν Τρώων, οἱ ὅποιοι ποτὲ δὲν τὸν ἔβλαψαν, ἀλλὰ πρὸς χάριν τῶν Ἀτρείδων. Ἀκολουθῶν, ὁ Ἀχιλλεὺς ἀναφερόμενος εἰς τὸ «γέρας» κατηγορεῖ τὸν Ἀγαμέμνονα, διότι ἠπειλήσῃ νὰ τοῦ τὸ ἀφαιρέσῃ λέγων ὅτι ἐνῶ αὐτὸς φέρει εἰς τοὺς ὤμους του τὸ μεγαλύτερον βᾶρος τοῦ πολέμου, ἐν τούτοις, ποτὲ δὲν παίρνει «γέρας» ἴσον μὲ ἐκεῖνον, ἀλλὰ ἀρκεῖται πάντοτε καὶ εἰς τὸ ὀλίγον. Τώρα ἔπειτα ἀπὸ τὴν προσβολὴν ποῦ τοῦ ἐγίνε δηλώνει ὅτι θὰ ὑποχρεωθῇ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Φθίαν παρὰ νὰ παραμένῃ εἰς τὴν Τροίαν διὰ νὰ συσσωρεύῃ πλοῦτη διὰ τὸν Ἀγαμέμνονα.

Στ. 148—171. *Περίληψις* : Ὁ Ἀχιλλεὺς ὕβριζει τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τονίζει ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς συμπεριφορᾶς του οὐδεὶς Ἀχαιὸς θὰ ὑπακούσῃ εἰς αὐτὸν πλέον. Ὑπενθυμίζει τοὺς λόγους τῆς ἐκστρατείας εἰς Τροίαν καὶ τονίζει τὴν δυσανάλογον ἀμοιβὴν του ἐν σχέσει πρὸς τὰς μεγίστας ὑπηρεσίας του. Τελικῶς ἀπειλεῖ ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του.

Στ. 148—171. *Ἐπιγραφή* : Ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ βαρυτάτας ὕβρεις τονίζει τὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα ποῦ θὰ ἔχη ἢ διαγωγή τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ κατηγορηματικῶς δηλώνει ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του.

Στ. 172—187. Τὸν δ' ἡ μείβετ' ἔ πειτα ἄ ναξ ἀν δρῶν Ἄγα- [μέμωνων	ΤΤ
«φεῦγε μά λ', εἴ τοι θυμὸς ἐ πέσσεται, οὐδέ σ' ἐ γὼ γε	Β
λίσσομαι εἶνεκ' ἐ μεῖο μέ νειν παρ' ἐ μοί γε καὶ ἄλλοι	Ε
οἳ κέ με τιμή σουσι .μά λιστα δὲ μητίε τα Ζεὺς.	ΤΤ
ἔχθι στος δέ μοι ἔσσι δι οτρεφέ ων βασι λήων·	ΤΤ
αἰεὶ γάρ τοι ἔ ρις τε φί λη πόλε μοί τε μά χαι τε.	Ε
εἰ μάλα καρτερός ἔσσι, θε ός που σοὶ τό γ' ἔ δωκεν.	ΤΤ
οἴκαδ' ἰ ῶν σὺν νηυσί τε σῆς καὶ σοῖς ἐτά ροισι	Ε
Μυρμιδόνεσσιν δ'ινασσε, σέ θεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλε γίζω	ΤΤ
οὐδ' ὄθο μαι κοτέ οντος· ἀ πειλή σω δέ τοι ὧδε·	ΤΤ
ὡς ἐμ' ἀ φαιρεῖ ται Χρυ σηίδα Φοῖβος Ἄ πόλλων,	Π ἢ Β
τὴν μὲν ἐ γὼ σὺν νηὶ τ' ἐ μῆ καὶ ἐ μοῖς ἐτά ροισι	Ε
πέμψω, ἐ γὼ δὲ κ' ἄ γω Βρι σηίδα καλλιπά ρην	Π
αὐτὸς ἰ ῶν κλισί ηνδε, τὸ σὸν γέρας. ὄφρ' ἐθ εἰδῆς	ΤΤ
ἴσσον φέρτερός εἴμι σέ θεν, στυγέη δὲ καὶ ἄλλος	Ε
ἴσον ἐ μοί φά σθαι καὶ ὁ μοιω θήμενα ἄντην».	Π

Στ. 172—187. Ἑρμηνευτικά: φεῦγε μάλα—νά φύγῃς γρήγορα ἐπέσσεται τοῦ ἐπισσεύω—ἐπιθυμῶ λίσσομαι—παρακαλῶ εἶνεκα ἐμεῖο—πρὸς χάριν μου μητίετα—ὁ πάνσοφος ἐχθιστος—μισητότατος διοτρεφέων τοῦ διοτρεφῆς—ὁ εὐγενῆς φίλη—ἀγαπητὴ καρτερός—ἰσχυρὸς που—νομίζω οἴκαδε—εἰς τὴν πατρίδα ἐτάροισι τοῦ ἑταρος—ὁ σύντροφος σέθεν—σοῦ ἀλεγίζω—ἐνδιαφέρομαι ὄθομαι—ἀνησυχῶ κοτέοντος τοῦ κοτέω—ὀργίζομαι ὡς—ὅπως, ἀφοῦ κε ἄγω ἀντὶ ἄξω—θὰ πάρω, θὰ ὀδηγήσω κλισίηνδε—εἰς τὴν σκηνὴν φέρτερος—ἀνώτερος στυγέη τοῦ στυγέω—ἀποφεύγω, μισῶ, φοβοῦμαι. φάσθαι τοῦ φημι—λέγω ὁμοιωθήμεναι τοῦ ὁμοιόδομαι—ἐξισώνομαι ἄντην—ἀπέναντι, φανερά.

Στ. 172—187. Γραμματικά: φεῦγε—προστ. ἐνεστ. τοῦ φεύγω μάλα—ἐπίρρ. τοι—σοι ἐπέσσεται—γ' ἐν. μεσ. παρακ. τοῦ ἐπισσεύω παρατ. ἐπέσσευε μετοχ. ἀορ. ἐπισσεύσας μέση φωνὴ ἐπισσεύομαι παρατ. ἐπεσσεύοντο ἀορ. ἐπέσσευτο παρακ. ἐπέσσευσαι μετοχ. παρακ. ἐπεσσύμενος· ὁ παρακ. ἐπέσσευται ἔχει σημασίαν ἐνεστώτος. λίσσομαι—ἐνεστ. ὄριστ. τοῦ λίσσομαι πα-

Στ. 172—187. Πρὸς αὐτὸν δὲ ἔπειτα ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς τῶν
 [ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.
 «Νὰ φύγης γρήγορα, ἂν ἡ ψυχὴ σου ἐπιθυμῇ (αὐτὸ) καὶ ἐγὼ
 [δὲν σέ
 παρακαλῶ πρὸς χάριν μου νὰ μένης· κοντὰ μου βέβαια (εἶναι)
 [καὶ ἄλλοι
 τοῦ θὰ μὲ τιμῆσουν, πρὸ πάντων δὲ ὁ πάνσοφος Ζεὺς·
 μισητότατος δὲ μοῦ εἶσαι ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς βασιλεῖς·
 διότι πάντοτε σοῦ εἶναι ἀγαπητὴ ἢ φιλονικία καὶ οἱ πόλεμοι καὶ
 [αἱ μάχαι.
 Ἐὰν εἶσαι πολὺ ἰσχυρὸς, κάποιος θεός, νομίζω, σοῦ ἔδωκεν
 [αὐτὸ βέβαια.
 Ἄφοῦ ἐπανεῆλθης εἰς τὴν πατρίδα σου μὲ τὰ πλοῖα σου καὶ τοὺς
 [συντρόφους σου
 βασιλευε εἰς τὴν χώραν τῶν Μυρμιδόνων, διὰ ἐσένα δὲ ἐγὼ δὲν
 [ἐνδιαφέρομαι
 καὶ δὲν ἀνησυχῶ, ἐπειδὴ εἶσαι θυμωμένος· ἀντιθέτως μάλιστα
 [θὰ κάνω τὴν ἐξῆς ἀπειλήν·
 ἀφοῦ ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἀφαιρεῖ ἀπὸ ἐμὲ τὴν Χρυσίδα,
 τὴν ὅποιαν βεβαίως ἐγὼ μὲ τὸ πλοῖόν μου καὶ τοὺς συντρόφους
 [μου
 θὰ στείλω, ἐγὼ ὅμως θὰ πάρω τὴν ὥραϊαν Βρισηίδα
 ἀφοῦ ἔλθω ὁ ἴδιος εἰς τὴν σκηνὴν σου, τὸ ἰδικόν σου βραβεῖον,
 [διὰ νὰ γνωρίζης καλὰ
 πόσον εἶμαι ἀνώτερός σου, καὶ νὰ ἀποφεύγῃ καὶ ἄλλος
 νὰ λέγῃ ὅτι εἶναι ἴσος μὲ ἐμὲ καὶ νὰ ἐξισώνεται φανερά».

ρατ. ἐλίσσετο ἄορ. ἐλίσσάμην (ἀπὸ τὴν ἰδίαν ρίζαν λιτή, λιτα-
 γεία). *εἴνεκα*=ἐνεκα=πρόθεσ. καταχρηστ. *ἐμεῖο*=ἐμοῦ *κἄ*=ἂν
 =δυνητ. *μητιετα*=ἐπίθ. ὁ μητιετα μὲ ἀρχαϊκὸν τύπον τῆς ὀνο-
 μαστικῆς εἰς α ἀντὶ ἧς ἀντὶ *μητιέτης* (ὅπως τὸ λατιν. *pauca*=
 ναύτης). *ἔχθιστος*=ὑπερθ. βαθμὸς τοῦ ἐπίθ. ἐχθρός, ἔχθιστος,
 ἐχθίστη, ἐχθίστον *ἐσσι*=β' ἐν. πρόσ. ὀριστ. ἐνεστ. τοῦ εἶμι ἀντὶ
 εἰ *διοτρεφέων*=ἐπίθ. τοῦ διοτρεφῆς, ἧς, ἐς *βασιλῆων*=γεν.
 πληθ. ἄττ. βασιλέων *αἰεὶ*=ἐπίρρ. εὐρίσκεται καὶ ὡς ἀεὶ καὶ
 αἰὲν (τὸ ἐπίρρ. αὐτὸ κυρίως εἶναι τοπικὴ πτώσις τοῦ *αἰ* ὡς
 ἀπὸ τὸ ὅποιον προήλθε καὶ ὁ αἰὼν λατιν. *aevum*) *σοι*=σοι *καρ-*
τερὸς=ἐπίθ. καρτερός, ἦ, ὄν (ἀπὸ τὸ κάρτος—κράτος=ἡ δύνα-
 μίς) *που*=ἐπίρρ. *σῆς*=κτητ. ἄντων. δοτ. πληθ. θηλυκοῦ ἄττ.
 σαῖς *ἐτάροισι*=δοτ. πληθ. τοῦ ἕταρος καὶ ἑταῖρος *Μυρμιδόνεσσι*
σιν=δοτ. πληθ. ἄττ. Μυρμιδόσιν *ἀνασσε*=προστ. ἐνεστ. τοῦ
 ἀνάσσω παρατ. ἀνασσεσς μέλλ. ἀνάξει ἀπαρ. μέσου ἄορ. ἀνά-
 ξασθαι *σέθεν*=σοῦ *ᾄθομαι*=ρῆμα ὀριστ. ἐνεστ. παρατ. ᾄθετο
κοτέοντος=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ κοτέω μετοχ. παρακ. κεκοτητότι

μέσ. παρατ. κοτέοντο άόρ. κοτέσσατο (άπό τό κότος=ή όργή, ή μνησικακία) ώς=έπίρρ. άναφορ. έμ=έμέ τήν=ήν κ' άγω=κέν άγο=άν άγω=όποτακτ. κλισίηνδε=τοπικόν έπίρρ. (άπό τήν αίτιατ. έν. τοϋ κλισίη (κλίνω) και τό τοπικόν δε ποϋ σημαίνει εις τόπον κίνησην π.χ. οϊκαδε, Μεγαράδε κλπ.) έϋ=εϋ είδής=όποτ. παρακ. μέ σημασίαν ένεσιτώτος τοϋ οϊδα όσσον=άτι. όσον=άντων. άναφ. φέριερος=έπίθ. φέρτερος, φερτέρη, φέρτερον στυγέη=γ' έν. όποτ. ένεσιτ. τοϋ στυγέω άορ. α' εϋκτ. στύξαιμι άορ. β', γ' πληθ. έστυγον φάσθαι=άπαρ. ένεσιτ. μέσης φωνής τοϋ φημί όμοιωθήμεναι=άτι. όμοιωθήναι=άπαρ. παθ. άορ. τοϋ όμοιόδομαι άντην=έπίρρ. (άντα=ένώπιον. άντίκρου. άντι, άντίος, έναντίον).

Στ. 172—187. **Συντακτικά:** ημείβετο=ρήμα τόν=άντικ. εϋ' τοι θυμός έπέσσεται=όποθ. πρότασις (παρενθετική) τοι=δοτ. κτητική μένειν=τελ. άπαρέμφ. εις το λίσσομαι σέ=όποκ. τοϋ μένειν (έτεροπροσ.) εϊνεκ' έμείο=έμπρ. προσδ. τοϋ τελ. αίτιου κε μιήσουσι=ρήμα ό μέλλον μέ τό κε=άν δηλώνει τό πραγματικόν. έχθιστος=κατηγορούμενον βασιλήων=γεν. διαιρετ. μοι=δοτ. άντικ. εις τό έχθιστος (έσιτ.)=ρήμα έρις-πόλεμος μάχαι τε=όποκ. φίλη=κατηγορ. εις τό έρις πόλεμος μάχαι. εί μάλα καρτερός έσσι=όποθ. πρότασις έσσι=ρήμα (σϋ)=όποκ. καρτερός=κατηγορ. έδωκεν=ρήμα θεός=όποκ. τό=σοι=άντικείμενα εί...έσσι=έδωκεν=σ' είδος όποθ. λόγου, άνασσε=ρήμα (σϋ)=όποκ. ίών=χρον. μετοχή οϊκαδε=έπίρρ. τοπ. προσδ. σϋν νηυσί και είάροισι=έμπροθ. προσδ. συνοδείας Μυρμιδόνεσσιν=δοτ. τοπική σέθεν=άντικ. τών άλεγίζω και όθομαι κατέοντος=αίτιολ. μετοχή άπειλήσω=ρήμα τοι=άντικ. φδε=έπίρρ προσδ. τρόπου άφαιρείται=ρήμα Φοΐβος 'Απόλλων=όποκ. έμέ=Χρυσίδα=άντικείμενα αυτός=κατηγορημ. προσδιορισμός ίών=χρον. μετοχ. κλισίηνδε=έπίρρ. προσδ. τόπου τό γέρας=παράθεσις εις τό Βρισίδα όφρ' έϋ είδής=τελική πρότασις όσσον φέρτερος είμι=πλαγ. έρωτημ. πρότασις έξαρτωμένη έκ τοϋ είδής είμι=ρήμα έγώ=όποκ. φέρτερος=κατηγορ. σέθεν=β' όρος συγκρίσεως (όφρα) στυγέη...άντην=τελική πρότασις φάσθαι=όμοιωθήμεναι=τελικά άπαρέμφατα. ίσον=κατηγορ. έμοι=δοτ. άντικ. τοϋ ίσον.

Στ. 172—187. **Αίσθητικά:** έπειτα άναξ=Έδω δέν έχομεν χασμώδιαν, διότι τό άναξ είχε F (έπειτα Fάναξ). έπειτα άναξ άνδρῶν 'Αγαμέμνων=παρήχησις τοϋ α φεύγε μάλα...άνασσε=Εις τοϋς στίχους αυτός έπαναλαμβάνεται ή προτροπή τοϋ 'Αγαμέμνονος πρός τόν 'Αχιλλέα νά άναχωρήσῃ. 'Η έντονος αύτη προτροπή δεικνύει όλον τό πείσμα τοϋ 'Αγαμέμνονος αλλά και τήν άπάθειαν διά τήν άπόφασιν τοϋ 'Αχιλλέως. μάλιστα μητιε-

τα Ζεὺς=Ὁ Ἀγαμέμνων τονίζει δι' ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς στάσεως αὐτῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἔχει μὲ τὸ μέρος του τὸν συνελόν Δία. *αἰεὶ γὰρ τοι... ἄνασσε*=Μὲ τὰ ἀσύνδετα αὐτὰ σχήματα χαρακτηρίζεται ἡ ὄλη ψυχικὴ κατάστασις τοῦ Ἀγαμέμνωνος. *σὺν νηυσὶ τε σῆς καὶ σοῖς ἐτάροισι Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε*=ἔχομεν παρήχησιν τοῦ σ μετὰ τὴν ὁποῖαν ἐπίσης ἐκδηλώνεται ἡ ψυχικὴ κατάστασις τοῦ Ἀγαμέμνωνος. *Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε*=Τὴν φράσιν αὐτὴν ὁ Ἀγαμέμνων τὴν λέγει μὲ κάποιαν περιφρόνησιν διὰ τὸν Ἀχιλλέα ὁ ὁποῖος βασιλεύει ὀλίγων Μυρμιδόνων ἐνῶ αὐτὸς εἶναι ἡγεμὼν ὄλων τῶν Ἀχαιῶν. *ἀλεγίζω—δύθουμαι*=Τὰ ῥήματα εἶναι συνώνυμα. *αὐτὸς*=Χρησιμοποιεῖ τὸ αὐτὸς δι' ἔμφασιν καὶ διὰ νὰ δείξῃ δι' ὅτι δὲν ὑπολογίζει καθόλου τὸν Ἀχιλλέα. *τὸ σὺν γέρας*=Ἐπίσης ἐδῶ ἔχομεν ἔμφασιν. *ἴσον... φάσθαι—ὁμοιωθῆμεναι*=Συνωνυμία. *εἰ μάλα καρτερὸς ἔσσι—δύσον φέρετος εἰμι*=φανερὰ ἢ ἀντίθεσις. *μητίετα—ἔχθιστος—διοτρεφέων—καρτερὸς—καλλιπάρηρον—φέρετος* = Παραστατικώτατα κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 172—187. Πραγματικά: *μητίετα Ζεὺς*=Ὁ Ζεὺς, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος ἀπὸ τοὺς θεοὺς κυβερνᾷ τὴν φύσιν ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἐθεωρεῖτο δι' ἣτο κάτοχος πάσης σοφίας· αὐτὴν τὴν ἰδιότητα τὴν ἀποδίδει ὁ Ὅμηρος μὲ τὸ ἐπίθετον *μητίετα, διοτρεφέων βασιλῆων*=Εἰς τὴν Ὀμηρικὴν ἐποχὴν ὑπῆρχε ἡ ἀντίληψις δι' οἱ βασιλεῖς ἦσαν προστατευόμενοι τῶν θεῶν καὶ δι' τοῦ Διὸς. *Μυρμιδόνεσσιν*=Οἱ Μυρμιδόνες ἦσαν Θρακικὸν φύλον καὶ κατοικοῦν εἰς τὴν Φθιώτιδα. Αἱ κυριώτεραι πόλεις τῶν Μυρμιδόνων ἦσαν ἡ Φθία καὶ ἡ Ἑλλάς. *Βρισηίδα*=Ἡ Βρισηὶς ἦτο κόρη τοῦ Βρισηῶς ὁ ὁποῖος ἦτο ἱερεὺς εἰς τὴν πόλιν Λυρνησσὸν τῆς Μυσίας. Κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως αὐτῆς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐφόνευσεν τὸν σύζυγόν της καὶ τοὺς τρεῖς ἀδελφοὺς της τὴν δὲ Βρισηίδα ἐπῆρεν αἰχμάλωτον.

Στ. 172—187. Στοιχεῖα πολιτισμοῦ: *κλισίηνδε*=Ἡ ἀρχικὴ σημασία τῆς λέξεως *κλισίη* ἦτο ὁ τόπος ὅπου πλαγιάζει κάποιος, τὸ κατάλυμα, μετὰ ἐσθίμην ξύλινον παράπηγμα στεγασμένον μὲ καλάμια. Τοιοῦτου εἶδους ξύλινα παραπήγματα ἐχρησιμοποιοῦν οἱ βοσκοὶ καὶ κατὰ τὸν πόλεμον οἱ στρατιῶται. Τὰ ξύλινα αὐτὰ παραπήγματα εἶχον τὴν διάταξιν τῆς Ὀμηρικῆς οἰκίας.

Στ. 172—187. Χαρακτηρισμὸς προσώπων: Διὰ τῶν στίχων αὐτῶν ὁ Ἀγαμέμνων δεικνύει ἀδιαφορίαν διὰ τὴν μελετωμένην φυγὴν τοῦ Ἑκτορος ἀλλὰ καὶ ὑπέμετρον ἐγωϊσμόν.

Στ. 172—187. Νόημα. Ὁ Ἀγαμέμνων ἔξω φρενῶν μετὰ τὰς βαρυτάτας ὕβρεις τοῦ Ἀχιλλέως δηλώνει εἰς τὸν Ἀχιλλέα,

ὅτι ἡ ἀπειλή του δι' ἀποχώρησιν τὸν ἀφήνει ἀδιάφορον καὶ ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ ἄλλοι βασιλεῖς ποῦ θὰ σταθοῦν παρά τὸ πλευρόν του, ἰδιαίτερα δὲ ὁ ἴδιος ὁ Πάνσοφος Δίας. Τοῦ τονίζει ἀκόμη ὅτι τοῦ εἶναι μισητότατος, διότι πάντοτε εἶναι φιλόνικος. Ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀνδρείαν του θέτει ὑπὸ ἀμφισβήτησιν, διότι ἐάν ὑπάρχη, ἔχει δοθῆ ἀπὸ κάποιον θεόν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν θυμόν του καὶ τὴν ἀπειλήν του ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, τὸν πληροφορεῖ ὅτι μένει ἀδιάφορος καὶ ὅτι ὁ ἴδιος μὲ τὸ δικό του πλοῖον καὶ τοὺς δικούς του συντρόφους θὰ μεταβῆ, εἰς τὴν σκηνὴν του διὰ νὰ πάρῃ τὴν Βρισηίδα, διὰ νὰ μάθῃ ὁ καθένας

Στιχ. 188—205. Ὡς φάτο· Πηλεΐωνι δ' ἄ χος γένετ',	
	[έν δὲ οἱ ἦτορ
στήθεσ σιν λασ ιοισι δι άνδιχα μερμή ριξεν,	ΤΤ
ἦ ὁ γε φάσγανον ὄξυ ἐ ρυσσάμε νος παρά μηροῦ	ΤΤ
τοὺς μὲν ἀ ναστή σειεν, ὁ δ' Ἄ τρεΐ δην ένα ρίζοι,	ΤΤ
ἦε χό λον παύ σειεν ἐ ρητύ σειέ τε θυμόν.	ΤΤ
ἦρος ὁ ταῦθ' ὤρ μαινε κα τὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,	ΤΤ
ἔλκετο δ' ἐκ κολε οῖο μέ γα ξίφος . ἦλθε δ' Ἀ θήνη	Β
οὐρανό θεν· πρὸ γάρ ἦκε θε ὰ λευ κώλενος Ἥρη,	Ε
ἄμφω ὁ μῶς θυ μῶ φιλέ ουσα τε κηδομέ νη τε.	Π
στῆ δ' ὀπι σθεν, ξαν θῆς δὲ κό μης ἔλε Πηλεΐωνα	Π
οἷω φαινομέ νη· τῶν δ' ἄλλων οὐ τις ὄ ρατο.	Π
θάμβη σεν δ' Ἀχιλ λεύς , μετὰ δ' ἑτρά πετ', αὐτίκα	
	[δ' ἔγνω
Παλλάδ' Ἀ θηναί ην· δει νῶ δὲ οἱ ὅσσε φά ανθεν·	Π
καὶ μιν φωνή σας ἔπε α πτερό εντα προ σηύδα·	Π
«τίπτ' αὐτ' , αἰγιό χοιο Δι ὸς τέκος , εἰλή λουθας;	ΤΤ
ἦ ἵνα ὕβριν ἴ δῃ Ἀγα μέμνονος Ἀτρεΐ δαο ;	Π
ἀλλ' ἐκ τοι ἐρέ ω , τὸ δὲ καὶ τελέ εσθαι ὀ ίω·	Π
ἦς ὕπε ροπλι ῆσι τάχ' ἂν ποτε θυμόν ὀ λέεσση·	ΤΤ

ὅτι κακίαι δὲν μπορεῖ νὰ τολμᾷ νὰ ἐξομοιώνεται μὲ τὸν ἀρχισπεράτηγον βασιλέα.

Στ. 172—187. **Περίληψις.** Ὁ Ἀγαμέμνων μένει ἀδιάφορος διὰ τὴν ἐπαπειλουμένην ἀναχώρησιν τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὴν Φθίαν, θέτει ἐν ἀμφιβόλῳ τὴν ἀνδρείαν του καὶ δηλώνει ἀπειλητικῶς ὅτι αὐτοπροσώπως θὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν Βρισηίδα.

Στ. 172—187. **Ἐπιγραφή:** Ὁ Ἀγαμέμνων ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ἐκ νέου ἐκφράζει ἀπειλήν ὅτι θὰ ἀφαιρέσῃ τὸ «γέρας του» τὴν Βρισηίδα.

Στοιχ. 188—205. Ἔτσι εἶπε· τὸν υἱὸν δὲ τοῦ Πηλέως ἀγανάκτη-
[σις κατέλαβε, καὶ μέσα εἰς
τὰ μαλλιαρά του στήθη ἢ καρδιά του μεταξὺ δύο σκέψεων ἐτα-
[λαντεύετο,
ἢ αὐτὸς δηλαδὴ τὸ κοφτερόν ξίφος ἀφοῦ τραβήξῃ (ἀπὸ τὴν θή-
[κην ποῦ εὔρισκετο) κοντὰ εἰς τὸν μηρόν του
αὐτοῦς μὲν (τοὺς Ἀχαιοὺς) νὰ τοὺς σηκώσῃ καὶ νὰ τοὺς διαλύσῃ,
[αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος τὸν Ἀτρεΐδην νὰ φονεύσῃ,
ἢ νὰ παύσῃ τὴν ὀργὴν του καὶ νὰ συγκρατήσῃ τὸν θυμόν του.
Καθ' ὃν χρόνον αὐτὸς αὐτὰ ἀνεκίνει μὲ τὸν νοῦν του ταλαν-
[τευόμενος μεταξὺ σκέψεως καὶ πάθους
ἤρχιζε δὲ νὰ σύρῃ ἀπὸ τὴν θήκην μέγα ξίφος, ἦλθεν τότε ἡ
[Ἀθηναῖα
ἀπὸ τὸν οὐρανόν· διότι τὴν ἀπέστειλε ἡ θεὰ ἡ ἔχουσα λευκοὺς
[βραχίονας Ἡρα,
ἢ ὅποια καὶ τοὺς δύο ἐξ ἴσου ἠγάπα μὲ τὴν καρδιά της καὶ ἐν-
[διεφέρετο (ἦν αὐτοῦς).
Ἐστάθη δὲ ὀπισθεν (του), ἀπὸ τὰ ξανθὰ δὲ μαλλιά ἔπιασε τὸν
[Πηλεΐδην
μόνον εἰς αὐτὸν φαινομένη· ἀπὸ τοὺς ἄλλους δὲ κανεὶς δὲν τὴν
[ἔβλεπεν.
Ἐξεπλάγη τότε ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἔστρεψεν ὀπίσω, καὶ ἀμέσως
[ἀνεγνώρισε
τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖαν· φοβερὰ δὲ τὰ μάτια της ἀστραψαν·
καὶ μὲ δυνατὴν φωνὴν εἶπε πρὸς αὐτὴν πτερωτοῦς λόγους·
«διατί λοιπὸν πάλιν, τέκνον τοῦ κρατοῦντος τὴν αἰγίδα Διός,
[ἔχεις ἔλθει;
μήπως διὰ νὰ ἴδῃς τὴν ὑπεροψίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος τοῦ υἱοῦ
[τοῦ Ἀτρέως;
ἀλλὰ θὰ σοῦ εἶπω καθαρὰ, αὐτὸ δὲ νομιζῶ ὅτι καὶ θὰ γίνῃ·
ἐξ αἰτίας τῆς θρασύτητός του γρήγορα κάποτε θὰ χάσῃ τὴν ζωὴν
του».

Στ. 188—205. Ἑρμηνευτικά : φάτο=ἔφη=εἶπε ἄχος, τὸ ἄχος=ἡ ἀγανάκτησις ἐν=μέσα ἤτορ=ἡ καρδιά λαίοισι τοῦ λάσιος=ὁ δασύτριχος, ὁ μαλλιαρὸς διάνδιχα=μὲ δύο τρόπους μερμηρίζεν τοῦ μερμηρίζω=σκέπτομαι, διάνδιχα μερμηρίζεν=έταλαντεύετο μεταξύ δύο σκέψεων φάσανον τὸ=τὸ ξίφος δξύ=κοπτερόν ἐρυσάμενος τοῦ ἐρύω=σύρω, τραβῶ ἀναστήσειεν τοῦ ἀνίστημι=σηκώνω ἐναρίζοι τοῦ ἐναρίζω=φονεύω ἤε=ἡ χόλον=ὁ χόλος=ἡ ὄργη ἐρητύσειε τοῦ ἐρητύω=συγκρατῶ θυμόν, ὁ θυμός=ὁ θυμὸς ἤος=ἔως=ἐνφ, καθ' ὄν χρόνον ὤρμαινε τοῦ ὀρμαινῶ=ἀνακινῶ μὲ τὸν νοῦν φρῆν καὶ θυμός=σκέψις καὶ πάθος ἔλκετο τοῦ ἔλκομαι=ἀρχίζω νά·σύρω κολεοῖτο τοῦ κολεῶς=ἡ θήκη προῆκε τοῦ προΐημι=ἀποστέλλω ἄμφω=καὶ οἱ δύο θυμῶ=μὲ τὴν καρδιά φιλέουσα τοῦ φιλέω=ἀγαπῶ κηδομένη τοῦ κήδομαι=ἐνδιαφέρομαι σιῆ τοῦ ἴσισμαι=στέκομαι ἔλε τοῦ αἰρῶ=πιάνω οἶω τοῦ οἶος=μόνος ὄρᾶτο=ἑώρα=ἔβλεπε θάμβησεν τοῦ θαμβέω=ἐκπλήττομαι μετὰ δ' ἐτραπέτω=μετετρέπετο τοῦ μετατρέπομαι=στρέφω πρὸς τὰ ὀπίσω αὐτίκα=ἀμέσως δεινῶ=φοβερά δσσε=τὰ μάτια φάνθηεν τοῦ φαίνω=ἀστράπτω φωνήσας τοῦ φωνέω=ἐκβάλλω φωνήν, φωνάζω δυνατὰ ἔπεα πτερόεντα=πτρωτοὶ λόγοι προσηύδα τοῦ προσευδάω=λέγω πρὸς τινὰ τίποτε=τίποτε=διατὶ λοιπόν, διατὶ ἄραγε αὐτε=πάλιν αἰγίλοχος=ὁ κρατῶν τὴν αἰγίδα τέκος=τέκνον εἰλήλουθας=ἐλήλυθας=ἔχεις ἔλθει ἢ=μήπως ὕβρις=ἡ ὑπεροψία ἐκ·ἐρέω=ἐξερῶ=θά εἶπω καθαρὰ τελέεσθαι τοῦ τελέω=ἐκτελῶ, πραγματοποιοῦ οἶω=οἶομαι=νομίζω ἤς=ἑαῖς=ἰδικᾶς τοῦ ὑπεροπλήσι τοῦ ὑπεροπλή=ἡ θρασυτῆς τάχα=γρήγορα ποτε=κάποτε ὄλεσση τοῦ ὄλλυμι=χάνω θυμός=ζῶη.

Στ. 188—205. Γραμματικά : φάτο=ἐν. μεσ. παρατ. τοῦ φημί Πηλεῖωνι=δοτ. ἐν. τοῦ πατρωνυμικοῦ ἐπίθ. Πηλεῖων ἄχος=οὔδεν. οὐσιαστ. τὸ ἄχος, ους ἐν=ἐπίρρ. οἱ δοτ. ἐν. τῆς προσωπικῆς ἀντων, ἤτορ=οὐσιαστ. οὔδεν. γένους ἤτορ, (μόνον εἰς ὄνομ. καὶ αἰτ. ἐν.) λαίοισι=ἀττ. λαίοις=δοτ. πληθ. τοῦ ἐπίθ. λάσιος, η, ον, διάνδιχα=ἐπίρρ. (παράγεται ἀπὸ τὸ διὰ καὶ ἀνδιχα τὸ δὲ ἀνδιχα ἀπὸ τὸ ἀνά καὶ διχα). μερμηρίζεν=γ' ἐν. ὄριστ. ἄορ. α' τοῦ μερμηρίζω παρατ. μερμηρίζεν, ἄορ. μερμηρίζα δ=δεικ. οὔτος. φάσανον=οὐσιαστ. οὔδεν. γέν. τὸ φάσανον (ἀπὸ τὸ θέμα σφαγ-τοῦ σφάζω ἄρα ἦτο σφάγανον καὶ κατὰ τὸν νόμον τῆς μεταθέσεως σφάγανον), ἐρυσάμενος=μετοχὴ μέσ. ἄορ. τοῦ ἐρύω παρατ. ἔρυσον μέλλ. ἐρύουσιν ἄορ. ἔρυσεν μετ. ἄορ. εἰρυσάμην εὐκτ. ἐρύσσαιο ἄπαρ. ἐρύσασθαι μετοχ. ἐρυσάμενος ἀναστήσειεν=εὐκτ. ἄορ. α' τοῦ ἀνίστημι. ἐναρίζοι=εὐκτ. ἐνεστ. τοῦ ἐναρίζω παρατ. ἐνάριζε ἄορ. ἐνάριξα (τὸ ρῆμα σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ἐναρα=τὰ ὄπλα μαχητοῦ φονευθέντος). ἤε=διαζευκτ.=ἡ παύσειεν=εὐκτ. ἄορ. α' τοῦ παύω ἐρητύσειε=εὐκτ. ἄορ. τοῦ ἐρητύω παρατ. ἐρήτυε

εὐκτ. ἀορ. ἐρητύσειε ἦρος=σύνδεσμος χρόν. ἄλλος τύπος τοῦ ἕως ὥρμαινε=γ' ἐν. παρατ. τοῦ ὀρμαίνω τὸ ὁποῖον εἶναι παράλληλος τύπος τοῦ ὀρμάω παρατ. ὥρμαινε ἀορ. ὥρμηγε. φρένα=αἰτ. ἐν. τοῦ φρῆν ἔλκετο=γ' ἐν. παρατ. τοῦ ἔλκομαι. παρατ. ἔλκετο κολεοῖο οὐσιαστ. γεν. τοῦ ὁ κολεός οὐρανόθεν=ἐπίρρ. πρὸ - ἦκε=προῆκε=γ' ἐν. ὀριστ. ἀορ. β' τοῦ προῆμι λευκώλενος=ἐπίθ. ἄμφω=ἀορ. ἀντων. δυϊκοῦ ἀριθ. πτώσ. αἰτιατ. φιλέουσα=μετοχ. τοῦ φιλέω κηδομένη=μετοχ. τοῦ κηδομαι παρατ. κήδετο μέλλ. κεκαδησόμεθα. στή=γ' ἐν. ὀριστ. ἀορ. β' τοῦ ἴσταμαι ἔλε=γ' ἐν. ἀορ. β' τοῦ αἰρῶ ἀναύξητος ἀντὶ εἶλε οἶω=δοτ. ἐν. τοῦ οἶος, η, ον. ὄρατο=γ' ἐν. παρατ. τοῦ ὄραομαι ἀττ. ἐωράτο ἀντ. ἐώρα θάμβησεν=β' ἐν. ὀριστ. ἀορ. ἀναύξ. τοῦ θαμβέω μετὰ-ἐγράπεται=μετεγράπεται=γ' ἐν. ἀορ. β' τοῦ μετατρέπομαι Παλλάδα=αἰτ. ἐν. τοῦ ἐπίθ. Παλλάς, ἄδος (ἀπὸ τὸ Πάλλας=νέος καὶ ὄχι ἀπὸ τὸ πάλλω). δεινῶ=ἐπίθ. δυϊκοῦ ἀριθ. ἐδῶ τίθεται ἐπιρρηματικῶς οἶ δοτ. ἐν. τῆς προσωπ. ἀντων. ὄσσε=οὐσιαστ. οὐδέτερ. δυϊκοῦ ἀριθ. φάανθεν=ὀριστ. παθ. ἀορ. γ' πληθ. ἀναύξητος τοῦ φαείνω παθ. ἀορ. φάανθη καὶ γ' πληθ. φάανθεν ἀττ.=ἐφάνθησαν μιν=αἰτ. τῆς προσωπ. ἀντων. γ' προσώπου γένους καὶ ἀριθμοῦ κοινοῦ ἀττ.=αὐτὴν φωνήσας=μετοχ. ἀορ. τοῦ φωνέω ἔπεα=αἰτ. πληθ. τοῦ ἔπος ἀττ. ἔπη πτερόετα=ἐπίθ. οὐδ. γέν. πτερόεις, πτερόεσσα πτερόεν προσηύδα=γ' ἐν. παρατ. τοῦ προσαυδάω τίπιτε ἐπίρρ. αὐτε=ἐπίρρ. αἰγιόχοιο=γεν. ἐν. τοῦ ἐπίθ. αἰγίλοχος, ος, ον τέκος=οὐσιαστ. οὐδ. τὸ τέκος (ἀπὸ τὸ τίκτω ἀορ. β' ἔτεκον εἰλήλουθας=παρακ. τοῦ ἔρχομαι ἀττ. ἐλήλυθας ἦ=ἔρωτημ. μόριον ὕβριν=αἰτ. ἐν. τοῦ ὕβρις ἴδη β' ἐν. ὑποτακτ. μέσ. ἀορ. β' τοῦ ὀρῶ ἐκ-ἔρέω=ἐξερῶ=μελλ. τοῦ εἶρω τὸ δεικτικόν=τοῦτο τελέεσθαι=ἀπαρ. παθ. μέλλ. τοῦ τελέω δῖω=ρῆμα. ἀττ. οἶομαι ἦς=κτητική ἀντων. γ' προσώπου ὄς, ἦ, ὄν ἀττ. ἐός, ἐή, ἐόν ἦς=ἀττ. εἰς ὑπεροπλήσι=δοτ. πληθ. τοῦ ὑπεροπλή τάχα=ἐπίρρ. ποιε=ἐπίρρ. ὀλέσση=ὑποτ. ἀορ. τοῦ ὀλλυμι. ἢ ὑποτακτ. ἀορ. με τὸ κεν=ἀν. εἶναι ἰσοδύναμος με ὀριστ. μέλλοντος.

Στ. 188—205. **Συντακτικά:** Πηλείωνι=δοτ. κτητική οἶ=δοτ. κτητική ἐν=ἐπίρρ. προσδ. τόπου σιήθεσσι λαοίοισι=δητική τοπική ἦ...ἀνασιήσειεν...ἐναρίζοι, ἦε παύσειε ἐρητύσειετε=διμελῆς πλαγ. ἔρωτ. πρότασις· τίθεται κατ' εὐκτικήν, διότι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ μερμήριζεν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἱστορικοῦ χρόνου· ἦος ὁ ταῦθ' ὥρμαινε...θυμὸν=χρόν. πρότασις λευκώλενος Ἡρη=παράθεσις θυμῶ=δοτ. τοπική φιλέουσα-κηδομένη=ἐπιθετ. μετοχαί. ἄμφω=ἀντικ. τοῦ φιλέουσα Πηλείωνα-ξανθῆς κόμης=ἀντικείμενα τοῦ ἔλε φαινομένη=τροπ. μετοχή οἶω=ἀντικ. τοῦ φαινομένη τῶν ἄλλων=γεν. διαιρετ. ὄσσε=ὑποκ. τοῦ φάανθεν δεινῶ=κατηγορ. τοῦ ὄσσε φωνήσας=χρόν. με-

τοχή *μιν*—*ἔπεα*=άντικειμ. τοῦ προσηύδα *τὸ δέ*=ὑποκ. τοῦ τελέεσθαι *τελέεσθαι*=εἶδ. ἀπαρεμφ. ἀπὸ τὸ οἶω *ὀλέεσθαι*=ῥῆμα (*Ἄγαμέμνων*)=ὑποκ. *θυμὸν*=άντικ. *ἧς ὑπεροπλήσει*=δοτικῆ τῆς αἰτίας.

Στ. 188—205. **Αἰσθητικά:** *στήθεσιν*=χρησιμοποιεῖται ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ διὰ τὴν παρουσιασθῆ περισσότερον ζωντὰ ἓνα πρᾶγμα. *ὃ γε—ὃ δέ*=ἐπαναλαμβάνεται τὸ ὑποκείμενον χάριν ἐμφάσεως *ἧος ὃ ταῦθ' ὄρμαινε—ἔλκετο ...ξίφος*=ὠραιότητα εἰκὼν *κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν*=συνωνυμία *πρὸ—ἦκε μετὰ—ἐγράπτεο*=τμησίς *δεινὰ δὲ αἶ ὄσσε φάανθεν*=τὰ μάτια τῆς Ἀθηναῖς ἤστραψαν καὶ τοιουτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεύς ἀνέκοψε κάθε κίνησιν. Ἀπὸ ἄλλους πιστεῖται ὅτι ἤστραψαν τὰ μάτια τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ὄχι τῆς Ἀθηναῖς. *ἔπεα πτερόεντα*=ἔχομεν ἐδῶ μεταφορὰν ἀπὸ τὰ πτηνὰ *ἐκ—ἐρέω*=τμησίς *λασίοισι—ὄξυ—λευκώλενος—ξανθῆς—πτερόεντα—αἰμάχοιο*=κοσμητικὰ ἐπιθετα.

Στ. 188—205. **Πραγματικά:** *ἦτορ*=Ἡ λέξις αὐτὴ εἰς τὸν Ὅμηρον σημαίνει τὴν καρδίαν ὑπὸ τὴν ὕλικὴν σημασίαν δηλ. ὡς μέλους τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, τὴν ἔδραν τῆς ψυχῆς, τὴν ἔδραν τῶν συναισθημάτων τῆς πείνης καὶ τῆς δίψης, τὴν ἔδραν τῶν συναισθημάτων τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης καὶ τὴν ἔδραν τῶν διαλογισμῶν. *στήθεσιν λασίοισι*=Τὰ δασύτριχα στήθη καὶ κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν ἐποχὴν ἔθεωροῦντο ὡς δεῖγμα ἀνδρείας *τοὺς μὲν*=Ἐννοοῦνται οἱ περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἡγεμόνες. *Ἀθήνη*=Πολὺ συχνὰ εἰς τὰ ἔπη οἱ θεοὶ παρουσιάζονται εἰς τοὺς ἥρωας εἴτε θεοὶ εἰς τὸν ἦρωα εἴτε ὑπὸ τὴν θεϊκὴν τῶν μορφῶν γιγνόμενον ἀντιληπτὸ ὑπὸ τῶν ἥρωων μόνον. Ἔτσι καὶ ἐδῶ ἡ Ἀθηναῖς γίνεται ἀντιληπτὴ ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ἐνῶ εἰς τοὺς ἄλλους εἶναι ἀόρατος. *οὐρανόθεν*=Ἐννοεῖ ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον τοῦ ὁποῖου αἱ κορυφαὶ εἶναι τόσο ὑψηλαὶ ὥστε νὰ φαίνονται ὅτι ἐγγίζουσι τὸν οὐρανόν. *ξανθῆς κόμης*=Ἡ κόμη καὶ ἰδίως ἡ ξανθὴ ἔθεωρεῖτο στοιχεῖον καλλονῆς εἰς τοὺς ἥρωϊκοὺς χρόνους. *αὔτε*=μὲ τὸ ἐπίρρ. αὐτὸ ἐννοεῖται ὅτι ἡ Ἀθηναῖς εἶχεν ἐμφανισθῆ καὶ ἄλλας φορὰς εἰς τὸν Ἀχιλλέα. *ἔπεα πτερόεντα*=Ἀποκαλοῦνται

Στ. 206—214. Τὸν δ' αἶτε προσέειπε || θε|α || γλαυ|κῶπις

[Ἀθήνη· Π ἦ Ε

«ἦλθον ἐ|γῶ παύ|σουσα || τε|ὸν μένος, || αἶ κε π|ίθηαι, Π Β
οὐρανό|θεν· πρὸ δὲ | μ' ἦκε || θε|α || λευ|κῶλενος | Ἡρη, Γ ἦ Ε

οὕτω οἱ λόγοι, διότι πράγματι, ὅταν ἐξέρχωνται ἀπὸ τὸ στόμα πετοῦν καὶ δὲ ἐπιστρέφουν πλέον (πρβλ. τὸ λατινικὸν γνωμικὸν *verba volant, scripta manent*—τὰ λόγια πετοῦν, τὰ γραπτὰ μένου) *αἰγιδόχοιο*—Τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ἀποδίδεται εἰς τὸν Δία διότι κρατεῖ τὴν αἰγίδα δηλ. τὴν θεῖαν καὶ τρομερὰν ἀσπίδα του, ἡ ὁποία ἐσυμβόλιζε τὴν θύελλαν καὶ τὴν καταγίδα.

Στιχ. 188—205. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ**: *φάσανον*—Ἦτο ἐπιθετικὸν ὄπλον τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων αἰχμηρὸν ἐμπρὸς καὶ δίστομον ἀπὸ χαλκόν. Ἐφέρετο ἐντὸς θήκης καὶ ἀνηρτάτο μὲ τελαμῶνα (λουρί) ἀπὸ τὸν δεξιὸν ὄμων εἰς τὸν ἀριστερὸν μηρὸν.

Στιχ. 188—205. **Νόημα**: Ἐπειτα ἀπὸ τὰ προσβλητικὰ λόγια τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ Ἀχιλλεὺς ἠγανάκτησε σφρόδρα καὶ ἐταλαντεύετο μεταξὺ δύο σκέψεων, ἡ δηλ. νὰ διαλύσῃ τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ νὰ φονεύσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα ἢ νὰ συγκρατήσῃ τὴν ὄργην του. Ἐνῶ εὗρισκετο μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν σκέψεων καὶ ἤρχιζε νὰ σύρῃ τὸ ξίφος ἐμφανίζεται ἡ Ἀθηνᾶ τὴν ὁποίαν εἶχε στείλει ἡ Ἥρα ποῦ ἠγάπα καὶ τοὺς δύο ἥρωας ἐξ ἴσου. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐστάθη πίσω ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὴν κόμη χωρὶς νὰ εἶναι ὁρατὴ εἰς κανένα ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς παρὰ εἰς τὸν ἴδιον τὸν Ἀχιλλέα. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀφοῦ ἐστράφη καὶ ἀνεγνώρισε τὴν θεὰν τὴν ἠρώτησε διὰ ποῖον σκοπὸν ἔχει ἔλθει ἀκολούθως δηλώνει εἰς αὐτὴν ὅτι ἡ αὐθάδεια καὶ ἡ ὑπεροψία τοῦ Ἀγαμέμνονος θὰ γίνῃ αἰτία νὰ χάσῃ τὴν ζωὴν του.

Στιχ. 188—205. **Περὶληψις**: Ὁ Ἀχιλλεὺς σκέπτεται ἢ νὰ διαλύσῃ τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ νὰ φονεύσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα ἢ νὰ καταπροῦνῃ τὸν θυμὸν του. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐμφανίζεται εἰς τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν ἐμποδίζει νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν σκοπὸν του. Ὁ Ἀχιλλεὺς δηλώνει ὅτι ὁ Ἀγαμέμνων θὰ χάσῃ τὴν ζωὴν του διὰ τὴν αὐθάδειάν του.

Στιχ. 188—205. **Ἐπιγραφή**: Σκέψις τοῦ Ἀχιλλέως, ἐμφάνις τῆς Ἀθηνᾶς εἰς αὐτὸν καὶ ἀποτροπὴ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεώς του.

Στ. 206—214. Τότε πάλιν πρὸς αὐτὸν εἶπε ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ μὲ τὰ
[σπινθηροβόλα μάτια.
ἦλθον ἐγὼ διὰ νὰ παύσω τὴν ὄργην σου, ἐάν πεισθῆς (εἰς ἐμὲ)
ἀπὸ τὸν οὐρανὸν μὲ ἀπέστειλε δὲ ἡ μὲ τοὺς λευκοὺς βραχίονας
[θεὰ Ἥρα,

ἄμφω ὁμῶς θυμῷ || φιλέουσα τε | κηδομένη τε. Π
 ἀλλ' ἄγε | λῆγ' ἔριδος, || μηδὲ ξίφος | ἔλκεο | χειρὶ Π
 ἀλλ' ἦ | τοι ἔπεισιν || μὲν ὀνειδισον, || ὡς ἔσεται περ' Π ἢ Β
 ὦδε γὰρ | ἐξερέω, || τὸ δὲ | καὶ τετελεσμένον | ἔσται. Π
 καὶ ποτέ | τοι τρίς | τόσσα || παρέσσεται || ἀγλαὰ | δῶρα ΤΤ ἢ Β
 ὕβριος | εἵνεκα | τῆσδε' || σὺ | δ' ἴσχεο, | πείθεο | δ' ἡμῖν». ΤΤ

Στ. 206—214. **Ἑρμηνευτικά:** δέ=τότε αὔτε=πάλιν γλαυκῶπις=ἡ ἔχουσα σπινθηροβόλα μάτια τεδόν=σὸν μένος=ὄργη αἴ=ἐάν πρὸ—ἦκε=προῆκε τοῦ προῆμι=ἀποστέλλω ἄμφω=καὶ τοὺς δύο ὁμῶς=ἕξ ἴσου θυμῷ=μὲ τὴν καρδιά της κηδομένη τοῦ κηδομαι=ἐνδιαφέρομαι ἄγε λῆγε=ἔλα παύσε ἔλκε τοῦ ἔλκω=τραβῶ, σύρω ἀλλ' ἦ τοι=ἀλλὰ βέβαια ὀνειδισον τοῦ ὀνειδίζω=ὕβριζω ἐξερέω τοῦ ἐξείρω=λέγω καθαρά, ρητῶς τὸ=τὸ ὅποῖον ποτε=κάποτε, χωρὶς ἄλλο τρίς τόσσα=ἀκόμη καὶ τριπλάσια παρέσσεται τοι=θὰ δοθοῦν εἰς ἐσὲ ἀγλαός=λαμπρὸς ὕβριος τοῦ ὕβρις=προσβολὴ ἴσχεο τοῦ ἴσχομαι=συγκρατοῦμαι. πείθεο τοῦ πείθομαι=ὕπακούω.

Στ. 206—214. **Γραμματικά:** τὸν=δεικτ.=τοῦτον αὔτε=ἐπίρρ. προσέειπε=γ' ἐν. ὄριστ. ἄορ. β' τοῦ πρόσφημι γλαυκῶπις=ἐπίθ. γεν. —ιδος (ἀπὸ τὸ γλαυκός καὶ ὠπ ἐξ οὗ πρόσωπον) τεδόν=κτητικ. ἀντωνυμ. τεός, τεή, τεδόν ἄττ. σός, σή, σὸν αἴ=ὕποθ. εἰ κε=δυνητ. ἂν πίθηναι=β' ἐν. ὑποτ. ἄορ. β' μέσης φωνῆς τοῦ πείθω ἄττ. πίθη οὐρανόθεν=ἐπίρρ. τοπ. πρὸ—ἦκε=προῆκε=γ' ἐν. ὄρ. ἄορ. β' τοῦ προῆμι ἄμφω=ἀντων. δυϊκοῦ ἀριθμ. ὁμῶς=ἐπίρρ. λῆγε=προστ. ἐνεστ. τοῦ λῆγω ἔλκεο=β' ἐν. προστ. ἐνεστ. τοῦ ἔλκομαι ἦ τοι=βεβαιωτ. ὀνειδισον=β' ἐν. προστ. ἄορ. τοῦ ὀνειδίζω ἔσεται=γ' ἐν. μέλλ. ὄριστ. τοῦ εἰμί ἄττ. ἔσται ἐξερέω=μέλλ. ὄριστ. τοῦ ἐξείρω τὸ=ἀναφορ. ἀγλαὰ=ἐπίθ. ἀγλαός, ἦ, ὄν (ἀπὸ τὸ ἀγα—(ἀγαμαι) καὶ γλαF—γλαυ—γλαυκός) ὕβριος=οὐσιαστ. γεν. ἐν. ἄττ. ὕβρεως ἴσχεο=β' ἐν. προστ. μέσου ἐνεστ. τοῦ ἴσχω πείθεο=β' ἐν. προστ. ἐνεστ. τοῦ πείθομαι.

Στ. 206—214. **Συντακτικά:** τὸν=ἀντικ. τοῦ προσέειπε παύσουσα=τελ. μετοχὴ ἀπὸ τὸ ἦλθον αἴ κε πίθηναι=ὕποθετ. πρότασις ἄμφω=ἀντικ. εἰς τὸ φιλέουσα θυμῷ=δοτ. τοπικὴ φιλέουσα—κηδομένη=ἐπίθ. μετοχαὶ ἔριδος=ἀντικ. τοῦ λῆγε χειρὶ=δοτ. τοῦ ὄργανου ἔπεισιν=δοτ. τοῦ ὄργανου ὡς ἔσεται περ' ἀναφορ. πρότασις ὦδε=συστ. ἀντικ. τοῦ ἐξερέω τὸ=ὕποκ. τοῦ

ἢ ὅποια καὶ τοὺς δυὸ ἐξ Ἰσου ἀγαπᾷ μὲ τὴν καρδίᾳ τῆς καὶ ἐν-
 |διαφέρεται.
 Λοιπὸν ἔλα παῦσε τὴν φιλονικίαν, καὶ μὴ σύρης τὸ εἶφος με τὸ
 |χέρι σου.
 Ἄλλὰ βέβαια μὲ λόγους ὕβρισε (αὐτόν), ὅπως ἀκριβῶς θὰ τύ-
 |χη (δηλ. ὅπως τὰ λόγια θὰ ἔλθουν εἰς τὸ στόμα σου)·
 διότι ἔτσι καθαρὰ θὰ σοῦ εἶπω, τὸ ὅποιον χωρὶς ἄλλο θὰ ἐκ-
 |πληρωθῇ.
 Κάποτε σέ σένα ἀκόμη καὶ τριπλάσια λαμπρὰ δῶρα θὰ δοθοῦν
 ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς προσβολῆς· ἐσὺ ὁμως συγκρατήσου καὶ ὑπά-
 |κουε ἡμᾶς, (δηλ. εἰς ἐμέ καὶ τὴν Ἑραν)».

ἔσαι *δῶρα*—ὄποκ. τοῦ παρέσεται *εἵνεκα ὕβριος*—ἐμπροθ.
 προσδ. τοῦ ἀναγκαστ. αἰτίου *ἡμῖν*—ἀντικ. τοῦ πείθεο.

Στ. 206—214. **Αἰσθητικά**: *πρὸ—ἦκε* ἀντὶ *προσῆκε*—τιμη-
 σις. *ἔλπεο χεῖρι*—ἐδῶ ἔχομεν πλεονασμὸν· αὐτὸ δὲ γίνεται διὰ
 νὰ παρασταθῇ ἡ πρᾶξις ζωηρότερον. *ἔπεσιν ὀνειδίσσον—μηδὲ*
ξίφος ἔλπεο—ἡ Ἀθηνᾶ ἐπιτρέπει εἰς τὸν Ἀχιλλεῆα τὰς ὕβρεις,
 πράγμα ἠθικῶς ἀπαράδεκτον, διότι ἀποσκοπεῖ νὰ ἀποτρέψῃ
 πολὺ μεγαλύτερον κακὸν ὅπως θὰ ἦτο ὁ φόνος πιθανῶς τοῦ
 Ἀγαμέμνονος. *τρὶς τόσσα*—ἐδῶ τὸ τρὶς δὲν σημαίνει ἀριθμὸν ἀλ-
 λά ἐτέθη χάριν ἐκτάσεως. *ἡμῖν*—ἐτέθη εἰς τὸ τέλος τοῦ στίχου
 διὰ νὰ δηλώσῃ ἔμφασιν ἀλλὰ·καὶ ἀντίθεσιν. *γλανκῶπις—λευκώ-*
λενος—ἀγλάδ—κοσμητικὰ ἐπίθετα· τὸ πρῶτον καὶ δεῦτερον στα-
 θερὰ τῶν θεῶν Ἀθηνᾶς καὶ Ἑρας.

Στ. 206—214. **Πραγματικά**: *γλανκῶπις*—σταθερὸν ἐπίθε-
 τον τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς ἐπειδὴ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν σπινθηροβό-
 λοι. *πρὸ—ἦκε Ἑρη*—ἡ Ἑρα, σύζυγος τοῦ Διός, τοῦ πατρὸς τῶν
 θεῶν, στέλλει τὴν Ἀθηνᾶν νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν φιλονικίαν
 μεταξὺ τῶν δύο ἡγεμόνων Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως. *ἡμῖν*—
 ἐδῶ ἐννοοῦνται αἱ δύο θεαὶ Ἑρα καὶ Ἀθηνᾶ.

Στ. 206—214. **Νόημα**: Εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀχιλλέως
 ἀπαντᾷ ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, λέγουσα ὅτι ἀπεστάλη ἀπὸ τὴν Ἑραν
 ποὺ καὶ τοὺς δύο ἥρωας ἀγαπᾷ, μὲ σκοπὸν νὰ καταπαύσῃ τὴν
 ὀργὴν του καὶ νὰ μὴ προβῇ εἰς φονικὴν πρᾶξιν. Ἀκολουθῶς τὸν
 συμβουλεύει νὰ περιορισθῇ μόνον εἰς ὕβρεις, τὸν διαβεβαιώνει
 δὲ ὅτι θὰ ἔλθῃ κάποτε ἡ ὥρα ποὺ θὰ τοῦ προσφερθοῦν πολλα-
 πλάσια δῶρα δι' ἱκανοποίησιν τῆς προσβολῆς ποὺ τοῦ ἔγινε.

Στ. 206—214. **Περίληψις**: Ἡ Ἀθηνᾶ δηλώνει τὸν σκοπὸν
 τῆς ἀφίξεώς της εἰς τὸ στρατόπεδον. Συμβουλεύει τὸν Ἀχιλλεῆα
 νὰ περιορισθῇ μόνον εἰς λόγους καὶ τὸν διαβεβαιώνει ὅτι εἰς τὸ
 μέλλον θὰ ἱκανοποιηθῇ.

Στ. 206—214. **Ἐπιγραφὴ**: Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκθέτουσα τὸν σκο-
 πὸν τῆς ἀφίξεώς της συμβουλεύει τὸν Ἀχιλλεῆα καὶ ὑπόσχεται
 μελλοντικὴν ἱκανοποίησιν του.

Ε. Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ὀμήρου Ἰλιάδος Α' καὶ Γ'.

Στ. 215—222. Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος || προσέφη πόδας |
 [ὠκύς Ἀχιλλεύς] Π
 «χρὴ μὲν | σφώϊτερόν γε, || θεῖά, ἔπος | εἰρύσασσθαι ΤΤ
 καὶ μάλα | περ θυμῷ κεχολωμένον· || ὧς γὰρ ἄμεινον. Β
 ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθεται, || μάλα | τ' ἔκλυον | αὐτοῦ». Ε
 Ἦ καὶ ἐπ' | ἀργυρέῃ κώπῃ || σχέθε | χεῖρα βαρείαν, Ε
 ἄψ δ' ἔς | κουλέον | ὦσε μέγα ξίφος, || οὐδ' ἀπίθησε Β
 μύθῳ Ἀθηναίης· || ἡ δ' | Οὐλυμπόνδε βεβήκει Π
 δώματ' ἔς | αἰγιόχοιο Δίος || μετὰ | δαίμονας | ἄλλους. Ε

Στ. 215—222. Ἑρμηνευτικά: μὲν=βέβαια σφωίτερον=ὁμῶν τῶν δύο ἔπος=ὁ λόγος, ἡ ἐντολὴ εἰρύσασσθαι τοῦ ἐρῶμαι=οἰζῶ, φυλάττω κεχολωμένον τοῦ χολόσμαι=ὀργίζομαι ὡς=οὕτω, ἔτσι ἐπιπείθεται τοῦ ἐπιπείθομαι=ὕπακούω μάλα=μὲ εὐχαρίστησιν τε=τότε ἔκλυον τοῦ κλύω=ἀκούω ἢ τοῦ ἡμί=λέγω κώπη=λοβη σχέθε τοῦ ἔχω=κραίω ἄψ=ὀπίσω κουλέος=θήκη ὦσε τοῦ ὠθέω=σπρώχνω ἀπίθησε τοῦ ἀπιθέω=παρακούω μῦθος=ἐντολὴ Οὐλυμπιόνδε=εἰς τὸν Ὀλυμπον μετὰ=μεταξὺ δαίμονας=θεοῦς.

Στ. 215—222. Γραμματικά: σφωίτερον=άντων. κτητ. β' προῶπ. σφωίτερος, η, ον εἰρύσασσθαι=ἀπαρ. ἀορ. τοῦ ἐρύομαι μέλλ. εἰρύομεσθα=εἰρύσσονται εὐκτ. ἀορ. εἰρύσσαιτο ἀπαρ. εἰρύσασσθαι κεχολωμένον=μετοχ. παρακ. τοῦ χολόσμαι ὡς=ἐπίρρ. ἐπιπείθεται=ὑποτ. τοῦ ἐπιπείθομαι ἔκλυον=ἀορ. ὀριστ. τοῦ κλύω ἡ=γ' ἐν. παρατ. τοῦ ἡμί κώπη=οὐσιαστ. (θέμα καπ-λατιν. cario=λαμβάνω) σχέθε=ἀορ. β' τοῦ ἔχω (ἐπικός τύπος) ἄψ=ἐπίρρ. (ἔχει συγγένειαν μὲ τὸ ἀπό) λατιν. abs κουλέος ἀττ. κολεός ὦσε=γ' ἐν. ἀορ. τοῦ ὠθέω παρατ. ὦθει ἀορ. ὦσα ὑποτ. ὦση μέσ. ἀορ. ὦσατο ἀπίθησε=γ' ἐν. ἀορ. τοῦ ἀπιθέω Οὐλυμπόνδε=ἐπίρρ. βεβήκει=γ' ἐν. ὑπερσυντ. τοῦ βαῖναι μετὰ=ἐδῶ ἡ πρόθεσις τίθεται ἐπιρρηματ αἰγιόχοιο ἀττ. αἰγιόχου δαίμονας=οὐσιαστ. ὁ δαίμων (ἀπὸ τὸ ρῆμα δαίομαι=μοιράζω).

Στ. 215—222. Συντακτικά: τὴν=άντικ. τοῦ προσέφη πόδας=αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ ἀναφορᾶς εἰς τὸ ὠκύς εἰρύσασσθαι=ὑποκ. τοῦ χρὴ κεχολωμένον=ἐναντιωμ. μετοχὴ θυμῷ=δοτ. τοπικὴ ὡς γὰρ ἄμεινόν (ἔστιν) ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθεται=ἀναφορ. ὑποθ. πρότασις θεοῖς=άντικ. τοῦ ἐπιπείθεται αὐτοῦ=άντικ. τοῦ ἔκλυον μύθῳ=άντικ. τοῦ ἀπίθησε δώματα=ἐπεξήγησης μετὰ δαίμονας=ἐμπρόθ. προσδ. δηλῶν τὸ μεταξὺ.

Στ. 215—222. Πρὸς αὐτὴν τότε ἀπαντῶν εἶπε ὁ ταχὺς εἰς τοὺς
 [πόδας Ἀχιλλεύς.
 «Πρέπει βέβαια, θεά, τὴν ἐντολὴν ὑμῶν τῶν δύο νὰ φυλάξω
 μολονότι εἶμαι πολὺ ὠργισμένος· διότι ἔτσι εἶναι καλύτερον.
 Ἐὰν κανεῖς εἰς τοὺς θεοὺς ὑπακούη, τότε μὲ εὐχαρίστησιν τὸν
 [ἀκούουν».
 Εἶπε καὶ ἐπάνω εἰς τὴν ἀργυρᾶν λαβὴν ἐκράτησε τὸ βαρὺ του
 [χέρι,
 ὀπίσω δὲ εἰς τὴν θήκην ἔσπρωξε τὸ μέγα ξίφος καὶ δὲν παρή-
 [κουσε
 εἰς τὴν ἐντολὴν τῆς Ἀθηναῶς· ἐκείνη δὲ εἶχε μεταβῆ πλεόν εἰς
 [τὸν Ὀλυμπον
 εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ αἰγιόχου Διός, μεταξύ τῶν ἄλλων θεῶν.

Στ. 215 — 222. Αἰσθητικά: οὐδ' ἀπίθησεν—ἐδῶ ἔχομεν σχῆμα λιτότητος. Κατὰ τὸ σχῆμα αὐτὸ ἐκφράζεται κάτω μὲ τὸ ἐναντίον του ἀποφατικῶς, ἀρνητικῶς (π.χ. ἡ φθορὰ πού ἐπαθε δὲν ἦταν μικρὴ ἀντὶ ἦταν μεγάλη). δῶματα—ἡ λέξις τίθεται ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ δῶμα· αὐτὸ γίνεται συχνά εἰς τοὺς ποιητάς, διὰ νὰ παρουσιασθῇ ἕνα πρᾶγμα ἐποπτικώτερον. ὠκύς—ἀργυρεῆ—βαρῆσαν—αἰγιόχοιο—κοσμητικὰ ἐπίθετα· τὸ ὠκύς σταθερον τοῦ Ἀχιλλεύς καὶ τὸ αἰγιόχοιο τοῦ Διός.

Στ. 215—222. Πραγματικά: σφωῖτερον ἔπος—μὲ τὰς λέξεις αὐτὰς ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς τὴν ἐντολὴν τῶν δύο θεῶν, τῆς Ἥρας καὶ τῆς Ἀθηναῶς. δῶματα Διός—εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Διός, πού ὡς γνωστὸν εὐρίσκετο εἰς τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου, συνηθροίζοντο οἱ θεοὶ καὶ συνεσεκέπτοντο. δαίμονες—ὁ δαίμων εἰς τὸν Ὀμηρον ἦτο ἀορίστως ὁ θεὸς, ἡ θεότης γενικῶς πού ἐρρῶθιμιζε τὰ ἀνθρώπινα.

Στ. 215—222. Στοιχεῖα πολιτισμοῦ: ὅς κε θεοῖς ἐπιπειθή-
 ναι—μὲ τὰς λέξεις αὐτὰς βλέπομεν τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ὀμη-
 ρικῆς ἐποχῆς νὰ ἔχουν τὴν ἀντίληψιν, ὅτι ὀφείλουν νὰ ὑπα-
 κούουν εἰς τὰς θελήσεις τῶν θεῶν, ἐὰν θέλουν νὰ ἔχουν τὴν εὐ-
 νοιάν των. ἀργυρεῆ κἀση—ὅπως βλέπομεν καὶ ἀπὸ τὰ εὐρήματα
 τῆς Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς πού ἐκτίθενται εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον
 αἱ λαβαὶ τῶν ξιφῶν εἶχον ποικιλωτάτας διακοσμήσεις.

Στ. 215—222. Γνωμικόν: ὅς κε θεοῖς ἐπιπειθήται, μάλα τ'
 ἔκλυον αὐτοῦ.

Στ. 215—222. Χαρακτηρισμὸς προσώπων: Εἰς τὸ τμήμα
 αὐτὸ ὁ Ἀχιλλεύς παρουσιάζεται εὐσεβῆς καὶ εὐπειθῆς εἰς τὰς
 ἐντολάς τῶν θεῶν.

Στ. 215—222. **Νόημα**: Ὁ Ἀχιλλεύς, ὅταν ἤκουσε τοὺς λόγους τῆς θεᾶς, παρά τὴν ὀργήν του ὑπακούει καὶ βάζει τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην, κάμνει δὲ αὐτό, διότι ἔχει τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἐκεῖνος ποὺ ὑπακούει εἰς τοὺς θεοὺς, αὐτὸς καὶ θὰ εἰσακουσθῆ ἀπ' αὐτοὺς ὅταν τυχὸν τὴν παρακαλέσῃ διὰ κάτι. Ἀκολουθῶς ἡ Ἀθηνᾶ ἐπιστρέφει εἰς τὸν Ὀλυμπον διὰ νὰ εὐρεθῆ πάλιν ἐν μέσῳ τῶν θεῶν.

Στ. 223—244. Πηλεΐδης δ' ἔξαιτις ἀταρτη ροῖς ἐπέ εσιν	ΤΤ
'Ατρεΐδην προσέ ειπε, καὶ οὐ πω λῆγε χό λοιο·	ΤΤ
«οἴνοβα ρές, κυνὸς ὄμματ' ἔ χων, κραδί ην δ' ἐλά φοιο,	Ε
οὔτε ποτ' ἐς πόλε μον ἄμα λαῶ θωρη χθῆναι	Π
οὔτε λέ χονδ' ἰέ ναι σὺν δ'ῆρι στή εσιν 'Α χαιῶν	Π
τέτλη κας θυ μῶ· τὸ δέ τοι κῆρ εἶδεται εἶναι.	Π
ἦ πολὺ λῳίον ἔστι κο τὰ στρατόν εὐρὺν 'Α χαιῶν	ΤΤ
δῶρ' ἀπο αιρεῖ σθαι ὅς τις σέθεν ἀντίον εἶπη·	Π
δημοβό ρος βασι λεύς, ἐπεὶ οὔτιδα νοῖσιν ἀ νάσσεις·	Π
ἦ γάρ ἄν, 'Ατρεΐ δη, νῦν ὕστατα λωβῆ σαιο·	Π
ἄλλ' ἔκ τοι ἐρέ ω καὶ ἐ πί μέγαν ὄρκον ὀ μοῦμαι·	Π
ναὶ μὰ τό δε σκῆ πτρον, τὸ μὲν οὐ ποτε φύλλα καὶ ὄζους	Π
φύσει, ἐ πεὶ δὴ πρῶτα τοιμῆν ἐν δ'ῆρ εσσι λέ λοιπεν,	ΤΤ
οὐδ' ἀνα θηλή σει· περὶ γὰρ ῥά ἐ χαλκὸς ἔ λεψε	Π
φύλλα τε καὶ φλοιόν· νῦν αὐτέ μιν—υἶες 'Α χαιῶν	Π
ἐν παλά μης φορέ ουσι δι κασπόλοι, οἳ τε θέ μιστας	Β
πρὸς Διὸς εἰρύα ται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὄρκος·	Π
ἦ ποτ' 'Α χιλλῆ ος ποθὴ ἴξεται υἶας 'Α χαιῶν	Π
σύμπαν τας· τότε δ' οὐ τι δυ νήσει ἀχνόμε νός περ	Β ἢ ΤΤ
χραιομεῖν, εὖτ' ἄν πολλοὶ ὕφ' Ἐκτορος ἀνδροφό νοιο	ΤΤ
θνήσκον τες πί πτωσι· σὺ δ' ἔνδοθι θυμόν ἀ μύξεις	ΤΤ
χωόμε νος, δ' τ' ἄ ριστον 'Α χαιῶν οὐδὲν ἔ τισας».	ΤΤ

Στ. 215—222. **Περίληψις**: Ὁ Ἀχιλλεὺς δέχεται τὴν σύστασιν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ θέτει τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐπιστρέφει εἰς τὸν Ὀλυμπον.

Στ. 215—222. **Ἐπιγραφή**: Ὁ Ἀχιλλεὺς ὑπακούει εἰς τὴν θεὰν Ἀθηνᾶν, ἡ ὁποία καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸν Ὀλυμπον.

Στιχ. 223—244. Ὁ Πηλεΐδης δὲ ἐκ νέου μὲ προσβλητικούς λόγους ὤμιλησε πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην, καὶ δὲν ἔπαυεν ἀκόμη τὸν θυμόν του. «Μέθυσε, ποὺ ἔχεις μάτια σκύλλου, καὶ καρδιὰν ἐλάφου, οὔτε ποτὲ διὰ μάχην νὰ ὀπλισθῆς μαζὶ μὲ τὸν στρατὸν οὔτε εἰς ἐνέδραν νὰ πᾶς μὲ τοὺς ἀρχηγούς τῶν Ἀχαιῶν ἐτόλμησες εἰς τὴν καρδιάν σου (σοῦ τότε ἢ καρδιά σου)· διότι [αὐτὸ σοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι θάνατος. Βέβαια εἶναι πολὺ καλύτερον εἰς τὸ ἐκτεταμένον στρατόπεδον | τῶν Ἀχαιῶν νὰ ἀφαιρῆς τὰ τιμητικὰ δῶρα ἀπὸ ὅποιον μιλήσει ἐναντίον σου· ἀρπακτικὸς βασιλεὺς (εἶσαι), διότι βασιλεύεις μεταξὺ τιποτένιων· διότι ἄλλως βέβαια, υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, τώρα διὰ τελευταίαν φο- | ρᾶν θὰ διέπραττες ἀτιμίαν· ἀλλὰ θὰ σοῦ μιλήσω καθαρὰ καὶ πρὸς τούτοις μεγάλον ὄρκον | θὰ κάμω· ναί, μὰ αὐτὸ ἐδῶ τὸ σκῆπτρον, τὸ ὁποῖον βέβαια ποτὲ φύλλα καὶ | κλάδους δὲν θὰ φυτρώσῃ, ἅπαξ καὶ εἰς τὰ βουνὰ ἔχει ἀφήσει τὸν κορμόν, οὔτε θὰ ξαναβλαστήσῃ· διότι φυσικὰ γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὄρει- | χάλκινον ἐργαλεῖον ἐξεφλούδισε τὰ φύλλα καὶ τὸν φλοιόν· ἀλλὰ τώρα αὐτὸ (τὸ σκῆπτρον) οἱ | υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν τὸ κρατοῦν διαρκῶς εἰς τὸ χέρι, οἱ δικασταί, οἱ ὁποῖοι διαφυλάτ- | τουν τοὺς νόμους κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διός· αὐτὸς δὲ θὰ εἶναι δι' ἐσὲ μέγας | ὄρκος· ἀναμφιβόλως κάποτε θὰ ποθήσουν τὸν Ἀχιλλεῖα οἱ υἱοὶ τῶν | Ἀχαιῶν ὅλοι γενικῶς· ἀλλὰ τότε δὲν θὰ μπορῆς μολονότι θὰ λυπήσαι | πολὺ νὰ ὠφελῆσῃς (αὐτούς)· ὅταν πολλοὶ ἀπὸ τὸν φονικὸν Ἔκτορα φονευμένοι θὰ πίπτουν· τότε ἐσὺ μέσα σου θὰ ξεσχίζῃς τὴν καρ- | διά σου λυπούμενος διότι τὸν ἄριστον ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς καθόλου δὲν | ἐτίμησες».

Στ. 223—244. Ἑρμηνευτικά: ἔξαυτις=πάλιν, ἐκ νέου ἀταρτηροῖς τοῦ ἀταρτηρός=δριμύς, προσβλητικός οὐ πω=ἀκόμη χόλοιο τοῦ χόλος=ὁ θυμός, ἡ ὀργή οἰνοβαρῆς τοῦ οἰνοβαρή=μέθυρος λαφ τοῦ λαός=στρατός θωρηχθῆναι τοῦ θωρησσω=ὀπλιζῶ λόχονδε=εἰς ἐνέδραν ἀριστήσεων τοῦ ἀριστεύς=ὁ ἀρχηγός τέτληκας τοῦ τλάω=τολμῶ τὸ=αὐτὸ κῆρ=ὁ θάνατος εἶδεται τοῦ εἶδομαι=φαίνομαι ἢ=βέβαια λώιον=καλύτερον ἀποαιρεῖσθαι τοῦ ἀφαιροῦμαι=ἀφαιρῶ ἀντίον=ἐναντίον δημοβόρος=ὁ ἀρπακτικός οὐτιδανοῖσι τοῦ οὐτιδανός=ὁ τιποτένιος ἔστατα=διὰ τελευταίαν φοράν λωβήσαι τοῦ λωβάομαι=βλάπτω, διαπράττω ἀτιμίαν ἐπι=ἐπάνω, πρὸς τούτους τὸ=τὸ ὁποῖον ὄζως=ὁ κλάδος φύσει τοῦ φύω=φυτρῶνω ἐπειδὴ πρῶτα=ἅπαξ καὶ ἀναθηλήσει τοῦ ἀναθηλέω=ξανθαλαστάνω ρα=φυσικὰ ἐ=αὐτὸ (τὸ σκῆπτρον) χαλκός=τὸ ὀρειχάλκινον ἐργαλεῖον ἔλεψε τοῦ λέπω=ξεφλουδίζω φορέουσι τοῦ φορέω=κρατῶ διαρκῶς δικασπόλος=ὁ ἀπονέμων τὸ δίκαιον, ὁ δικαστὴς θέμιστας=αἱ θέμιστες=οἱ νόμοι εἰρύνεται τοῦ εἰρύνω=διαφυλάττω πρὸς Διός=κατ' ἐντολήν τοῦ Διός, κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διός ἢ ποτε=ἀναμφιβόλως κάποτε ποθῆ=πόθος Ἀχιλλῆος ποθῆ ἔξεται υἱας Ἀχαιῶν=οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν θά ποθήσουν τὸν Ἀχιλλέα ἀχνύμενος τοῦ ἀχνυμαι=λυποῦμαι χραισμεῖν τοῦ χραισμέω=ὠφελῶ εὐτε=ὄτε, ὅταν ἀνδροφόνιο τοῦ ἀνδροφόνος=ὁ φονικός, ὁ φονεύων τὸν ἀνδρα ἐνδοθι=μέσα ἀμύξεις τοῦ ἀμύσσω=σπαράσσω, ξεσχίζω χωόμενος τοῦ χωόμαι=λυποῦμαι ὅτι=διότι οὐδὲν=καθόλου ἔτισας τοῦ τίω=τιμῶ, ἐκτιμῶ.

Στ. 223+244. Γραμματικά: ἔξαυτις=ἐπίρρ. ἀταρτηροῖς=ἐπίθ. δοτ. πληθ. ἀταρτηρός, ἡ, ὃν ἐπέεσιν=δοτ. πληθ. τοῦ ἔπος ἄττ. ἔπεσιν προσέειπε=γ' ἐν. ἀορ. β' τοῦ πρόσφμη λῆγε=γ' ἐν. παρ. τοῦ λήγω χόλοιο=ἄττ. χόλου=οὐσιαστ. ὁ χόλος οἰνοβαρῆς=κλητ. ἐν. τοῦ ἐπιθ. οἰνοβαρή, ἡς, ἐς (ἀπὸ τὸ οἶνος καὶ βαρῦς) κραδίην=καρδίην κατὰ μετὰθεσιν ἀλάφοιο=ἄττ. ἐλάφου θωρηχθῆναι=ἄπαρ. παθ. ἀορ. τοῦ θωρήσσω ἀορ. θώρηξεν' μεσ. ἐνεστ. θωρήσσεσθον παρ. θωρήσσετο μελλ. θωρήξομαι ἀορ. θωρήχθησαν ἄπαρ. θωρηχθῆναι (θώρηξ, θωρηκτόν, θώραξ). λοχόνδε=ἐπίρρ. τοπικὸν ἰέναι=ἄπαρ. τοῦ εἶμι ἀριστήσεων=δοτ. πληθ. τοῦ ἀριστεύς γεν. ἀριστήος (ἀπὸ τὸ ἀριστος) τέτληκας=β' ἐν. παρακ. τοῦ τλάω μεσ. μελλ. τλήσομαι, ἀορ. β' τλή ἀορ. α' ἐτάλασσας παρακ. τέτληκας τὸ=δεικτ. κῆρ=οὐσιαστ. θηλ. γένους ἢ κῆρ κηρός δοτ. κηρὶ αἰτ. κῆρα πληθ. κῆρες αἰτία. κῆρας ἀπὸ τὸ κηραίνω=βλάπτω (ἐνῶ τὸ κῆρ, γεν. κῆρος, δοτ. κῆρι) εἶδεται=γ' ἐν. τοῦ εἶδομαι ἀορ. εἶσαο λώιον=συγκρ. βαθμὸς τοῦ ἀγαθός, λῶων, λῶστος ἀποαιρεῖσθαι=ἄπαρ. ἐνεστ. τοῦ ἀποαιρέομαι—ἀφαιροῦμαι σέθεν=σοῦ=γεν. ἐν. προσ. ἀντωνυμίας ἀντίον=ἐπίρρ. δημοβόρος=ἐπίθ. δημοβό-

ρος, ος, ον (ἀπό τὸ δῆμος καὶ βορός, βορά (βιβρώσκω) οὐτιδανοῖσιν=δοτ. πληθ. τοῦ ἐπιθ. οὐτιδανός ἀνάσσεις=β' ἐν. ὄρ. ἐνεστ. τοῦ ἀνάσσω ὕστατα=οὐδετ. ἐπιθετ. τοῦ ὕστατος, η, ον τὸ οὐδέτερον ὕστατα κεῖται ἐπιρρηματικῶς λωβήσαιο=εὐκτ. ἄορ. μεσ. τοῦ λωβάομαι ἀπὸ τὸ λῶβη=προσβολή ἐπὶ=ἐπίρρ. ὁμοῦμαι=μέλλ. τοῦ ὁμνυμι τό=ἀναφορ.=δ ἕξους=αἰτ. πληθ. τοῦ οὐσιαστ. ἕξος (ἀπὸ τὸ ἀθροιστικόν—ο—καὶ τὸ θέμα σεδ τοῦ ἔζομαι) φύσει=μέλλ. τοῦ φύω πρῶτα=ἐπίρρ. λέλοιπεν=γ' ἐν. ὄρ. παρακ. τοῦ λείπω ἀναθηλήσει=γ' ἐν. ὄρ. μέλλ. τοῦ ἀναθηλέω ἔχει μόνον μέλλ. ἀναθηλήσει ε=προσωπ. ἄντων, γ' προσώπου αἰτιατ. ἐνικου ἔλεψε=γ' ἐν. ὄρ. ἄορ. α' τοῦ λέπω ἄορ. ἔλεψε αὐτε=σύνδεσμος ἀντιθέτ. μιν=προσωπ. ἄντων, ἐδῶ οὐδέτερ. γένους υἷες=οὐσιαστ. γ' κλισ. φορέουσι=γ' πληθ. ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ φορέω=θαμιστικόν τοῦ φέρω παρατ. φέροι ἄορ. φόρησεν δικασπός= (ἀπὸ τὸ δίκας καὶ τέλομασι) θέμιστας=οὐσ. αἰτ. πληθ. τοῦ οὐσιαστ. θέμις γεν. θέμιστος δοτ. θέμιστι αἰτιατ. θέμιστα κλητ. Θέμι πληθ. αἱ θέμιστες εἰρύαται=γ' πληθ. πρόσ. παρακ. τοῦ ἐρύομαι ἢ ἔρυμαι παρατ. ἔρυσσ ἄορ. εἰρύσσα παρακ. γ. πληθ. εἰρύαται ὑπερσ. εἴρυτο δ=δεικτ. οὗτος Ἀχιλλῆος=ἀττ. Ἀχιλλέως ποθῆ=οὐσιαστ. ἄλλος τύπος τοῦ πόθος ἔξεται=γ' ἐν. ὄριστ. μέλλ. τοῦ ἰκνέομαι δυνῆσαι=β' ἐν. ὄριστ. μέλλοντος τοῦ δύναμαι ἀττ. δυνῆση ἀχνύμενος=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ἄχνυμαι χραισμείν=ἀπαρέμφ. ἄορ. β' τοῦ χραισμέω καὶ χραίσμω μέλλ. χραισμῆσει ἄορ. χραίσμησεν παρατ. ἔχραισμε (ὁ τύπος αὐτὸς τοῦ παρατ. λαμβάνεται ὡς ἀόριστος). εὔτε=σύνδεσμος ἀνδροφόνιοι=ἐπίθ. γεν. ἐν. ἀττ. ἀνδροφόνου τοῦ ἀνδροφόνος, ος, ον ἐνδοθι=ἐπίρρ. ἀμύξεις=β' ἐν. ὄριστ. μέλλ. τοῦ ἀμύσσω παρατ. ἀμύσσε μέλλ. ἀμύξεις χῶόμενος=μετ. ἐνεστ. τοῦ χῶομαι παρατ. χῶετο ἄορ. χῶσατο ἔτισας=β' ἐν. ὄριστ. ἄορ. τοῦ τίω παρατ. τίον, μέλλ. τίσω ἄορ. ἔτισας (ἐκ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ ἡ τιμή).

Στ. 223 — 244. **Συντακτικά:** ἐπέειν=δοτ. τοῦ ὄργανου Ἀτρεΐδη=ἀντικ. τοῦ προσέειπε χόλοιο=ἀντικ. τοῦ λῆγε θωρηχθῆναι—λέναι=τελ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ τέτληκας λόχονδε=ἐπίρρ. προσδ. τόπου θυμῶ=δοτ. τοπική εἶδεται=ρῆμα εἶναι=εἰδικ. ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ εἶδεται τό=ὑποκ. τοῦ εἶναι κῆρ=κατηγορ. τοῦ τὸ τοι=δοτ. προσωπική λώϊόν ἐστι=ἀπρόσωπος ἔκφρασις ἀποαιρεῖσθαι=ὑποκ. τοῦ λώϊόν ἐστι δῶρα=ἀντικ. τοῦ ἀποαιρεῖσθαι ὅς τις σέθεν ἀντίον εἶπη=ἀναφορική ὑποθετική πρότασις δημοβόρος βασιλεὺς (εἶ) δημοβόρος=κατηγ. ἐπει... ἀνάσσεις=αἰτιολογ. πρότασις ἂν λωβήσαιο=δυνητική εὐκτ. ὡς ἀπόδοσις τῆς ἐννοουμένης ὑποθέσεως εἰ μὴ ἦνασσεσ οὐτιδανοῖσι—ἂν ἐλωβήσω· εἰς τὴν θέσιν τῆς δυνητικῆς ὄριστικῆς ἔχομεν δυνητικὴν εὐκτικὴν (2ον εἶδος ὑποθ. λόγου ἀπραγματοποίητον) τοι=

άντικ. τοῦ ἐξερέω *ὄρκον* = σύστοιχον άντικ. τοῦ ὁμοῦμαι *ἐπει δὴ... λέλοιπεν* = χρογ. πρότασις *ἔλεψε* = ρῆμα *χαλκός* = ὑποκ. *ἐφύλλα* καὶ *φλοῖον* = άντικ. τοῦ ἔλεψε *μιν* = άντικ. τοῦ φορέουσι *δικασπόλοι* = κατηγορούμενον εἰς τὸ υἱες Ἀχαιῶν *οἱ τε... εἰρύται* = άναφ. πρότασις *ἔσσειται* = ρῆμα *δ* = ὑποκ. *ὄρκος* = κατηγο. *τοι* = δοτικ. κτητικὴ *ἴξεται* = ρῆμα *ποθῆ* = ὑποκ. Ἀχιλλῆος = γεν. άντικ. εἰς τὸ ποθῆ *ἀχνύμενός περ* = έναντιωμ. μετοχὴ *χραιομεῖν* = τελ. άπαρ. ἐκ τοῦ δυνῆσαι *εὖν' άν...* *πίπτωσι* = χρογ. πρότασις *πίπτωσι* = ρῆμα *πολλοὶ* = ὑποκ. *ὕφ'* = Ἐκτορος = ποιητ. αίτιον *θνήσκοντες* = τροπ. μετοχὴ *χωόμενος* = τροπ. μετοχὴ *ὄτ'*... *ἔτισας* = αίτιολογ. πρότασις *ἔτισας* = ρῆμα *ἄριστον* = άντικ. Ἀχαιῶν = γεν. διαιρετ. *οὐδέν* = αίτιατ. τοῦ κατά τι.

Στ. 223—244. **Αἰσθητικά :** *οἰνοβαρῆς* — *κραδίην δ'* *ἐλάφοιο* = ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς τὸν θυμόν του χρησιμοποιεῖ βαρυτάτας ὕβρεις έναντιόν τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἰδιαίτερος ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος ὡς δειλοῦ, δέν άνταποκρίνεται εἰς τὴν πραγματικότητα, διότι ἤτο γενναϊότατος, ὅπως εἰς πολλὰ χωρία άναφέρει ὁ Ὀμηρος. *ἐς πόλεμον* = ἡ φράσις τίθεται κατ' άντιθεσιν πρὸς τὸ λόχονδε. *θωρηχθῆναι—ίέναι—κατὰ στρατόν* = ζωηρὰ αντίθεσις μεταξύ τῶν δύο άπαρεμφάτων καὶ τῆς φράσεως κατὰ στρατόν. *κῆρ* = ἡ λέξις τίθεται εἰρωνικῶς. *λώϊόν ἔσσι* = επίσης ἐδῶ ἔχομεν εἰρωνείαν. *ὅς τις σέθεν αντίον εἶπη* = τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν του ὁ Ἀχιλλεὺς ἐδῶ τὴν γενικεύει τοῦτο δέ γίνεται διὰ νὰ έμφανισθῆ ἡ προσγενομένη εἰς αὐτόν άδικία ὡς γενικὴ τοιαύτη. *ἐκ—ρέω, ἐπι—ὁμοῦμαι* = τμήσεις άντι ἐξερέω καὶ έπομοῦμαι. *μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ... φλοῖον* = παραστατικώτατα ὁ ποιητὴς μᾶς παρουσιάζει τὴν ἱστορίαν τοῦ σκῆπτρου. *χαλκός ἔλεψε* = ἡ λέξις *χαλκός* τίθεται συνεκδοχικῶς άντι τοῦ ὄργάνου τοῦ κατεσκευασμένου ἀπὸ χαλκόν (συνεκδοχὴ εἶναι ὁ λεκτικὸς τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον λαμβάνεται ἡ ὕλη άντι ἐκείνου ποῦ εἶναι κατεσκευασμένον ἀπὸ τὴν ὕλην π.χ.: Νὰ τρώει ἡ σκουριά τὸ σίδηρο (τὰ σιδερένια ὄπλα κι' ἡ γῆ τὸν άντρειωμένο) *υἱες Ἀχαιῶν* = ἐδῶ ἔχομεν περίφρασιν άντι Ἀχαιοὶ *περὶ—ἔλεψε* = τμήσις. *ἐν παλάμης φορέουσι* = πλεονασμὸς. *μέγας ὄρκος* = ἡ λέξις ὄρκος έпанελήφθη καὶ έτέθη εἰς τὸ τέλος τοῦ στίχου χάριν έμφάσεως. *σύμπαντας* = ὁμοίως ἡ λέξις αὐτὴ έτέθη εἰς τὸ τέλος τῆς προτάσεως καὶ εἰς τὴν άρχὴν τοῦ στίχου χάριν έμφάσεως. *ἀμύξις* = τὸ ρῆμα τίθεται μεταφορικῶς ἐδῶ. *άταρητοῖς—οἰνοβαρῆς—εὐρύν—μέγαν—άνδροφόνοιο—ἄριστον* = ὠραιότατα κοσμητικά έπίθετα.

Στ. 223—244. **Πραγματικά :** *ἐξαῦτις* = χρησιμοποιεῖ τὸ έπίρρημα τοῦτο, διότι ὡς γνωστόν ἡ φιλονικία μεταξύ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλεῶς εἶχε διακοπῆ λόγῳ τῆς έμφάνισεως τῆς

Ἰθηνᾶς. *οἰνοβαρές*—ὁ Ἀχιλλεὺς χρησιμοποιεῖ τὸ ἐπίθετον αὐτὸ διὰ τὸν Ἀγαμέμνονα ποῦ εἶναι λίαν προσβλητικόν, διότι ἡ μέθη ἔθεωρεῖτο κακόν. *κυνὸς ὄμμαί' ἔχων*—ἐπίσης βαρυτάτη ὕβρις, διότι ὁ σκύλλος ἔθεωρεῖτο ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ὡς συμβολίζων τὴν ἀναίδειαν. *κραδίην δ' ἐλάφοιο*—ἡ ἔλαφος ἐσυμβόλιζε τὴν δειλίαν. Ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος ὡς δειλοῦ εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν πραγματικότητα· *ἐς πόλεμον—λόχονδε*—μέ τὴν πρώτην φράσιν ἐννοεῖται ἡ μάχη ἐκ παρατάξεως εἰς ἀναπεπταμένον χῶρον, μετὰ τὸ δεύτερον ἐπίρρημα ἐννοεῖται ἡ μάχη ἐξ ἐνέδρας. *τέλληκας θυμῶ*—ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς τὴν ὄργην του ὑπερβάλλει τὰ πράγματα, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Ἀγαμέμνων ἦτο γενναιότατος, ὅπως μᾶς ἀναφέρει ἄλλοι ὁ Ὅμηρος. *μέγαν ὄρκον*—ἐδῶ ἐννοεῖται ὁ ἐπίσημος ὄρκος τὸν ὁποῖον ἔδιδον οἱ βασιλεῖς ὑψώνοντες μετὰ τὰς χεῖρας τῶν τὸ σκῆπτρον· *σκῆπτρον*—ἡ λέξις παράγεται ἀπὸ τὸ *σκήπτω*—στηρίζω καὶ ἐσήμαινε ἀρχικῶς τὴν ράβδον ἢ τὴν βακτηρίαν τῶν ὁδοιπόρων ἢ τῶν ζητιάνων· σκῆπτρον· ἀκόμη ἔφερον οἱ βασιλεῖς, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ δικασταί. Οἱ βασιλεῖς καὶ γενικῶς οἱ ἄρχοντες ἔφερον σκῆπτρον, τὸ ὁποῖον ἦτο σύμβολον τῆς ἐξουσίας τῶν ἐκράτου δὲ αὐτό, παραλαμβάνοντι ἀπὸ τοὺς κήρυκας, καθ' ἣν στιγμήν ἠγόρευον εἰς τὰς δημοσίας συγκεντρώσεις. Τὸ σκῆπτρον αὐτὸ ἦτο πολλὰς φορὰς κεκοσμημένον μετὰ πολυτίμα μέταλλα. *Ἔκτωρος*—ὁ Ἔκτωρ ἦτο υἱὸς τοῦ Πριάμου, ὁ προστάτης καὶ τὸ προπύργιον τῶν Τρώων. Ὁ Ἔκτωρ, ὁ ὁποῖος διὰ πρώτην φορὰν παρουσιάζεται ἐδῶ ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου, εἶναι μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας φυσιογνωμίας τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, ἐκοσμεῖτο δὲ μετὰ πολλὰς ἀρετάς· ἦτο φιλόστοργος ὡς πατὴρ καὶ ὡς σύζυγος, ἄριστος πολίτης καὶ γενναῖος πολεμιστὴς. *ἀνδροφόνιοι*—τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ἀποδίδεται εἰς τὸν Ἔκτορα λόγῳ τῆς γενναιότητός του.

Στ. 223—244. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ**: *χαλκός*—ὁ χαλκός ἦτο γνωστότατος εἰς τὴν Ὀμηρικὴν ἐποχὴν, ἐχρησιμοποιεῖτο δὲ διὰ τὴν κατασκευὴν ὄπλων καὶ διαφόρων σκευῶν· ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἀμιγῆς χαλκός ἦτο εὐμάλακτον μέταλλον διὰ τοῦτο ἀνεμείγνυον αὐτὸν μετὰ κασσίτερον καὶ ἀπετέλει τὸν ὀρεῖαχαλκόν ἀπὸ τὸν ὁποῖον κατεσκευάζοντο τὰ διάφορα ἀντικείμενα καὶ ἰδίως τὰ ὄπλα. Ὡστε λοιπὸν χαλκὸς κυρίως εἰς τὰ ὀμηρικὰ ἐπιθ. σημαίνει ὀρεῖαχαλκός. Εἰς τὴν Ὀμηρικὴν ἐποχὴν ἦτο γνωστὸς καὶ ὁ σίδηρος ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται συχνότερα εἰς τὴν Ὀδύσειαν παρὰ εἰς τὴν Ἰλιάδα. *θέμιστας*—μετὰ τὴν λέξιν αὐτὴν ἐννοεῖται τὸ σύνολον τῶν νόμων συνήθως ἀγράφων, ἢ ἀρχῶν ποῦ ἐτηροῦντο μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τοὺς ὀμηρικοὺς χρόνους ἐπιστεύετο ὅτι ἡ φύλαξις τῶν νόμων καὶ ἡ ἀπονομή τῆς δικαιοσύνης ἐδόθη ἀπὸ τοὺς θεοὺς εἰς τοὺς βασιλεῖς· βάσει τῶν νόμων αὐτῶν οἱ βασιλεῖς (ὡς δικάσπολοι) ἐδίκαζον τοὺς ὑπηκόους τῶν. *ἄριστον*

Ἀχαιῶν—ὁ Ἀχιλλεύς βλέπομεν νὰ αὐτοεπαινεῖται· αὐτὸ ἦτο· κάτι τὸ συνηθισμένον εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἐποχὴν καὶ δὲν ἐθεωρεῖτο· ἐγώϊσμός, ἐνῶ ἀντιθέτως σήμερον εἶναι ἐλάττωμα.

Στ. 223—244. **Νόημα**: Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ Ἀχιλλεύς σύμφωνα μὲ τὴν συμβουλὴν τῆς ἑκστομίξει βαρυτάτας ὕβρεις ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἔτσι τὸν ἀποκαλεῖ μέθυσον, ἀναιδῆ, δειλόν. Τὴν τελευταίαν αὐτὴν ὕβριν δικαιολογεῖ, διότι ποτὲ δὲν ἔλαβε μέρος εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως οὔτε εἰς μάχην ἐξ ἐνέδρας ἀλλὰ τούναντίον πάντα ὡς κύριον μέλημα· εἶχε τὴν ἀφαίρεσιν τῶν δῶρων τῶν ἀντιπάλων του. Ἐπὶ πλέον ἀποκαλεῖ αὐτὸν ἀπληστον καὶ ἄρπαγα. Τελικῶς ὁ Ἀχιλλεύς κάμνει ὄρκον εἰς τὸ σκῆπτρον του ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἀχαιοὶ ὑπὸ τὰ βαρυτάτα πλήγματα τοῦ Ἔκτορος θὰ

Ἐπέμβασις τοῦ Νέστορος

Στ. 245—253. Ὡς φάτο Πηλεΐδης, ποτὶ δὲ σκῆ πτρον	
	[βάλε γαίη] Π
χρυσεῖ οις ἤ λοισι πε πορμένον, ἔζετο δ' αὐτός.	B
Ἄτρεΐδης δ' ἐτέ ρωθεν ἐ μήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ	B
ἦδυσ πῆς ἀνό ρουσε, λι γύς Πυλι ων ἀγο ρητής,	ΓΤ
τοῦ καὶ ἀ πὸ γλώσ σης μέλι τος γλυκί ων ῥέεν αὐδή.	Π
τῷ δ' ἦ δη δύο μὲν γενε αί μερό πων ἀν θρώπων	E
ἐφθί αθ', οἷ οἰ πρόσθεν ἅ μα τρά φεν ἦδ' ἐγέ νοντο	ΓΤ
ἐν Πύλῳ ἠγαθέ η, μετὰ δὲ τριτά τοισιν ἀ νασσεν.	Π
ὃ σφιν ἐ ὑ φρονέ ων ἀγο ρήσατο καὶ μετέ ειπεν·	Π

Στ. 245—253. **Ἑρμηνευτικά**: ποτὶ γαίη=πρὸς γῆ=κατὰ γῆς βάλε=ἔθεσε, ἔρριψε, ἐπέταξε ἤλοισι τοῦ ἤλος=καρφί πεπαρμένον τοῦ πείρω=τριπῶ, διαπερῶ ἔζετο=ἐκάθησε ἐτέρωθεν=ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἐμήνιε τοῦ μηνίω=θυμῶνας ἠδυσπῆς=γλυκόλογος ἀνόρουσε τοῦ ἀνορούω=ἀναπηδῶ λιγύς=ὁ ὀξύς, ὁ εὐγλωττος ἀγορητής=ρήτωρ γλυκίων=γλυκύτερη αὐδή=ὀμιλία μερόπων τοῦ μέρωσ θνητὸς ἐφθίαθ'=τοῦ φθίνω=χάνομαι, ἀφανίζομαι οἷ=αὐτῷ ἅμα οἷ=συγχρόνως μὲ αὐτὸν τράφεν τοῦ τρέφομαι=ἀνατρέφομαι ἠγαθέη τοῦ ἠγάθεος=ἱερώτατος τρι-

τὸν ἐνθυμηθῶν· ἀλλὰ τότε θὰ εἶναι πλέον ἀργὰ καὶ καμμίαν βοήθειαν δὲν θὰ εἶναι δυνατόν νὰ δώσῃ ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ ὁποῖος θὰ αἰσθάνεται μεγίστην θλίψιν, διότι δὲν ἐτίμησε τὸν ἀνδρειότερον ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς.

Στ. 223—244. **Περίληψις:** Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκστομίζει βαρυτάτας ὕβρεις ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος, διαβεβαιώνει ἐνόρκως ὅτι θὰ εἶναι ἀδιάλλακτος πρὸς αὐτὸν, προμαντεύει μελλοντικὰς συμφορὰς διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ ταυτοχρόνως λύπην καὶ μεταμέλειαν τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ τὴν στάσιν αὐτοῦ ἀπέναντί του.

Στ. 223—244. **Ἐπιγραφή:** Ὁ Ἀχιλλεὺς ὕβριζει τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ δι' ὄρκου διαβεβαιώνει τὴν ἀδιαλλαξίαν του προμαντεύων μελλοντικὴν μεταμέλειαν τοῦ Ἀγαμέμνονος.

Ἐπέμβασις τοῦ Νέστορος

Στ. 245—253. Ἔτσι ὠμίλησεν ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως, καὶ κατὰ γῆς
[ἐπέταξε τὸ σκῆπτρον (του)
μὲ χρυσαῖα καρφία στολισμένον, ὁ δὲ ἴδιος ἐκάθισεν·
Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ὅμως ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἐξηκολούθει νὰ
[εἶναι ὠργισμένος· τότε μεταξὺ αὐτῶν ὁ Νέστωρ
ὁ γλυκόλογος ἀνεπήδησε, ὁ εὐγλωττος τῶν Πηλίων ρήτωρ,
καὶ ἀπὸ τὴν γλώσσαν τοῦ ὁποῦ ἀπὸ τὸ μέλι γλυκύτερη ἔρρει.
[ὀμιλία.
Εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του ἤδη δύο μὲν γενεαὶ θνητῶν ἀν-
[θρώπων
εἶχον χαθῆ, οἱ ὁποῖοι συγχρόνως μὲ αὐτὸν πρότερον ἐγεννήθη-
[σαν καὶ ἀνετράφησαν
εἰς τὴν ἱερωτάτην Πύλον, ἐβασίλευε δὲ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς
[τρίτης γενεᾶς.
Αὐτὸς συνετὰ σκεπτόμενος ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπε πρὸς αὐτοῦς.

ἰάτοισιν τοῦ τρίτατος=τρίτος εὔ=εὔ=συνετὰ φρονέων τοῦ φρονέω=σκέπτομαι ἀγορήσατο τοῦ ἀγοράομαι=λαμβάνω τὸν λόγον μετέειπε=τοῦ μετάφημι=λέγω, ὀμιλῶ.

Στ. 245—253. **Γραμματικά:** ὦς=ἐπίρρ. ποτι=πρόθεσις=πρὸς βάλε=γ' ἐν. ὄρ. ἀορ. β' τοῦ βάλλω ἀττ. ἔβαλε γαίη=δοτ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. γαῖα. χρυσεῖοις=ἐπίθετ. δοτ. πληθ. ἀρσ. ὁ χρύσειος, η, ον ἥλοισι=ἀττ. ἥλοις (ὁ ἥλος) πεπαρμένον=μετοχ. παθητ. παρακ. τοῦ πείρω παρατ. πείρε μετοχ. παθ. παρακ. πε-

παρμένος (ἀπό τὸ ἴδιον θέμα περόνη, πόρπη, πορθμός, πόρος) ἔξετο=γ' ἐν. παρατ. τοῦ ἔζομαι παρατ. ἔξετο ἐνεργ. ἀορ. εἶσα ἐτέρωθεν=ἐπίρρ. ἐμήνιε=γ' ἐν. παρατ. τοῦ μηνίω παρατ. μήνιε καὶ ἐμήνιε μετ. ἀορ. μηνίσας (ἀπὸ τὸ μηνίς=ὀ θυμός) ἠδουεπής=ἐπιθ. ἠδουεπής, ἦς, ἐς ἀνόρουσε=γ' ἐν. ἀορ. τοῦ ἀνορούω ἀορ. ἀνόρουσε λιγύς=ἐπιθ. λιγύς, λίγεια, λιγυῖ ἀγορητής=οὐσιαστ. ἄρσεν. ἀπὸ τὸ ἀγοράομαι τοῦ=οὐ γλυκίων=ἐπιθ. συγκριτ. βαθμοῦ τοῦ ἐπιθέτου γλυκὺς γέεν=γ' ἐν. παρατ. τοῦ ρέω ἀττ. ἔρρει. μερόπων=ἐπίθ. μέροψ γεν. μέροπος (τὸ ἐπίθ. αὐτὸ συνάπτεται πάντα μετὰ τὸ οὐσιαστικὸν ἄνθρωποι (ἡ λέξις ὡς πρῶτον συνθετικὸν ἔχει τὴν ρίζαν μερ ἐξ οὐ μεριμνῶ, μερμηρίζω=σκέπτομαι τὸ δὲ δεύτερον συνθετικὸν τὸ ὄψ ἐξ οὐ σίθοψ=ὀ στιλπνός). ἐφθιάθ' =ἐφθιατο=ἀττ. ἐφθιντο=γ' πληθ. ὑπερσυντ. τοῦ φθίνω μελλ. φθίσει μεσ. μελλ. φθίσονται ἀορ. φθίσαν ἀορ. β' ἐφθιν μεσ. ἀορ. β' ἐφθιτο παρακ. ἐφθιται ὑπερσ. γ' πληθ. ἐφθιατο παθ. ἀορ. γ' πληθ. ἐφθιθεν οὐ=ἀναφορ. =οἱ ὅποιοι οἶ=προσωπ. ἀντων. γ' προσωπ.=αὐτῶ τράφεν (=ἐτρέφισαν)=γ' πληθ. ὀριστ. παθ. ἀορίστ. τοῦ τρέφω παρατ. τρέφον καὶ ἔτρεφον ἀορ. θρέψα ἀορ. β' τράφ'—τρέφομεν παθ' ἐνεστ. τρέφεται παρατ. ἐτρεφόμην παθ. ἀορ. τράφη καὶ γ' πληθ. τράφεν—ἐτραφεν ἠδέ=σύνδεσμος ἠγαθέη=θηλ. ἐπίθ. ὁ ἠγάθεος, ἦ, ον (ἀπὸ τὸ ἄγα—θέμα τοῦ ἄγαν καὶ θεός τὸ ἦ ἀντί τοῦ α κατ' ἐπαύξησιν) μετὰ=προθ. μετὰ δοτικ.=μεταξὺ καὶ γενικὴν τριτάτοισιν=ἀριθμ. ἐπίθ. ἀντί τρίτος τρίτατος, ἦ, ον (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ἕνατος, δέκατος) ἄνασσειν=γ' ἐν. παρατ. (ἀναύξητος) τοῦ ἀνάσσω σφίν=σφίσιν ἐϋ=ἐπίρρ.=εὐ φρονέων=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ φρονέω ἀγορήσατο=γ' ἐν. ὀριστ. ἀορίστου (ἀναύξητος) τοῦ ἀγοράομαι παρατ. ἠγοράσαθε ἀορ. ἠγορήσατο μετέειπε=γ' ἐν. ὀριστ. ἀορ. τοῦ μετάφημι.

Στ. 245—253. **Συντακτικά:** ποτὶ γαίῃ=πρόθεσις συντασομέγη μετὰ τὴν δοτικὴν γαίῃ ἢ ὅποια εἶναι τοπικὴ. ἠλοιοι=δοτ. τοῦ ὄργανου πεπαρημένον=ἐπιθ. μετοχὴ τοῖσι=δοτ. τοπικὴ λιγύς ἀγορητής=παράθεσις εἰς τὸ Νέστωρ. τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης... γέεν αὐδῆ=ἀναφορικὴ πρότασις, ἢ ὅποια διασαφεῖ τὸ ἠδουεπής μέλιτος=β' ὄρος τῆς συγκρίσεως γλυκίων=κατηγορούμενον εἰς τὸ αὐδῆ τῶ=δοτικ. ἠθικὴ ἅμα=πρόθεσις συντασσομ. μετὰ δοτ. τοπικὴ ἅμα οἶ. μετὰ τριτάτοισιν=ἢ πρόθ. μετὰ μετὰ δοτ. τοπικὴν ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὸ μεταξὺ καὶ γενικὴ σφίν=ἀντικείμενον εἰς τὸ μετέειπε φρονέων=τροπικὴ μετοχὴ.

Στ. 245—253. **Αἰσθητικά:** ποτὶ γαίῃ βάλε σκῆπτρον=ἡ φράσις αὐτὴ δεικνύει τὴν μεγάλην ὄργην τοῦ Ἀχιλλέως, ἢ ὅποια ξεσπᾶ εἰς τὸ σκῆπτρον ἐμήνιε=ἡ μῆνις τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐκδηλώνεται εἰς τὸ πρόσωπόν του. τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης γλυκίων

ρῆεν μέλιτος αὐδῆ—Εἰς τὸν στίχον ἄυτὸν ἔχομεν α) παρήχησιν τοῦ λ μετὴν ὁποῖαν ἐμφανίζεται παραστατικώτερον ἢ εὐγλωττία β) ὑπερβολὴν (κατὰ τὸ σχῆμα αὐτὸ κάτι ποῦ λέγεται ὑπερβαίνει πολὺ τὸ πραγματικὸν καὶ τὸ σύνηθες· τοῦτο δὲ γίνεται διὰ νὰ παρασταθῆ κάτι ζωηρότατα π.χ. «σὰ δύο βουνὰ εἶναι οἱ πλάτες του, σὰν κάστρο ἢ κεφαλὴ του»). *γράφεν ἡδ' ἐγένοντο*—σχῆμα πρωθύστερον· (κατὰ τὸ σχῆμα αὐτὸ ἀπὸ δύο πράξεις ἢ ἐννοίας λέγεται πρώτη ἐκείνη ἢ ὁποῖα χρονικῶς καὶ λογικῶς εἶναι δευτέρα π.χ. «ξεντύθη ὁ υἱός, ἐξζώθη καὶ στὸ πηγάδι μπῆκε»)· *χρυσείσις, ἡδυειής, λιγύς, ἡγαθέη*—ὠραιότατα κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 245—253. **Πραγματικά :** *Νέστωρ*—ἦτο υἱὸς τοῦ Νηλέως καὶ τῆς Χλωρίδος καὶ ἐβασίλευε τῆς Πύλου. Ἦτο ὁ γεροντότερος, συνετώτερος καὶ εὐγλωττότερος ἀπὸ ὅλους τοὺς ἡγεμόνας οἱ ὁποῖοι ἐξεστράτευσαν εἰς Τροίαν. *Πύλων*—οἱ Πύλιοι ἦσαν οἱ κάτοικοι τῆς Πύλου. *δύο γενεαί*—μία γενεὰ κατ' ἄλλους εἶναι 30 ἔτη, κατὰ δὲ τὸν ἱστορικὸν Ἡρόδοτον 33 ἔτη. *μετὰ τρίταισιςιν*—ὁ Νέστωρ ἐβασίλευε τῶν ἀνθρώπων τῆς τρίτης γενεᾶς ἐξ αὐτοῦ συμπεραίνομεν ὅτι θὰ ἦτο πέραν τῶν ἐβδομήντα ἐτῶν. *Πύλω*—ἦτο ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Νέστορος. Ἡ πόλις αὐτὴ κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν ἐποχὴν δὲν εὐρίσκετο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν μετὴν Πύλον τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἀλλὰ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Τριφυλλίας πρὸς Ν. τοῦ Ἀλφειοῦ ποταμοῦ, ὅπου σήμερον εὐρίσκεται τὸ χωρίον Κακόβατον.

Στ. 245—253. **Παροιμιστικαὶ φράσεις :** *τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ρῆεν αὐδῆ*—Ὁ στίχος αὐτὸς κατέστη παροιμιώδης καὶ λέγεται ἐπὶ ἀνθρώπων ποῦ ἔχουν μεγάλην εὐγλωττίαν. Τὸν Ὀμηρικὸν αὐτὸν στίχον ἐμιμήθησαν καὶ ὁ Ἡσίοδος εἰς τὸ ποίημα αὐτοῦ Θεογονία καὶ ὁ Κικέρων.

Στ. 245—253. **Νόημα :** Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐτελείωσε τὸν λόγον του καὶ μετ' ὀργὴν ἐπέταξε κατὰ γῆς τὸ σκῆπτρον του, ἐνῶ ὁ Ἀγαμέμνων δὲν ἔπαυε νὰ εἶναι ὠργισμένος. Εἰς αὐτὴν τὴν στιγμήν ἐγείρεται ὁ Νέστωρ, ὁ εὐγλωττος ρήτωρ τῶν Πηλίων, ὁ ὁποῖος ἐπέζησε δύο γενεῶν καὶ ἐβασίλευε τῆς τρίτης καὶ εἶπε τὰ ἀκόλουθα.

Στ. 245—253. **Περίληψις :** Ὁ Ἀχιλλεὺς ὠργισμένος ἀκόμη πετὰ κατὰ γῆς τὸ σκῆπτρον του ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ ὠργισμένου Ἀγαμέμνονος. Ὁ Νέστωρ ἐγείρεται καὶ ὁμιλεῖ.

Στ. 245—253. **Ἐπιγραφή :** Ὁ Νέστωρ ἐπεμβαίνει.

Στ. 254—284. «ὦ πόποι, ἦ μέγα πένθος 'Α χαιίδα	
	[γαῖαν κάνει· ΤΤ
ἦ κεν γηθή σαι Πρία μος Πριά μοιό τε παῖδες	Ε
ἄλλοι τε Τρῶ ες μέγα κεν κεχα ροάτο θυμῶ,	Π
εἰ σφῶ ιν τάδε πάντα πυθ όατο μαρναμέ νοιον,	ΤΤ
οἷ περι μὲν βου λῆν Δανο ῶν, περι δ' ἐστὲ μά χεσθαι. Π ἦ Ε	
'Αλλὰ π ίθεσθ' ἄμ φω δὲ νε ώτερω ἐστὸν ἐ μοιο.	Π
Ἦδη γάρ ποτ' ἐ γῶ καὶ ἀρ εῖοσιν ἠέ περ ὕμῃν	Π
ἀνδρά σιν ὠμί λησα, καὶ οὐ ποτέ μ' οἷ γ' ἀθέ ριζον.	ΤΤ
οὐ γάρ πω τοί ους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴ δωμαι,	Π
οἶον Πειρ ίθρον τε Δρύ αντά τε, ποιμένα λαῶν,	ΤΤ
Καινέα τ' Ἐξά διόν τε καὶ ἀντίθε ρον Πολύ φημον,	ΤΤ
Θησέα τ' Αἰγεῖ δην, ἐπι είκελον ἀθανά τοισιν.	Π
Κάρτι στοι δὴ κείνοι ἐπι χθόνι ων τράφεν ἀνδρῶν'	ΤΤ
κάρτι στοι μὲν ἔ σαν καὶ καρτι στοις ἐμά χοντο,	Π
φηρσί ν ὄρ εσκῶ οισι, καὶ ἐκπά γλως ἀπό λεσσαν.	ΤΤ
καὶ μὲν τοῖσιν ἐ γῶ μεθο μίλεον ἐκ Πύ λου ἐλθῶν,	Π
τηλόθεν ἐξ ἀπ ίης γαί ης· καλέ σαντο γὰρ αὐτοί.	Ε
καὶ μαχέ μην κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐ γῶ· κείνοι σι δ' ἄν οὐ τις	Ε
τῶν, οἷ νῦν βρο τοῖ εἰσιν ἐπι χθόνι οι, μαχέ οιτο·	ΤΤ
καὶ μὲν μευ βου λέων ζύ νιεν πεί θοντό τε μῦθω.	Ε
ἀλλὰ π ίθεσθε καὶ ὕμμες, ἐπει πεί θεσθαι ἄμεινον.	ΤΤ
μήτε σὺ τόνδ' ἀγο θὸς περ' ἐ ῶν ἀπο αίρεο κούρην,	Ε
ἀλλ' ἔα, ὥς οἷ πρῶτα δέ σαν γέρας υἱες 'Α χαιῶν·	ΤΤ
μήτε σὺ Πηλεῖ δη, ἔθελ' ἐριζέ μεναι βασι λῆι	ΤΤ
ἀντιβ ην, ἐπει οὐ ποθ' ὁμ οίης ἔμμορε τιμῆς	ΤΤ
σκηπτοῦ χος βασι λεύς, ᾧ τε Ζεὺς κῦδος ἔ δωκεν.	Π
εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, θεῖά δέ σε γείνατο μήτηρ,	ΤΤ
ἀλλ' ὅδε φέρτερός ἐστιν, ἐπει πλεό νεσσιν ἀ νάσσει.	ΤΤ
'Ατρεῖ δη, σὺ δὲ παῦε τειλὸν μένος' αὐτὸρ ἐ γῶ γε	ΤΤ ἦ Β
λίσομ' 'Α χιλλῆ ι μεθέ μεν χόλον, ὅς μέγα πᾶσιν	Π
ἔρκος 'Α χαιοῖ σιν πέλε ται πολέ μοιο κα κοῖο».	Ε

Σπ. 254—284 : Πῶ! πῶ! ἀλήθεια μεγάλη λύπη καταλαμβάνει τὴν
 [χώραν τῶν Ἀχαιῶν.
 Πραγματικά θά ἔχαιρε ὁ Πρίαμος καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ Πριάμου
 καὶ οἱ ἄλλοι Τρῶες πολὺ θά ἔχαιρον εἰς τὴν ψυχὴν των,
 ἔάν ἐπληροφοροῦντο αὐτὰ ὅτι δηλ. ἐσεῖς τσακῶνεσθε,
 οἱ ὅποιοι ὑπερέχετε κατὰ τὴν πολιτικὴν σύνεσιν τῶν Δαναῶν,
 [ὑπερέχετε δὲ εἰς τὰς μάχας.
 Ἄλλὰ πεισθῆτε (εἰς ἐμὲ)· διότι καὶ οἱ δύο νεώτεροι εἶσθε ἀπὸ ἐμέ. V
 Ἐπίδοτι ἤδη κάποτε ἐγὼ καὶ μὲ ἀνδρειότερους ἀπὸ ἐσῶς
 ἄνδρας συνανεστράφην, καὶ οὐδέποτε αὐτοὶ ἐν τούτοις μὲ περι-
 [εφρόνουν.
 Διότι ἐγὼ δὲν εἶδον μέχρι τώρα τοιοῦτους ἄνδρας οὔτε θά ἴδω,
 ὅπως τὸν Πειρίθουν καὶ τὸν Δρύαντα, τὸν ἀρχηγὸν τοῦ λαοῦ,
 καὶ τὸν Καινέα καὶ τὸν Ἐξάδιον καὶ τὸν Ἴσοθεον Πολύφημον,
 καὶ τὸν Θησέα τὸν υἱὸν τοῦ Αἰγέως, τὸν ὅμοιον μὲ τοὺς ἀθα-
 [νάτους.
 Ἄνδρειότατοι πράγματι ἐκεῖνοι ἀπὸ τοὺς ἐπὶ γῆς ἀνθρώπους
 [ὑπῆρξαν·
 ἄνδρειότατοι ἀλήθεια ἦσαν καὶ μὲ ἀνδρειοτάτους ἐπολέμουν,
 πρὸς ὀρεσίβια θηρία καὶ μὲ ἐκπληκτικὸν τρόπον τὰ ἀφάνισαν.
 Καὶ ἀλήθεια ἐγὼ μὲ αὐτοὺς συνανεστρεφόμεν, ὅταν ἦλθα ἀπὸ
 [τὴν Πύλον,
 μακρόθεν ἀπὸ μακρυνὴν χώραν· διότι οἱ ἴδιοι μὲ ἐκάλεσαν.
 Καὶ ἐπολέμουν ἐγὼ μὲ τὸ ἰδικόν μου στράτευμα· πρὸς ἐκείνους
 [δὲ κανεῖς,
 ἀπὸ αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι τώρα εἶναι θνητοὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἠδύνατο
 [νὰ πολεμήσῃ.
 Καὶ ἐπὶ πλέον τὰς συμβουλὰς μου ἐλάμβανον ὅπ' ὄψιν, καὶ ὑπῆ-
 [κουον εἰς τοὺς λόγους μου.
 Λοιπὸν νὰ ὑπακούσετε καὶ ἐσεῖς, διότι τὸ νὰ ὑπακούῃ κανεῖς
 [εἶναι καλύτερον.
 Οὔτε ἐσὺ (Ἀγαμέμνων) μολονότι εἶσαι γενναῖος, νὰ ἀφαιρέσῃς
 [ἀπὸ αὐτὸν τὴν κόρην,
 ἀλλὰ ἀφηνέ την, ὅπως κατ' ἀρχὴν εἰς αὐτὸν τὴν ἔδωσαν ὡς
 [τιμητικὸν βραβεῖον οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν· V
 οὔτε ἐσὺ υἱὲ τοῦ Πηλέως, νὰ θέλῃς νὰ φιλονικῆς μὲ τὸν βασιλέα
 μὲ πείσμα, διότι οὐδέποτε ἔχει ὅμοιαν τιμὴν
 σκηπτοῦχος βασιλεύς, εἰς τὸν ὅποιον ὁ Ζεὺς ἔδωκε δόξαν.
 Ἐάν βέβαια ἐσὺ εἶσαι γενναῖος καὶ σὲ ἐγέννησε θεὰ μητέρα,
 αὐτὸς ἐδῶ ὅμως εἶναι ἀνώτερος, διότι βασιλεύει εἰς περισσο-
 [τέρους.
 Σὺ δέ, υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, παῦσε τὴν ὀργὴν σου· ἐγὼ δὲ
 σὲ παρακαλῶ νὰ παύσῃς τὴν ὀργὴν σου ἐναντίον τοῦ Ἀχιλ-
 [λέως, διότι αὐτὸς μέγα δι' ὄλους
 τοὺς Ἀχαιοὺς προπύργιον εἶναι κατὰ τοῦ ὀλεθρίου πολέμου».

Στ. 254—284. **Ἑρμηνευτικά:** ὦ πόποι=πώ! πώ! ἦ=ἀλήθεια πένθος=λύπη Ἀχαιίδα γαῖα=τὴν χώραν τῶν Ἀχαιῶν Ικάνω=ἐπέρχομαι, καταλαμβάνω γηθήσαι τοῦ γηθέω=χαίρω κεχαροίατο τοῦ χαίρω χαιρῶ θυμῶ=χαίρω εἰς τὴν ψυχὴν μου πυνθόιατο τοῦ πυνθάνομαι=πληροφοροῦμαι μαρναμένοιιν τοῦ μάρναμαι=μάχομαι, φιλονικῶ, τσακνῶμαι περὶ—ἐστὲ τοῦ περιείμι=ὑπερτερῶ, ὑπερέχω ἀρελοσιν τοῦ ἀγαθός=ἀνδρείος ἢ=ἦ=παρὰ ὀμίλησα τοῦ ὀμιλέω=συναναστρέφομαι καὶ οἱ γε=καὶ αὐτοὶ ἐν τούτοις ἀθέρριζον τοῦ ἀθεριζῶ=περιφρονῶ ποιμὴν ἀρχηγός ἀντίθεος=ἰσόθεος ἐπιείκελος=ὄμοιος κάρτιστος=ἀνδρειότατος ἐπιχθόνιος=ὁ ἐπὶ τῆς γῆς φηρσίν τοῦ φῆρ=θηρίον ὄρεσκῶσι τοῦ ὄρεσκῶς=ὄρεσιβιος ἐκπάγλως=μὲ ἐκπληκτικὸν τρόπον μὲν=ἀλήθεια, βέβαια τηλόθεν=μακρόθεν ἀπίης τοῦ ἄπιος=ὁ μακρυνός μευ=ἐμοῦ βουλέων=ἡ γνώμη, ἡ συμβουλή ξύνιεν τοῦ ξύνιμι=λαμβάνω ὑπ' ὄψιν μῦθῳ τοῦ μῦθος=λόγος ὕμμες=ὑμεῖς ἀγαθός=γενναῖος ἕα τοῦ ἕω=ἀφήνω ὡς=ὅπως πρῶτα=κατ' ἀρχὴν ἀντιβίην=μὲ πείσμα ἔμμορε τοῦ μείρομαι=συμμετέχω κῦδος=δόξα γείνατο τοῦ γείνομαι=γεννῶ φέρτερος=ἀνώτερος λίσσομαι=παρακαλῶ μεθέμεν τοῦ μεθίμι=ἀφήνω, παῦω ἔρκος=προπύργιον πέλειται=εἶναι.

Στ. 254—284. **Γραμματικά:** πόποι=ἐπιφώνημα ἐκφράζον λύπην καὶ ἐκπληξιν· συνοδεύεται πάντοτε μὲ τὸ ὦ. ἦ=βεβαιωτικὸν μόριον. πένθος=οὐσιαστ. οὐδέτ. (ἀπὸ τὸ πάσχω θέμα πενθ—μελλ. πένθ—σομαι πείσομαι) Ἀχαιίδα=αἰτ. ἐν. τοῦ Ἀχαιῖς—ίδος Ικάνει=γ' ἐν. ὄρ. ἐνεστ. τοῦ Ικάνω κεν=ἄν (δυνητ.) γηθήσαι=γ' ἐν. εὐκτ. ἄορ. τοῦ γηθέω παρατ. ἐγήθεον, μέλλ. γηθήσεις ἄορ. γήθησε παρακ. γέγηθε ὑπερσ. γεγήθει (ἀπὸ τὸ γαῖω (γαῖ—ιω=εὐφραίνομαι. λατιν. gaudeo). κεχαροίατο=γ' πληθ. πρόσ. εὐκτ. μέσ. ἄορ. β' τοῦ χαίρω (μὲ ἀναδιπλασιασμόν) παρατ. χαιρε ἄπαρ. μέλλ. χαιρήσειν μεσ. ἄορ. α' χήρατο μεσ. ἄορ. β' κηχάροντο, εὐκτ. κηχάροιο γ' πληθ. κεχαροίατο μεσ. μέλλ. κηχαρήσεται ἄορ. β' παθ. χάρη. σφῶιν=γεν. δυϊκοῦ τῆς προσωπικῆς ἀντων. σὺ (γεν. καὶ δοτ. ἐνικοῦ σφῶϊν, ὄνομαστ. καὶ αἰτιατ. σφῶ—σφῶι πυνθόιατο=γ' πληθ. πρόσ. εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ πυνθάνομαι παρατ. πυνθανόμην, ἄορ. πυνθόμην εὐκτ. πυνθόιμην, παρακ. πέπυσμαι, ὑπερσ. πέπυστο. μαρναμένοιιν=γεν. δυϊκοῦ ἀριθ. μετοχ. ἐνεστ. τοῦ μάρναμαι οἱ=ἀναφορ. περὶ—ἐστὲ=περιεστε=ἐνεστ. τοῦ περιείμι πίθεσθε=β' προσ. προστακτ. ἄορ. β' τοῦ πείθομαι. ἄμφω νεωτέρω=δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἀττ. ἀμφότερος νεώτερος ἐστὸν=δυϊκός ἀριθ.=ἐστὲ ἐμείτο=γεν. ἐν. τῆς προσ. ἀντωνυμίας ἀττ. ἐμοῦ ἀρελοσιν=δοτ. πληθ. τοῦ ἀρεῖω τὸ ὅποῖον εἶναι συγκριτ. βαθμός τοῦ ἐπιθέτου ἀγαθός (ἀρεῖων ἀπὸ ρίζαν ἀρ—ἐξ' οὐ καὶ ἀραρισκῶ, ἀρετῆ. ἄριστος, ἀρέσκω) ἢ=συγκριτ. μόριον=ἡ ἀθέρριζον=γ' πληθ. παρατ. τοῦ ἀθεριζῶ ἴδου=α' ἐν. ὄριστ. ἄορ.

β' τοῦ ὄραω (ἀναύξητος) ἄττ. εἶδον *τοίους* = αἰτιατ. πληθ. τοῦ ἄρσεν. τοίος, τοίη, τοῖον *βνέραι* = αἰτ. πληθ. τοῦ ἀνήρ. *ἴδωμαι* α' πρόσ. ὑποτακτ. μεσ. ἄορ. β' τοῦ ὄραω *οἶον* = ἀναφ. ἀντων. οἶος, οἶη, οἶον. *Πειρίθουον* = αἰτ. ἐν. τοῦ Πειρίθουος. *Ἄρβαντα* = αἰτ. ἐν. τοῦ Ἀρύας *Καινεά* = αἰτ. ἐν. τοῦ Καινεύς *Ἀλυεῖδης* = πατρων. ἐπίθ. *ἐπιεικελον* = ἐπίθ. ἐπιεικελος *μὲν* = μὴν, βεβαιωτ. μόριον *κάρειστος* = ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἀγαθός (μὲ μετάρθεσιν ἀντί κράτιστος) *κράφεν* = γ' πληθ. προσ. ὄριστ. παθ. ἄορ. β' τοῦ τρέφομαι ἄττ. ἐπράφηναν *ἔσαν* = γ' πληθ. παρατ. τοῦ εἶμι ἄττ. ἦσαν *φηρσίν* = δοτ. πληθ. τοῦ ὀνόματος ὁ φήρ φηρός, αἰολικός τύπος τοῦ θήρ (λατιν. *ἴετα*) *ὄρεσκόφωσι* = δοτ. πληθ. τοῦ ἐπιθ. ὄρεσκόφω, ος, ον (ἀπὸ τὸ ὄρος καὶ τὴν ρίζαν κει — τοῦ κεῖμαι) *ἐκπάγλωσ* = ἐπίρρ. (ἀπὸ τὸ ἔκπαγλος) *ἀπόλεσαν* = γ' πληθ. ὄριστ. ἄορ β' τοῦ ἀπόλλυμι (ἀναύξητος) ἄττ. ἀπόλεσαν. *μὲν* = μὴν = βεβαιωτ. *τοῖσιν* = δεικτ. = τοῖς *μεθωμίλεον* = α' πρόσ. παρατ. τοῦ μεθωμιλέω (ἀναύξητος) ἄττ. μεθωμίλου *τηλόθεν* = ἐπίρρ. *ἀπίης* = ἐπίθ. ἄπιος, η, ον *καλέσαντο* = γ' πληθ. ὄριστ. μέσ ἄορ. τοῦ καλέω (ἀναύξητος) ἄττ. ἐκαλέσαντο *κείνοισι* = δοτ. πληθ. τῆς δεικτ. ἀντωνυμίας ἄττ. ἐκείνοις *μαχέοιτο* = εὐκτ. ἐνεστ. τοῦ μάχομαι. *μεν* = γεν. τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμ. ἄττ. μου *βουλέων* = γεν. πληθ. τοῦ οὐσιαστ. βουλή ἄττ. βουλῶν *ξύνιεν* = γ' πληθ. παρατ. τοῦ ξυνίημι *πίθεσθε* = προστ. ἄορ. β' τοῦ πείθομαι *ὑμμες* = προσωπική ἀντωνυμ. ἄττ. ὑμεῖς αἰολικός τύπος *ἔάν* = ἄττ. ὦν *ἀποαίρεο* = β' ἐν. προστακτ. ἐνεστ. τοῦ ἀφαιροῦμαι ἄττ. ἀφαιροῦ *ἔα* = προστ. ἐνεστ. τοῦ ἔάω *ᾧς* = ἐπίρρ. *οἶ* = δοτ. ἐν. τῆς πρόσ. ἀντων. (οὔ, οἶ, ἔ) *πρῶτα* = ἐπίρρ. *δόσαν* = γ' πληθ. ὄρ. ἄορ. β' τοῦ δίδωμι ἄττ. ἔδοσαν *ἔθελε* = β' πρόσ. προστ. ἐνεστ. τοῦ ἐθέλω *ἐριζέμεναι* = ἀπαρέμφ. ἐνεστ. τοῦ ἐρίζω ἄττ. ἐρίζειν *ἀντιβίην* = ἐπίρρ. *ὀμοίης* = ἐπίθ. ἄττ. ὀμοίως *ἔμμορε* = γ' ἐν. ὄριστ. παρακειμ. τοῦ μείρομαι προστακτ. μείρο ἐνεργ. παρακ. γ' ἐν. ἔμμορε παθ. ὑπερσ. γ' ἐν. εἴμαρτο *σκηπτούχος* = ἐπίθετ. (ἀπὸ τὸ σκῆπτρον καὶ ἔχω) *κῦδος* = οὐδέτ. οὐσιαστ. *καριερθς* ἄττ. κρατερὸς *ἔσσι* = β' ἐν. ὄριστ. τοῦ εἶμι ἄττ. εἰ *γείναιτο* = γ' ἐν. ὄριστ. α' ἄοριστ. τοῦ γείνομαι παρατ. γεινόμεθα, ἄορ. α' γείνατο. *πλεόνεσσιν* = δοτ. πληθ. τοῦ συγκριτ. βαθμοῦ τοῦ ἐπιθ. πολλὸς *τεδν* = κτητ. ἀντων. ἄττ. σὸν *λίσσομαι* = ὄριστ. ἐνεστῶτος *μεθέμεν* = ἀπαρέμφ. ἄορ. β' τοῦ μεθίημι ἄττ. μεθεῖναι *ἐρμος* = οὐσ. οὐδέτ. γ' κλισ. (ἀπὸ τὸ εἶργω) *πέλεται* = γ' ἐν. ὄρ. τοῦ πέλομαι παρατ. πέλοντο ἄορ. ἔπλεο, ἔπλετο.

Στ. 254—284. **Συντακτικά:** *κην γηθήσαι* — *κην κεχαροῖατο* = δυνητικά εὐκτικά. Προετάχθησαν τῆς ὑποθ. *εἰ πυθόατο* (ὑποθ. λόγος γ' εἶδους, ἀπλή σκέψις τοῦ λέγοντος). *μέγα* = σύστοιχον ἀντικ. εἰς τὸ κεχαροῖατο (τὸ πλήρες θά ἦτο μεγάλην χαρὰν κεχαροῖατο) *θυμῶ* = δοτ. τοπική *σφῶίν* — τάδε = ἀντικ. τοῦ πυθόατο
 Ε. Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ : 'Ομήρου 'Ιλιάδος Α' καὶ Γ'.

τὸ ἔν κατὰ γεν. καὶ τὸ ἄλλο κατ' αἰτιατικὴν (*πινθάνομαι τινός τι*) πάντα=κατηγορ. προσδιορισμὸς *βουλὴν*=αἰτιατ. τοῦ κατὰ τὴν *Δαναῶν*=άντικ. τοῦ περιεστε *μάχεσθαι*=ἀπαρέμφ. τῆς ἀναφορᾶς *ἄμφω*=ὑποκ. τοῦ ἐστὸν *γεωτέρω*=κατηγορ. τοῦ *ἄμφω ἐμεῖο*=β' ὄρος τῆς συγκρίσ. *ἀνδράσιν*=άντικ. τοῦ ὠμίλησα *ἤπερ ὑμῖν*=β' ὄρος τῆς συγκρίσ. εἰς πτώσιν δοτ. καθ' ἕλξιν πρὸς τὸν ἀ' ὄρον *ποιμένα*=παράθεσις εἰς τὸν Δρύαντα *λαῶν*=γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸν ποιμένα *ἀθανάτοισιν*=δοτ. άντικ. εἰς τὸ ἐπιείκελον *κάρτιστοι*=προληπτικὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἐκείνιο *ἀνδρῶν*=γεν. διαιρητικὴ *κάρτιστοι*=κατηγορούμενον' *καρτίστοις*=*φηρσιν*=ἀντικείμενα τοῦ ἐμάχοντο *τοῖσιν*=άντικ. τοῦ μεθομίλειον *κείνοισι*=άντικ. τοῦ ἂν μαχέοιτο *τῶν*=γεν. διαιρητικ. τοῦ οὐ τις οἶ=ὑποκ. τοῦ εἰσιν *βροτοῖ*=κατηγορούμ. *ξύνιεν*=ρῆμα (*οὔτοι*)=ὑποκ. *βουλέων*=άντικ. *μύθῳ*=άντικ. τοῦ πείθοντο, *ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινόν* (ἐστίν) (*τὸ*) *πείθεσθαι*=ὑποκ. τοῦ (ἐστίν) *ἄμεινον*=κατηγορούμενον *δῶν*=ἐναντιωματ. μετοχὴ *τούδε*=*κούρην*=ἀντικείμενα τοῦ ἀποαίρεο (ἀφαιροῦμαι τινά τι) *οἶ*=άντικ. τοῦ δόσαν *γέρας*=κατηγορούμενον τοῦ ἐννοουμένου *κούρην* τὸ ὅποιον εἶναι ἄμεσον άντικ. τοῦ δόσαν *ἐριζέμεναι*=τελ. ἀπαρέμ. ἐκ τοῦ θέλε *βασιλῆι*=άντικ. τοῦ ἐριζέμεναι. *ἐπεὶ...ἔμμορε...βασιλεύς*=αἰτιολογ. πρότασις *τιμῆς*=άντικ. τοῦ ἔμμορε *ῥ*=*κῦδος*=άντικ. τοῦ ἔδωκεν. *εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι (καὶ εἰ)* *θεὰ δὲ σε γείνατο μήτηρ*=ὑποθετικαὶ προτάσεις *ἀλλ' ὅδε φέρτερός ἐστιν*=ἀπόδοσις (ἀ' εἶδος πραγματικὸν) *καρτερός*=κατηγορούμενον τοῦ σὺ *φέρτερος*=κατηγορ. τοῦ ὅδε *ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει*=δευτερεύουσα αἰτιολογικὴ *πλεόνεσσιν*=άντικ. τοῦ ἀνάσσει. *λίσσομαι*=ρῆμα *ἐγὼ*=ὑποκ. (*σὲ*)=άντικ. *μεθέμεν*=τελικὸν ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ λίσσομαι (*σὲ*)=ὑποκ. τοῦ μεθέμεν, *χόλον*=άντικ. τοῦ μεθέμεν. *δς μέγα... πέλειται... κακοῖο*=ἀναφορ. πρότασις *πέλειται*=ρῆμα (*Ἄχιλλεύς*)=ὑποκ. *ἔρκος*=κατηγορούμ. *Ἄχαιοῖσιν*=δοτικὴ προσωπικὴ *πολέμοιο*=γεν. άντικ. εἰς τὸ ἔρκος.

Στ. 254—284. **Αἰσθητικά:** *Ἄχαιίδα γαῖαν*=μετωνομία άντι Ἄχαιούς. *γαῖαν*=Ἄ Νέστωρ ὀμιλεῖ ἔτσι, διότι πιστεῦει ὅτι κάθε ἀτυχία τοῦ στρατοῦ εἶναι καὶ ἀτυχία διὰ τὴν Ἄχαιίδα γαῖαν δηλ. διὰ τὴν πατρίδα. *πένθος ἰνάνει*=προσωποποίησης. *ἢ κεν γηθήσῃ Πριάμος—ἄλλοι τε Τρῶες*=Ἄ σύνετος Νέστωρ τονίζει εἰς τοὺς δύο ἀρχηγούς ὅτι ἢ φιλονικία των θὰ ἔχη ὡς ἐπακόλουθον τὴν χαρὰν τῶν ἐχθρῶν των καὶ ἐπομένως καὶ τὸ μέγα ὄφελος αὐτῶν.

ἢ κεν γηθήσῃ *Πριάμος Πριάμοιό τε παῖδες*
ἄλλοι τε Τρῶες *μέγα κεν κεχαροῖατο θυμῷ*

=σχῆμα χιαστόν. *οἱ περὶ μὲν βουλὴν... περὶ δ' ἐστὲ*=σχῆμα ἐπαναφορᾶς. *περὶ*—*ἐστε* τμησις *κάρτιστοι*—*κάρτιστοι*—*καρτί-*

στοις—ή επανάληψις τῆς λέξεως τρεῖς φορές γίνεται χάριν ἐμφάσεως. *βουλέων*—ἐδῶ ἔχομεν συνίζησιν· *πίθεσθε*—*πειθεσθαι*—ή επανάληψις γίνεται χάριν ἐμφάσεως. *μήτε σὺ ἀγαθός περ ἔων*—*μήτε σὺ Πηλεΐδῃ*—Μὲ τὰς φράσεις αὐτάς δεικνύεται ὅτι ὁ Νέστωρ εἶναι ἀμερόληπτος. *υἱὲς Ἀχαιῶν* = περιφρασίς. *Πηλεΐδῃ ἔθελε*—ἐδῶ ἔχομεν συνίζησιν· *πλέονεσσι ἀνάσσει*—δὲν ἔχομεν χασμωδίαν, διότι τὸ ἀνάσσει εἶχεν ἐμπρὸς F ἤτο δηλ. Φανάσσει, *ἔρκος*—ή λέξις ἐδῶ τίθεται μεταφορικῶς *ἀντίθεον*—*ἐπιείκελον*—*ὄρεσκῶοισι*—ὠραιότατα κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 254—284. **Πραγματικά: Πειρίθου—Δρύαντα—Καινέα—Ἐξάδιον—Πολύφημον**—“Ολοὶ αὐτοὶ ἦσαν ἥρωες καὶ ἀνῆκον εἰς τοὺς Λαπίθας ποῦ ἦσαν Θεσσαλικὸς λαός. Οἱ Λαπίθαι αὐτοὶ κατέστησαν περίφημοι μὲ τὸν πόλεμον αὐτῶν ἐναντίον τῶν Κενταύρων. *Θησέα τ’ Αἰγείδην*—Πρόκειται περὶ τοῦ γνωστοῦ ἥρωος τῶν Ἀθηγῶν Θησέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Αἰγέως. Ὁ Θησεὺς κατὰ τὴν παράδοσιν ἦτο φίλος τοῦ Πειρίθου καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην τῶν Λαπιθῶν ἐναντίον τῶν Κενταύρων. *φηρσὶν ὄρεσκῶοισιν*—Ὁ Ὅμηρος ἐδῶ ἐννοεῖ πιθανῶς τοὺς Κενταύρους, οἱ ὅποιοι ἦσαν λαὸς ἄγριος καὶ κατόκωκο μεταξὺ Πηλίου καὶ Ὀσσης. Οἱ Κένταυροι κατὰ τὴν παράδοσιν ἦσαν διφθεῖς δηλ. μέχρι τὴν μέσσην ἀνθρωποὶ καὶ κατὰ τὸ λοιπὸν σῶμα ἵπποι. Ἡ μάχη μεταξὺ Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων ἐγίνε διὰ τὸν ἐξῆς λόγον: Κατὰ τοὺς γάμους τοῦ Λαπίθου Πειρίθου μὲ τὴν Ἴπποδάμειαν προσεκλήθησαν καὶ οἱ Κένταυροι, οἱ ὅποιοι κατόπιν μέθης ἤρπασαν καὶ τὴν Ἴπποδάμειαν καὶ τὰς γυναῖκας τῶν ἄλλων Λαπιθῶν. Ἡ Κενταυρομαχία αὕτη εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἐγίνεν ἓνα ἀπὸ τὰ προσφιλέθματα τῆς γλυπτικῆς τέχνης. Ἐστὶ εἰς πλείστοις ναοὺς τῆς ἀρχαιότητος (π.χ. εἰς τὴν ζωφόρον τοῦ Θησείου, εἰς τὰς μετόπας τοῦ Παρθενῶνος, εἰς τὸ ἀέτωμα τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς εἰς τὴν Ὀλυμπίαν καὶ ἄλλοι) βλέπομεν νὰ ἀπαθανατίζωνται σκηναὶ ἀπὸ τὴν Κενταυρομαχίαν. *τοῖσιν*—Ἐννοεῖ τοὺς Λαπίθας. *ἀπόλεσαν*—δηλ. οἱ Λαπίθαι κατέβαλον τοὺς Κενταύρους. *αὐτοὶ γὰρ καλέσαντο*—δηλ. οἱ Λαπίθαι μὲ προσεκάλεσαν. Αὐτὸ δεικνύει ἐπὶ πλέον ὅτι ὁ Νέστωρ ἤδη ἀπὸ νεαρῆς ἡλικίας ἦτο ἐξαιρετὸς ἥρωος. *κατ’ ἔμ’ αὐτόν*—Ἐννοεῖται ἡ μόνος ἢ ὡς ἀρχηγὸς καὶ ἡγεμὼν τοῦ στρατοῦ του. *κείνοισι*—Ἐννοεῖ ἐδῶ τοὺς Κενταύρους. *ἔα*—Ἐννοεῖ τὴν κόρην τὴν Βρισηίδα. *ἔμμορεν ὁμοίης τιμῆς*—Ὁ Ἀγαμέμνων, ἐπειδὴ ἦτο ὁ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Τροίαν, ἔπρεπε δικαίως νὰ τυγχάνει ἰδιαιτέρας διακρίσεως καὶ τιμῆς. *πρῶτα δόσαν*—Ἐννοεῖ κατ’ ἀρχὰς δηλ. ὅτε ἐγένετο ἡ διανομὴ τῶν τιμητικῶν δώρων, τὰ ὅποια ἐδίδοντο ἀπὸ τὸν λαὸν εἰς τοὺς ἀνωτέρους, τὰ δὲ ὑπόλοιπα διενέμοντο εἰς ἴσα μερίδια εἰς τὸν στρατόν. *ᾧ Ζεὺς κῦδον ἔδωκεν*—Τὸ ἀνώτατον ἀξίωμα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐκστρατείας εἶ-

χεν παραχωρηθῆ ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων εἶχον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑπακούουν εἰς αὐτόν. *θεὸς δὲ σε γέλασε μήτηρ* = Ἐννοεῖται ἡ Θέτις, μιὰ ἀπὸ τὰς πενήντα θυγατέρας τοῦ Νηρέως.

Στ. 254—284. **Χαρακτηριστὸς προσώπων** : Ὁρθῶς χαρακτηρίζεται ὁ Νέστωρ ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ὡς ἡδυεπὴς καὶ λιγὺς ἀγορητῆς. Ὁ σεβαστὸς αὐτὸς ἦρωσ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου μὲ τοὺς πειστικὸς τοῦ λόγου προσπαθεῖ νὰ συνδιαλλάξῃ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν Ἀχιλλεῦς, τονίζων διὰ τὴν ἔρις αὐτῆ μόνον συμφορὰς θὰ φέρῃ εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ χαρὰν εἰς τοὺς Τρῶας. Λόγω τῆς μακροχρονίου πείρας τοῦ εἶναι συνετὸς, ψύχραιμος καὶ ἀμερόληπτος. Ἐπιπροσθέτως ὁ Ὅμηρος μᾶς τὸν παρουσιάζει καὶ γενναῖον μαχητὴν.

Στ. 254—284. **Νόημα** : Ὁ Νέστωρ, ὁ συνετὸς καὶ πεπειραμένος ὁμιλητῆς ἔλαβε τὸν λόγον καὶ ἐτόνισεν διὰ τὴν φιλονικίαν τῶν δύο ἡγεμόνων τῶν Ἀχαιῶν θὰ ἔχῃ ὡς ἐπακόλουθον βαρὺ πένθος ἀφ' ἑνὸς διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς, μεγάλην χαρὰν ἀφ' ἑτέρου διὰ τοὺς ἐχθροὺς τοὺς, τοὺς Τρῶας. Ὡς ἐκ τούτου τοὺς προτρέ-

Στ. 285—291. Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος ἥ προσέφη κρείων

[Ἄγαμέμνων] Π

«ναὶ δὴ | ταυτά γε | πάντα, ἥ γέρον, κατὰ | μοῖραν ἔειπες, ΤΤ

ἀλλ' ὅδ' ἀνήρ ἐθέλει ἥ περὶ | πάντων | ἔμμεναι | ἄλλων, Π

πάντων | μὲν κρατέειν ἐθέλει, ἥ πάντεσσι δ' ἀνάσσειν, Ε

πᾶσι δὲ | σημαίνει, ἥ ἄτιν' | οὐ πείσεσθαι ὀίω. Π

εἰ δὲ μιν | αἰχμητὴν ἥ ἔθεσαν θεοὶ | αἰὲν ἐόντες, Π

τοῦνεκά | οἱ προθέουσιν ἥ ὀνειδεα | μυθήσασθαι ;> ΤΤ

Στ. 285—291. **Ἑρμηνευτικά** : δὲ = τότε κρείων = ὁ ἄρχων ναὶ δὴ γε = ναὶ βέβαια κατὰ μοῖραν = ὀρθὰ περὶ — ἔμμεναι τοῦ περιέειμι = ὑπερτερῶς κρατέειν τοῦ κρατέω = ἐπικρατῶ ἀνάσσω = βασιλεύω, ἐξουσιάζω, ἀσκῶ βασιλικὴν ἐξουσίαν σημαίνω = δίδω διαταγὰς ὀίω τοῦ οἶμαι = νομίζω μιν = αὐτὸν αἰχμητῆς = πολεμιστῆς ἔθεσαν τοῦ τίθημι = κάμνω αἰὲν = ἀεὶ τοῦνεκά = διὰ τοῦτο προθέουσιν τοῦ προσίθημι = ἐπιτρέπω ὀνειδεα = ὕβρεις μυθήσασθαι τοῦ μυθέομαι = λέγω, ἐκτοξεύω (μεταφορικῶς).

Στ. 285—291. **Γραμματικά** : κρείων = μετοχ. οὐσιαστικο-

πει νὰ πεισθοῦν εἰς τοὺς λόγους τοῦ διότι 1) εἶναι νεώτεροί τοῦ καὶ 2) ἄλλοι ἀνώτεροι ἀπὸ αὐτοὺς ἥρωες ὅπως ὁ Πειρίβους, ὁ Δρύας, ὁ Καινεύς, ὁ Ἐξάδιος, ὁ Πολύφημος καὶ ὁ Θησεὺς μὲ τοὺς ὁποίους συναναστράφη κατὰ τὴν νεανικὴν τοῦ ἡλικίαν τὸν ἐσέβοντο καὶ ἤκουον τὴν γνώμην του. Ἀκολούθως συνιστᾷ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα μὲν νὰ μὴ ἀφαιρήσῃ τὸ γέρας τοῦ Ἀχιλλέως, εἰς δὲ τὸν Ἀχιλλέα νὰ ἀποδίδῃ τὴν ὀφειλομένην τιμὴν εἰς τὸν βασιλέα καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἐξομοιώνεται μὲ αὐτόν. Τέλος ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ παύσῃ τὸν θυμὸν του ἐναντίον τοῦ Ἀχιλλέως, διότι αὐτὸς ἀποτελεῖ τὸ προπύργιον τῶν Ἀχαιῶν.

Στ. 254—284. **Περίληψις** : Ὁ Νέστωρ τονίζων τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τῆς φιλονικίας ἐκθέτει τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ὑπακούσουν εἰς αὐτὸν καὶ προτρέπει νὰ ὑποχωρήσουν ἀμοιβαίως οἱ δύο κράτιστοι τῶν Ἀχαιῶν.

Στ. 254—284. **Ἐπιγραφή** : Ὁ Νέστωρ διὰ τοῦ λόγου τοῦ προτρέπει τοὺς Ἀγαμέμνονα καὶ Ἀχιλλέα νὰ κάμουν ἀμοιβαίως ὑποχωρήσεις καὶ νὰ συμφιλιωθοῦν.

Στ. 285—291. Πρὸς αὐτὸν τότε ἀπαντῶν εἶπε ὁ ἄρχων Ἀγαμέμνων·
 «ναὶ βέβαια ὅλα αὐτὰ, γέροντα, ὀρθὰ τὰ εἶπες,
 ἀλλ' αὐτὸς ἐδῶ ὁ ἄνθρωπος θέλει νὰ ὑπερέχη ὅλων τῶν ἄλλων,
 ἐπὶ ὅλων δηλ. νὰ ἐπικρατῇ, ἐπὶ ὅλων νὰ ἀσκηῖ βασιλικὴν ἐξου-
 σίαν.
 εἰς ὅλους δὲ νὰ δίδῃ διαταγὰς, εἰς τὰ ὁποῖα κανένας δὲν θὰ τὸν
 [ὑπακούσῃ νομίζω.
 Ἐὰν δὲ αὐτὸν πολεμιστὴν ἔκαμαν οἱ θεοὶ οἱ αἰώνως ὑπάρ-
 χοντες,
 διὰ τοῦτο τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ἐκτοξεύῃ ὕβρεις ;»

ποιημένη κρείων, κρείουσα μοῖραν=οὐσιαστ. (ἀπὸ τὸ μείρομαι)
 ξεῖπες=ἀόρ. β' ἄττ. εἶπες ἔμμεναι=ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ εἶμι περὶ
 —ἔμμεναι=περιεῖναι κρατέειν=ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ κρατέω (κρά-
 τος) ἀπαρ. κρατέειν μετοχ. κρατέων πάντεσσι=πᾶσι σημαίνειν=
 ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ σημαίνω παρατ. σήμαινε μέλλ. σημανέω ἀόρ.
 σήμηνε μέσ. ἀόρ. ἐσημήναντο τινὰ=ἀντων. ἀοριστ. γένους ἀρ-
 σεν. αἰτιατ. ἐνικοῦ πείσεσθαι=ἀπαρ. μέλλ. τοῦ πείθομαι μιν=
 προσ. ἀντων. γ' προσώπου κοινοῦ γένους· ἐδῶ ἀρσενικοῦ αἰχμη-
 τῆν=οὐσιαστ. ὁ αἰχμητὴς ἔθεσαν=γ' πληθ. ὀριστ. ἀόρ. τοῦ τί-
 θημι αἰὲν ἐόντες=ἄττ. αἰὲ ὄντες τοῦνεκα=τοῦ ἔνεκα οἱ=προσ.

άντων, γ' προσώπου δοτ. έν. *προθέουσι* = γ' πληθ. πρόσωπον όριστικῆς ένεστ. τοῦ προτιθήμι αντί προτιθέασι *δνειδεα* = οὐσ. γ' κλισ, οὐδέτερον άττ. *δνειδη μνθήσασθαι* = άπαρ. μέσ. άορ. α' τοῦ μυθέομαι.

Στ. 285—291. **Συντακτικά :** *τόν* = άντικ. τοῦ προσέφη *άπαμειβόμενος* = τροπ. μετοχή *περι—έμμεναι* = τελ. άπαρ. έκ τοῦ έθέλει *πάντων άλλων* = άντικ. τοῦ περιέμμεναι (περιείμι τινος) *πάντων* = άντικ. τοῦ κρατέειν *πάντεσσι* = άντικ. τοῦ ανάσσειν *πᾶσι* = άντικ. τοῦ σημαίνειν *α* = αίτιατ. τοῦ κατά τι ἢ τῆς άναφορᾶς *τινά* = ύποκ. τοῦ πείσεσθαι *πείσεσθαι* = είδικόν άπαρέμφ. έκ τοῦ όίω *μιν* = άντικ. τοῦ έθεσαν *αίχμητήν* = κατηγορούμενον τοῦ μιν *έόντες* = έπιθ. μετοχή *οί* = άντικ. τοῦ προθέουσι *μνθήσασθαι* = τελικόν άπαρέμφ. άπό τό προθέουσι *δνειδεα* = άντικ. τοῦ μυθήσασθαι.

Στ. 285—291. **Αισθητικά :** *δδ' άνηρ* = Τῆν φράσιν αὐτήν δ' 'Αγαμέμνων λέγει περιφρονητικῶς πρὸς τό πρόσωπον τοῦ 'Αχιλλέως' *περι έμμεναι* = τιῆσις' *πάντων—πάντων—πάντεσσι—πᾶσι* = άσύνδετον σχῆμα καί έπανάληψις, ἢ όποία δεικνύει καί έξαίρει τὰς ύπερβολικὰς άξιώσεις τοῦ 'Αχιλλέως' *κρατέειν—ανάσσειν—σημαίνειν* = Τὰ συνώνυμα αὐτὰ ρήματα δεικνύουν έπίσης

Στ. 292—305. Τόν δ' άρ' ύποβλήθη εν || ήμειβετο | διος 'Αχιλλ-
| λεύς· Π
 «ἦ γάρ | κεν δειλός τε || και | οὔτιδο|νός καλεοίμην, ΤΤ
 εί δῆ | σοί πᾶν | έργον ύπειξομαι, || όττικεν | εἵπης. Β
 άλλοι|σιν δῆ | ταῦτ' έπι|τέλλεο, || μή γάρ έ|μοιγε Β
 σῆμαιν'· | οὐ γάρ έ|γώ || γ' έτι | σοί πει|σεσθαι όίτω. Π
 άλλο δέ | τοι έρέ|ω, || σύ δ' έ|νί φρεσί | βάλλεο | σῆσι· Π
 χερσί μὲν | οὐ τοι έ|γώ γε || μσ|χήσομαι || εἵνεκα | κούρης ΤΤ ἢ Β
 οὔτε σοι | οὔτε τω | άλλω, || έ|πει μ' άφέ|λεσθέ γε | δόντες· ΤΤ
 τών δ' άλλων, ά μοί | έστι || θο|ἦ παρά | νηί με|λαινη, ΤΤ
 τών οὐκ | άν τι φέ|ροις άνε|λών || άέ|κοντος έ|μετο. Ε
 εί δ' άγε | μήν πει|ρησαι, || ἴ|να γνώ|ωσι και | οἶδε· ΤΤ
 αίψά τοι | αίμα κε|λαινόν || έ|ρωή|σει περι | δουρί». ΤΤ
 "Ως τώ | γ' άντιβ|ιοισι || μα|χεσσαμέ|νω έπέ|εσιν ΤΤ
 άνστή|την, λθ|σαν δ' άγο|ρήν || παρά | νηυσιν 'Α|χαιών. Ε

τὴν φιλαρχίαν τοῦ Ἀχιλλέως. ἔθεσαν—προθέουσιν=λογοπαίγνιον.

Στ. 285—291. **Πραγματικά :** γέρον=Ἡ λέξις ἀποδίδεται εἰς τὸν Νέστορα ἀπὸ σεβασμὸν πρὸς αὐτὸν ἐξ αἰτίας τῆς ἡλικίας του· ἤδη ὅπως εἶδομεν ἀνωτέρω ἦτο ὑπερβδομηκοντούτης α= ἡ ἀναφορική αὐτὴ ἀντωνυμία ἀναφέρεται εἰς τὰς ἐπαναληφθείσας λέξεις πάντων—πάντων—πάντεσσι—πᾶσι. *τινά*=ἔδω ὁ Ἀγαμέμνων ὑπονοεῖ τὸν ἑαυτὸν του.

Στ. 285—291. **Νόημα :** ὁ Ἀγαμέμνων ἀπαντῶν εἰς τὸν Νέστορα παραδέχεται ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα ποῦ ἀνέφερον εἶναι ὀρθὰ παρ' ὅλα ταῦτα ὅμως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ὑποχώρησις εἰς ἄνδρα ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἐξουσιάζῃ ὄλων, νὰ διδῇ διαταγὰς εἰς ὄλους. Ἐπιπροσθέτως λέγει ὅτι δὲν εἶναι ὀρθόν, ἐπειδὴ οἱ θεοὶ τὸν ἔκαμαν νὰ ὑπερέχῃ εἰς γενναιότητα, νὰ ἐκτοξεύῃ ὑβριστικούς λόγους ἐναντίον τῶν ἄλλων.

Στ. 285—291. **Περίληψις :** Ὁ Ἀγαμέμνων παραδέχεται τὴν ὀρθότητα τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Νέστορος λόγῳ ὅμως τοῦ ὑπερβολικοῦ ἐγωΐσμοῦ τοῦ Ἀχιλλέως δὲν δύναται νὰ συνεννοηθῇ μὲ αὐτόν.

Στ. 285—291. **Ἐπιγραφή :** Ἀπάντησις τοῦ Ἀγαμέμνονος εἰς τὸν λόγον τοῦ Νέστορος.

Στ. 292—305. Εἰς αὐτὸν τότε διακόπτων ἀπήντησε ὁ εὐγενῆς
[Ἀχιλλεύς :

«Ἀλήθεια (ὕβριζω), διότι δειλὸς καὶ τιποτένιος θὰ ἦμουν,
ἐὰν πράγματι εἰς ἐσὲ εἰς κάθε πρᾶγμα ὑπεχώρουν, τὸ ὁποῖον θὰ
[ἔλεγεσ.

Εἰς ἄλλους οἰουσδήποτε πρόσταζε αὐτά, εἰς ἐμὲ βέβαια νὰ μὴ
διδῆς διαταγὰς· διότι ἐγὼ βέβαια δὲν σκέπτομαι νὰ ὑπακούσω
[εἰς ἐσὲ πλέον.

Κάτι ἄλλο ὅμως θὰ σοῦ εἶπω, ἐσὺ δὲ βάλε αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν
[σου·

εἰς τὰ χέρια μὲν ἐγὼ δὲν θὰ ἔλθω μαζὶ σου ἐξ αἰτίας τῆς κόρης
οὔτε μὲ σὲ οὔτε μὲ κάποιον ἄλλον, ἐπειδὴ μοῦ τὴν ἐπήρατε ἄν
[καὶ μοῦ τὴν δώσατε·

ἀπὸ τὰ ἄλλα ὅμως, τὰ ὁποῖα ἔχω εἰς τὸ ταχὺ μαῦρον (μου)
[πλοῖον,
ἀπὸ αὐτὰ δὲν θὰ σηκώσης τίποτε διὰ νὰ τὸ πάρῃς παρὰ τὴν θέ-

[λησίν μου.
Καὶ ἄν (δὲ θέλῃς) ἐμπρὸς δοκίμασε, διὰ νὰ μάθουν καὶ αὐτοὶ ἐδῶ
ἀμέσως τὸ μαῦρον σου αἶμα θὰ ρεῦσῃ γύρω ἀπὸ τὸ δόρυ μου».

Ἔτσι αὐτοὶ (οἱ δύο) ἀφοῦ ἐμάλωσαν μὲ ἐχθρικά λόγια
ἐσηκώθησαν, διέλυσαν δὲ τὴν συνέλευσιν (ἢ ὁποῖα ἔγινε) κοντὰ
[εἰς τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν.

Στ. 292—305. Ἑρμηνευτικά: δέ=τότε *υποβλήδην*=διακόπτων *ἡμείβετο* τοῦ *ἀμείβομαι*=ἀπαντῶ *ἤ*=ἀλήθεια *οὔτιδανός*=τιποτένιος *καλεοίμην* τοῦ *καλέομαι*=εἶμαι *ὑπείξομαι* τοῦ *ὑπείκω*=ὑποχωρῶ *πᾶν ἔργον*=κάθε πράγμα *ἐπιτέλλο* τοῦ *ἐπιτέλλω*=προστάζω *σῆμαινε* τοῦ *σημαίνω*=δίδω διαταγὰς *δῖω*=σκέπτομαι *τῶ*=τινι *ἀφέλεσθε* τοῦ *ἀφαιροῦμαι*=ἀφαιρῶ *ἀνελὼν* τοῦ *ἀναιροῦμαι*=σηκῶν διαδὶ νὰ πᾶρω *ἀέκοντος ἐμεῖο*=ἄκοντος ἐμοῦ=παρὰ τὴν θέλησίν μου *εἰ δὲ ἄγε*=*εἰ δὲ βούλει ἄγε*=ἂν θέλῃς ἐμπρὸς *πειρῆσαι* τοῦ *πειρῶμαι*=δοκιμάζω *αἴψα*=ἀμέσως *τοῖ*=σοι *κελαινός*=μαῦρος *ἔρωήσει* τοῦ *ἔρωέω*=ρέω *δοῦρι*=δορὶ *τῶ*=αὐτοὶ οἱ δύο *μαχεσσαμένω* τοῦ *μάχομαι*=φιλονικῶ, *μαλῶν*=*ἀντιβίοισι* τοῦ *ἀντίβιος*=ἐχθρικός *ἀνστήτην* τοῦ *ἀνίσταμαι*=σηκῶνμαι *λύσας* τοῦ *λύω*=διαλύω *ἀγορῆ*=ἡ συνέλευσις.

Στ. 292—305. Γραμματικά: *υποβλήδην*=ἐπίρρ. (ἀπὸ τὸ ὑποβάλλω) τὸ ἐπίρρ. αὐτὸ εὐρίσκεται μόνον μαζί μὲ τὸ *ἡμείβετο ἤ*=βεβαιωτικὸν *καλεοίμην*=εὐκτ. ἐνεστ. ἀ' ἐν. προσ. τοῦ *καλέομαι* *κην*=δυνητ. ἂν *ὑπείξομαι*=ὄριστ. μέλλ. τοῦ *ὑπείκω* καὶ *ὑποεἶκω* παρατ. ὑπόεικον μέσ. μέλλ. *ὑπείξομαι* ἄορ. ὑπόειξε ὑποτακτ. ὑποεἶξω *δτι*=ἀναφ. ἄντων. οὔδετ. γένους αἰτιατ. ἐνικοῦ. ἄττ.=ὅ,τι. *ἐπιτέλλο*=προστ. ἐνεστ. τοῦ *ἐπιτέλλομαι* παρατ. ἐπιτέλλετο ἄορ. ἐτείλατο παθ. ὑπερσυν. ἐτέταλτο *σῆμαινε*=β' ἐν. προστ. ἐνεστ. τοῦ *σημαίνω* παρατ. *σῆμαινε* μέλλ. *σημανέω* ἄορ. *σῆμηνε* μέσ. ἄορ. ἐσημήνατο *δῖω*=οἶω=οἶομαι *τοῖ*=σοι *ἔρῶ*=ὄριστ. μέλλ. τοῦ *εἶρω* *ἐνὶ*=ἐν *βάλλο*=β' ἐν. προστακτ. ἐνεστ. τοῦ *βάλλω* *σῆσι*=δοτ. πληθ. τῆς κτητ. ἄντωνυμ. θηλ. γένους ἄττ.=σαῖς *τῶ*=ἄντων. ἄοριστ. δοτικ. ἄττ.=τινὶ *ἀφέλεσθε*=β' πληθ. ὄριστ. ἄορ. β' τοῦ *ἀφαιροῦμαι* *δόντες*=μετοχ. ἄορ. β' τοῦ *δίδωμι* *τῶν*=ἄρθρον *θοῆ*=ἐπίθ. δοτ. ἐν. θηλ. γένους θοός, ἡ, ὃν *τῶν*=δεικτικ. *ἀνελὼν*=μετοχ. ἄορ. β' τοῦ *ἀναιρέω* *ἀέκοντος ἐμεῖο*=ἄττ.=ἄκοντος ἐμοῦ *πειρῆσαι*=β' ἐν. προστ. ἄορ. τοῦ *πειρῶμαι* παρατ. *πειρῶντο* μέλλ. *πειρήσομαι* ἄορ. *πειρήσατο* παθ. ἄορ. *πειρήθη* παρακ. *πεπειρῆμαι* *γνώωσι* ἄττ.=γνώσι=ὑποτ. ἄορ. β', γ' πληθ. τοῦ *γιγνώσκω* *αἴψα*=ἐπίρρ. (ἀπὸ τὸ ἴδιον θέμα μὲ τὸ αἴφνης καὶ τὸ ἰάπτω) *κελαινόν*=ἐπίθ. *κελαινός*, ἡ, ὃν (ἀπὸ θέμα καλ.—ἀπὸ τὸ ὁποῖον καὶ τὸ κηλῖς) *ἔρωήσει*=γ' ἐν. ὄριστ. μέλλ. τοῦ *ἔρωέω* μέλλ. *ἔρωήσει* ἄορ. ἠρώησαν ἀπαρέμφ. *ἔρωῆσαι ὧς*=ἐπίρρ. *τῶ*=δυϊκοῦ ἀριθμοῦ *ἀντιβίοισι*=ἐπίθ. δοτ. πληθ. τοῦ *ἀντίβιος*, ἡ, ὃν (β' συνθετ. βλα) *μαχεσσαμένω*=μετοχ. ἄορ. τοῦ *μάχομαι* (δυϊκοῦ ἀριθμοῦ) *ἐπέσειν* ἄττ.=ἔπεσιν *ἀνστήτην*=ρῆμα ἄορ. β' ὄριστ. δυϊκοῦ ἀριθμ. τοῦ *ἀνίσταμαι* *λύσας*=ὄριστ. ἄορ. ἀ' ἀναύξητ. ἄττ.=ἔλυσαν.

Στ. 292—305. Συντακτικά: *τὸν*=ἀντικ. τοῦ *ἡμείβετο* *κην* *καλεοίμην*=ρῆμα (*ἐγὼ*)=ὑποκ. *δειλός* - *οὔτιδανός*=κατηγορούμενα (*εἰ ὑπείξομαι*=ὑπόθεσις ἀντὶ *εἰ ὑπείξαιμ*-) *κην* *καλεοίμην*

—ἀπόδοσις—ὕποθ. λόγος γ' εἶδους ἀπλή σκέψις τοῦ λέγοντος σοί=άντικ. τοῦ ὑπέξομαι *πάν ἔργον*=αἰτία. τοῦ κατὰ τι *δτι κεν εἴπης*=ἀναφορική πρότασις β' άντικ. τοῦ ὑπέξομαι *ἄλλοισι—ταῦτα*=άντικ. τοῦ ἐπιτέλλομαι *ἔμοι*=άντικ. τοῦ σήμαινε *δτω*=ρῆμα *πέσεισθαι*=εἰδικόν ἀπαρέμφ. ἀπὸ τὸ ὄτω σοί=άντικ. τοῦ πέσεισθαι *τοι*=άντικ. τοῦ ἐρέω *χερσί*=δοτ. τοῦ ὄργανου *εἵνεκα κούρης*=ἐμπρόθ. προσδ. ἀναγκαστ. αἰτίου σοί=άντικ. τοῦ μαχήσομαι *τῷ ἄλλῳ*=άντικ. τοῦ μαχήσομαι *μέ*=άντικ. τοῦ ἀφέλεσθε *δόντες*=ἐναντιωματ. μετοχή *τῶν ἄλλων*=γεν. διαιρετική *δ*=ὕποκ. τοῦ ἐστι *μοι*=δοτ. προσ. κτητική *τῶν*=γεν. διαιρετική *σῶν ἂν φέροις*=δυνητική εὐκτ. ἰσοδυναμοῦσα μὲ μέλλοντα χρόνον *ἀγέλων*=τροπική μετοχή *ἀέκοντος ἐμεῖο*=γεν. ἀπόλυτος τροπική μετοχή *εἰ δὲ (βοῦλει)*=ὕποθ. πρότασις *πειρήσαι*=ἀπόδοσις (α' εἶδος) *αἴψα... δουρί*=ὁ στίχος ἐπεξήγησις τοῦ ἐννοουμένου άντικ. τοῦ γνώωσι : *τόδε ἢ τὸ γενησόμενον τοι*=δοτ. κτητική άντι σοῦ *μαχεσσαμένω*=χρον. μετοχή *ἐπέσειν*=δοτ. τοῦ ὄργανου.

Στ. 292—305. **Αἰσθητικά:** *ἄλλοισι δὴ ταῦτ' ἐπιτέλλομαι*=Τὸ ἄλλοισι τίθεται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ στίχου χάριν ἐμφάσεως. Ἐπίσης ὁ στίχος αὐτὸς ἔχει καὶ δύο εἰρωνείας. *σήμαινε*=ἐδῶ βλέπομεν τὸν Ἀχιλλεῦς νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὸ ἴδιον ρῆμα ποῦ ἐχρησιμοποίησεν προηγουμένως ὁ Ἀγαμέμνων, *χερσί*=ἡ λέξις προετάχθη χάριν ἐμφάσεως. *αἴψα τοι... περὶ δουρί*=ὁ στίχος αὐτὸς δὲν συνδέεται μὲ τὰ προηγούμενα καὶ τοῦτο γίνεται διὰ τὰ παρασταθῆ ἢ ταχύτης μὲ τὴν ὅποιαν θὰ γίνῃ ἢ πράξις. Ἐπίσης ὠραιότατα καὶ ποιητικώτατα παρουσιάζεται ἡ ἀφηρημένη ἔννοια τοῦ φόνου μὲ τὴν ἐκροὴν τοῦ αἵματος περίξ τοῦ δόρατος.

Στ. 292—305. **Πραγματικά:** *εἵνεκα κούρης*=Ἐννοεῖται ἡ Βρισηῖς. *ἀφέλεσθε*=1) ὁ Ἀχιλλεὺς, μολοντί ἀκόμη δὲν ἔχει πραγματοποιηθῆ ἡ ἀπειλή τοῦ Ἀγαμέμνονος ὡς πρὸς τὴν Βρισηῖδα, θεωρεῖ τοῦτο ὡς τετελεσμένον καὶ διὰ τοῦτο χρησιμοποιεῖ ἀόριστον χρόνον καὶ 2) μεταχειρίζεται πληθυντικὸν ἀριθμόν, διότι κατὰ κάποιον τρόπον θεωρεῖ ὅτι καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι Ἀχαιοὶ εἶναι συνυπεύθυνοι διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς Βρισηῖδος, διότι οὐδεμία φωνὴ διαμαρτυρίας ἠκούσθη ἀπ' αὐτοῦς: *τῶν δ' ἄλλων*=πρόκειται περὶ τῶν λαφύρων τὰ ὅποια ἀπεκόμισεν ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπὸ τὰς πόλεις ποῦ ἐκυρίευσεν ὁ ἴδιος. *ἵνα γνώωσι καὶ οἶδε*=καὶ ἡ φράσις αὐτὴ δεικνύει ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς θεωρεῖ ὡς συνενόχους καὶ τοὺς ἄλλους Ἀχαιοὺς, διότι οὐδεμία φωνὴ διαμαρτυρίας ἠκούσθη καταδικάζουσα τὴν ἀδικίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος. *τῷ γε*=ἐννοοῦνται οἱ Ἀγαμέμνων καὶ Ἀχιλλεὺς. *ἀνστήτην*=φαίνεται ἀπὸ τὸ ρῆμα αὐτὸ ὅτι ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς εἶπον τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια καθήμενοι, πρᾶγμα ποῦ δὲν ἦτο σύμφωνον μὲ τὴν *συνήθειαν* τῆς τότε ἐποχῆς.

Στ. 292—305. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ**: *μελαίνη νηί*=Αἰ νῆες κατὰ τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν ἐβάφοντο μὲ βαθὺ χρῶμα ἢ ἠλείφοντο μὲ πίσσαν διὰ νὰ μὴ σήκωνται εἰς τὴν θάλασσαν· διὰ τοῦτο καλοῦνται μέλαινα. Ἔλλα ἐπίθετα ποῦ δεικνύουν ὅτι αἰ νῆες ἐβάφοντο ἦσαν τὰ κυανόπρωροι δηλ. μὲ βαμμένην τὴν πρῶραν κυανῆν, μιλτοπάρηοι καὶ φοινικοπάρηοι δηλ. μὲ βαμμένην τὴν πρῶραν μὲ κόκκινον χρῶμα.

Στ. 292—305. **Νόημα**: Διακόπτων ὁ Ἄχιλλεὺς τὸν Ἄγαμέμνονα λέγει ὅτι θὰ ἦτο εἰς τὸ ἐξῆς δειλὸς καὶ τιποτένιος, ἂν ὑπῆκουε πλέον εἰς αὐτὸν εἰς κάθε ζήτημα. Ἀκολούθως κάμνει τὴν δῆλωσιν ὅτι δὲν πρόκειται νὰ συγκρουσθῇ ἐξ αἰτίας τῆς Βρισηΐδος. Ἐὰν ὅμως ὁ Ἄγαμέμνων ἐτόλμα νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

Ρ Α Ψ Ω Δ Ι Α Γ'.

Ἐμφάνις τῆς Ἑλένης εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἴλιου.

Στ. 121—129. Ἰρις | δ' αὖθ' Ἑλένη || λευκωλένω | ἄγγε-
 | λος | ἦλθεν, Π
 εἰδομένη γαλόω, || Ἄν|τηνορί|δασ δά|μαρτι, Π
 τὴν Ἄν|τηνορί|δης || εἶ|χε κρεί|ων Ἑλι|κάων, Π
 Λαοδί|κην, Πριά|μοιο θυ|γατρῶν || εἶδος ἀ|ρίστην. Β
 τὴν δ' εὖρ' ἐν μεγά|ρω' || ἦ | δὲ μέγαν | ἱστὸν ὕ|φαινε, Π
 δίπλακα | πορφυρέ|ην, || πολέ|ας δὲ ἐνέ|πασσεν ἀ|έθλους Π
 Τρώων | θ' ἱπποδά|μων || καὶ Ἄ|χαιῶν | χαλκοχι|τώνων, Π
 οὖς ἔθεν | εἶνεκ' ἔ|πασχον || ὕπ' | Ἄρ|ηος παλαι|μάων. ΤΤ
 ἀγχοῦ | δ' ἱσταμέ|νη || προσέ|φη πόδας | ὠκέα | Ἰ|ρις Π

Στ. 121—129. **Ἑρμηνευτικά**: δὲ=τότε αὖτε=ἐξ ἄλλου λευκωλένω τοῦ λευκώλενος=ἡ ἔχουσα λευκοὺς βραχίονας, ὠραῖος ἄγγελος=ἀγγελιαφόρος εἰδομένη=φαινομένη γαλόω τοῦ γαλόωσ=ἀνδραδέλφη δάμαρτι τοῦ δάμαρ = ἡ σύζυγος τὴν = ἦν = τὴν ὁποῖαν κρείων=ὁ ἄρχων εἶδος=ἡ μορφή μέγαρον=θάλαμος

κάτι ἀπὸ τὰ ἄλλα λάφυρα ποὺ εὐρίσκονται εἰς τὸ πλοῖον του, τότε θὰ ἐπλήρωνε μὲ τὴν ζωὴν του τὸ τόλμημά του αὐτό. Τελικῶς ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐσηκώθησαν καὶ τοιοῦτο-τρόπως διελύθη ἡ συνέλευσις τῶν Ἀχαιῶν.

Στ. 292—305. **Περίληψις** : Ὁ Ἀχιλλεὺς δηλώνει ὅτι δὲν θὰ ὑπακούσῃ πλέον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα ἀλλὰ καὶ οὔτε θὰ συγκρουσθῇ μαζὶ του διὰ τὴν Βρισηΐδα. Ἀπειλεῖ αὐτὸν μὲ φόνον, ἐὰν τολμήσῃ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ ἄλλα ἀγαθὰ. Ἡ συνέλευσις διαλύεται.

Στ. 292—305. **Ἐπιγραφή** : Τελευταῖαι δηλώσεις τοῦ Ἀχιλλεὺς καὶ διάλυσις τῆς συνελεύσεως.

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΟΣ

Ρ Α Ψ Ω Δ Ι Α Γ'.

Ἐμφάνισις τῆς Ἑλένης εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἰλίου.

Στιχ. 121—129 : Ἡ Ἴρις τότε ἐξ ἄλλου εἰς τὴν ὥραιαν Ἑλένην
 [ὡς ἀγγελιαφόρος ἦλθεν
 φαινομένη σὰν τὴν ἀνδραδέλφην της, τὴν σύζυγον τοῦ υἱοῦ τοῦ
 [Ἀντήνορος
 τὴν ὅποιαν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος εἶχεν ὁ ἄρχων Ἑλικῶν,
 μὲ τὴν Λαοδίκην δηλ. τὴν ὠραιοτάτην κατὰ τὴν μορφήν ἀπὸ τὰς
 [θυγατέρας τοῦ Πριάμου.
 Αὐτὴν λοιπὸν (δηλ. τὴν Ἑλένην) εὐρῆκεν εἰς τὸν θάλαμον (της)*
 [ὕφαινε δὲ αὐτὴ μέγα ὕφασμα,
 χλαίνην μὲ δύο ἐπιφανείας κόκκινην, ἐκεντοῦσε δὲ ἐδῶ κι' ἐκεῖ
 [πολλοὺς ἀγῶνας
 καὶ τῶν γενναίων πολεμιστῶν Τρώων καὶ τῶν ἐχόντων χαλ-
 [κοὺς θώρακας Ἀχαιῶν,
 τοὺς ὁποίους (ἀγῶνας) ἐξ αἰτίας αὐτῆς ὑπέφερον κάτω ἀπὸ τὰ
 [κτυπήματα τῶν χειρῶν τοῦ Ἄρεως.
 Κοντὰ δὲ ἀφοῦ ἐστάθη εἶπεν ἡ ταχεῖα κατὰ τοὺς πόδας Ἴρις.

(ἐδῶ). *ἰστός*—ὕφασμα (ἐδῶ) *δίπλακα* τοῦ *δίπλαξ*—χλαίνην μὲ δύο ἐπιφανείας *πορφυρέη*—κόκκινη *πολέας*—πολλοὺς *ἐνέπασσεν* τοῦ *ἐμπάσσω*—κεντῶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ *ἀέθλους* τοῦ *ἀέθλος*—ἀγῶν *ἰπποδάμων* τοῦ *ἰππόδαμος*—γενναῖος πολεμιστῆς (ἀρχικῶς ὁ δαμάζων τοὺς ἵππους) *χαλκοχιτώνων* τοῦ *χαλκοχίτων*—ὁ ἔχων χάλ-

κινον θώρακα *ἔθεν* = αὐτῆς *παλαμάων* τοῦ *παλάμη* = τὸ χέρι *ἀγχοῦ* = κοντὰ *ὠκέα* τοῦ *ὠκύς* = ταχύς.

Στ. 121—129. **Γραμματικά:** *Ἴρις* = οὐσιαστ. γεν. Ἴριδος. *αὔτε* = ἐπίρρ. *λευκώλενος* = ἐπίθ. δοτ. ἐν. τοῦ θηλυκ. λευκώλενος, ος, ον (ἀπὸ τὸ λευκός καὶ ὠλένη = ὁ πῆχυς τοῦ χεριοῦ). *εἰδομένη* = μετοχ. ἐνεστ. τοῦ εἶδομαι ἄορ. εἰσασο (ἀπὸ θ. Φειδ. λατιν. video) *γαλόω* = δοτ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. ἡ γαλόως *Ἀντηνοριδαο* = ἄττ. *Ἀντηνορίδου* = γεν. οὐσ. πατρωνυμικοῦ *δάμαρι* = οὐσιαστ. δοτ. ἐν. τοῦ ἡ δάμαρ-δάμαρτος *τῆν* = ἦν *κρείων* = οὐσιαστικοποιημένη μετοχὴ *εὗρε* = γ' ἐν. ὄριστ. ἄορ. β' τοῦ εὕρισκω *μεγάρω* = δοτ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. τὸ μέγαρον (μὲ ἀπλολογία ἀπὸ τὸ μεγάγαρον ὅπου εἰς τὸ β' συνθετικὸν ἡ λέξις σημαίνει δωμάτιον). *δίπλανα* = αἰτιατ. ἐν. τοῦ ἐπίθ. *δίπλαξ*, *δίπλακος*. τὸ ἐπίθ. διγενές καὶ μονοκατάληκτον' *πολέας* = αἰτ. πληθ. τοῦ πολὺς γεν. πολέος αἰτιατ. πολὺν πληθ. ὄνομ. πολέες καὶ πολεῖς γεν. πολέων δοτ. πολέεσι καὶ πολέεσιν αἰτιατ. πολέας. *ἐνέπασσεν* = γ' ἐν. παρατ. τοῦ ἐμπάσσω παρατ. ἐνέπασσεν (ἀπὸ τὸ ἐν καὶ πάσσω = σκορπίζω) *δέθλους* = αἰτ. πληθ. τοῦ οὐσιαστ., ὁ ἀεθλος ἄττ. ἄθλος (παίρνει εἰς τοὺς ἀττικοὺς περισπωμένην, διότι τὸ α προέρχεται ἀπὸ συναίρεσιν καὶ ὄχι διότι εἶναι θέσει μακρόν) *θ'* = τε *ἵπποδάμων* = γεν. πληθ. τοῦ ἄρσεν. τοῦ ἐπίθ. ἵππόδαμος, ος, ον (ἀπὸ τὸ ἵππος καὶ δάμνημι ἢ δαμάω) *χαλκοχιτώνων* = γεν. πληθ. τοῦ ἐπίθ. χαλκοχίτων τὸ ὅποιον ἀπαντὰ μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν χαλκοχίτωνες *ἔθεν* = ἄντων. γ' προσώπου γενικῆς πτώσεως *Ἄρηος* ἄττ. Ἄρεως *παλαμάων* = γεν. πληθ. τοῦ οὐσιαστ. *παλάμη ἀγχοῦ* = ἐπίρρ. *προσέφη* = γ' ἐν. παρατ. τοῦ πρόσφημι *ὠκέα* = ἐπίθ. θηλ. γένους τοῦ ὠκύς, ὠκέϊα, ὠκύ' ὠκέα ἀντὶ ὠκέϊα (χάριν τοῦ μέτρου).

Στ. 121—129. **Συντακτικά:** *ἦλθεν* = ρῆμα *Ἴρις* = ὑποκ. *ἀγγελος* = κατηγοροῦμ. *εἰδομένη* = μετοχ. τροπικὴ *γαλόω* = ἄντικ. τοῦ εἰδομένη *δάμαρι* = παράθεσις *Ἀντηνοριδαο* = γεν. κτητικὴ *Δασοδίκη* = ἐπεξήγησις (ἐτέθη εἰς αἰτιατικὴν ἀπὸ τὴν πλησιεστέραν λέξιν τὴν, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ εἶναι εἰς δοτικὴν ἀπὸ τὸ γαλόω) *θυγατρῶν* = γεν. διαιρετ. *Πριάμοιο* = γεν. κτητικὴ *εἶδος* = αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι. *τῆν* = ἄντικ. τοῦ εὗρε *δίπλανα* = παράθεσις εἰς τὸ ἴστων *δέθλους* = ἄντικ. τοῦ ἐνέπασσεν' *Τρώων* — *Ἀχαιῶν* = γεν. ὑποκ. εἰς τὸ ἀέθλους. *ἔπασσεν* = ρῆμα (*Τρώες καὶ Ἀχαιοί*) = ὑποκ. οὗς = ἄντικ. *εἴνεκα ἔθεν* = ἐμπρόθ. προσδ. τοῦ ἀναγκαστ. αἰτίου *ὑπὸ παλαμάων* = ποιητικὸν αἴτιον *Ἄρηος* = γεν. κτητικὴ *ἱσταμένη* = χρον. μετοχὴ *ἀγχοῦ* = ἐπίρρ. προσδ. τόπου *πόδας* = αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ὠκέα.

Στ. 121—129. **Αἰσθητικά:** *ἔθεν* = ἡ λέξις αὐτὴ ἔπαθεν ἐγ.

κλίσιν τόνου χάριν ἐμφάσεως. ὑπ' Ἄρης παλαμάων=ἐδῶ ἔχομεν προσωποποίησιν τοῦ θεοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ τὰς παλάμας του καταφέρει κτυπήματα ἐναντίον καὶ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Τρώων. λευκολένω— πορφυρέην— ἱπποδάμων— χαλκοχιτώνων— ὠκέα= ὠραῖα καὶ λίαν ἐκφραστικά κοσμητικά ἐπίθετα.

Στ. 121—129. Πραγματικά: Ἴρις=Ἦτο θεά, θυγάτηρ τοῦ Θαύμαντος καὶ τῆς Ἥλέκτρας. Ἡ θεά Ἴρις ἐξετέλει καθήκοντα ἀγγελιαφόρου τῶν θεῶν κυρίως τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας. Ἡ Ἴρις μεταφέρει τὰ παραγγελίας τῶν ὑπὸ ἄλλην μορφήν καὶ μὲ μεγάλην ταχύτητα· διὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ἀποδίδονται εἰς αὐτὴν ἐπίθετα δηλοῦντα μεγάλην ταχύτητα ὡς ὠκέα, ποδήνεμος (=ταχεῖα ὡς ἄνεμος) ἀελλόπους (=ταχεῖα ὡς θύελλα) εἰδομένη γαλόω=Οἱ θεοὶ παρουσιάζονται εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἢ ὅπως εἶναι δηλ. μὲ τὴν θεϊκὴν τῶν μορφήν καὶ εἶναι ὄρατοὶ μόνον ἀπὸ τοὺς εὐνοουμένους τῶν ἢ μεταμορφωμένοι. Δαοδίη=Ἦτο θυγάτηρ τοῦ Πριάμου ὠραιότατη. ἐνέπασσεν δέφλους=Ἡ Ἑλένη ἐκεντοῦσε εἰς τὸ ὕφασμα διαφόρους ἀγῶνας καὶ πολεμικὰς σκηνὰς ἀπὸ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον. χαλκοχιτώνων=Τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ὁ Ὀμηρος ἀποδίδει εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, τοὺς Ἐπειοὺς (=κατοίκους Ἡλίδος) τοὺς Βοιωτοὺς, τοὺς Κρήτας, τοὺς Ἀργεῖους καὶ τοὺς Τρώας· ἐσήμαινε κυρίως τοὺς ὀπλισμένους μὲ χαλκόν. Ἦτο δὲ ὁ χαλκὸς αὐτὸς χάλκινα ἐλάσματα μὲ τὰ ὁποῖα ἐκαλύπτετο ὁ θώραξ διὰ νὰ ἀντέχη περισσότερο. Ἄρης=Ὁ Ἄρης ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, θεὸς τοῦ Πολέμου.

Στιχ. 121—129. Στοιχεῖα πολιτισμοῦ: ἐν μεγάρῳ=Τὸ μέγαρον ἦτο ἓνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα μέρη τοῦ ἀνακτόρου τῆς μυκηναϊκῆς ἐποχῆς. Ἦτο μὴ μεγάλη αἶθουσα ἔχουσα ὀρθογώνιον σχῆμα ὅπου ἐγένοντο αἱ συγκεντρώσεις τῶν ἀνδρῶν κυρίως, ἀλλὰ δὲν ἀπεκλείετο νὰ μὲνῃ εἰς αὐτὸ καὶ ἡ οἰκοδόσποινα. Εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης αὐτῆς ὑπῆρχαν κλονες ἴσως τέσσαρες καὶ ἡ ἐσχάρη δηλ. ἡ Ἔστια, ἡ ὁποία εἶχε σχῆμα κυκλωτέρες. Τὸ μέγαρον φαίνεται ὅτι ἐφωτιζέτο μὲ φεγγίτην, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔφευγε καὶ ὁ καπνὸς τῆς Ἐστίας. Ἰσως ἐδῶ νὰ ἐννοεῖται ἡ οἰκία τοῦ Πάριδος ὅπου εἰς ἓνα θάλαμόν του ἡ Ἑλένη ὕφαινε. Ἰστὸν ὕφαινε=Ἡ ὕφανσις ἦτο λίαν εὐγενῆς ἐνασχόλησις τῶν γυναικῶν τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς. (δίπλακα χλαῖναν)=Ἡ χλαῖνη ἦτο ἐξωτερικὸν ἔνδυμα ἀνδρικόν, τὸ ὁποῖον ἐφέρετο ἐπάνω ἀπὸ τὸν χιτῶνα, μὲ μίαν δὲ περόνην (πόρπη) συνεκρατέτο εἰς τὸ σῶμα. Ὁ Ὀμηρος ἀναφέρει δύο εἶδη χλαῖνῶν τὰς ἀπλοῦδας, τὰς μονὰς δηλ. καὶ τὰς διπλὰς. Χλαῖνη ἀκόμη κατὰ τὴν Ὀμηρι-

πόλεμον. Ἡ ἴρις ἀφοῦ ἐστάθη κοντά εἰς τὴν Ἑλένην τῆς λέγει τὰ ἐξῆς.

Στιχ. 121—129. **Περὶληψις:** Ἡ ἴρις ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς Λαοδίκης ἐμφανίζεται εἰς τὴν Ἑλένην ποῦ ὑφαίνει εἰς τὸν θάλαμόν της διπλὴν χλαίνην.

Στιχ. 121—124. **Ἐπιγραφὴ:** Ἡ ἴρις ἐμφανίζεται εἰς τὴν Ἑλένην.

Στ. 130—138. Ἐμπρὸς ἔλα, ἀγαπητὴ νόμφη, διὰ νὰ δῆς θαυμά-
 [σια ἔργα
 καὶ τῶν πολεμικῶν Τρώων καὶ τῶν ἐχόντων χαλκίνους θώρα-
 [κας Ἀχαιῶν
 αὐτοὶ ποῦ πρωτότερα ἐκινούσαν ἐναντίον ἀλλήλων πολυδάκρυ-
 [τον πόλεμον
 εἰς τὴν πεδιάδα, ἐπιθυμοῦντες σφοδρῶς τὸν ὀλέθριον πόλεμον,
 αὐτοὶ λοιπὸν τώρα κάθονται σιωπηλοί, ἐπειδὴ ὁ πόλεμος ἔχει
 [σταματήσει,
 στηριγμένοι εἰς τὰς ἀσπίδας των, κοντά (τους) δὲ ἔχουν ἐμπη-
 [χθῆ τὰ μακρὰ δόρατα (τους).
 Ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ καὶ ὁ ἀνδρεῖος Μενέλαος
 μὲ τὰ μακρὰ (τους) δόρατα θὰ πολεμήσουν διὰ σέ
 εἰς ὅποιον δὲ τύχη νὰ νικήσῃ θὰ εἶσαι ἀγαπητὴ σύζυγος».

ὄραω οἶ=ἀναφορικὴ ἀντωνυμία *πρὶν*=ἐπίρρ. *φέρων*=γ' πληθ. παρατατ. τοῦ φέρω (ἀναύξητος) *πολύδακρυον*=αἰτ. ἐν. τοῦ ἐπιθ. πολυδάκρυς, ὡν *Ἄρηα*=αἰτιατ. ἐν. τοῦ κυρ. ὄνομ. Ἄρης γεν. Ἄρης δοτ. Ἄρηι αἰτιατ. Ἄρηα *ὄλοστο*=γεν. ἐν. τοῦ ἐπιθέτου ὄλος, ἢ, ὡν (ἀπὸ θέμα ὄλε- (ὄλεθρος) οἶ=δεικτ., ἀντωνυμία *δὲ* =βεβαιωτ. μόριον *ἔσται*=γ' πληθ. παρακ. τοῦ ἦμαι *πέπανται*=γ' ἐν. παρακ. τοῦ παύομαι *κεκλιμένοι*=μετοχ. παθ. παρακ. τοῦ κλίνω *παρὰ*=ἐπίρρ. *ἔγχεα*=οὔσιαστ. οὐδ. γένους ὄνομ. πληθ. τὸ ἔγχος ἀτ. *ἔγχη πέπηγεν*=γ' ἐν. ὄριστ. παρακ. τοῦ πηγνυμι μέλλ. πήξεις ἀόρ. πήξεν παρακ. πέπηγεν ὑπερσ. πεπήγει *ἀρηί-φίλος*=ἐπίθ. ἀρηίφιλος, ὡς, ὡν (ἀπὸ τὸ ἀρηι- καὶ φίλος) *μακροῆς ἔγχεισι*=αἰτ. μακραις ἔγχειαις *ἔγχεισι*=δοτ. πληθ. τοῦ οὔσιαστ. ἢ ἔγχει *σεῖο*=ἀντωνυμ. ἀτ. σοῦ *κὲ*=ἄν (ἀοριστολογικὸς) *κεκλήση*=β' ἐν. πρόσ. ὄριστ. τετελεσμ. μέλλοντος τοῦ καλέομαι *ἀκοιτις*=οὔσιαστ. γέν. θηλυκοῦ ἢ ἀκοιτις (ἀπὸ τὸ ἀ (ἀθροιστικόν) καὶ κλίτη=κλίτη).

Στ. 130—138. **Συντακτικὰ:** *νόμφη φίλη*=κλητικὴ προσφώ-

νησις *Ἰνα... Ἰθάη*=τελική πρότασις *Τρώων*—*Ἀχαιῶν*=γενικαί τοῦ δημιουργοῦ *οἱ... φέρον... πολέμοιο*=ἀναφορ. πρότασις *οἱ*=ὑποκ. τοῦ φέρον *Ἄρηα*=ἀντικ. τοῦ φέρον *ἐπ' ἀλλήλοισι*=ἐμπροθ. προσδ. ἐχθρικής κατευθ. *ἐν πεδίῳ*=ἐμπροθ. προσδ. τόπου *λιλαιόμενοι*=τροπ. μετοχή *πολέμοιο*=ἀντικ. τοῦ *λιλαιόμενοι οἱ δὴ... ἔαται σιγῆ*=κυρία πρότασις *οἱ*=ὑποκ. τοῦ *ἔαται κεκλιμένοι*=τροπική μετοχή *ἀσπίσι*=ἀντικ. *πέπηγεν*=ῥῆμα *ἔγχεα*=ὑποκ. *παρὰ*=ἐπιρρ. προσδ. τόπου *ἔγχεισσι*=δοτ. ὄργανου *ἔφρικῆσαντι*=δοτ. κτητική ἐπιθετ. μετοχή *κεκλήθη*=ῥῆμα (σὺ)=ὑποκ. *ἄποισις*=κατηγορ.

Στ. 130—138. **Αἰσθητικά**: *θέσκελα ἔργα*=Ἡ ἴρις χρησιμοποιεῖ τὴν λέξιν *θέσκελα* δηλ. θαυμάσια διὰ τὴν κίνησιν τὴν περιέργειαν τῆς Ἑλένης, *πολύδακρυν Ἄρηα*=Ἡ λέξις *πολύδακρυς* δηλώνει τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πολέμου, *λιλαιόμενοι ὄλοισι πολέμοιο*=ζωηρὰ ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν ἐννοιῶν τῶν λέξεων *λιλαιόμενοι* καὶ *ὄλοισι*. ὁ στίχος 135 *ἀσπίσι... πέπηγεν* παριστάνει ὠραιότατα τοὺς ἥρωας ποῦ ἡσυχάζουν, εἶναι δὲ ζωηρὰ ἀντίθεσις μετὰ τὴν φράσιν *φέρον πολύδακρυν Ἄρηα*.

Στ. 130—138. **Πραγματικά**: *Ἀλέξανδρος*=Ἄνομα τοῦ Πάριδος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Πριάμου, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἀπαγωγὴν τῆς Ἑλένης ἔγινεν αἴτιος τῆς ἐκστρατείας εἰς τὴν Τροίαν *Μενέλαος*=ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀτρέως καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ ἐβασίλευεν εἰς τὴν Σπάρτην.

Στ. 130—138. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ**: *ἀσπίσι κεκλιμένοι*=Αἱ ἀσπίδες ἦσαν ἀμυντικά ὄπλα τῶν πολεμιστῶν τῆς ἀρχαιότητος. Ἀπὸ περιγραφῆς ποῦ ἔχομεν εἰς τὴν Ἰλιάδα φαίνεται ὅτι ἦτο πολὺ μεγάλη ἡ ἀσπίς τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς καὶ ἐκάλυπτε ὀλόκληρον τὸ σῶμα ἀπὸ τὸν λαιμὸν μέχρι τὰ πόδια. Φαίνεται ὅμως ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἀσπίδες στρογγύλαι, ὅπως εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους. Ἡ μεγάλη μυκηναϊκὴ ἀσπίς κατασκευάζετο ἀπὸ

Στ. 139—145.	Ὡς εἰ ποῖσα θεῖα γλυκὺν ἴμερον ἔμβαλε	
		θυμῷ Π
ἀνδρός τε προτέ ρου καὶ ἄστεος ἠδὲ το κῆων'		Π
αὐτίκα δ' ἄργεν νῆσι καλυψαμέ νη ὀθό νησιν		ΤΤ
ὄρματ' ἐκ θαλά μοιο τέ ρεν κατὰ δάκρυ χέ ουσα,		ΤΤ
οὐκ οἴ η, ἅμα τῆ γε καὶ ἀμφί πο λοι δὺ' ἔ ποντο,		ΤΤ
Αἴθρη, Πιτθῆ ος θυγά τηρ, Κλυμέ νη τε βο ῶπις		Ε
αἴψα δ' ἔ πιειθ' ἴ κανον ὄθι Σκαι αῖ πύλαι ἦσαν.		ΤΤ

δέρμα βοός εἰς ἀλλεπαλλήλους πτυχάς τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε καμπύλον ξύλινον σκελετόν. Ἐπάνω εἰς τὰ δέρματα ἐτίθετο συνήθως μεταλλινὴ πλάξ. Ἡ στρογγύλη ἀσπίς ἦτο κατεσκευασμένη ἀπὸ μέταλλον καὶ πολλὰς φορές ἔφερε παραστάσεις. Ἡ ἀσπίς ἔφερον ἱμάντα τὸν ὀνομαζόμενον τελαμῶνα καὶ ὅταν μετέβαινεν ὁ πολεμιστὴς εἰς τὴν μάχην τὴν εἶχεν ἀνηρτημένην εἰς τὰ νῶτα, κατὰ τὴν ὥραν δὲ τῆς μάχης τὴν ἔφερε πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ ἐκάλυπτετο σχεδὸν ὀλόκληρος. Εἰς τὸ κέντρον τῆς ἀσπίδος καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν πλευρὰν αὐτῆς ἐσχηματίζετο μίᾳ προεξοχῇ τοῦ ὀνομαζέτο ὀμφαλός. Ἐγχεα=τὸ ἔγχος ἢ ἔγχειν ἦτο ἐπιθετικὸν ὄπλον καὶ ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἓνα μακρὸν ξύλον καὶ ἀπὸ τὴν χαλκίνην αἰχμὴν. Ἡ αἰχμὴ εἰς τὴν βάσιν τῆς ἦτο κοίλη, ἐμπήγετο εἰς τὸ ξύλον καὶ συνεκρατεῖτο μὲ ἓνα κρίκον. Εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ ξύλου, τὸ ἀντίθετον πρὸς τὴν αἰχμὴν ὑπῆρχεν ὁ σαυρωτῆρ μὲ μορφήν αἰχμῆς διὰ νὰ μπήγεται εἰς τὸ ἔδαφος κατὰ τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ πολεμιστοῦ. Τὸ μήκος τοῦ ἔγχους ἦτο περίπου 2—5 μέτρα.

Στ. 130—138. **Νόημα**: Ἡ θεὰ Ἴρις μὲ τὴν μορφήν τῆς Λαοδίκης λέγει εἰς τὴν Ἑλένην τὰ ἑξῆς. Ἀγαπητῆ μου νόμφη, ἔλα νὰ δῆς τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς, ποὺ πρωτότερα πολεμοῦσαν μὲ μανία μεταξύ τους, νὰ κάθωνται τώρα σιωπηλοὶ στήριγμένοι εἰς τὰς ἀσπίδας των καὶ μὲ μπηγμένα τὰ δόρατα εἰς τὴν γῆν καὶ νὰ περιμένουν νὰ μονομαχήσουν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Μενέλαος γὰρ σένα. Εἰς αὐτὴν τὴν μονομαχίαν ὁποῖος θὰ εἶναι νικητὴς αὐτὸς καὶ θὰ σὲ κερδίσῃ ὡς σόζυγον.

Στ. 130—138. **Περίληψις**: Ἡ Ἴρις ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς Λαοδίκης καλεῖ τὴν Ἑλένην νὰ ἴδῃ τοὺς ἡσυχάζοντας Τρῶας καὶ Ἀχαιοὺς καθὼς καὶ τὴν ἐπικειμένην μονομαχίαν Ἀλεξάνδρου καὶ Μενελάου τῆς ὁποίας βραβεῖον θὰ εἶναι αὐτή.

Στ. 130—138. **Ἐπιγραφή**: Λόγος τῆς Ἰριδος πρὸς τὴν Ἑλένην.

Στ. 139—145. Ἔτσι ἀφοῦ εἶπεν ἡ θεὰ γλυκὸν πόθον ἐνέβαλε εἰς
| τὴν ψυχὴν (τῆς Ἑλένης)
καὶ τοῦ πρώτου τῆς σοζύγου καὶ τῆς πατρίδος καὶ τῶν γονέων
(τῆς)

ἀμέσως τότε μὲ λαμπρὰν ἀφοῦ ἐκαλόφθη καλύπτραν
ᾠρμησεν ἀπὸ τὸν θάλαμόν της τρυφερὰ δάκρυα χύνουσα,
ὄχι μόνον, μαζὶ μὲ αὐτὴν καὶ δύο θεραπαινίδες ἠκολούθουν
ἢ Αἴθρα, ἢ κόρη τοῦ Πιθέως, καὶ ἢ Κλυμένη ἢ μεγαλόφθαλμη
|(ἢ βοῖδομάτα).
Ἀμέσως δὲ ἔπειτα ἔφθασαν ἐκεῖ ὅπου ἦσαν αἱ Σκαιαὶ Πύλαι.

Ε. Δ. ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ὁμήρου Ἰλιάδος Α' καὶ Γ'.

ε

Στ. 139—145. **Ἑρμηνευτικά:** ὡς=ἔτσι ἡμερος=πόθος ἔμβαλε=ἐνέβαλε, ἔβαλε μέσα ἀνδρός=συζύγου ἄστεος τὸ ἄστυ=ἡ παιρίς ἤδὲ=καὶ τοκήων τοῦ τοκεύς=ὁ γονεὺς αὐτίκα=ἀμέσως ἀργεννήσι τοῦ ἀργεννός=ὁ λαμπρός ὀθόνησιν τοῦ ὀθόνη=τὸ λινοὺν ὕφασμα, ἡ καλύπτρα τέρεν τοῦ τέρην=ὁ τρυφερός χέουσα=χύνουσα οἷη τοῦ οἶος=μόνος ἄμα=μαζὶ ἀμφίπολοι=θεραπευταὶ ἐποντο τοῦ ἐπομαι=ἀκολουθῶ βοῶπις=μεγαλοφθαλμος ἡ βοῖδο· μῦτα αἶψα=ἀμέσως ἱκανον τοῦ ἱκάνω=φθάνω ὄθι=ἐκεῖ ὅπου.

Στ. 139—145. **Γραμματικά:** ὡς=ἐπίρρ. τροπικὸν ἡμερον=οὐσιαστ. αἶτ ἐν ὁ ἡμερος (ἀπὸ τὸ ἡμερομαι) ἔμβαλε=γ' ἐν. ὄρ. ἀορ. β' τοῦ ἐμβάλλω ἄστεος=γεν. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. τὸ ἄστυ ἤδὲ=σύνδεσμος τοκήων=γεν πληθ. τοῦ οὐσιαστ. ὁ τοκεύς (ἀπὸ τὸ θέμα τεκ—ἔτεκ—ον τὸν τίκτω) αὐτίκα=ἐπίρρ. ἀργεννήσι=δοτ. πληθ. τοῦ ἐπιθ. ἀργεννός, ἡ, ὄν. ἀττ. ἀργενναῖς (ἀπὸ θέμα ἀργεῖ— τοῦ οὐδέτερ. ἀργος=λάμψις) ὀθόνησιν=δοτ. πληθ. τοῦ οὐσιαστ. ὀθόνη ἀττ. ὀθόναις ὀρμάτω=γ' ἐν. παρατατ. τοῦ ὀρμάομαι (ἀναούξητος) τέρεν=ἐπίθ. αἶτ. ἐνικ τοῦ ἐπιθέτ. τέρην, τέρενα, τέρεν (ἀπὸ τὸ θέμα τέρω=κατατριβῶ) τοῦ ἐπιθέτου αὐτοῦ εὐχρηστία ἡ αἰτιατ. τοῦ ἄρσεν. τέρενα καὶ τὸ οὐδέτερον τέρεν κατὰ— χέουσα=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ καταχέω ἀορ. κατέχευας μεσ. ἀορ. κατέχυντο οἷη= ἐπίθ. οἶος, οἷη, οἶον ἄμα=ἐπίρρ. ἀμφίπολος=οὐσιαστ. θηλ. ἀμφίπολος (ἀπὸ τὸ ἀμφὶ καὶ πέλομαι =κινουμαι γύρω ἀπὸ κάτι, ἀσχολουμαι μὲ κάτι· τὸ πέλομαι ἔχουν ὡς β' συ.θετ. καὶ αἱ λέξεις θαλαμηπόλος αἰπόλος, βουκόλος) ἐποντο=γ' πληθ. παρατ. τοῦ ἐπομαι (ἀναούξητος) βοῶπις=ἐπίθ. (ἀπὸ τὸ βοῦς καὶ ὦπ—) αἶψα=ἐπίρρ. ἱκανον=γ' πληθ. παρατ. τοῦ ἱκάνω ὄθι=τοπικὸν ἐπίρρ.

Στ. 139—145. **Συντακτικά:** εἰποῦσα=χρον. μετοχὴ ἔμβαλε =ρῆμα (*Ἰρις)=ὄποκ. ἡμερον—θυμῶ=ἀντικείμενα. ἀνδρός—ἄστεος—τοκήων=γενικαὶ ἀντικ. εἰς τὸ ἡμερον καλυψαμένη=χρον μετοχὴ ὀθόνησιν=δοτ. ὄργανου χέουσα=τροπ. μετοχὴ τῆ=δοτ. ἔφαρτωμ. ἐκ τοῦ ἄμα Αἶθρη—Κλυμένη=ἐπεξήγησις εἰς τὸ ἀμφίπολοι θυγάτηρ=παραθέσις εἰς τὸ Αἶθρη ὄθι Σκαιαὶ Πύλαι ἦσαν=ἀναφορ. πρότασις.

Στ. 139—145. **Αἰσθητικά:** γλυκὺν ἡμερον=Ἡ λέξις γλυκὺν ἀποδίδεται εἰς τὸ οὐσιαστικὸν ἡμερον μεταφορικῶς. ἡμερον ἀνδρός—ἄστεος—τοκήων=μαζὶ μὲ τὸν πόθον νὰ ἴδῃ τὸν πρῶτον τῆς ἀνδρα βάσει τοῦ νόμου τοῦ συνειρημοῦ τῆς ψυχολογίας ποθεῖ καὶ τὴν πατρίδα τῆς τὴν Σπάρτην καὶ τοὺς γονεῖς τῆς. ὀρμάτω=Ἡ Ἑλένη ὅταν ἤκουσεν ἀπὸ τὴν Ἰριδα ὅτι πρόκειται νὰ μονομαχήσουν ὁ πρῶτος τῆς σύζυγος, ὁ Μενέλαος, μὲ τὸν δεῦτερον, τὸν Ἀλέξανδρον, συγκινεῖται, πρᾶγμα ποὺ δεικνύει ἡ ταχύτης μὲ τὴν ὁποῖαν ἐξέρχεται ἀπὸ τὸν θάλαμον. ὀθόνησι=οἱ ποιηταὶ

συνήθως, ὅπως εἶδομεν καὶ εἰς τὸ Α τῆς Ἰλιάδος, χρησιμοποιοῦν τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ διὰ δύο λόγους 1) διὰ νὰ παρουσιάσουν παραστατικώτερον μίαν πράξιν καὶ 2) διὰ λόγους μετρικῆς ἀνάγκης. *τέρειν δάκρυ*—τὸ ἐπίθετον *τέρειν* τίθεται μεταφορικῶς. *κατὰ—χέουσα*—ἐδῶ ἔχομεν τμησίν. *οὐκ οἶη, ἄμα τῆγε*—τὸ ἄμα τῆγε εἶναι διασάφεισι ἀσύνδετος εἰς τὸ οὐκ οἶκ. *γλυκὺν ἀργεννήσιν—τέρειν—βοῶπις*—ἐκφραστικώτατα κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 139—145. **Πραγματικά:** *ἄνδρὸς προτέρων*—ἐννοεῖ τὸν Μενέλαον. *ἄστειος*—ἐννοεῖ τὴν Σπάρτην. *τοκῆων*—οἱ γονεῖς τῆς Ἑλένης ἦσαν ἡ Λήδα καὶ ὁ Τυνδάρεως οἱ ὅποιοι καὶ θὰ ἔζων ἀκόμη, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον. *Αἴθρη*—ἦτο μήτηρ τοῦ Θησέως, θυγάτηρ δὲ τοῦ Πιθθέως τοῦ βασιλέως τῆς Τροϊζήνης. Τὴν Ἑλένην εἶχεν ἀπαγάγει ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων Θησεύς, ὅταν δὲ οἱ διόσκουροι Κástωρ καὶ Πολυδεύκης τὴν ἀπελευθέρωσαν ἐπῆραν μαζί τους καὶ τὴν Αἴθραν ὡς δούλην εἰς τὴν Σπάρτην. Ἡ Αἴθρα ἀργότερον συνώδευσε τὴν Ἑλένην εἰς τὴν Τροίαν μετὰ τὴν ἀπαγωγὴν τῆς ἀπὸ τὸν Πάριν. *Κλυμένη*—ἦτο καὶ αὐτὴ δούλη. *Σκαιαὶ πύλαι*—Τοιοιτοτρόπως ὠνομάζετο μία ἀπὸ τὰς πύλας τοῦ Ἰλίου, ἡ πρὸς δυσμὰς εὐρισκομένη καὶ ἡ ὁποία ὠδηγοῦσε εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὸ ἑλληνικὸν στρατόπεδον.

Στ. 139—145. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ:** *καλυψαμένη ὀδόνησιν*—Κατὰ τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν αἱ γυναῖκες, ὅταν ἔβγαινον ἐκ τῆς οἰκίας των, ἐκάλυπτον τὴν κεφαλὴν των μὲ τὸ κάλυμμα ἢ καλύπτραν ἢ κρύδεμνον· ἦτο δὲ ἡ καλύπτρα τεμάχιον λινοῦ ὑφάσματος μὲ τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτον τὴν κεφαλὴν. Ἡ καλύπτρα ἐπιπτεν εἰς τὰ νῶτα καὶ ἐμπρὸς ἐκρατεῖτο μὲ τὰ χέρια. Τὴν συνήθειαν αὐτὴν εὐρίσκομεν ἀκόμη εἰς τὰς γυναῖκας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ὅπου ἔχουν τὸν φερετζέν. *οὐκ οἶη*—Κατὰ τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν ποτὲ αἱ βασίλισσαι καὶ αἱ εὐγενεῖς γυναῖκες δὲν ἔβγαινον ἔξω τῆς οἰκίας μόναι, ἀλλὰ πάντοτε συνωδείοντο ἀπὸ τὰς θεραπαινίδας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν συνήθως δύο.

Στ. 139—145. **Νόημα:** Μετὰ τοὺς λόγους τῆς Ἰριδος ἡ Ἑλένη, ἀφοῦ ἀναπόλησε τὸν πρῶτον τῆς ἀνδρα, τὴν Πατρίδα τῆς καὶ τοὺς γονεῖς τῆς, ἐκάλυψε τὴν κεφαλὴν τῆς μὲ καλύπτραν καὶ ὠρμησεν ἀπὸ τὸν θάλαμόν τῆς δακρῶζουσα, ἀκολουθοῦμένη ἀπὸ τὰς Αἴθραν καὶ Κλυμένην, τὰς δύο θεραπαινίδας τῆς. Ἔτσι ἔφθασαν εἰς τὰς Σκαιὰς Πύλας.

Στ. 139—145. **Περίληψις:** Ἡ Ἑλένη φέρουσα καλύπτραν καὶ δακρῶουσα ὄρμῃ ἀπὸ τὸν θάλαμόν τῆς καὶ ἔρχεται εἰς τὰς Σκαιὰς Πύλας ἀκολουθοῦμένη ἀπὸ τὰς θεραπαινίδας τῆς.

Στ. 139—145. **Ἐπιγραφή:** Ἡ Ἑλένη φθάνει εἰς τὰς Σκαιὰς Πύλας.

Στ. 146—160. Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον || καὶ Πάνθοον | ἠδὲ

	[Θυμοίτην	ΤΤ
Λάμπον τε Κλυτίον θ' Ἴκετάονά τ', ὄζον Ἄρηος,		Π
Οὐκαλέγων τε καὶ Ἄντήνωρ, πεπνυμένω ἀμφω,		Ε
ἦατο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῆσι πύλῃσι,		ΤΤ
γῆραι δὴ πολέμοιο πεπαιυμένοι, ἀλλ' ἀγορηται		Β
ἔσθλοί, τετιγέσιν ἐοικότες, οἷ τε καθ' ὕλην		ΤΤ
δενδρέω ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἰεῖσιν·		Π
τοῖσι ἄρα Τρώων ἠγῆτορες ἦντ' ἐπὶ κόργω.		Π
οἱ δ' ὥς οὖν εἶδονθ' Ἐλένην ἐπὶ κόργον ἰούσαν,		Π
ἦκα πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον·		Ε
«οὐ νέμεσις Τρώας καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς		Π
τοῖσδ' ἀμφὶ γυναικί πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν,		ΤΤ
αἰνῶς ἀθανάτησι θεῆς εἰς ὄπα ἔοικεν.		ΤΤ
ἀλλὰ καὶ ὥς τοίη περ ἔοσ' ἐν νηοσί νεέσθω,		Π
μηδ' ἡμῖν τεκέεσσι τ' ὀπίσω πῆμα λίποιτο».		Β

Στ. 146—160. Ἑρμηνευτικά: οἱ ἀμφὶ Πρίαμον—οἱ περὶ τὸν Πρίαμον, ὁ Πρίαμος καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ ἠδὲ—καὶ ὄζον—βλαστώρι πεπνυμένω τοῦ πεπνυμένος—συνετός ἀμφω—καὶ οἱ δύο ἦατο τοῦ ἦμαι—κάθομαι δημογέροντες τοῦ δημογέρων—τὸ μέλος τῆς βουλῆς τῶν γερόντων δὴ—πλέον ἀγορηται—ρήτορες ἐσθλοὶ τοῦ ἐσθλός—σπουδαῖος τετιγέσιν τοῦ τέτιξ—τὸ τζι-τζικὶ ὕλην τοῦ ὕλη—θάσος ἐφεζόμενος τοῦ ἐφέζομαι—κάθομαι ὄπα τοῦ ὄψ—ἡ φωνὴ λειριόεσσαν τοῦ λειριόεις—γλυκὸς ἰεῖσιν τοῦ ἴημι—βγάζω, ἀφήνω τοῖσι—αὐτοὶ ἄρα—λοιπὸν ἦντο τοῦ ἦμαι—κάθομαι ὥς—ὅταν ἦκα—σιγανά, χαμηλοφώνως οὐ νέμεσις (ἔστιν)—δὲν εἶναι ἀξιοκατάκριτον ἐϋκνήμιδας τοῦ ἐϋκνήμις—ὁ ἔχων ὠραίας περικνημίδας ἄλγεα τοῦ ἄλγος—θλίψις αἰνῶς—καταπληκτικὰ ὄπα τοῦ ὄψ—τὸ πρόσωπον εἰκεν τοῦ εἰκα—μοιάζω νεέσθω τοῦ νέομαι—ἐπιστρέφω εἰς τὸν τόπον μου, εἰς τὴν πατρίδα μου τεκέεσσι τοῦ τέκος—τὸ τέκνον ὀπίσω—ὕστερα, κατόπιν πῆμα—συμφορὰ.

Στ. 146—160. Γραμματικά: ἠδὲ—συνδεσμός ὄζον—οὐσία.

Στ. 146—160. Τότε ὁ Πρίαμος καὶ ἡ ἀκολουθία του δηλ. ὁ Πάν-
 [θους καὶ ὁ Θυμοίτης
 καὶ ὁ Λάμπρος καὶ ὁ Κλυτίος καὶ ὁ Ἴκετάων, τὸ βλαστάρι τοῦ
 [Ἄρεως
 καὶ ὁ Οὐκαλέγων καὶ ὁ Ἀντήνωρ, συνετοὶ καὶ οἱ δύο,
 μέλη τῆς βουλῆς τῶν γερόντων ἐκάθηντο κοντὰ εἰς τὰς Σκαιὰς
 [Πύλας
 ἔνεκα τοῦ γῆρατος μὴ λαμβάνοντες πλέον μέρος εἰς τὰς μάχας,
 [ἀλλὰ ῥήτορες
 σπουδαῖοι, ὁμοιάζοντες μὲ τζιτζικια, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ δάσος
 καθήμενα ἐπάνω εἰς δένδρον γλυκεῖαν φωνὴν βγάζουν.
 Αὐτοὶ λοιπὸν αἱ ἡγεμόνες τῶν Τρώων ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς τὸν
 [πύργον.
 Αὐτοὶ λοιπὸν τότε, ὅταν εἶδον τὴν Ἑλένην πρὸς τὸν πύργον νὰ
 [ἔρχεται,
 χαμηλοφώνως μεταξύ τους λόγους πτερωτοὺς ἔλεγον·
 «δὲν εἶναι ἀξιοκατάκριτον οἱ Τρῶες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ μὲ τὰς ὠ-
 [ραίας περικνημίδας
 διὰ μίαν τέτοιαν γυναῖκα ἐπὶ πολὺν χρόνον θλίψεις νὰ ὑποφέ-
 [ρουν
 καταπληκτικὰ μὲ ἀθανάτους θεὰς εἰς τὸ πρόσωπον μοιάζει.
 ἀλλὰ καὶ ἔτσι (παρὰ τὴν καλλονὴν τῆς) ἂν καὶ εἶναι τέτοια
 [(ὠραία) ἄς ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα τῆς μὲ τὰ πλοῖα,
 καὶ ἄς μὴ ἀφήσῃ συμφορὰς εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὰ τέκνα μας ὅστε-
 [ρα δηλ. εἰς τὸ μέλλον).

αἰτ. ἐν. τοῦ ἄζος (ὀ), *πεπνυμένω* μετοχὴ παρακ. δυϊκοῦ ἀριθμοῦ
 τοῦ πέπνυμαι ἀπαρέμφ. παρακ. πεπνυσθαι μετοχ. πεπνυμένος
 ὑπερσυν. πέπνυσο. *ἄμφω*—ἀντων. δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἤατο—γ' πληθ.
 ὑπερσυντ. τοῦ ἦμαι (ἦντο) *δημογέροντες*—οὐσιαστ. γεν. ἀρσεν.
 ὁ δημογέρων *γῆραϊ*—δοτ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. τὸ γῆρας τοῦ γῆρας
 τῷ γῆραϊ *τετίγεσσιν*—δοτ. πληθ. τοῦ οὐσιαστ. ὁ τέτιξ (αἰτ.
 τέτιξιν) *ἕλην*—αἰτ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. ἡ ἕλη (ὑλοτόμος) *θενδρέω*
 —δοτ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. τὸ δένδρεον *εφεζόμενοι*—μετοχὴ ἔνεστ.
 τοῦ ἐφέζομαι *ἄπα*—αἰτ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. ὄψ γεν. ὄπος (λατιν.
 νοχ=φωνή) *λειριόεσσαν*—αἰτ. ἐνικοῦ θηλ. τοῦ ἐπιθ. λειριόεις,
 λειριόεσσα λειριόεν (ἀπὸ τὸ λείριον=κρίνον) *εἰσιν*—γ' πληθ.
 ὄριστ. ἐνεστώτος τοῦ ἴημι (αἰτ.—ἰᾶσι) *τοῖσι*—δεικτ. ἀντων. γεν.
 ἀρσ. τοῖος, τοίη, τοῖον *ἦντο*—γ' πληθ. προσ. ὑπερσυν. τοῦ ἦμαι
 ὡς—σύνδεσμος χρόν. *εἶδοντο*—γ' πληθ. ὄριστ. μέσ. ἀορ. β' τοῦ
 ὄρᾶω *ἰούσαν*—μετοχ. τοῦ εἶμι *ἦμα*—ἐπίρρ. *ἔπεα*—αἰτ. ἐπὶ *πε-*
ρῶντα—ἐπιθ. αὐδ. γένους τοῦ πτερόεις, πτερόεσσα, πτερόεν
ἀγορεύον—γ' πληθ. παρατ. τοῦ ἀγορεύω (ἀναύξητος) *νέμεσις*—
 αὐσιαστ. ἡ νέμεσις δοτ. νεμέσει *ἐυκνήμιδας*—αἰτ. πληθ. τοῦ ἐπιθ.

ἐυκνήμις, ὁ, ἡ (διγενές καὶ μονοκατάληκτον) *τοιγῆδε* = δοτ. ἐν. τῆς δεικτ. ἀντων. τοιόσδε, τοιγῆδε, τοιόνδε *αἰνώς* = ἐπίρρ. (ἀπὸ τὸ ἐπίθ. αἰνώς, ἡ, ὄν = ὁ φοβερός) *ἀθανάτησι θεῆς* = ἀττ. ἀθανάτοις θεαῖς *ᾧπα* = οὐσιαστ. εὐρισκόμενον μόνον εἰς τὴν αἰτιατ. τοῦ ἐνικοῦ *ᾧς* ἐπίρρ. *νεέσθω* = προστακτ. ἐνεστ. τοῦ νέομαι παρατ. νεόμην *τεκέεσσι* = δοτ. πληθ. τοῦ οὐσιαστ. τῆς γ' κλίσι. τὸ τέκος, οὐς *ὀπίσσω* = ἐπίρρ. *πῆμα* = οὐσιαστ. οὐδ. γ' κλίσεως *λίποιο* = γ' ἐν. εὐκτ. μέσ. ἄορ. β' τοῦ λείπομαι.

Στ. 146—160. Συνακτικὰ: *ἀμφὶ Πρίαμον* = ἐμπροθ. προσδιορ. τοῦ πέριξ. *Πάνθοον—Θυμοίτην—Δάμπον—Κλητίον—Ἴκετάονα—Οὐκαλέγων—Ἀντήνωρ* = ἐπεξηγήσεις εἰς τὸ οἱ ἀμφὶ Πρίαμον. *ῶζον Ἄρηος* = παράθεσις εἰς τὸ Ἴκετάονα. *πεπνυμένω ἄμφω* = παράθεσις εἰς τὸ Οὐκαλέγων—Ἀντήνωρ *δημογέροντες* = παράθεσις εἰς ὅλα τὰ προηγούμενα ὀνόματα. *γῆραι* = δοτ. τῆς αἰτίας *πολέμοιο* = ἀντικ. τοῦ πεπαυμένοι *πεπαυμένοι* = τροπ. μετοχή. *ἔσθλοιο* = ἐπίθ. προσδιορισμὸς *τετίγεσσι* = ἀντικ. τοῦ εἰκότες *τοῖοι* = κατηγορούμενον εἰς τὸ ἡγήτορες *Τρῶων* = γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ἡγήτορες. *ὡς οὖν εἶδονθ'* *Ἐλένην ἐπὶ πύργον ἰούσαν* = χρον. πρότασις *Ἐλένην* = ἀντικ. τοῦ εἶδοντο *ἰούσαν* = κατηγορ. μετοχὴ τοῦ Ἐλένην *οὐ νέμεσις (ἔστιν)* = ἀπροσ. ἔκφρασις *πάσχειν* = ὑποκ. τῆς ἀπροσώπου ἔκφρασεως *Τρῶας—Ἀχαιοὺς* = ὑποκ. τοῦ *πάσχειν* *πολὸν χρόνον* = αἰτιατ. τοῦ χρόνου *ἄλγεα* = ἀντικ. τοῦ *πάσχειν*. *ἔοικεν* = ῥῆμα (*Ἐλένη*) = ὑποκ. *θεῆς* = ἀντικ. *εἰς ᾧπα* = ἐμπρόθ. προσδ. δηλῶν ἀναφορὰν *περ' εἰούσα* = ἓνα. ἰωματικὴ μετοχὴ (*Ἐλένη*) = ὑποκ. *τοῖη* = κατηγορούμενον *λίποιο* ῥῆμα (*Ἐλένη*) = ὑποκ. *πῆμα—ἡμῖν—τοκέεσσι* = ἀντικ. τοῦ *λίποιο*.

Στ. 146—160. Αἰσθητικὰ: *ῶζον Ἄρηος* = ἡ φράσις τίθεται μεταφορικῶς διὰ νὰ δείξη τὴν ἀνδρείαν τοῦ Ἴκετάονος. *Οὐκαλέγων—Ἀντήνωρ* = τὰ ὀνόματα αὐτὰ, ἂν καὶ εἶναι ἐπεξηγήσεις καὶ αὐτὰ ὅπως τὰ προηγούμενα δὲν τίθενται εἰς πῶσιν αἰτιατικὴν ἀλλὰ εἰς ὀνομαστικὴν· αὐτὸ γίνεται διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ μονοτονία τῶν πολλῶν αἰτιατικῶν. *τετίγεσσι* *εἰκότες* = ἔδω ἔχομεν παρομοίωσιν· παρομοιάζονται δηλ. οἱ δημογέροντες πρὸς τοὺς τέτιγας· τὸ κύριον σημεῖον τῆς ὁμοιότητος εἶναι ἡ λεπτή καὶ ἀπαιστος φωνὴ καθὼς καὶ ἡ μονότονος ἡσυχία. *δενδρέων* = ἔχομεν συνίζησιν, *λειριόεσσαν* = τὸ ἐπίθετον τίθεται μεταφορικῶς, ἡ κυρία δηλ. σημασία τοῦ ἐπιθέτου ἦτο τὸ καθαρὸν καὶ λευκὸν χρῶμα τοῦ κρίνου ἄρα ἐξέφραζε αἴσθημα ὀράσεως· ἔδω μεταφέρεται εἰς ἀκουστικὴν ἐντύπωσιν καὶ δηλώνει τὴν λεπτὴν καὶ καθαρὰν φωνὴν τῶν τζιτζικίων. *ῆμα* = χαμηλοφῶνως· προφανῶς ἦσθάνετο κάποιαν ἐντροπὴν διότι, ἐνῶ ἦσαν γέροντες «ἐκουτοσομπόλευαν» τὴν ὁμορφίαν τῆς Ἐλένης, *ἔπειτα πτερόεντα* = ἡ φρά-

σις ἐτέθη μεταφορικῶς ἀπὸ τὰ πτηνά. *οἷ νέμεσις... ἔοικεν*—Μὲ τοὺς στίχους 156—159 ὁ Ὅμηρος μᾶς δίδει μίαν θαυμασίαν εἰκόνα τοῦ κάλλους τῆς Ἑλένης· δὲν εἰσέρχεται εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ κάλλους ἀλλὰ μᾶς δίδει τὴν ἐντύπωσιν πού κάνει εἰς τοὺς ψυχροὺς γέροντας ἢ ὠραιότης τῆς γυναικός. Ἔτσι τὸ γῆρας συγχωρεῖ ἀκόμη καὶ τὸν πόλεμον χάριν τῆς ὠραιότητός της. *αἰνῶς*—τὸ ἐπίρρημα αὐτὸ αἰτιολογεῖ μὲ ἀσύνδετον σχῆμα τὸ προηγούμενον τοιγῆδε, *ἀλλὰ καὶ ὡς... ἐν νηυσὶ νεέσθω... μηδέ λίποιτο*—μὲ τοὺς στίχους αὐτοὺς οἱ γέροντες παρὰ τὸν θαυμασμόν των πρὸς τὸ κάλλος τῆς Ἑλένης δικαίως λέγουσιν· διότι ἄλλως θὰ μπορούσαν νὰ παρεξηγηθοῦν. *ἔσθλοι—λειριδέσσαν—πετρῶνια—ἑυκνήμιδας—ἀθανάτησι*—κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 146—160. **Πραγματικά :** *Πάνθοος*—Ἦτο πατὴρ τοῦ Πολυδάμαντος, τοῦ Εὐφόρβου καὶ τοῦ Ὑπερήνορος. *Δάμπον—Κλυτίον—Ἰμετάονα*—Καὶ οἱ τρεῖς αὐτοὶ εἶναι ἀδελφοὶ τοῦ Πριάμου. *Θυμοίτης—Οὐκαλέγων*—Οἱ δύο αὐτοὶ μόνον ἐδῶ ἀναφέρονται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον. *Ἀντήνωρ*—Αὐτὸς ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐπισημοτάτους καὶ φρονιμοτάτους ἡγεμόνας τῶν Τρώων καὶ συχνὰ ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον. Ὁ γέρον αὐτὸς τοῦ ὀποίου ἔνδεκα υἱοὶ ἐμάχοντο εἰς τὸν στρατὸν τῶν Τρώων, εἶχε συμβουλευσεὶ τοὺς Τρώας νὰ ἀποδώσουν τὴν Ἑλένην. *δημογέροντες*—αὐτοὶ ἦσαν τὰ μέλη τῆς βουλῆς τῶν γερόντων. *τετλίγεσιν εἰκοῖτες*—Οἱ ἀρχαῖοι εὕρισκον τὴν φωνὴν τῶν ζιτιζικιδῶν πολὺ ὠραίαν καὶ πολλοὶ ποιηταὶ ὕμνουσιν αὐτήν. *ἐπὶ πύργῳ*—ἐδῶ ἐννοεῖται ὁ πύργος τῶν Σκαιῶν Πυλῶν ἀπὸ οὗ οἱ γέροντες καὶ αἱ γυναῖκες ἐβλεπον τὰς διεξαγομένους εἰς τὴν πεδιάδα μάχας. *ἔπεα πετρῶνια*—Ἀποκαλοῦνται ἔτσι τὰ ἔπεα ἀπὸ τὸν Ὅμηρον, διότι πράγματι ὄταν βγοῦν ἀπὸ τὸ στόμα δὲν ἐπιστρέφουν πιά (ὅπως τὸ λατινικὸν ρητὸν *verba volant, scripta manent*). *εἰς ὧπα ἀθανάτησι θεῆς ἔοικεν*—Συχνὰ εἰς τὸν Ὅμηρον ὠραῖαι γυναῖκες παρομοιάζονται μὲ θεὰς ἰδίως τὴν Ἄρτεμιν καὶ τὴν Ἀφροδίτην.

Στ. 146—160. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ :** *ἐπὶ πύργῳ*—Ὅπως γνωρίζομεν καὶ ἀπὸ τὰ Πλαταϊκὰ τοῦ Θουκυδίδου τὰ τεῖχη τῶν ἀρχαίων πόλεων ἐνισχύοντο μὲ πύργους.

Στ. 146—160. **Νόημα :** Οἱ περὶ τὸν Πριάμον δημογέροντες, οἱ ὅποιοι λόγῳ τῆς ἡλικίας των δὲν ἐλάμβανον πλέον μέρος εἰς τὸν πόλεμον, ἦσαν ὅμως ἰκανώτατοι ρήτορες, ἐκάθηντο ἐπὶ τοῦ πύργου τῶν Σκαιῶν Πυλῶν. Ὅταν εἶδον τὴν Ἑλένην νὰ ἀνεβαίῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὸν πύργον ἐθαύμασαν τὴν ὠραιότητά της καὶ χαμηλοφώνως ἔλεγον ὅτι δὲν πρέπει νὰ κατακρίνη κανεὶς τοὺς Τρώας καὶ τοὺς Ἕλληνας πού ὑπέφερον τόσα ἐξ αἰτίας

μιάς τόσον ωραίας γυναίκος. Ὅμως παρά τὴν ωραιότητά της καλὰ θὰ κάνη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα της διὰ νὰ μὴ φέρῃ τὴν δυστυχίαν εἰς αὐτοὺς καὶ τὰ παιδιὰ τους.

Στ. 146—160. **Περὶληψις** : Οἱ περὶ τὸν Πρίαμον δημογέροντες, ἀπόμαχοι πλέον, ἐνῶ κάθονται ἐπὶ τοῦ πύργου τῶν Σκαιῶν Πυλῶν, βλέπουν τὴν Ἑλένην, θαυμάζουν τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ

Ὁ θαυμασμός τῶν Τρώων διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας

Στ. 161—170. Ὡς ἄρ' ἔφαν. Πρίαμος | δ' Ἑλένην ἐκαλέσ-

	[σατο φωνῇ]	Π
«δεῦρο πάροιθ' ἔλιθοῦσα, φίλον τέκος, ἴξεν ἔμειο,		ΤΥ
ῥοφρα ἴδῃ πρότερόν τε πόσιν πηούς τε φιλους τε—		Ε
οὔ τι μοι αἰτίη ἔσσι, θεοί νύ μοι αἰτιός εἰσιν,		ΤΥ
οἷ μοι ἐφώρησαν πόλειμον πολύδακρον Ἀχαιῶν—		Π
ὡς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνης.		ΤΥ
δς τις ὄδ' ἐστίν Ἀχαιός ἀνὴρ ἠῆς τε μέγας τε.		ΤΥ
ἦ τοι μὲν κεφαλῇ καὶ μείζονες ἄλλοι ἔιασι,		Π
καλὸν δ' οὕτω ἐγών οὔ πῶ ἴδον ὄφθαλμοῖσιν,		Π
οὐδ' οὐτῶ γεραίρόν' βασιλῆι γάρ ἀνδρὶ ἔοικε».		Π

Στ. 161—170. **Ἑρμηνευτικά** : ἄρα=λοιπὸν ἔφαν=ἔφασαν =εἶπαν φωνῇ=μεγαλοφώνως δεῦρο=ἐδῶ πάροιθε=ἐμπρὸς ἴξεν τοῦ ἴξω=κάθομαι πόσιν τοῦ πόσις=σύζυγος πηούς τοῦ πηός =συγγενῆς αἰτίη τοῦ αἴτιος=ἔνοχος ἔσσι=εἶ=εἶσαι ἐφώρησαν τοῦ ἐφορμῶ=κινῶ ἐναντίον κάποιου πελώριον τοῦ πελώριος =πανύψηλος ἐξονομήνης τοῦ ἐξονομαίνω=λέγω τὸ ὄνομα ἠῆς=ὁ ὑπέροχος ἦ τοι=βέβαια κεφαλῇ=κατὰ τὸ ἀνάστημα οὕτω=τόσον γεραρός=μεγαλοπρεπῆς γὰρ=πράγματι.

Στ. 161—170. **Γραμματικά** : ὡς=ἐπίρρ. ἔφαν=γ' πληθ. παρ. τοῦ φημί ἐκαλέσσατο=γ' ἐν. ὀριστ. μέσ. ἄορ. τοῦ καλέομαι δεῦρο=ἐπίρρ. πάροιθε=πρόθεσις ἴξεν=προστ. μεσ. ἐνεστ. β' ἐν. προσώπου τοῦ ἴξω (ἀττ. ἴξου) ἔμειο=ἐμοῦ ῥοφρα=τελ. σύνδεσμος ἴδῃ=β' ἐν. ὑποτ. μέσ. ἄορ. β' τοῦ ὀράω πόσιν=αἰτ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. ὁ πόσις (ἀντὶ πότις=κύριος δεσπότης λατιν. potem, potior) πηούς=οὐσιαστ. αἰτ. πληθ. τοῦ πηός αἰτίη=ἐπίθ. θηλ.

δικαιολογοῦν τὰ βάσανα ποῦ ὑποφέρουν οἱ ἀντίπαλοι. Παρά ταῦτα ἐπιθυμοῦν τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν πατρίδα τῆς πρὸς ἀποφυγὴν μεγαλυτέρων συμφορῶν.

Στ. 146—160. **Ἐπιγραφή:** Οἱ περὶ τὸν Πρίαμον δημογέροντες ἐπάνω εἰς τὸν πύργον τῶν Σκαιῶν Πυλῶν. Συζήτησις μεταξὺ αὐτῶν μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς Ἑλένης.

Ὁ θαυμασμὸς τῶν Τρώων διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας.

Στ. 161—170. Ἔτσι λοιπὸν εἶπαν, ὁ δὲ Πρίαμος τὴν Ἑλένην
[ἐκάλεσε κοντὰ τοῦ μεγαλοφῶνως]
«ἐδῶ ἐμπρὸς μου ἔλα, ἀγαπητὸ παιδί καὶ κάθισε,
διὰ νὰ ἴδῃς καὶ τὸν προηγούμενον σύζυγον (σου) καὶ τοὺς συγ-
[γενεῖς καὶ τοὺς φίλους—
καθόλου κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν εἶσαι ἔνοχος, οἱ θεοὶ βέβαια
[κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι ἔνοχοι,
αἱ ὁποῖα ἐκίνησαν ἐναντίον μου τὸν πολυδάκρυτον πόλεμον
[τῶν Ἀχαιῶν—
καὶ διὰ νὰ μοῦ πῆς τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ τοῦ πανύψηλου ἀνδρα,
δηλ. ποῖος εἶναι αὐτὸς ἐκεῖ ὁ Ἀχαιὸς ἀνὴρ ὁ ὑπέροχος καὶ
[ὑψηλός.

Βέβαια κατὰ τὸ ἀνάστημα μὲν καὶ ἄλλος μεγαλύτερος εἶναι, ἀλλὰ τόσον ὠραῖον ἐγὼ δὲν εἶδα ἀκόμη μετὰ τὰ μάτια μου, οὔτε τόσον μεγαλοπρεπῆ. Πράγματι μοιάζει με βασιλιά».

γένους αἴτιος, η, ὄν *ἔσαι* = β' ἐν. ὄριστ. τοῦ εἰμί *νυ* = ἐγκλιτ. μόριον = βέβαια *ἐφώρμησαν* = γ' πληθ. ὄριστ. ἄορ. τοῦ ἐφορμάω *πολύδακρυον* = ἐπίθ. αἰτ. ἐν. τοῦ ἀρσεν. ὁ πολυδάκρυξ, υς, ὁ *πελώριον* = αἰτ. ἐν. τοῦ ἐπιθ. πελώριος, η, ὄν *ἐξονομήνης* = β' ἐν. ὄποτ. ἄορ. τοῦ ἐξονομαίνω *ἡὺς* = ἐπίθ. ἡὺς, ὄν γεν. ἔηρος καὶ ἔηρος *ἔσαι* = γ' πληθ. ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ εἰμί (ἀττ. εἰσι) *ἴδον* = α' ἐν. ὄριστ. ἄορ. β' τοῦ ὄραω (ἀναύξητος) *γεραρόν* = αἰτ. ἐν. τοῦ ἐπιθ. γεραρός, ἡ, ὄν *γάρ* = βεβαιωτ. μόριον.

Στ. 161—170. **Συντακτικὰ:** *ἐκαλέσσατο* = ρῆμα *Πρίαμος* = ὄποκ. *Ἑλένην* = ἀντικ. *φωνῆ* = δοτ. τοῦ τρόπου *ἔλθοῦσα* = χρόν. μετοχὴ *πάρειθεν ἐμεῖο* = ἐμπροθ. προσδιορ. δηλῶν τὸ ἐνώπιον *ἄφρα ἴδῃ* = τελικὴ πρότασις *ἔσαι* = ρῆμα (σὺ) = ὄποκ. *αἰτίη* = κατηγορ. *μοι* = δοτ. τῆς κρίσεως *ὡς μὴ...* *ἐξονομήνης* = τελικὴ πρότασις *μοι* — *ἀνδρα* = ἀντικ. τοῦ ἐξονομήνης *ὅς τις...* *ἔστιν...* *μέγας* *τε* = πлагια ἐρωτημ. πρότασις *ἔστιν* = ρῆμα *δὲ* *ἀνὴρ* = ὄποκ.

ὅς τις=κατηγορούμενον κεφαλῆ=δοτ. τοῦ κατά τι εἰς τὸ μείζονες ἔασι=ρήμα ἄλλοι=ὑποκ. καὶ μείζονες=κατηγορούμενον βασιλῆι=ἄντικ. τοῦ ἔοικεν.

Στ. 161—170. **Αἰσθητικά:** φωνῆ=ἡ λέξις εὐρίσκεται εἰς πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς τὸ προηγούμενον ἤκα=χαμηλοφώνως. δεῦρο πάροιθε ἐλθοῦσα, φίλον τέκος, ἔξεν ἐμεῖο=ὁ στίχος αὐτὸς δεικνύει τὰ καλά συναισθήματα τοῦ Πριάμου ἔναντι τῆς Ἑλένης καθὼς καὶ τὴν ἀγαθότητά του. Ἀντιθέτως ἀπὸ ἄλλα χωρία τοῦ Ὀμήρου γνωρίζομεν ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι στενοὶ συγγενεῖς τῆς πλὴν τοῦ Ἔκτορος τὴν ὕβριζον. οὗ τι μοι αἰτίη ἔσσι=τοὺς λόγους αὐτοὺς φαίνεται ὅτι τοὺς λέγει ὁ Πρίαμος διὰ τὴν ἐνθαρρύνει τὴν Ἑλένην, ἡ ὁποία ἴσως προσήρχετο μὲ κάποιαν δειλίαν. τόνδε ἄνδρα πελώριον=ὁ Πρίαμος δεικνύει μὲ τὸ χεῖρ τὸν ἄνδρα. ἴδον ὀφθαλμοῖσι=ἔδω ἔχομεν πλεονασμὸν. πολὺ-δακρυν—πελώριον—γεραρὸν=κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 161—170. **Πραγματικά:** πάροιθε ἐμεῖο=φαίνεται μὲ τὰς λέξεις αὐτάς, ὅτι ὁ Πρίαμος βλέπει ἄνωθεν τοῦ ὤμου τῆς Ἑλένης.

Στ. 171—180. Τὸν δ' Ἑλένη μύθοισιν ἀμείβετο, || δια γυ|

[ναικῶν· B

«αἰδοῖ|ος τέ μοι | ἔσσι, || φί|λε ἐκυ|ρέ, δει|νός τε· TT

ὡς ὄφελεν θάνα|τός μοι ἀ|δεῖν κακός, || ὅπποτε | δεῦρο B

υἱεί | σῶ ἐπό|μην, || θάλα|μον γνω|τούς τε λι|ποῦσα Π

παῖδα τε | τηλυγέ|την || καὶ ὀ|μηλικί|ην ἔρα|τεινήν. Π

ἀλλὰ τὰ | γ' οὐκ ἐγέ|νοντο· || τὸ | καὶ κλαί|ουσα τέ|τηκα. TT

τοῦτο δέ | τοι ἐρέ|ω, δ μ' ἀ|νεῖραι || ἠδὲ με|ταλλᾶς· B

αὐτός | γ' Ἀτρεῖ|δης, || εὐ|ρὺ κρεί|ων Ἀγα|μέμων, Π

ἀμφότε|ρον βασι|λευς || τ' ἀγα|θός κρα|τερὸς τ' αἰ|χμητής· Π

δαῖρ | αὐτ' ἐμός | ἔσκε || κυ|νώπιδος, || εἴ ποτ' ἔ|ην γε». B ἢ TT

Στ. 171—180. **Ἑρμηνευτικά:** μύθοισιν ἀμείβετο=ἀπήντησε δια=ὑπέροχος αἰδοῖος=σεβαστὸς ἐκυρὲ τοῦ ἐκυρός=πενθερός ὡς ὄφελεν ἀδεῖν=εἴθε νὰ προτιμοῦσα ἐπόμην=εἰκόμην=ἠκολούθησα θάλαμος=τὸ σπῆτι γνωστὸς τοῦ γνωτὸς=ὁ συγγενὴς

Στ. 161—170. **Στοιχειά πολιτισμοῦ**: *θεοὶ γύ μοι αἴτιοι εἰσιν* =Μὲ τὴν φράσιν αὐτὴν βλέπομεν ὅτι κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀνθρώπων τῆς ὀμηρικῆς ἐποχῆς κύριος ὑπεύθυνος μιᾶς πράξεως κακῆς εἶναι ὁ θεὸς καὶ ὄχι ὁ δράστης.

Στ. 161—170. **Νόημα**: Ὁ Πρίαμος μεγαλοφώνως ἐκάλεσε κοντὰ τοῦ τὴν Ἑλένην καὶ τῆς εἶπε. «Ἔλα κάθισε νὰ δῆς τὸν προηγούμενον σύζυγόν σου καθὼς καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους. Μὴ διστάζεις, διότι δὲν εἶσαι σὺ ἔνοχος, ἀλλὰ οἱ θεοί· ἐπίσης θέλω νὰ μοῦ πῆς τὸ ὄνομα ἐκείνου ἐκεῖ τοῦ πανύψηλου ἀνδρα ποὺ τόσον ὠραῖον καὶ τόσον μεγαλοπρεπῆ δὲν ἔχω ξαναδεῖ καὶ ποὺ μοιάζει μὲ βασιλέα»

Στ. 161—170. **Περίληψις**: Ὁ Πρίαμος μὲ ἐνθαρρυντικούς λόγους καλεῖ πλησίον τοῦ τὴν Ἑλένην καὶ ζητεῖ νὰ μάθῃ τὴν ταυτότητα ἑνὸς ὑπερόχου καὶ πανηψύλου Ἀχαιοῦ.

Στ. 161—170. **Ἐπιγραφή**: Ὁ Πρίαμος ὀμιλεῖ πρὸς τὴν Ἑλένην.

Στ. 171—180. Πρὸς αὐτὸν τότε ἡ Ἑλένη ἀπήντησε ἡ ὑπέροχος
[ἀπὸ τὸς γυναῖκας.
«Προκαλεῖς εἰς ἐμὲ σεβασμόν, ἀγαπητὴ πεθερέ, καὶ εὐλόβειαν»
εἶθε νὰ προτιμοῦσα κακόν θάνατον, ὅταν ἐδῶ
τὸν υἱόν σου ἠκολούθησα, τὸ σπῆτι μου καὶ τοὺς συγγενεῖς μου
[ἀφοῦ ἐγκατέλειψα
καὶ ἀγαπητὴν κόρην καὶ συνομηλικούς ἀγαπητούς·
ἀλλὰ αὐτὰ βέβαια δὲν ἔγιναν· διὰ τοῦτο καὶ ἔχω λυώσει σὸ
[κλάμα·
αὐτὸ ὅμως θὰ σοῦ πῶ, διὰ τὸ ὅποιον μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐνδιαφέ-
[ρεσαι νὰ μάθῃς·
αὐτὸς βέβαια (εἶναι) ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ ἔχων
[μέγα κράτος,
καὶ τὰ δύο συγχρόνως καὶ ἔξοχος βασιλεὺς καὶ γενναῖος πολε-
[μιστῆς·
καὶ μάλιστα ἀνδράδελφος ἦτο ἐμοῦ τῆς ἀδιάντροπης ἂν κάποτε
[ἦτο βέβαια».

τηλυγέτην τοῦ *τηλύγετος* = ἀγαπητὸς *δηλική* = οἱ συνομηλικοί.
ἐρατεινός = ἀγαπητὸς *τά* = ταῦτα *τὸ* = δι' αὐτό *τέτηκα* τοῦ *τήνω* =
λυώνω *τοι* = σοί = εἰς ἐσέ *ἐῤῥω* τοῦ *εἶρω* = λέγω *ἀνείρραι* τοῦ *ἀνεί-*
ρμαι = ἐρωτῶ *μεταλλῆς* τοῦ *μεταλλάω* = ἐνδιαφέρομαι νὰ μάθω:

κρατερός=γενναῖος δαήρ=ἀνδράδελφος αὔτε=ἀφ' ἑτέρου ἔσκε
=ἦν=ἦτο κυνώπιδος τοῦ κινῶπις=ἀναιδής, ἀδιάντροπος.

Στ. 171—180. **Γραμματικά:** μύθοισιν=ἀττ. μύθοις ἀμείβετο=γ' ἔν. παρατ. τοῦ ἀμείβομαι (ἀναύξητος) δια=ἐπίθ. γέν. θηλ. δίος, α, ον (λατ. divus) αἰδοῖος=ἐπίθ. αἰδοῖος, η, ον (ἀπό τὸ αἰδῶς) ἔσαι=β' ἔν. ὀριστ. ἔνεστ. τοῦ εἰμί (ἀττ. εἶ) ἐκυρῆ=κλιτ. ἔν. τοῦ οὔσιαστ, ὁ ἐκυρός (λατ. socer) ὄφελεν=γ' ἔν. ὀριστ. ἄορ. β' τοῦ ὄφέλλω παρατ. ὄφελον ἄορ. ὄφελον ἀδείν=ἀπαρ. ἄορ. τοῦ ἀνδάνω (θέμα σFαδ- ἡδὺς λατ. suavis) ὄπιότε=σύνδ. χρον. υἰεῖ=δοτ. ἔν. τοῦ υἰεύς σῶ=δοτ. ἔν. τῆς κλιτ. ἀντων. σός, ἡ, ὄν ἐπόμην=παρατ. τοῦ ἐπομαι (ἀναύξητος) ἀττ. εἰκόμην γνωτοῦς=αἰτ. πληθ. τοῦ γνωτός, ἡ, ὄν τηλυγέτην=αἰτ. ἔν. τοῦ θηλ. τοῦ ἐπιθ. τηλύγετος, η, ον ὄμηλικίην=αἰτ. ἔν. τοῦ ὄμηλικίη ἐρατεινήν=ἐπίθ. θηλ. ἐρατεινός, ἡ, ὄν τὰ=ταῦτα τὰ=αἰτ. οὔδετ. δεικτικῆς ἀντωνυμίας· ἐδῶ λαμβάνεται ὡς ἐπίρρημα τέτηκα=ὀριστ. παρακ. τοῦ τήκω τοι=σοι ἐρέω=ὀριστ. μέλλ. τοῦ εἶρω ἀνείρμαι=β' ἔν. πρόσ. ὀριστ. ἔνεστ. τοῦ ἀνείρομαι ἡδὲ=σύνδ. μεταλλᾶς=β' ἔν. ὀριστ. ἔνεστ. τοῦ μεταλλάω προστακτ. μετὰλλα ἄορ. μετὰλλησαν ἀμφότερον=ἀντων. οὔδ. γέν. αἰτ. ἔν. τῆς ἀντων. ἀμφότερος, η, ον κρατερός καὶ καρτερός=ἐπίθ. κρατερός, ἡ, ὄν (ἀπό τὸ κράτος) αἰχμητής=οὔσιαστ. α' κλίσ. δαήρ=οὔσιαστ. ἄρσεν. ὁ δαήρ, δαέρος ἔσκε=γ' ἔν. παρατ. τοῦ εἰμί (ὁ τύπος εἶναι θαμιστικὸς) κυνώπιδος=οὔσιαστ. θηλ. γένους κυνώπις, ἴδος ἄρσεν. κυνώπις ξην=γ' πρόσ. παρατ. τοῦ εἰμί ἀττ. ἦν.

Στ. 171—180. **Συντακτικά:** τὸν=ἀντικ. τοῦ ἀμείβετο μύθοισιν=δοτ. τοῦ τρόπου δια=παράθεσις εἰς τὸ Ἑλένη γυναικῶν=γέν. διαιρετικὴ ὄφελεν=ρῆμα ἀδείν=τελ. ἀπαρ. θάνατος=ὑποκ. καὶ τοῦ ὄφελεν καὶ τοῦ ἀδείν=ταυτοπροσωπία μοι=δοτ. τοπικὴ ὄπιότε... ἐπόμην=χρον. πρότασις υἰεῖ=ἀντικ. τοῦ ἐπόμην λιποῦσα=χρον. μετοχὴ τὰ=ὑποκ. τοῦ ἐγένοντο τέτηκα=ρῆμα κλαίουσα=τροπικὴ μετοχὴ τὸ=αἰτία. τῆς αἰτίας τοῦτο τοι=ἀντικ. τοῦ ἐρέω δμ' ἀνείρμαι ἡδὲ μεταλλᾶς=ἀναφορ. πρότασις δ-με=ἀντικ. τοῦ ἀνείρμαι οὔτος γ' Ἀτρεΐδης (ἔστὶ) οὔτος=ὑποκ. Ἀτρεΐδης=κατηγοροῦμ. Ἀγαμέμνων=ἐπεξηγησις ἀμφότερον=προεξαγγελτικὴ ποράθεσις ἔσκε=ρῆμα (Ἀγαμέμνων)=ὑποκ. δαήρ=κατηγοροῦμ. κυνώπιδος=παράθεσις εἰς τὸ ἔμός.

Στ. 171—180. **Αἰσθητικά:** αἰδοῖος=δεινός=Τὸ μὲν πρῶτον ἐπιθέτον τὸ χρησιμοποιεῖ ἡ Ἑλένη διὰ τὴν τρυφερότητα ποῦ ἔδειξε προηγουμένως εἰς αὐτὴν ὁ Πρίαμος, τὸ δὲ δεύτερον, διότι συναισθάνεται τὸ παράπτωμά της καὶ ὡς ἐκ τούτου αἰσθάνεται

φόβον. Κατ' άλλους τὸ ἐπίθετον δεινὸς ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ αἰδοῦτος καὶ ἐρμηνεύουν διὰ τὸ σεβασμὸς τῆς Ἑλένης πρὸς τὸν πεθερὸν τῆς ἦτο τὸσον μεγάλος ὥστε ἤγγιζε τὰ ὄρια τοῦ φόβου. *φίλε ἔκυρὲ δεινὸς τε*—τὸ ε τοῦ φίλε εἶναι μακρὸν, διότι ἀρχικῶς τὸ ἔκυρὲ ἦτο σφεκुरε, ἐπομένως τὸ ε τοῦ φίλε ἦτο θέσει μακρὸν, ὁμοίως τὸ ε τῆς καταλήξεως τοῦ ἔκυρὲ εἶναι καὶ αὐτὸ θέσει μακρὸν, διότι τὸ δεινὸς εἶχε τὴν μορφήν δεινός. *ἀδειν*—τὸ ἀπαρέμφατον αὐτὸ εὐρίσκεται εἰς ἰσχυρὰν ἀντίθεσιν μὲ τὸ ἐπόμενον ἐπίθετον κακός. *δηλικίην*—ἀντὶ δηλικας· ἐδῶ ἔχομεν μετωνομίαν (κατὰ τὸν λεκτικὸν αὐτὸν τρόπον χρησιμοποιεῖται τὸ ἀφρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου. π.χ. ντροπὴ στὰ νιάτα (=στοὺς νέους). *εἴ ποτε ἔην γε*—Οἱ λόγοι αὐτοὶ βγαίνουν ἀπὸ τῆ βάθης τῆς ψυχῆς τῆς Ἑλένης, διότι θυμᾶται τὸ εὐτυχὲς παρελθόν τῆς, τὸ ὁποῖον τῆς φαίνεται ὡσάν ὄνειρον. *δια—κακός—τηλυγέτην—ἐρατεινήν—εὐδουκρείων—ἀγαθός—κρατερός*—λίαν χαρακτηριστικὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 171—180. **Πραγματικά:** *θάλαμον*—πρόκειται περὶ τοῦ συζυγικοῦ θαλάμου ὃ ὁποῖος, ἦτο κοινὸς καὶ τοῦ συζύγου· διὰ τοῦτο καὶ δὲν τὸν ἀναφέρει. *παῖδα τηλυγέτην*—ἐννοεῖται ἡ Ἑρμιόνη, ἡ ὁποία ἦτο εἰς τρυφερὰν ἡλικίαν. *ἀμφοτέρων βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής*—ὁ Μ. Ἀλέξανδρος, ὃ ὁποῖος ἐδιάβαζε πολὺ τὴν Ἰλιάδα, συχνὰ ἐπανελάμβανε τὸν στίχον αὐτὸν, διότι τοῦ ἤρεσε πολὺ.

Στ. 171—180. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ:** *ἀμφοτέρων βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατερός αἰχμητής*—δύο στοιχεῖα ἔπρεπε νὰ ἔχη ὁ βασιλεὺς τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς, διὰ νὰ εἶναι ἰδεώδης 1) εὐγενικὴν ψυχὴν καὶ 2) ἀνδρείαν κατὰ τοὺς πολέμους.

Στ. 171—180. **Χαρακτηρισμὸς προσώπων:** Ὁ Ὅμηρος εἰς τοὺς στίχους αὐτοὺς ἀφ' ἑνὸς παριστάνει τὴν Ἑλένην νὰ ἔχη ἐξευγενισμένον χαρακτήρα καὶ νὰ μετανοῇ δι' ὅσα ἔγιναν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ θυμᾶται μὲ συγκίνησιν τὴν παρελθοῦσαν εὐτυχίαν ποὺ τὴν φαντάζεται ὡσάν ὄνειρον.

Στ. 171—180. **Παροιμιακαὶ ἐκφράσεις:** ὁ στ. 179 *ἔχει κατιστῆ παροιμιώδης*.

Στ. 171—180. **Νόημα:** Ἡ ὑπέροχος Ἑλένη ἀπήντησε πρὸς τὸν Πρίαμον καὶ τοῦ εἶπε: Σεβαστέ μου πεθερέ, μακάρι νὰ εὐρισκα ἄδοξον θάνατον, τὴν στιγμὴν ποὺ ἠκολούθουν τὸν υἱὸν σου ἐδῶ, ἐγκαταλείπουσα σπῖτι, μικρὰν κόρην καὶ συνομηλικούς. Δυστυχῶς ὅμως δὲν ἔγινε αὐτὸ καὶ ἔτσι τώρα λυώνω εἰς τὸ κλάμα. Πάντως σ' ὅτι μὲ ἐρωτᾷς θὰ σοῦ ἀπαντήσω. Αὐτὸς γιὰ τὸν

ὅποιον με ἐρώτησες πρωτότερα εἶναι ὁ Ἄγαμέμνων, ὁ υἱὸς τοῦ Ἄτρείως, ποῦ ἐξουσιάζει εἰς μέγα κράτος· αὐτὸς εἶναι ἀδελφὸς τοῦ πρώην συζύγου μου.

Στ. 171—180. **Περὶ ληψις**: Ἡ Ἑλένη με σεβασμὸν καὶ φόβον πρὸς τὸν πεθερὸν τῆς καταρᾶται τὴν ὥραν ποῦ ἐγκατέλειψε

Στ. 181—190. Ὡς φάτο, | τὸν δ' ὁ γέρον || ἠγάσσατο | φώ-

[νη]σέν τε' Π

«ὦ μάκαρ | Ἄτρείδη, || μοιρηγενές, || ὀλβιόδαιμον, Π

ἧ ῥά νύ | τοι πολ|λοὶ || δε|δμηῆτο | κοῦροι Ἄ|χαιῶν. Π

ἦδη | καὶ Φρυγι|ην || εἰσ|ήλυθον | ἀμπελόεσσαν, Π

ἐνθα ἴ|δον πλει|στους || Φρύγας | ἀνέρας | αἰολο|πῶλους, Π

λαοὺς | Ὀτρῆ|ος || καὶ | Μύγδονος | ἀντιθέ|ιο, Π

οἷ ρα τό|τ' ἐστρατό|οντο || παρ' | ὄχθας | Σαγγαρί|οιο· ΤΤ

καὶ γὰρ ἐ|γῶν ἐπί|κουρος || ἐ|ῶν μετὰ | τοῖσιν ἐ|λέχθην ΤΤ

ἡματι | τῷ, ὅτε | τ' ἦλθον, || Ἄ|μαζόνες | ἀντιά|νειραι· ΤΤ

ἀλλ' οὐδ' | οἱ τόσοι | ἦσαν, || ὅ|σοι ἐλί|κωπες Ἄ|χαιοί». ΤΤ

Στ. 181—190. **Ἑρμηνευτικά**: ὦς=ἔτσι φάτο=ἔφη=εἶπε τὸν=αὐτὸν ἠγάσσατο τοῦ ἀγαμαι=θαυμάζω φώνησεν τοῦ φωνέω=φωνάζω, λέγω με δυνατὴν φωνήν. μάκαρ=εὐτυχισμένε μοιρηγενές τοῦ μοιρηγενής=ὁ καλότυχος ὀλβιόδαιμον τοῦ ὀλβιοδαίμων=ὁ εὐλογημένος ἀπὸ τὸν θεὸν ἧ ῥά νυ=ἀλήθεια λοιπὸν τοι=σοι δεδμηῆτο τοῦ δάμνημι=ὑποτάσσω κοῦροι τοῦ κοῦρος=υἱὸς ἦδη=κάποτε, ἦδη ἀμπελόεσσαν τοῦ ἀμπελόεις=ἀμπελόφυτος αἰολοπῶλους τοῦ αἰολόπωλος=ὁ ἔχων ταχέα καὶ ζωηρὰ ἄλογα λαοὺς τοῦ λαοὶ=ὑπήκοοι ἀντιθέσιο τοῦ ἀντίθεος=ἰσόθεος ῥα=ὡς γνωστὸν ἐστρατόοντο τοῦ στρατόμαι=στρατοπεδεύω ἐπίκουρος=σύμμαχος ἐλέχθην τοῦ λέγομαι=συγκαταλέγομαι ἡματι τοῦ ἡμαρ=ἡ ἡμέρα τῷ=τούτῳ ἀντιάνειραι τοῦ ἀντιάνειρα=ἡ ἴση με ἄνδρα οἱ=αὐτοὶ ἐλίκωπες τοῦ ἐλίκωψ=ὁ ἔχων εὐστροφα, εὐκίνητα καὶ ζωηρὰ μάτια, ὁ ἔχων ὠραῖα μάτια.

Στ. 181—190. **Γραμματικά**: ὦς=ἐπίρρ. φάτο=γ' ἐν. παρατ. τοῦ φημί ἠγάσσατο=γ' ἐν. ὄριστ. μέσ. ἀόρ. α' τοῦ ἀγαμαι μέλλ. ἀπαρέμ. ἀγάσσεοθαι ἀόρ. ἀγάσσατο καὶ ἠγάσσατο· φώνησεν=γ' ἐν. ὄριστ. ἀόρ. α' τοῦ φωνέω (ἀναύξητος) μάκαρ=ἐπίθ. ὑπερθ.

τά προσφιλή της πρόσωπα και ήκολούθησε τὸν Πάριν καὶ ἀπαν-
τῶσα εἰς τὴν ἐρώτησίν του λέγει ὅτι αὐτὸς διὰ τὸν ὅποιον τὴν
ἠρώτησεν εἶναι ὁ μέγας βασιλεὺς Ἐγαμέμνων ὁ ἀνδράδελ-
φός της.

Στ. 171—180. Ἐπιγραφή: Ἡ Ἑλένη ἀπαντᾷ εἰς τὸν Πρίαμον.

Στ. 181—190. Ἔτσι εἶπεν, ὁ δὲ γέρων ἐθαύμασε αὐτὸν καὶ μὲ
κεύτυχισμενε υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, καλότυχε, εὐλογημένε ἀπὸ τὸν
[δυνατῆ φωνῆ εἶπε·
[θεόν

ἐλήθεια λοιπὸν πολλοὶ Ἀχαιοὶ εἶχον ὑποταχθῆ εἰς ἐσέ.
Κάποτε ἤδη καὶ εἰς τὴν Φρυγίαν εἶχον πάει τὴν ἀμπελόφυτον
ἔπου εἶδα πάρα πολλοὺς Φρύγας ἄνδρας μὲ γοργὰ ζωηρὰ ἄλογα,
ὑπηκόους τοῦ Ὀτρέως καὶ τοῦ Μύγδονος τοῦ Ἰσοθέου,
οἱ ὅποιοι ὡς γνωστὸν τότε ἐστρατοπέδευον κοντὰ εἰς τὰς ὄχθας
[τοῦ Σαγγαρίου·

διότι καὶ ἐγὼ ὡς σύμμαχος συγκατελέχθην μεταξὺ αὐτῶν
κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅταν ἦλθαν οἱ Ἀμαζόνες αἱ ἴσαι πρὸς
[ἄνδρας·

ἀλλ' οὔτε αὐτοὶ ἦσαν τόσοι, ὅσοι οἱ ὠραίους ὀφθαλμοὺς ἔχοντες
[Ἀχαιοί».

μακάρτατος μοιρηγενῆς=κλητ. ἐν. τοῦ ἐπιθ. μοιρηγενῆς, ἦς, ἐς
(ἐπὶ τὸ μοῖρα καὶ γίγνομαι) ὀλβιόδαιμον=κλητ. ἐν. τοῦ ἐπιθ.
ὀλβιοδαίμων (ἀπὸ τὸ ὀλβιος καὶ δαίμων) τοι=σοὶ δεδμηάτο=γ'
πληθ. παθ. ὑπερσυντ. τοῦ δάμνημι μέλλ. δαμᾶ ἄορ. δάμασεν μέσ.
ἐνεστ. δαμνᾶ παρατ. δάμνατο μέσ. ἄορ. ἐδάμασσο παθ. ἄορ.
δαμάσθη παθ. ἄορ. β' ἐδάμνη παθ. παρακ. μετοχ. δεδμημένους
ὑπερσυντ. δεμνήμην πληθ. δέδμηντο καὶ δεδμηάτο· κοῦροι=οὐ-
σιαστ. (ὁ κοῦρος) εἰσήλυθον=α' προσ. ὀριστ. ἄορ. β' τοῦ εἰσέρ-
χομαι ἀμπελόεσσα=αἰτ. πληθ. τοῦ θηλ. τοῦ ἐπιθ. ἀμπελόεις,
εσσα, οὐκ ἐνθα=ἐπίρρ. ἴδον=α' προσ. ὀριστ. ἄορ. β' τοῦ ὀράω
(ἀναύξητος) αἰολοπῶλους=αἰτ. πληθ. τοῦ ἄρσεν. τοῦ ἐπιθ. αἰο-
λόπωλος, ος, ον (ἀπὸ τὸ αἰολος=ταχύς καὶ πῶλος=τὸ που-
λάρι) ἀντιθέοιο=γεν. ἐν. τοῦ ἐπιθ. ἀντίθεος, ος, ον (ἄττ. ἀντι-
θέου) ἐστρατόοντο γ' πληθ. παρατατ. τοῖ στρατόοιο=ἄττ.
μαὶ τὸ ρῆμα ἔχει μόνον παρατ. ἐστρατόοντο Σαγγαρίοιο=ἄττ.
Σαγγαρίου ἐπίκορος=οὐσιαστ. (ἀπὸ τὸ β' συνθετ. εἶναι τὸ
κοῦρος ὅπερ προέρχεται ἀπὸ τὸ κόρσος ἀντίστοιχον λατιν. corso
=currere=τρέχω) ἐών=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ εἰμί ἐλέχθη=α' ἐν.
ὀριστ. παθ. ἄορ. τοῦ λέγω· ἡματι=δοτ. ἐν. τοῦ οὐσιαστικοῦ τὸ

ἡμαρ τῶ=δεικτ. τούτῳ ἀντιάνειραι=ἐπιθ. θηλ. γένους (ἀπό ἀρσεν. ἀντιάνηρ ἀπό τὸ ἀντί καὶ ἀνήρ) ἐλίκωπες=ἐπιθ. ἀρσεν. γένους ὁ ἐλίκωψ θηλ. ἐλικῶπις (ἀπό τὸ ἐλίσσω καὶ ὦψ).

Στ. 181—190. **Συντακτικά:** τὸν=ἀντικ. τοῦ ἡγάσσατο· δεδμηάτο=ρῆμα. κοῦροι Ἀχαιῶν=ὑποκ. τοι=ποιητικὸν αἴτιον. Φρυγίην=αἰτιατ. δηλοῦσα τόπον. ἐνθα=ἐπίρρ. τοπ. προσδ. ἔδον=ρῆμα. Φρύγας=ἀντικ. λαοὺς=πάρθεσις. Ὀτρῆος—Μύγδονος=γεν. κτητικαὶ οἶ... ἐστρατόνιο... Σαγγαρίοιο=ἀναφορικὴ πρότασις. πὰρ δχθας=ἐμπροθ. προσδ. τοπικῆς ἐκτάσεως Σαγγαρίοιο=γεν. κτητικὴ ἐπίκουρος=κατηγοροῦμ. ἐὼν=ἐπιθ. μετοχὴ μετὰ τοῖσιν=ἐμπροθ. προσδ. δηλῶν τὸ μεταξὺ ἡματι=δοτ. τοῦ χρόνου ὅτε ἦλθον=χρον. πρότασις ἦσαν=ρῆμα οἶ=ὑποκ. τόσοι=κατηγ. ὅσοι ἐλίκωπες Ἀχαιοὶ εἰσιν=ἀναφ. πρότασις.

Στ. 181—190. **Λοιπὸν:** μάκαρ—μοιρηγενές—δλβιδάιμον =Κάθε λέξις τοῦ στίχου αὐτοῦ ἔχει καὶ μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν τῆς προηγουμένης· αὐτὸ γίνεται διότι ἐπιτείνεται ὁ θαυμασμός τοῦ Πριάμου μὲ τὴν βαθμηδὸν ὕψωσιν τοῦ τόνου τῆς φωνῆς. Ἄξιον παρατηρήσεως ἐπίσης εἰς τὸν στίχον αὐτὸν εἶναι ὅτι ὑπὸ τοῦ Πριάμου ἐξαίρεται ἡ εὐτυχία τοῦ βασιλέως ἀντιπάλου του. Τὰ ἐπιθετ. μοιρηγενές καὶ δλβιδάιμον εἶναι συνώνυμα κοῦροι Ἀχαιῶν δηλ. Ἀχαιοὶ=περίφρασις· ἀντιάνειραι=παρατηροῦμεν ἐδῶ ὅτι ἡ πρόθεσις ἀντί ἔχει τὴν σημασίαν τῆς συγκρίσεως καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως· τὴν σημασίαν τῆς ἐναντιότητος ἡ λέξις ἔλαβε ἀργότερον. μάκαρ—μοιρηγενές—δλβιδάιμον—ἀμπελόεσσαν—αἰολοπάλους—ἀντιάνειραι—ἐλίκωπες=ἐκφραστικῶτατα κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Στ. 181—190. **Πραγματικά:** ἡ δὲ νύ τοι δεδμηάτο=μὲ τὴν φράσιν αὐτὴν ἐπιβεβαιώνεται ἡ πληροφορία τοῦ Πριάμου, ὅτι πολλοὶ Ἀχαιοὶ εἶχον ὑποταχθῆ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ Φρυγίην=τὸ καὶ δηλώνει ὅτι ὄχι μόνον εἰς τὴν Φρυγίαν εἶχε πάει ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας χώρας. Φρυγίην=Ἡ Φρυγία ἦτο χώρα ἡ ἀποία ἐξετείνετο παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον καὶ τὸν Σαγγάριον. Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἡ Φρυγία ἡ κειμένη πρὸς Α. τῆς

Στ. 191—202. Δεύτερον | αὐτ' Ὀδυσῆα || ἔβδων ἐρέειν' ὁ
| γεραῖός· ΤΤ
«εἶπ' ἄγε | μοι καὶ | τόνδε, || φίλον τέκος, | ὅς τις ὀδῆστί· ΤΤ
μείων | μὲν κεφαλῇ || Ἀγαμέμνωνος | Ἀτρεΐ | δαο, Π

Τροίας και διαρρεομένη από τον Σαγγάριον ώνομόζετο Μεγάλη Φρυγία, ή δέ κειμένη εις τὰ ΒΔ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας ἐλέγετο Μικρὰ Φρυγία. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Μ. Φρυγίας. Ὅτρεις—*Μυθῶν*—Αὐτοὶ ἦσαν υἱοὶ τοῦ Δύμαντος, βασιλεῖς τῆς Φρυγίας καὶ ἀδελφοὶ τῆς συζύγου τοῦ Πριάμου τῆς Ἑκάβης. *οἱ ἄρα τότε ἐστρατεύοντο*—μέ τὴν λέξιν ρα ὡς ἄγνωστον ὁ ποιητὴς ὑποθέτει ὅτι ὁ μῦθος τοῦ πολέμου τῶν Ἀμαζόνων πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἦτο γνωστός. *Σαγγαρίοιο* = ὁ Σαγγάριος εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πηγάζει ἀπὸ τὸ Δίδυμον ὄρος καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. *μετὰ τοῖσιν*—έννοεῖ τοὺς Φρύγας *ἤλθον*—εἰς τὴν Φρυγίαν *Ἀμαζόνες*—αἱ Ἀμαζόνες ἦσαν γυναικεῖον πολεμικὸν ἔθνος τῶν μυθικῶν χρόνων κατῴκουν δὲ εἰς τὸν Πόντον ὅπου εἶχον ἴδιον κράτος, κοντὰ εἰς τὸν Θερμῶδοντα ποταμόν. Κατὰ τὸν μῦθον αἱ Ἀμαζόνες διεξήγαγον πλείστους πολέμους ἐναντίον τῶν γειτονικῶν λαῶν καθὼς ἐπίσης καὶ ἐστρατείας ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν ὅπου ὁμως ἐνίκηθησαν ὑπὸ τοῦ Θησέως. Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ τέχνη τὰς μυθικὰς αὐτὰς γυναῖκας τὰς ἀπθανάτισε εἰς ἀγάλματα, εἰς ἀγγειογραφίας καὶ εἰς τὰ γλυπτὰ τῶν ναῶν.

Στ. 181—190. **Νόημα** : Μετὰ τὴν Ἑλένην ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Πρίαμος καὶ δυνατὰ εἶπεν : «Εὐτυχισμένε υἱὲ τοῦ Ἀτρέως διότι βασιλεύεις τόσων Ἀχαιῶν. Καὶ ἐγὼ κάποτε ἐπῆγα εἰς τὴν ἀμπελόφυτον Φρυγίαν ὡς σύμμαχος τῶν Φρυγῶν ποὺ διεξήγαγον πόλεμον ἐναντίον τῶν Ἀμαζόνων. Ἐκεῖ εἶδα πάρα πολλοὺς Φρύγες, ἀλλὰ τόσον πολλοὺς, ὅσοι εἶναι οἱ Ἀχαιοί, δὲν εἶδα».

Στ. 181—190. **Περὶληψις** : Ὁ Πρίαμος καλοτυχίζει τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως διὰ τοὺς ἀναριθμήτους Ἀχαιοὺς ποὺ ἐξουσιάζει καὶ λέγει ὅτι οὔτε Φρύγας δὲν συνήντησε τόσον πολλοὺς κατὰ τὸν πόλεμον τῶν ἐναντίον τῶν Ἀμαζόνων.

Στ. 181—190. **Ἐπιγραφή** : Ὁ Πρίαμος καλοτυχίζει τὸν Ἀγαμέμνονα διὰ τὸ πλῆθος τῶν ὑπηκόων του.

Στ. 191—202. Διὰ δευτέραν φορὰν πάλιν, τὸν Ὀδυσσεῖα ἀφοῦ
[εἶδε, ἠρώτησεν ὁ γέρον
«Ἐλα πὲς μου καὶ δι' αὐτὸν ἐκεῖ, ἀγαπητὸν μου παιδί, ποῖος εἶναι;
μικρότερος μὲν κατὰ τὸ ἀνάστημα ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα τὸν
[υἱὸν τοῦ Ἀτρέως,

εὐρύτειρος δ' ὤμοισιν ἰδέ στέρνοισιν ἰδέσθαι.	ΤΤ
τεύχεα μὲν οἱ κεῖται ἐπι χθονί πουλυβοτείρῃ,	ΤΤ
αὐτό δὲ κτίλος ὡς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν	Π
ἀρνεῖω μὲν ἴγωγε ἔϊσκω πηγεσιμάλλω,	ΤΤ
ὅς τ' ὄτων μέγα πῶ διερχεται ἀργενάων».	ΤΤ
Τὸν δ' ἡμείβεται ἔπειθ' Ἐλένη Δίος ἐκγεγαυῖα'	Π
«οὔτος δ' αὖ Λαερτιάδης πολύμητις Ὀδυσσεύς,	Π
ὅς τράφη ἐν δῆμῳ Ἰθάκης κραναῆς περ ἐούσης	Ε
εἰδῶς παντοίους τε δόλους καὶ μῆδεα πυκνά».	Ε

Στ. 191—202. Ἑρμηνευτικά: δεύτερον=διά δευτέραν φoρὰν ἐρέεινε τοῦ ἐρεείνω=ἐρωτῶ ὁ γεραῖος=ὁ γέρον εἶπ' ἄγε μοι=ἔλα πές μου μείων=μικρότερος κεφαλῆ=τὸ ἀνάστημα ἰδὲ καὶ στέρνοισιν τοῦ στέρνου=στήθος τεύχεα—τεύχη=ὄπλα οἱ=αὐτῷ χθονί τοῦ χθῆν=γῆ πουλυβοτείρῃ τοῦ πουλυβότειρα=εὐφορος κτίλος=κριὸς ὡς=ὡσάν ἐπιπωλεῖται τοῦ ἐπιπωλέομαι=περιέρχομαι, πηγαῖνω ἐδῶ κι' ἐκεῖ, περιφέρομαι στίχας τοῦ στίχης=τάξεις ἀρνεῖω τοῦ ἀρνεῖος=κριὸς εἶσκω=παρομοιάζω πηγεσιμάλλω τοῦ πηγεσιμάλλος=ουκνόμαλλος ὄτων τοῦ ὄτις=πρόβατον πῶν=κοπάδι ἀργενάων τοῦ ἀργεννός=λευκός ἐκγεγαυῖα τοῦ ἐκγίγνομαι=γεννῶμαι πολύμητις=πανοῦργος τράφη τοῦ τρέφω=ἀνατρέφω δῆμῳ τοῦ δῆμος=χώρα κραναῆς τοῦ κραναός=πετρῶδης, βραχῶδης μῆδεα τοῦ μῆδος=σκέψις πυκνά τοῦ πυκνός=συνετός.

Στ. 191—202. Γραμματικά: δεύτερον=ἐπίρρ. αὔτε=ἐπίρρ. Ὀδύσῃα ἀτι. Ὀδυσσεῖα ἐρέεινε=γ' ἐν. προστακτ. τοῦ ἐρεείνω γεραῖος=ἐπιθ. γεραῖός, ἦ, ον (ἐδῶ εἶναι οὐσιαστικόν). εἶπ'=β' ἐν. προστ. ἀοριστ. τοῦ λέγω ἄγε=β' ἐν. προστ. ἐνεστ. τοῦ ἄγω μείων=ἐπίθ. συγκριτ. βαθμοῦ τοῦ μικρός ὤμοισιν=ἀτι. ὤμοις ἰδὲ=ἀύνδεσμος στέρνοισιν=δοτ. πληθ. τοῦ στέρνου τεύχεα=οὐσιαστ. οὐδεν. γένους ἀτι. τεύχη οἱ=αὐτῷ χθονί=δοτ. ἐν. τοῦ χθῶν, χθονός πουλυβοτείρῃ=δοτ. ἐν. τοῦ πουλυβότειρα (α' συνθετ. πολὺς καὶ β' συνθ. βο ἀπὸ τὸ βόσκω). κτίλος=ἐπίθετον κυρίως ἐδῶ οὐσιαστικόν. ὡς=ἐπίρρ. ἐπιπωλεῖται=γ' ἐν. ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ ἐπιπωλέομαι παρατ. ἐπεπωλεῖτο στίχας=αἰτ. πληθ. τοῦ ἀχρήστου στίξ—στίχος ὄν. πληθ. στίχης (ἀπὸ θέμα στίχ τοῦ στείχω) ἀρνεῖω=δοτ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. ἀρνεῖος μιν=αὐτὸν εἶσκω

ἄλλα πλατύτερος εἰς τοὺς ὤμους καὶ εἰς τὸ στήθος ὄπως τὸν
 [βλέπει (κανεῖς)]
 τὰ μὲν ὄπλα τοῦ κείμενται ἐπάνω εἰς τὴν εὐφορον γῆν,
 ἐνῶ αὐτὸς ὡσάν κριάρι πηγαίνει ἐδῶ κι' ἐκεῖ εἰς τὰς τάξεις τῶν
 [στρατιωτῶν]
 ἐγὼ τοῦλάχιστον παρομοιάζω αὐτὸν μὲ κριάρι πυκνόμαλλον,
 τὸ ὅποιον τὸ μεγάλο κοπάδι τῶν λευκῶν προβάτων διασχίζει».
 Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπήντησεν ἔπειτα ἡ Ἑλένη ἡ γεννηθεῖσα ἀπὸ
 [τὸν Δία.
 «Αὐτὸς πάλιν (εἶναι) ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου ὁ πανουργὸς Ὀδυσ-
 [σεύς,
 ὁ ὁποῖος ἀνετράφη εἰς τὴν χώραν τῆς Ἰθάκης, ἂν καὶ εἶναι
 [βραχῶδης,
 ὁ ὁποῖος γνωρίζει καὶ κάθε λογῆς πανουργίας καὶ (ἔχει) φρονι-
 [μοὺς σκέψεις].

=α' ἐν. ὀριστ. ἐνεστ. (θέμ. Fe—Fik—σκω ἐξ οὗ ἴκελως=ὄμοιος)
 παρατ. ἦσκε *πηγεσιμάλλω*=δοτ. ἐν. τοῦ ἐπιθ. πηγεσίμαλλος,
 ος, ον (α' συνθ. πηγ—τοῦ πηγνυμί β' συνθετ. μαλλός=τὸ μαλλι)
δαίων=οὐσιαστ. γεν. πληθ. τοῦ οὐσιαστ. δις ἄρσεν. καὶ θηλ. ἀτ-
 τικῶς οἷς (λατιν. *ovis*) *πῶϋ*=οὐσιαστ. οὐδ. γένους γεν. πῶεος
 ὄν. πληθ. πῶεα δοτ. πῶεσι (ἀπὸ τὸ ἴδιον θέμα μὲ τὸ ποιμῆν).
ἀργεννάων=γεν. πληθ. θηλ. γένους τοῦ ἐπιθ. ἀργεννός, ἡ, ὄν.
ἐκγεγαυῖα=μετοχ. παρακ. τοῦ ἐκγίγνομαι *Λαερτιάδης*=οὐσιαστ.
 πατρωνυμικόν α' κλισ. *πολύμητις*=ἐπίθ. ἄρσεν. καὶ θηλ. (α'
 συνθ. πολὺς β' συνθ. μῆτις=σκέψις) *εἰράφη*=γ' ἐν. ὀριστ. παθ.
 ἄορ. τοῦ τρέφω (ἀναύξητον) ἀττ. ἐτράφη *κραναῆς*=γεν. ἐν. τοῦ
 θηλ. ἐπιθ. κραναός, ἡ, ὄν (κράνος, κάρυον, κράνιον, κέρας) *μή-
 δεα*=οὐσιαστ. αἰτ. πληθ. τοῦ μῆδος, γεν. μῆδεος τὸ οὐσιαστ. εὐ-
 ρίσκεται μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν πυκνά=ἐπιθ. πυκνός, ἡ, ὄν.

Στ. 191—202. **Συντακτικά** : *δεύτερον*=ἐπίρρ. προσδ. χρόνου
Ὀδυσῆα=ἀντικ. τοῦ ἰδῶν, *ἰδῶν*=μετοχ. χρόν. *ὅς τις δὲ εἶσι*=
 πλῆγια ἔρωτ. πρότασις *εἶσι*=ρῆμα *ὅδε*=ὑποκ. *ὅς τις*=κατηγ.
κεφαλή—*ὄμοισιν*—*στέρνοισιν*=δοτικαὶ τῆς ἀναφορᾶς *ιδέσθαι*=
 ἀπαρ. τῆς ἀναφορᾶς ἐκ τοῦ εὐρύτερος *τεύχεα*=ὑποκ. τοῦ κεῖται
ἀνδρῶν=γεν. τοῦ περιεχομένου *ἀρνεῖϋ*=ἀντικ. τοῦ εἶσκω *περ
 εἰσῆς*=ἐναντιωμ. μετοχή *κραναῆς*=κατηγορούμενον εἰς τὸ Ἰθά-
 κης *εἰδῶς*=ἐπιθ. μετοχή.

Στ. 191—202. **Αἰσθητικά** : *εἶπ' ἄγε*=ἀντι ἄγε εἰπέ, διότι
 συνήθως τὸ ρῆμα ποὺ πηγαίνει μαζί μὲ τὸ ἄγε ἐπιτάσσεται *τόν-
 δε*=ἡ λέξις αὐτὴ ἐτέθη κατὰ πρόληψιν. (Κατὰ τὸ σχῆμα τῆς
 προλήψεως τὸ ὑποκείμενον μιᾶς ἐξηρητημένης προτάσεως προλη-

πτικῶς λαμβάνει τὴν θέσιν ἀντικειμένου τῆς κυρίας προτάσεως π.χ. Μὴν ἀκοῦς τοὺς ἄλλους τί σοῦ λένε (=τί σοῦ λένε οἱ ἄλλοι) *σιέγνοισι*—Οἱ *ῥοιηται* χρησιμοποιοῦν συνήθως τὸν πληθυντικὸν ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ, διὰ νὰ παρουσιάσουν μιὰν πρᾶξιν περισσότερον ἐποπτικῶς. *κτεῖλος ὄως*—παρομοίωσις *πῶύ δίων*—ἐδῶ ἔχομεν πλεονασμόν, διότι ἡ λέξις πῶύ λέγεται πάντοτε διὰ πρόβατα. *πολυβοτείρη*—*πηγεσιμᾶλλω*—*ἀργεννῶων*—*πολύμητις*—*κραναῆς*—*πυκνά*—ὠραιότατα καὶ παραστατικώτατα κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Σν. 191—202. **Πραγματικά:** *Διὸς ἐγγεγαυῖα*—Κατὰ τὴν παράδοσιν ἡ Ἐλένη ἦτο θυγάτηρ τῆς Λύδας, ἡ ὁποία ἦτο σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Τυνδάρεω καὶ τοῦ Διὸς. *Κραναῆς περ ἐσύσης*—καὶ ἄλλου ὁ Ὅμηρος τονίζει ὅτι ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς κατήγετο ἀπὸ τόπον ἀσημαντον.

Στ. 191—202. **Νόημα:** Ὅταν ὁ Πρίαμος εἶδε τὸν Ὀδυσσεά

Στ. 203—224. Τὴν δ' αὐτ' | Ἀντήνωρ || πε|πνυμένος | ἀντίον |
[ἠῶδα' Π

«ὦ γύναι, | ἦ μάλα | τοῦτο || ἔ|πος νη|μερτές ἔ|ειπες·
ἦδη | γὰρ καὶ | δευρό || ποτ' | ἦλυθε | διὸς Ὀ|δυσσεύς
σεῦ ἔνεκ' | ἀγγελί|ης || σὺν ὀ|ρηφι|λῶ Μενε|λάῳ·
τοὺς δ' ἐγὼ | ἐξεί|νισα || καὶ | ἐν μεγά|ροισι φι|λησα,
ἀμφοτέρων δὲ φυ|ήν || ἐδό|ην καὶ | μήδεα | πυκνά.
ἀλλ' ὅτε | δὴ Τρῶ|εσσιν || ἐν | ἀγομέ|νοισιν ἐ|μιχθεν,
στάντων | μὲν Μενέ|λαος || ὑ|πείρ|εχεν | εὐρέας | ὤμους,
ἄμφω | δὲ ἐζομέ|νω || γερα|ρώτερος | ἦεν Ὀ|δυσσεύς.
ἀλλ' ὅτε | δὴ μύ|θους || καὶ | μήδεα | πᾶσιν ὑ|φαινον,
ἦ τοι | μὲν Μενέ|λαος || ἐ|πιτροχά|δην ἀγό|ρευε,
παῖρα μὲν, | ἀλλὰ μά|λα λιγέ|ως, || ἐπεὶ | οὐ πολύ|μυθος
οὐδ' ἀφα|μαρτοε|πής, || εἰ | καὶ γένοι | ὕστερος | ἦεν.
ἀλλ' ὅτε | δὴ πολύ|μητις || ἀ|ναί|ξιεν Ὀ|δυσσεύς,
στάσκειν, ὑ|παὶ δὲ ἴ|δεσκε || κα|τὰ χθονὸς | δμματα | πήξας.
σκῆπτρον | δ' οὐτ' ὀ|πίσω || οὐ|τε προ|πρηνές ἐ|νώμα,
ἀλλ' ἀ|στεμφές ἔ|χεσκεν, || ἀ|ίδρεϊ | φωτὶ ἐ|οικῶς·

Π
ΤΤ
ΤΤ
Π
ΤΤ
Π
ΤΤ
ΤΤ
Π
Π
Π
ΤΤ
Ε
Π
ΤΤ
ΤΤ
ΤΤ
ΤΤ

ἤρώτησε διὰ δευτέραν φοράν τὴν Ἑλένην ποῖος ἦτο αὐτὸς ποῦ ἦτο κοντύτερος ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα ἀλλὰ μὲ πλατυτέρους ὤμους καὶ στήθος, μὲ τὰ ὄπλα κατὰ γῆς καὶ ποῦ σάν κριάρι πυκνόμαλλον περιφέρετο εἰς τὰς τάξεις τῶν στρατιωτῶν. Ἡ Ἑλένη τοῦ ἀπήντησεν ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ πανοῦργος Ὀδυσσεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου ποῦ μολονότι κατήγετο ἀπὸ πτωχῆν, ἀσήμαντον καὶ βραχῶδη χώραν ἐντούτοις ἐγνώριζε κάθε λογῆς πανουργίας καὶ πάντοτε εἶχε συνετὰς σκέψεις.

Στ. 191—202. **Περίληψις:** Ὁ Πρίαμος ζητεῖ νὰ μάθῃ τὴν ταυτότητα ἐνὸς ἥρωος μικροτέρου κατὰ τὸ ἀνάστημα τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀλλὰ μὲ πλατυτέρους ὤμους καὶ στήθος, ποῦ περιεφέρετο εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ. Ἡ Ἑλένη τὸν πληροφορεῖ ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ πανοῦργου Ὀδυσσεύς.

Στ. 191—202. **Ἐπιγραφή:** Ὁ Πρίαμος ἐρωτᾷ διὰ δευτέραν φοράν τὴν Ἑλένην. Ἀπάντησις αὐτῆς.

Στ. 203 — 224. Πρὸς αὐτὴν τότε πάλιν ὁ Ἀντήνωρ ὁ συνετὸς ἀπήντησεν ἄγυναῖκα, πράγματι αὐτὸς ὁ λόγος ποῦ εἶπες εἶναι ἀκριβῆς· διότι ἤδη κάποτε καὶ ἐδῶ ἦλθε ὁ εὐγενῆς Ὀδυσσεύς διὰ νὰ φέρῃ μήνυμα διὰ σὲ μαζί μὲ τὸν ἀνδρεῖον Μενέλαον· καὶ αὐτοὺς ἐγὼ ἐφιλοξένησα καὶ τοὺς ἐφίλευσα εἰς τὸ σπῆτι μου, καὶ τῶν δύο τότε τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν ἐγνώρισα καὶ τὰς [συνετὰς σκέψεις· ἀλλ' ὅταν πλέον εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν Τρώων παρουσιάσθησαν, ὡσάκις μὲν ἐστέκοντο ὀρθιοὶ ὁ Μενέλαος ὑπερεῖχεν κατὰ τοὺς [πλατεῖς ὤμους ὡσάκις ὁμως ἐκάθοντο καὶ οἱ δύο μεγαλοπρεπέστερος ἦτο ὁ [Ὀδυσσεύς. ἀλλ' ὅτε πλέον ἐμπρὸς εἰς ὄλους ὠμίλουν καὶ ἐξέφραζον τὰς [σκέψεις των, πράγματι ὁ μὲν Μενέλαος σύντομα ὠμίλει, ὀλίγα μὲν, ἀλλὰ πολὺ καθαρά, διότι δὲν ἦταν φλύαρος οὔτε ἀνόητος, ἂν καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν ἦτο νεώτερος. ἀλλ' ὡσάκις ὁμως ὁ συνετὸς Ὀδυσσεὺς ἐσηκῶνετο, ἐστέκετο ἐπ' ἀρκετὸν καὶ ἐκοίταζε πρὸς τὰ κάτω μὲ καρφωμένα [τὰ μάτια εἰς τὴν γῆν, τὸ δὲ σκῆπτρον οὔτε ὀπίσω οὔτε ἐμπρὸς ἐκίνει, ἀλλὰ ἀκίνητο τὸ ἐκράτει συνεχῶς, ὁμοιάζων μὲ ἀμαθῆ ἀνθρώπου·

φαίης | κε ζάκο|τόν τε τιν' | ἔμμεναι || ἀφροναι | τ' αὐτως, Β
 ἀλλ' ὅτε | δὴ δπα | τε μεγά|λην || ἐκ | στήθεος | εἶη Ε
 καὶ ἔπε|α νιφά|δεσσιν || ἐ|οικότα || χειμερ|ήσιν, ΤΤ
 οὐκ ἂν ἔ|πειτ' Ὀδυ|σῆι || γ' ἐ|ρίσσει|ε βροτὸς | ἄλλος. ΤΤ
 οὐ τότε | γ' ὦδ' Ὀδυ|σῆος || ἀ|γασσάμεθ' || εἶδος |ιδόντες>. ΤΤ

Στ. 203—224. Ἑρμηνευτικά: δὲ=τότε αὐτε=πάλιν πεπνυμένος=συνετὸς ἀντίον ἠΰδα=ἀπήντησεν ἢ μάλα=πράγματι νημερτές τοῦ νημερτής=ἀκριβῆς σεῦ ἕνεκ' ἀγγελίης=διὰ τὴν φέρῃ μῆνυμα διὰ σέ, ἀρηϊφίλω τοῦ ἀρηϊφίλος=ἀνδρείος ἐξείνισσα τοῦ ξεινίζω=φιλοξενῶ φίλησα τοῦ φιλέω=φιλεῦω φηή=ἡ ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις ἐδάην=ἐγνώρισα, μῆδεα τοῦ μῆδος=σκέψεις ἀγρομένησιν τοῦ ἀγείρω=συναθροίζω ἔμμεθεν τοῦ μείγνυμαι=ἐπικοινωνῶ, παρουσιάζομαι ὑπείρεχεν τοῦ ὑπερέχω=ὑπερέχω γεραρώτερος τοῦ γεραρός=μεγαλοπρεπῆς ὑφαινον τοῦ ὑφαίνω=ἀναπτύσσω ὑφαίνω μύθους=ὀμιλῶ ἢ τοι=πράγματι ἐπιτροχάδην=σύντομα παῦρα τοῦ παῦρος=ὀλίγος μάλα λιγέως=πολὺ καθαρὰ πολὺμυθος=φλύαρος ἀφαρματοσεπῆς=ἀνόητος γένεου τοῦ γένος=ἡλικία ὕστερος=νεώτερος ἀναίξειεν τοῦ ἀναίσσω=σηκῶνομαι σιάσκειν=ἑστέκετο ἐπ' ἀρκετόν ὑπαι=κάτω πῆξας τοῦ πῆγγυμι=καρφῶνω προσηρηνές=πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐνώμα τοῦ νομάω=κινῶ ἀστεμφές τοῦ ἀστεμφής=ἀκίνητος ἔχεσκεν=ἐκράτει. αἰδρεῖ τοῦ αἰδρεῖς=ἀμαθῆς φωτὶ τοῦ φῶς=ἄνδρας ζάκοτος=ὀργίλος αὐτως=ἔτσι ἀκριβῶς, οὔτε λίγο οὔτε πολὺ δπα τοῦ δψ=ἡ φωνὴ εἶη τοῦ ἔημι=βγάζω νιφάδεσσιν τοῦ νιφᾶς=ἡ νιφάδα χειμερήσιν τοῦ χειμέριος=χειμερινὸς ἐρίσσειε τοῦ ἐρίζω=παραβγαίνω βροτὸς=θνητὸς ἀγασσάμεθα τοῦ ἀγαμαι=ἐκπλήττομαι εἶδος=ἡ ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις.

Στ. 203—224. Γραμματικά: αὐτε=ἐπίρρ. πεπνυμένος=μετοχ. παρακ. ἀντίον=ἐπίρρ. ἠΰδα=γ' ἐν. παρατ. τοῦ αὐδάω ἢ=βεβαιωτικὸν μόριον νημερτές=ἐπίθ. οὐδετ. γένους τοῦ νημερτής, ῆς, ἐς (ἀπὸ τὸ στερητ. νη—καὶ τὸ ἀμαρτάνω). εἶπες=β' ἐν. ὄρ. ἀορίστ. τοῦ λέγω σεῦ=σοῦ ἀγγελίης=οὐσ. γεν. πτώσις τοῦ ἀγγελίη ἀρηϊφίλω=δοτ. ἐν. τοῦ ἀρσ. τοῦ ἐπιθ. ἀρηϊφίλος, ος, ον (ἀπὸ τὴν δοτικὴν ἄρηι καὶ φίλος). ἐξείνισσα=ὄριστ. ἀορ. τοῦ ξεινίζω φίλησα=ὄριστ. ἀορ. τοῦ φιλέω (ἀναύξητος) φηή=οὐσιαστ. (ἀπὸ θέμα φυ—τοῦ φύομαι) ἐδάην=ὄριστ. παθητ. ἀορίστ. μέσ. ὑποτ. δαείω—δαῶμεν μέσ. ἀορ. δεδάσθαι μέλλ. διαήσσει ἐνεργ. ἀορ. δέδαε παρακ. δεδάηκας (δαήμων, ἀδαῆς). ἀγρομένοι-

θά ἔλεγες ὅτι ἦτο κάποιος ὄργιλος καὶ ἀνόητος οὔτε λίγο οὔτε
[πολύ.

Ἄλλ' ὅτε πλέον ἤχηράν φωνὴν ἀπὸ τὸ στήθος ἔβγαζε
καὶ λόγια τοῦ ἔμοιαζαν μὲ χειμερινὰς νιφάδας,
τότε βέβαια δὲν θὰ παράβγαινε μὲ τὸν Ὀδυσσεά ἄλλος ἄνθρω-
[πος·
τότε βέβαια δὲν ἐξεπλάγημεν πλέον ἔτσι διὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἐμ-
[φάνισιν τοῦ Ὀδυσσεώς, ὅταν εἶδομεν (αὐτόν).

σιν=δοτ. πληθ. μετοχ. μέσ. ἀορ. β' τοῦ ἀγειρω ἀορ. ἀγειρα πα-
ρατ. ἀγειρετο παθ. ἀορ. ἀγέρθη μέσ. ἀορ. β' ἤγρετο ἀπαρέμφ.
ἀγερέσθαι μετοχ. ἀγρόμενος *ἔμιχθεν*=ὄριστ. παθ. ἀορ. τοῦ μεί-
γνυμαι. *στάντων*=μετοχ. ἀορ. β' τοῦ ἴσταμαι. *ὑπέιρεχεν*=γ' ἐν.
παρατ. τοῦ ὑπερέχω' *ἐξομένω*=μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ἐξομαι (δουκὸς
ἀριθμοῦ) *ἦεν*=ἦν *ὑφαινον*=παρατ. τοῦ ὑφαίνω *ἐπιτροχάδην*=
ἐπίρρ. *παῦρα*=ἐπίθ. οὐδ. γένους παῦρος, ον (λατ. paulus) *λιγέως*
ἐπίρρ. (ἀπὸ τὸ λιγύς) *πολύμυθος*=ἐπίθ. πολύμυθος, ος, ον *ἀφα-
μαρτοεπής*=ἐπίθ. (ἀπὸ τὴν πρόθεσιν ἀπὸ τὸ ἀμαρτάνω καὶ τὸ
ἔπος) *ἀναίξειεν*=εὐκτ. ἀορ. α' τοῦ ἀναίσσω (ἀνά καὶ αἴσσω
(διάττοντες) *στάσκειν*=ὄριστ. ἀορ. β' γ' ἐν. τοῦ ἴσταμαι (θαμιστι-
κὸς τύπος) *ὑπαί*=ἐπίρρ. *ἴδεσκε*=ὄριστ. ἀορ. β' γ' ἐν. τοῦ ὄραω
(θαμιστικὸς τύπος) *πῆξας*=μετοχ. ἀορ. α' τοῦ πήγνυμι *προπερη-
νές*=ἐπίρρ. *ἐνώμα*=γ' ἐν. παρατ. τοῦ νωμάω (νέμω—νομός) γ'
ἐν. παρατ. ἐνώμα ἀορ. νώμησεν *ἀστεμφές*=ἐπίθ. οὐδ. γένους
τοῦ ἀστεμφής, ἦς, ἐς *ἔχεσκειν*=γ' ἐν. παρατ. τοῦ ἔχω (θαμιστι-
κὸς τύπος) *αἰδρεῖ*=δοτ. ἐν. τοῦ αἰδρις γέν. ιος καὶ εὐς δοτ.
αἰδρεῖ. *φωτὶ*=δοτ. ἐν. τοῦ οὐσιαστ. φῶς, φωτός (ἀπὸ τὸ θέμα
φυ—τοῦ φύω) *ξάκοτον*=ἐπίθ. (ἀπὸ τὸ ζα (ἐπιτατικὸν μόριον=
πολὸ καὶ τὸ κότος) *ἔμμεναι*=ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ εἶμι *αὐτως*=ἐπίρρ.
ῥπα=αἰτ. ἐν. τοῦ οὐσα. ῥσφ—οπὸς *εἶη*=γ' ἐν. εὐκτ. ἀορ. β' τοῦ
ἴημι *νιφάδεσσι*=δοτ. πληθ. τοῦ οὐσιαστ. νιφάς—δος *χειμερίσιν*
ἀττ. χειμερίαις—δοτ. πληθ. θηλ. τοῦ ἐπίθ. χειμέριος, η, ον. *ἐρίσ-
σειε*=γ' ἐν. εὐκτ. ἀορ. α' τοῦ ἐρίζω *ᾧδε*=ἐπίρρ. *ἀγασσάμεθα*=
ὄριστ. μέσ. ἀορ. τοῦ ἀγαμαι *εἶδος*=οὐσιαστ. οὐδ. γένους.

Στ. 203—224. *Συντακτικά* : *εἶη*=ἀντικ. τοῦ ηῦδα *πεπνυμέ-
νος*=τροπ. μετοχὴ *ἔειπες*=ρῆμα (σὺ)=ὕποκ. *ἔπος*=ἀντικ. *νη-
μερτές*=κατηγορ. *ἔνεκ' ἀγγελίης*=ἐμπροθ. προσδ. σκοποῦ *σεῦ*=
γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ἀγγελίης *τοῦς*=ἀντικ. τῶν ρημάτων ἐξεινίσσα
καὶ φίλησα *ἐν ἀγρομένοισι Τρώεσσι*=ἐμπροθ. προσδ. τόπου
(δηλοῖ τὸ μεταξὺ) *στάντων*=γεν. ἀπόλυτος χροιν. μετοχὴ ἡ γεν.
μεριστικὴ *ᾧμους*=αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι *ἄμφω δ' ἐξομένω*=ὄνο-
μαστ. ἀπόλυτος ἀντί γεν. ἀπολ. ἀμφοῖν ἐξομένωιν *γεραρώτερος*

=κατηγορούμενον *πᾶσιν*=δοτ. τοπική *πολύμυθος*—*ἀφαρμαγοεπιής*—*ὑστερος*—κατηγορούμενα *εἰ καὶ γένοι ὑστερος ἦεν*=παραχωρητική πρότασις *διε ἀναΐξειεν*=χρον. πρότασις δηλοῦσα ἀορ. ἐπανάληψιν εἰς τὸ παρελθόν *κατὰ χθονός*=ἐμπροθ. προσδ. τόπου *φωτὶ*=άντικ. τοῦ ἑοικῶς *φαίης κε*=ῤῥημα (ἂν φαίης) *ἔμμεναι*=εἰδ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ φαίης *κε τινά*=ὑποκ. τοῦ ἔμμεναι *ζάκοτον*—*ἄφρονα*=κατηγγορ. *ῥπα*—*ἔπεα*=άντικ. τοῦ εἶη *᾽Οδυσῆι*=άντικ. τοῦ ἐρίσσειε *διε...* *εἶη*=οὐκ ἂν ἐρίσσειε=ἡ χρονική πρότασις ἰσοδυναμεῖ μὲ ὑποθετικήν ὅποτε θὰ ἔχωμεν ὑποθ. λόγον γ' εἶδους (ἀπλήν σκέψιν τοῦ ὁμιλοῦντος) (*εἰ... εἶη* — *οὐκ ἂν ἐρίσσειε*).

Στ. 203—224. **Αἰσθητικά :** *ἐξείνισσα*—*φίλησα*=τὰ δύο ῥήματα εἶναι συνώνυμα *πᾶσιν*=ἔδῳ ἐτέθη ἀπλή δοτική ἀντὶ ἐμπρόθετος ἐν *πᾶσιν ὑφαινον*=τὸ ῥῆμα κεῖται μεταφορικῶς *ἐπιτροχάδην*=τὸ ἐπίρρημα τίθεται διὰ τὰ δειξήν τὴν ἀντίθεσιν μὲ τὸν περισκεμμένον τρόπον τοῦ ᾽Οδυσσεῶς *ἀλλ' ὅτε ἀναΐξειεν...*=οἱ στίχοι μέχρι τέλους μᾶς δίδουν μίαν ὠραιότητα περιγραφὴν τοῦ ᾽Οδυσσεῶς *ὑπαὶ ἴδεσκε*=ὁ τρόπος αὐτὸς δεικνύει τὴν βαθεῖαν σκέψιν τοῦ ῥήτορος *ἀλλ' ὅτε δῆ*=ἡ φράσις αὐτὴ ἐπαναλαμβάνεται τέσσαρας φορές εἰς τὴν προκειμένην ἐνότητα *δῆ ῥπα*=ἔδῳ δὲν ἔχομεν χασμῶδιαν, διότι τὸ ῥπα εἶχεν F (δῆ Fοπα) *νιφάδεσσιν εὐοικότα*=παρομοίωσις βασικὸν στοιχεῖον τῆς ὁμοιότητος εἶναι τὸ πλῆθος καὶ ἡ πυκνότης. *᾽Οδυσῆι γε*=τὸ γε ἐτέθη χάριν ἐμφάσεως *᾽Οδυσῆι*—*᾽Οδυσῆος*=ἐπανάληψις χάριν ἐμφάσεως *δίος*—*ἀρηϊφίλω*—*πολύμητις*—*ἀστεμφές*—*ζάκοτον*—*χειμερίησιν*=κοσμητικά ἐπίθετα.

Στ. 203—224. **Πραγματικά :** *ἤδη ἤλυθε*=Κατὰ τὴν παράδοσιν προτοῦ νὰ ἀρχίσῃ ὁ πόλεμος μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τρώων εἶχον ἀποσταλῆ ὡς πρεσβευταὶ εἰς τὴν Τροίαν ὁ ᾽Οδυσσεὺς καὶ ὁ Μενέλαος διὰ τὰ ζητήσουν τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς θησαυροὺς τῆς καὶ νὰ λυθῇ οὕτως ἡ διαφορά εἰρηνικῶς. Ἡ πρεσβεία ὅμως αὐτὴ ἀπέτυχε, διότι ἀντέδρασεν ὁ Ἀντίμαχος δωροδοκηθεὶς ἀπὸ τὸν Πάριν. Ὁ Ἀντίμαχος αὐτὸς ἐπρότεινε ὄχι μόνον νὰ ἀπορρίψουν τὰς προτάσεις τῶν Ἑλλήνων ἀλλὰ καὶ νὰ φονεύσουν τοὺς πρέσβεις. Ἔτσι μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς πρεσβείας οἱ Ἕλληνες ἐξεστράτευσαν κατὰ τῶν Τρώων. *σιάντων*—*ἐξομένω*=Ὡς ῥήτορες ἴσταντο ὄρθιοι, ὡς ἀκροαταὶ ἐκάθηντο *ὑπείρεχε*=ἐννοεῖ ἀπὸ τὸν ᾽Οδυσσεῖα. *πᾶσιν*=ἐννοεῖ ἐμπρὸς ἀπὸ τοὺς συγκεντρωμένους εἰς τὴν συνέλευσιν Τρώας *ὑστερος*=ἐννοεῖ τοῦ ᾽Οδυσσεῶς. *σκῆπτρον*=ὄπως εἶδομεν καὶ εἰς τὸ Α τῆς Ἰλιάδος τὸ σκῆπτρον ἦτο ράβδος, συμβολίζουσα τὸ ἀξίωμα, καὶ ἔφερον αὐτὸ οἱ βασιλεῖς, οἱ ἱερεῖς, οἱ δικασταί, οἱ κήρυκες *σκῆπτρον* ἐπίσης ἐκράτουν καὶ ὅσοι ἠγόρευον εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ λαοῦ, διότι

καὶ ἡ ἀγόρευσις ἦτο δημοσία ὑπηρεσία. Οἱ ἀγορεύοντες, τὸ σκῆπτρον τὸ ἔπαιρνον ἀπὸ τὸν κήρυκα. *οὐ τότε γ' ᾤδεις, ἰδόντες*—Τὸ νόημα τοῦ στίχου εἶναι ὅτι τόσοσιν πολὺ ἐγοητεύθημεν ἀπὸ τὴν ὀμίλιαν τοῦ Ὀδυσσέως ὥστε ἐλησμονήσαμεν τὴν ἐξωτερικὴν του ἐμφάνισιν.

Στ. 203—224. **Στοιχεῖα πολιτισμοῦ:** *ἐξείνισσα—φίλησα*—Αἱ πρεσβεῖαι, ὅπως βλέπομεν, κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν ἐποχὴν, ἐτύγχανον φιλοξενίας. *Τρώεσσι ἐν ἀγρομένοισιν*—Τὰ αἰτήματα τῶν πρέσβων συνεζητοῦντο κατὰ τὴν συνέλευσιν τοῦ λαοῦ.

Στ. 203—224. **Νόημα:** Εἰς τὴν Ἑλένην ἀπήντησεν ὁ συνάτος Ἀντήνωρ λέγων ὅτι πράγματι ὅσα εἶπε αὐτὴ διὰ τὸν Ὀδυσσεά εἶναι ἀπολύτως ἀληθῆ, διότι καὶ εἰς τὸν ἴδιον ἐδόθη ἡ εὐκαιρία κάποτε νὰ γνωρίσῃ καὶ τὴν σωματικὴν ἐμφάνισιν καὶ τὴν πνευματικὴν εὐφύιαν τοῦ Ὀδυσσέως καθὼς καὶ τοῦ Μενελάου, ὅταν οἱ δύο αὐτοὶ ἦρωες τῶν Ἀχαιῶν ἦλθον ὡς ἀπεσταλμένοι εἰς τὴν Τροίαν πρὸς χάριν τῆς ἰδίας τῆς Ἑλένης. Τότε, συνέχισε ὁ Ἀντήνωρ, εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν Τρώων ποὺ παρουσιάσθησαν οἱ δύο Ἀχαιοί, ὅταν ἦσαν ὄρθιοι ὑπερεῖχεν ὁ Μενέλαος, ὅταν ὅμως ἐκάθηντο καὶ οἱ δύο, τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἦτο ἐπιβλητικώτερος τοῦ Μενελάου. Ὅταν ὠμίλουσιν, ὁ Μενέλαος, ἔλεγεν ὀλίγα ἀλλὰ μὲ δυνατὴν φωνὴν καὶ ὀρθά, ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ τὰ βλέμματα καρφωμένα εἰς τὴν γῆν κρατῶν τὸ σκῆπτρον ἀκίνητον, ὠμοίαζε μὲ ἀδαῆ ἄνθρωπον. Ὅταν ὅμως ἐβγαίνειν ἀπὸ τὸ στήθος του δυνατὴ φωνὴ καὶ λόγοι ὅμοιοι μὲ χειμερινὰς νιφάδας, τότε κανένας θνητὸς δὲν ἤμποροῦσε νὰ διαγωνισθῇ μὲ τὸν Ὀδυσσεά καὶ νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ὑπεροχὴν του.

Στ. 203—224. **Περίληψις:** Ὁ Ἀντήνωρ ἀπάντων εἰς τὴν Ἑλένην λέγει ὅτι καὶ αὐτὸς ἐγνώρισε τὴν σωματικὴν ἐμφάνισιν καὶ πνευματικὴν εὐφύιαν τοῦ Ὀδυσσέως καὶ Μενελάου, ὅταν ἦλθον πρέσβεις εἰς τὴν Τροίαν. Διαφορὰ τῶν δύο ἡρώων ὡς πρὸς τὴν σωματικὴν ἐμφάνισιν καὶ τὴν ρητορικὴν ἱκανότητα. Ἀναμφισβήτητος ὑπεροχὴ Ὀδυσσέως.

Στ. 203—224. **Ἐπιγραφή:** Ὁ Ἀντήνωρ ἀπαντᾷ εἰς τὴν Ἑλένην καὶ σκιαγραφεῖ τοὺς δύο ἦρωας Ὀδυσσεά καὶ Μενέλαον.

Στ. 225—244. Τὸ τρίτον αὐτ' Αἴ αντα ἰδῶν ἐρέειν' ὁ	
	[γεραιός· ΤΤ
«τίς τ' ἄρ' ὄδ' ἄλλος Ἀ χαιός ἀ νήρ ἠ ῦς τε μέ γας τε,	ΤΤ
ἔξοχος Ἀργείων κεφα λήν τε καί εὐρέας ὤμους ;»	Π
Τὸν δ' Ἐλέ νη τανύ πεπλος ἀ μειβετο, διὰ γυ ναικῶν	ΤΤ
«οὗτος δ' Αἴας ἐστὶ πει λώριος, ἔρκος Ἀ χαιῶν	Β
Ἴδομεινέ υς δ' ἐτέ ρωθεν ἐ νὶ Κρή τεσσι θεῖός ὣς	ΤΤ
ἔστηκ', ἀμφὶ δέ μιν Κρη τῶν ἀγοὶ ἠγερέ θονται.	Π
πολλάκι μιν ξεί νισεν ἀ ρηίφι λος Μενέ λαος	ΤΤ
οἴκῳ ἐν ἡμετέ ρω, ὅπ οτε Κρή τηθεν ἵ κοιτο.	Π
νῦν δ' ἀλ λους μὲν πάντας ὀρῶ ἐλ ίκωπας Ἀ χαιούς,	ΤΤ
οὓς κεν ἐ ὸ γνοί ην καί τ' οὖνομα μυθη σαίμην·	Π
δοιῶ δ' οὐ δύνα μαι ἰδέ ειν κο σμήτορε λαῶν,	Π
Κάστορα θ' ἰπ όδα μον καί πῶξ ἀγα θὸν Πολυ δεύκεα,	Π
αὐτοκα σιγνή τω, τῷ μοι μία γείνατο μήτηρ.	Π
ἢ οὐχ ἐσπέ σθην Λακε δαίμονος ἐξ ἐρα τεινῆς,	Π
ἢ δεύ ρω μὲν ἔ ποντο νέ εσσο' ἐνὶ ποντοπό ροισι,	ΤΤ
νῦν αὐτ' οὐκ ἐθέ λουσι μά χην κατα δύμεναι ἀνδρῶν,	ΤΤ
αἴσχεα δειδί δτες καί ὀνεί δεα πόλλ', ἅ μοι ἐστιν».	Π
Ὡς φάτο, τοὺς δ' ἤ δη κάτε χεν φυ σίζοος αἶα	Π
ἐν Λακε δαίμονι αὔθι, φι λῃ ἐν πατρίδι γαίῃ.	ΤΤ

Στ. 225—244. Ἑρμηνευτικά: τὸ τρίτον=τρίτην φοράν ἐρέειν=ἠρώτησεν ἄρα=λοιπὸν ἠῦς=ῶραιος μέγας=ὑψηλὸς ἔξοχος=ὑπερέχων τανύπεπλος=ἡ ἔχουσα μακρὸν πέπλον δια=ἡ ὑπέροχος ἔρκος=προπύργιον ἐτέρωθεν=εἰς τὸ ἄλλο μέρος ὡς=ὡσάν ἀγοὶ=ἠγεμόνες ἠγερέθονται τοῦ ἠγερέθουμαι=συναθροίζομαι πολλάκι=πολλὰς φορές μιν=αὐτὸν ξείνισεν τοῦ ξείνιζω=φιλοξενῶ ἀρηίφιλος=ἀνδρείος οἴκῳ τοῦ οἴκος=σπίτι, ἐδῶ ἀνάκτορον ἵκοιτο τοῦ ἰκνέομαι=ἔρχομαι ἐλίκωπας τοῦ ἐλίκωψ=ῶραιος μυθησαίμην τοῦ μυθέομαι=λέγω δοιῶ=δύο κοσμήτορε τοῦ κοσμήτωρ=ἠγεμῶν, ἀρχηγὸς ἰππόδαμος=ἰπποδαμαστής πῶξ=εἰς τὴν πυγμὴν αὐτοκασιγνήτω τοῦ αὐτοκασιγνήτος=ὁ αὐτάδελφος γείνατο τοῦ γείνομαι=γεννῶ ἐσπέσθην τοῦ ἐπομαι=ἀκο-

Στ. 225 — 244. Τρίτην φοράν πάλιν, όταν εἶδε τὸν Αἴαντα, ἠρώ-
 [τησεν ὁ γέρων :
 Καὶ ποῖος λοιπὸν (εἶναι) αὐτὸς ἐκεῖ ὁ ἄλλος Ἄχαιὸς ἀνὴρ ὁ
 [ῥαῖος καὶ ὕψηλός
 ὁ ὑπερέχων ἀπὸ τοὺς Ἄργεῖους καὶ κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς
 [εὐρεῖς ὤμους;»
 Πρὸς αὐτὸν τότε ἡ Ἑλένη ἡ ἔχουσα μακρὸν πέπλον ἀπήνησεν
 [ἢ ὑπέροχος μεταξύ τῶν γυναικῶν
 «αὐτὸς εἶναι ὁ πελώριος Αἴας, τὸ προτύργιον τῶν Ἀχαιῶν
 ὁ Ἴδομενεὺς δὲ εἰς τὸ ἄλλο μέρος μεταξύ τῶν Κρητῶν ὡσάν
 [θεός
 στέκεται, περίξ δὲ αὐτοῦ οἱ ἡγεμόνες τῶν Κρητῶν συναθορίζαν-
 [νται

Πολλὰς φοράς αὐτὸν ἐφιλοξένησε ὁ ἀνδρεῖος Μενέλαος
 εἰς τὸ ἀνάκτορόν μας, ὡσάκις ἀπὸ τὴν Κρήτην ἤρχετο
 τώρα δὲ ὄλους μὲν τοὺς ἄλλους ῥαῖους Ἀχαιοὺς βλέπω
 τοὺς ὁποῖους θὰ ἤμποροῦσα καλὰ νὰ τοὺς ἀναγνωρίσω καὶ τῶν
 [ὁποῖων τὸ ὄνομα (θὰ ἤμποροῦσα) νὰ εἶπω·
 τοὺς δύο ὁμῶς δὲν μπορῶ νὰ ἰδῶ τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στρατοῦ,
 δηλ. τὸν ἵπποδαμαστὴν Καστορα καὶ τὸν ἱκανὸν εἰς τὴν πυγμὴν
 [Πολυδεύκην,
 τοὺς αὐταδέλφους (μου), τοὺς ὁποῖους ἐγέννησε ἡ ἰδία μητέρα
 [ποῦ ἐγέννησε καὶ ἐμέ.
 ἢ δὲν ἠκολούθησαν (τὸν στρατὸν) ἀπὸ τὴν θελκτικὴν Λακεδαίμονα
 ἢ ἕως ἐδῶ μὲν ἠκολούθησαν μὲ τὰ ποντοπόρα πλοῖα,
 τώρα ὁμῶς δὲν θέλουν νὰ κατέβουν εἰς τὴν μάχην τῶν ἀνδρῶν
 ἐπειδὴ φοβοῦνται τὴν καταισχύνην καὶ τὰς πολλὰς ὕβρεις αἷ
 [ὁποῖαι εἶναι εἰς βάρος μου».
 Ἔτσι ὠμίλουσε, ἀλλ' αὐτοὺς τώρα πλέον ἐσκέπαζε ἡ γεννήτρια γῆ
 εἰς τὴν Λακεδαίμονα ἐκεῖ, εἰς τὴν προσηφιλῆ πατρικὴν γῆν.

λουθῶ *ἐραιτεινῆς* τοῦ *ἐραιτεινός* = θελκτικὸς *δεύρω* = ἐδῶ *νέεσι* =
 ναυσὶ *ἐνι* = ἐν *καταδύμεναι* τοῦ *καταδύμαι* = κατεβαίνω *αἴσχεα*
 τοῦ *αἴσχος* = καταισχύνη *ὄνειδεα* τοῦ *ὄνειδος* = ὕβρις *κάτεχεν* τοῦ
κατέχω = σκεπάζω *φυσίζοος* = ἡ γεννήτρια *αἶα* = γῆ *αὔθι* = ἐκεῖ.

Στ. 225—244. **Γραμματικά:** τὸ *τρίτον* = ἐπίρρ. *αὔτε* = ἐπίρρ.
ἐρέεινε = γ' ἐν. παρατ. τοῦ ἐρεῖνω *ἤυς* = ἐπιθ. ἤυς, ἡ ὃ γεν. ἔηος ἢ
 ἔηος *τανύπεπλος*, ος, ον = ἐπιθ. (ἀπὸ τὸ θέμ. τανυ τοῦ τανύω καὶ
 πέπλος) *ἔρκος* = οὐσιασ. οὐδ. (ἀπὸ τὸ εἶργω) *ἐτέρωθεν* = ἐπίρρ. *ἐνὲ*
 πρόθ. ἐν *ὡς* = ἐπίρρ. *μιν* = αὐτὸν *ἀγοί* = οὐσιαστ. ὁ ἀγὸς *ἡγερέ-*
θονται = γ' πληθ. ἔνεστ. ὄριστ. τοῦ ἡγερέθομαι (ἀπὸ τὸ θέμα
 ἀγερ — τοῦ ἀγείρω) παρατ. ἡγερέθοντο *πολλάκι καὶ πολλάκις* =

ἐπίρρ. *ξείνισεν*—γ' ἐν. ὀριστ. ἄορ. τοῦ ξεινίζω μέλλ. ξεινίσσομεν ἄορ. ξείνισα καὶ ἐξείνισα. *ἀρηίφιλος*—ἐπίθ. *κρήτηθεν*—ἐπίρρ. τοπ. *ἴκοιτο*—γ' ἐν. εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ ἰκνέομαι. *εὔ*—ἐπίρρ. ἄττ. εὔ *γνοίην*—εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ γινώσκω *μυθησαίμην*—εὐκτ. ἄορ. α' τοῦ μυθεῖσθαι *δοιῶ*—δουϊκός ἀριθ. τοῦ δοιός, ἤ, ὄν (ἀπό θέμα δφοι τοῦ δύο), *κοσμήτορα*—δουϊκός ἀριθ. τοῦ κοσμήτωρ *ἱππόδαμον*—ἐπίθ. ἱππόδαμος (ἀπό τὸ θέμα δαμ. τοῦ δάμνημι ἢ δαμάω) *πύξ*—ἐπίρρ. *αὐτοκασιγνήτω*—δουϊκός ἀριθ. τοῦ αὐτοκασιγνήτος *γείνατο*—γ' ἐν. ὀριστ. ἄορ. α' τοῦ γείνομαι *ἐσπέσθην*—ὀριστικ. ἄορ. β' δουϊκοῦ ἀριθ. τοῦ ἔπομαι *ἐρατεινῆς*—γεν. θηλ. τοῦ ἐπιθ. ἐρατεινός *δεύρω*—ἐπίρρ. *νέεσσι*—δοτ. πληθ. ἄττ. ναυσί *ἔνι*—πρόθ. ἐν *ποντοπόροις*—δοτ. πληθ. τοῦ θηλ. τοῦ ἐπιθ. ποντοπόρος, ος, ὄν *καταδύμεναι*—ἄπαρ. ἄορ. β' τοῦ καταδύομαι *αἴσχα*—ἄττ.—αἴσχη *δειδιότες*—μετοχ. παρακ. τοῦ δείδω *ὄνειδα* ἄττ.—ὄνειδη *κάτεχεν*—γ' ἐν. παρατ. τοῦ κατέχω (ἀναύξητος) *φυσίζοος*—ἐπίθ. φυσίζοος, ος, ὄν (α' συνθ. τὸ φυ τοῦ φύω β' συνθ. τὸ ζειατ (=τὸ λιανοκαλάμποκο) καὶ κατ' ἄλλους τὸ ζωῆ) *αἶα*—οὐσιαστ. γεν. οἷης *αὐθι*—ἐπίρρ. *παιρῖδι*—ἐπίθ. δοτ. ἐν. *γαίη*—δοτ. τοῦ γαίη.

Στ. 225—244. **Συντακτικά:** τὸ *τρίτον*—ἐπίρρ. προσδ. *ἰδῶν*—χρον. μετοχ. *τις*—κατηγορ. *Ἀργείων*—γεν. διαιρ. *κεφαλῆν*—ῶμους—αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι τὸν—ἀντικ. τοῦ ἀμείβετο *γυναικῶν*—γεν. διαιρετ. *Αἴας*—κατηγορ. *ἔρκος*—παράθ. εἰς τὸ Αἴας *Ἀχαιῶν*—γεν. ἀντικ. τοῦ ἔρκος *θεός*—κατηγοροῦμ. *ἀμφὶ μιν*—ἐμπρόθ. προσδ. τόπου *Κρητῶν*—γεν. ἀντικ. ἐκ τοῦ ἀγοι *μιν*—ἀντικ. τοῦ ξείνισεν *ὅποτε*... *ἴκοιτο*—δευτερ. χρον. πρότασις ἐκφορομένη κατ' εὐκτ. διότι δηλώνει ἀόριστον ἐπανάληψιν εἰς τὸ παρελθόν *κέν γνοίην καὶ (κέν) μυθησαίμην*—δυνητικά εὐκτικά *Κάστορα—Πολυδέυκα*—ἐπεξηγήσις τοῦ δοιῶ *πύξ*—δηλοῖ ἀναφορὰν *μοι*—προσδιορισμὸς τοῦ μία *δεδιότες*—αἰτιολ. μετοχὴ *ἃ μοι ἐστίν*—δευτερ. ἀναφορ. *μοι*—δοτικὴ ἀντιχαριστικὴ

Στ. 225—244. **Αἰσθητικά:** *Ἰδομενεὺς*—ἐδῶ βλέπομεν ὅτι ἡ Ἑλένη ἀναφέρει τὸν Ἰδομενεά χωρὶς νὰ ἐρωτηθῆ· αὐτὸ γίνεται, διότι ἐνθυμεῖται τὸ εὐτυχισμένον παρελθόν της εἰς τὴν Σπάρτην. Ἐπομένως ὑπάρχει πλήρης συμφωνία μετὰ τὴν ψυχικὴν της διάθεσιν. *θεός ὡς*—ἀντί ὡς *θεός*—ἀναστροφή *Πολυδέυκα*—συνιζήσις *αὐτοκασιγνήτω*, *τῷ μοι*—τὸ τῷ ἀναπτύσσει τὸ αὐτοκασιγνήτω *ἢ οὐχ ἐσπέσθην—ἢ δεύρω ἔποντο*—εἶναι εἰκασία τῆς Ἑλένης *δεύρω* ἀντί *δεθρο* χάριν τοῦ μέτρου *τοὺς δ' ἦδη κάτεχεν*—βλέπομεν ἐδῶ ζῆλὸν ἀντίθεσιν μετὰ τὰς προηγουμένας εἰκασίας τῆς Ἑλένης δηλ. ἐνῶ νομίζει ὅτι ζοῦν αὐτοὶ ἔχουν πεθάνει καὶ ταφῆ *φυσίζοος*—ἡ λέξις σημαίνει γεννήτριαν ἀλλὰ συγχρόνως ἐδῶ εἶναι καὶ τάφος τῶν νεκρῶν ἀδελφῶν της. *ἤης*—

μέγας—ἐξοχος—τανύπεπλος—πελώριος—ἀρηίφιλος—ἐλίκοπας—
—ἰππόδαμον—ἐρατεινῆς—παντοπόροισι—φυσίζοος= ὠραιότατα
κοσμητικά ἐπίθετα.

Στ. 225—244. **Πραγματικά** : *Αἰαντα*=τὸν υἱὸν τοῦ Τελαμῶνος ἀπὸ τὴν Σαλαμίνα. *Ἰδομενεύς*=ἦτο ἐγγονος τοῦ Μίνωος καὶ βασιλεὺς τῆς Κρήτης. Τὰ ταξίδια τοῦ Ἰδομενέως εἰς Λακεδαίμονα εἶναι ἀπήχησις τῆς ἐπικοινωνίας τῶν Κρητῶν καὶ Λακῶνων πράγμα πού ἀποδεικνύει καὶ ἡ ἱστορικὴ ἐρευνα καὶ ἡ ἀρχαιολογία π.χ. εἰς τὰ ποτήρια τοῦ Βαφιοῦ παριστάνονται ταῦροι ὅπως ἀκριβῶς εἰς τὴν Κρητικὴν τέχνην· *Κρητῶν ἀγοί*=ἀγοὶ δηλ. ἡγεμόνες τῶν Κρητῶν ἐκτὸς τοῦ Ἰδομενέως ἦσαν ὁ Μηριόνης, ὁ Σαρπηδῶν, ὁ Γλαῦκος *μία μήτηρ*=ἐννοεῖται ἡ Λήδα *κατέχευ φυσίζοος αἶα*=ὁ Ὅμηρος πιστεύει ὅτι οἱ Διόσκουροι Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης ἀπέθανον· ὁμοῦς σύμφωνα μὲ μεταγενέστερον μῦθον ὁ μὲν Πολυδεύκης ἐγεννήθη ἀθάνατος ὁ δὲ Κάστωρ θνητός· ὅταν δὲ ἀπέθανεν ὁ Κάστωρ ὁ Πολυδεύκης παρεκάλεσε τὸν Δία νὰ μοιράσῃ τὴν ἀθανασία μὲ τὸν ἀδελφόν του· καὶ ἔτσι ἐναλλάξ ἡμέραν παρ' ἡμέραν μετεῖχον τῆς ζωῆς. Ἀργότερον τοὺς ἐλάτρευον ὡς θεοὺς καὶ ἐθεώρουν αὐτοὺς προστάτας τῶν ναυτιλλομένων. *αὔθι*=εἰς τὰς Θεράπιοις τῆς Λακωνίας ἐδεικνύετο ὁ τάφος τῶν Διοσκούρων ὅπου ὅπως μᾶς λέγει ὁ Πausανίας ἐτάφησαν καὶ ὁ Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη.

Στ. 225—244. **Χαρακτηρισμὸς προσώπων** : Ἡ Ἑλένη παρουσιάζεται ἐδῶ νὰ ἔχῃ πλήρη συναίσθησιν τοῦ παραπτώματός της· διὰ τοῦτο καὶ χαρακτηρίζει τὸν ἑαυτὸν της μὲ βαρείας ἐκφράσεις.

Στ. 225—244. **Νόημα** : Εἰς τρίτην ἐρώτησιν τοῦ Πριάμου περὶ τῆς ταυτότητος ἐνὸς ὠραίου καὶ ὕψηλοῦ ἀνδρὸς ὑπερέχοντος κατὰ τὴν σωματικὴν διάπλασιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἀχαιοὺς ἡ Ἑλένη ἀπήντησεν ὅτι ἦτο ὁ Αἶας ὁ Τελαμώνιος τὸ βέβαιον προπύργιον τῶν Ἀχαιῶν. Ἀκόμη εἶπεν ὅτι διέκρινε μεταξὺ τῶν Κρητῶν τὸν Ἰδομενέα πού εἶχε φιλοξενήσει κατ' ἐπανάληψιν ὁ Μενέλαος εἰς τὰ ἀνάκτορά του, ὅσακις ἤρχετο ἀπὸ τὴν Κρήτην. Ἐξέφρασεν ὁμοῦς τὴν ἀπορίαν, διότι δὲν εἰέκρινε μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν τοὺς δύο τῆς ἀδελφοῦς, Κάστορα καὶ Πολυδεύκην οἱ ὅποιοι κατὰ τὴν εἰκασίαν τῆς ἡ δὲν θὰ ἦλθον καθόλου ἀπὸ τὴν Λακεδαίμονα ἢ θὰ ἦλθον ἀλλὰ θὰ ντρέπωνται νὰ λάβουν μέρος εἰς τὰς μάχας ἀπὸ φόβον μήπως ἀκούσουν βαρείας κατηγορίας ἐξ αἰτίας τῆς. Ἡ Ἑλένη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὠμίλει πλὴν ὁμοῦς ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης εὕρισκοντο ἀπὸ πολλοῦ κάτω ἀπὸ τὴν γῆν.

Στ. 225—244. **Περίληψις** : Ἡ Ἑλένη ἀπαντῶσα εἰς τρίτην

ἐρώτησιν τοῦ Πριάμου δίδει τὴν ταυτότητα τοῦ Αἴαντος καὶ τοῦ Κρητὸς Ἰδομενέως. Εἰκασταὶ αὐτῆς περὶ τῆς μὴ ἐμφανίσεως τῶν ἀδελφῶν τῆς Κάστορος καὶ Πολυδεύκου. Θάνατος αὐτῶν.

Στ. 225—244. **Ἐπιγραφή:** Ἀπάντησις τῆς Ἑλένης εἰς τὴν τρίτην ἐρώτησιν τοῦ Πριάμου. Οἱ ἀδελφοὶ τῆς Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης εἶναι πρὸ πολλοῦ νεκροί.

ΧΑΡ. ΝΙΝΤΑ
Γυμνασιάρχου

ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Καθηγητοῦ Φιλολογίας

ΚΩΝ. ΚΑΜΑΡΙΝΟΥ
Καθηγητοῦ Φιλολόγου

ΓΕΩΡ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγητοῦ Φιλολόγου

ΕΙΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ
Καθηγητρίας Φιλολόγου

ΚΑΛ. ΣΦΑΕΛΛΟΥ
Δημοσιογράφου

333

ΝΕΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

ΜΕΤΑ 1200 ΘΕΜΑΤΩΝ

Διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Ε' καὶ ΣΤ' τάξεων Γυμνασίου
καὶ ὑποψηφίων Ἀνωτάτων Σχολῶν

Τὸ βιβλίον τοῦτο, γνωστὸν εἰς ὅλους, κυκλοφορεῖ ἀπὸ ὀκταετίας. Τώρα κυκλοφορεῖ εἰς τὴν ἐνάτην ἔκδοσιν. Εἶναι ἄλλωστε φυσικὴ συνέπεια ἢ καταπληκτικὴ αὕτη κυκλοφορία του, καθ' ὅτι εἶναι καρπὸς τῆς πνευματικῆς συνεργασίας ἐξ εἰδικῶν εἰς τὸ μάθημα τῶν ἐκθέσεων ἐκπαιδευτικῶν καὶ συγγραφέων. Εἰς κάθε ἐξεταστικὴν περίοδον εἶναι ἀδύνατον οἱ ἐξετασταὶ νὰ μὴ θέσουν δύο ἢ τρία θέματα ἐξ αὐτοῦ.

Συμπεριλαμβάνει ἀναπτυσσόμενα τὰ κάτωθι θέματα :

Ἐθνικά - Ἠθικά - Πολιτιστικά - Κοινωνικά - Νομικά
Θεολογικά - Ἐκπαιδευτικά - Ἱατρικά - Φυσικομαθηματικά
Οἰκονομικά - Τεχνικά - Γεωπονικά - Στρατιωτικά - Ναυτικά κ.ἄ.

Ὅτι ὁμοῦ καθιστᾷ πρότυπον εἰς τὸ εἶδος του τὸ βιβλίον τοῦτο, εἶναι ἡ προσθήκη τῶν σχεδιαγραμμάτων, τὰ ὁποῖα προτάσσονται ἐκάστου θέματος καὶ ἀποτελοῦν εὐμνημόνευτον σκελετὸν τῆς ὅλης ἐκθέσεως.

119

ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΓΝΩΜΙΚΩΝ - ΡΗΤΩΝ - ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ

ΜΕΤΑ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΗΣ 600 ΓΝΩΜΙΚΩΝ - ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ

Διά τούς μαθητάς τῶν Γυμνασίων, Οικονομικῶν
Γυμνασίων, ὑποψηφίους Ἄνωτέρων
καί Ἄνωτάτων Σχολῶν

Τό βιβλίον τοῦτο εἶναι **ΠΡΩΤΟΤΥΠION** εἰς τό εἶδος του, ἐπειδή
περιορίζεται εἰς τήν ὑποδειγματικήν ἀνάπτυξιν καί
διασάφησιν ΓΝΩΜΙΚΩΝ, ΡΗΤΩΝ καί ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ,
ἀποκλειστικῶς.

Τά ΡΗΤΑ, τὰ ΓΝΩΜΙΚΑ, τὰ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ καί αἱ ΠΑΡΟΙ-
ΜΙΑΙ εἶναι συμπεποκνωμένον ἀπόσταγμα τῆς λαϊκῆς πείρας
τῆς κτηθείσης διά μέσου τῶν αἰῶνων.

Πλὴν τούτου, τὰ θέματα τῶν ἐκθέσεων, τῶν διδομένων εἰς τὰ
σχολεῖα καί κατὰ τὰς εἰσαγωγικάς ἐξετάσεις τῶν Ἄνωτάτων
Σχολῶν συνίστανται συχνάκις εἰς ΡΗΤON τι, ΓΝΩΜΙΚON ἢ
ΠΑΡΟΙΜΙΑΝ.

Εἶναι συνεπῶς ἀπαραίτητον, ὅπως οἱ μαθηταί καί οἱ ὑποψήφιοι
τῶν διαγωνισμῶν κατέχουν καλῶς τὸν τρόπον τῆς ἀναπτύξεως
δοθέντος ΓΝΩΜΙΚΟΥ, ΡΗΤΟΥ ἢ ΠΑΡΟΙΜΙΑΣ.

Τὸν σπουδαῖον τοῦτον σκοπὸν ἀκριβῶς ἐξυπηρετεῖ τό βιβλίον
κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΕΥΘ. Δ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 76 · ΤΗΛΕΦ. 632.894 · ΑΘΗΝΑΙ

- 1) Γ.Α. Βασδέκη: 80 ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ
Για την Ε' και την ΣΤ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου.
- 2) Γ.Α. Βασδέκη: ΑΠΑΝΤΩ ΣΩΣΤΑ ΚΑΙ ΜΠΑΙΝΩ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ πλήρης
μεθοδικός οδηγός για τις εισιτήριες εξετάσεις στο Γυμνάσιο και στα Σχο-
λεια Μέσης Παιδείας όλων των τύπων.
- 3) Γ. Παπανδρεοπούλου: 51 ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ δια την Α' και Β'
τάξιν των εξαταξίων Γυμνασίων.
- 4) Κ. Σφαέλλου: 99 ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ δια την Γ' Δ' και Ε' τάξιν
των εξαταξίων Γυμνασίων.
- 5) Κ. Καμαρινού: 222 ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙ-
ΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑ 1000 ΘΕΜΑΤΩΝ δια τους τελειοφοίτους των
Γυμνασίων και τούς ύποψηφίους μαθητάς των 'Ανωτέρων και 'Ανωτάτων
Σχολών όλων των τύπων.
- 6) Νίνα Χ. — Παπαγεωργίου 'Αλεξ. — Παπανδρεοπούλου Γ. — Καμαρινού Κ.
Βασιλειάδου Ειρ. — Σφαέλλου Κ. «333 ΝΕΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ-
ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑ 1200 ΘΕΜΑΤΩΝ δια Ε' και ΣΤ' τάξιν
των εξαταξίων Γυμνασίων και 'Ανωτάτων Σχολών, εκδ. 15η ΕΠΥΗΞΗ-
ΜΕΝΗ και ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ.
- 7) Κ. Σφαέλλου: 119 ΑΝΕΠΙΤΥΓΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΝΩΜΙΚΩΝ — ΡΗΤΩΝ —
ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ, μετά συλλογής και περιλήψεως 1000 γνωμικών και παροιμιών.
- 8) Γ.Α. Βασδέκη: ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΝ
ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ (Κοινής Δημοτικής) Δεμ.
- 9) Γ.Α. Βασδέκη: ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΑΘΑΡΕΥ-
ΟΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ (σχήματος τσέπης).
- 10) Χ. Καζαντζή: ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΙΒΕΩΣ ΚΑΙ
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.
- 11) Β. 'Αναγνωστοπούλου — Ν. 'Ασωνίτη: ΤΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΣΕ 55 ΑΠΛΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ.
- 12) Ν. 'Ασωνίτη — Β. 'Αναγνωστοπούλου — ΛΕΞΙΚΟΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑ-
ΤΩΝ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.
- 13) Γ. Παπανδρεοπούλου: ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΚΜΑΘΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΗΣ ΑΝΕΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ.
- 14) Κ. Παπαγεωργίου: ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΕΙ-
ΜΕΝΩΝ.
- 15) Εδθ. Χριστοπούλου — Δ. Σίδερη: ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟ-
ΛΟΓΙΑΣ.
- 16) ΝΕΩΤΑΤΑΙ ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ υπό Εδθ. Χριστοπούλου 'Αρχαίων
και Λατίνων Συγγραφέων (πλήρης σειρά επί των διδασκομένων κειμένων).
- 17) Π. Ροδοπούλου — ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΗΘΙΚΗΣ.